

ԿԵՆՃԼԵՐԷ, ԳՐԶԼԱՐԱ ՎԷ ԶԵՎՃԵՅՆԷ

Հ Է Տ Ի Յ Է

ԹԻՄՈԹԻ ԹԻՓԳԸՄ

ՎԷ ՍԱԻՐ ՄԷՇԱՀԻՐԻՆ ԱՌԱՐԸՏԱՆ

ԹԵՐԱԼԻՄԷ ՕԼԻՆՍՈՒՆ ՏԵՐ

ՄԻԹԵՐՃԻՄ ՎԷ ՃԱՄԻ

Ա. Գ. ՅԱՐՈՒԹՅԱՆՆԵԱՆ

ԻՍՐԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՆԻ Տ. ՄԱՅՔԵՐՈՍԵԱՆ

1899

հայ. փառ. = 21 =

1800
TIT
1894

ԿԵՆՃԼԵՐԷ
Հ Է Տ Ի Յ Է

ԹԻՄՈԹԻ ԹԻՄՓՈՍ
ՎԷ ՍԱԻՐ ՄԷՇԱՀԻՐԻՆ ԱՍԱՐԸՆՏԱՆ
ԹԷՐԱԷՄԷՆՈՒՆ ՏԵՐ

ՄԻԻԹԷՐԱԽՄ ՎԷ ՃԱՄԻԻ
Ս. Գ. ՅԱՐՈՒԹԻՐԻՆԵԱՆ

Ի Ս Յ Ս Ն Պ Օ Ն
ՄԱԹՊԱՌԻ Թ. ՄԱՏԹԷՐՈՍԵԱՆ.

1894

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک رخصتنامہ سبلہ طبع اول نمبر

Մ Ո Ւ Գ Ա Տ Տ Է Մ Է

Իբրեւ պու սեփա Ալլահըն ալն ու ինայերիյէ «ԿԵՆՃԼԷՐԷ ՀԵՏԻՅԷ» նամը ալքընսա հեր սընըֆ խալ-գըն իսքիֆասէսինէ էլլէրիւլի , Էանի քէհգիպ ի ա-սապ ու ախլագ ը ումուսիյէյէ մէսար օլա պիլէնէֆ պիր ֆիքապ նէտրինէ մուվաֆֆազ օլսըզըմը էրպապ ը միւքալաայա մէսէրէք ի ազիմէ, իլէ քէպէիր էսէրիմ : Իսպու ֆիքապ պիր գըսմը Մ . Ամէրիզա մէշահիր ի միւէլլիֆիյնինէն Թիմօրի Թիքզոմ նամ զաքըն «ԿԼՆՆԼԷՐԷ Մ'Էֆրուպլար» (*) նամ էսէրինին քէրնէմէ-սինէն , ճըսմընսան զիյասէսի սախի , սաիր զէվաք ը սիւքուսէսիմաքըն ասարը պէրկիւզիսէլլէրինէն քէր-նէմէ Էա նէմ էսիլէրէֆ մէյսանէ կէքիրիլմիս պիր էսէր-սիր : Միւնսէրինաքը՝ պիր իսէ տօրու սուրէքսէ պաւլամազ վէ նէմիյէք ի պէտէրիյէյէ սախիլ օլմազ իշիւն պիր աւէմին նէ կիպի էվաաֆ ու խէ-

(*) Իսպու էսէր Խրմէնինէյէ քէրնէմէ էսիլմիս , վէ իֆիննի-սէճու քապ ու նէտր օլունմազ շէրէֆինէ սախի նախ օլմուս տր :

սախա իլէ մուքթապօն օլմասը իգրիզա էսէնէյինէ,
 քէնսիսի իչիւն նէ զէման վէ նէ վէննիլէ պիր զէվնէ
 ինքիխասայ էսէնէյինէ, նէզաքէթ վէ քէրպիյէյէ միւ-
 քէալլիգ նէ կիպի ուսուլ վէ զաիսէլէրէ բիայէթ
 էքմէսի վէ նէ Խօլսա էսվաս կիյմէսի ինաս պէ-
 նէյինէ, նէ կիպի ասաթ վէ ախլագը մուզիւրէսէն
 ինքիւրագ էքմէսի վանիպ իսիյինէ, ահվալը պէսէ-
 րիյէնին միւրէիլարը միւրէասսիսէ վէ միւրէիլի-
 ֆէսինէ նէ վէննիլէ սապը ու քէհամմիւլ էսէնէյինէ,
 վէ անլէրէ նէ վէննիլէ դալիպ կէլէնէյինէ, մալ վէ
 սէրվէթին հիւսն Եախօս սու ի իսքիմալընա, նէսէն
 իպարէթ օլսըդընա, նէ Խօլսա իսքիհնալը նաիգ
 պուլուներընա, նէ շէյլէրին մալ վէ սէրվէթէն
 էֆզալ օլսըզլարընա, մուլիսֆազիյէթին նէսէն ի-
 պարէթ օլսըդընա, վէ նէ վէննիլէ կէրչէսէն պէօ-
 յիւֆ վէ միւրէրէմ ա-էմլէր սըրասընա կէչիլէ
 պիլէնէյինէ, վազքըն նէ վէննիլէ էն ֆաիսէյի սու-
 րէթսէ գուլլանըլա պիլէնէյինէ, վէ անը սու ի իսքի-
 մալսան նէ կիպի էլիւմ նէթինէլէր չըգառաղընա, սըհ-
 նէթ ու աֆիյէթէ, Եէմէֆ վէ բիյազէթ ի պէսէնիյէյէ,
 քահսիլ ի իվմէ, քիթապլարա վէ անլէրին սուրէթ ի
 ինքիխասալընա, սօսըլարա վէ ինքիխասալընա ահպալա,
 միւնասէպաթ վէ վէզաիֆ ի պէսէրիյէյէ, ֆինին մա-
 գուլիյէթ վէ լիւզումընա, ճէնասալընա չազգըն վարը-
 դընա, պագա ի բուհա Եախօս ախրէթէ վէ քէսիրէ
 տաիր էն մէհուր զաթլարընա առա ու էֆֆեարընը միւ-
 պէյին մալիւմաթըն էսսիյէսէն վէ միւրալաաթ վէ

միւլահազար և հափմանէսէն իպարէք սիր : Իշպու
նալիպ ի մերագ մասէլէրէ տաիր պու գասար մահի-
րանէ , վէ շիյլէ ի- էսէպէ մուվաճըզ սուրէքսէ
գալէմէ ալլամըս պիր փրապը գարիուն և փրամը-
մըզա քազսիմ էքմէ քիչին խուսուսի պիր մէսն ու
սէնայա լիւզում եօզ սըր սանըրըզ : Գարիուն և փ-
րամըմըզ ֆէնսիլէրի՝ իշպու էսէրին գասր ու զըյմէքի-
նի հազգըյլէ քազսիր էսէնէլէրինէ շիւպհէմիզ եօզ
սըր : Պիզ աննագ շու գասարընը սէրիզ ֆի զանը-
մըզնա շիւսիյէ գասար էքմէնի իւլ հուրում վէ Թիւր-
ֆի իւլ իպարէ պէօյլէ պիր էսէր հիչ մէվզու և մէվ-
զը ի ինքիշար օլմամըս սըր : Լիսանընըն սասէլի-
յի վէ շիյլէ ի շիրին էսար օլ գասար հազիպէլի
սիր ֆի , անը օգուլանլար օսանն հիսս էքմէսիֆէն
պաշգա շէվզ ու շէրարէքլէրի տալի պիր գար տա-
հա արքանագ սըր : Անըն միւրալաասընսան իսքի-
ճասէ էքմէմէ վէ պիր նէշար և բուհիէրվէրանէ
քիչինէ գալմամագ միւմֆին շէյիլ սիր : Մալիւմ սիր
ֆի ֆէլամ լաճզ իլէ մանասան իպարէք օլուպ , լաճզ
ֆէլամըն սուրէքի , մանա իսէ մասսէ ի ապիյէսի
սիր : Մանա սէս , լաճզ իսէ էլման վէ անէնֆ սիր :
Էլման վէ հազմաք պիլմէյէն կիւզէլ սէսի պիր ա-
սէմ , նէ գասար պաղըրսա չաղըրսա , սէսինի ֆիմ-
սէյէ սինկլէքսիրէմէզ : Ամա Ֆէնն ի մուսիգիսէ մա
հիր պիր ֆիմսէ՝ սէսի կիւզէլ օլմասա պիլէ , ու-
սուլէինապըղընըն վէ քէրէննիւմարընըն քէսիրա-
քը իլէ օգուսըղը պէսքէյի սինլէմէյէ հէր ֆէսի մէն-

պուր էեր : Պագըլար՝ Մանսար եօլ իւզերինսէ սաչըլըբէ քաւարաւ միւշապին սիր, անը մէտէնի վէ պէտէվիսէն հեր քէս ալա պիլիր : Ասըլ հիւնէր օ մանսարաւ տէլալէք էտէնէք էլձազը ինքիսապսա վէ անլէրի հիւսն ի քերքիպ վէ քերքիպ էլլէմէտէ սիր, տէմիւլէր : Մանս կիւզէլ օլուպ սա էլձազ հազըբըզսըզ օլուր իսէ, վէ հախօտ լաձզ իլէ մանս ետէտիկէրէ միւնքէնասիպ վէ միւքէլայիմ օլմամագսան նաշի էլձազըն քերքիպ ու քերքիպինսէ խալէլ պուլունըր իսէ, պիր կիւզէլ քիմսէ քապիարըն նէձրէք էտէնէլի չիրքին պիր գըյաձէքէ կիրմիւէ կիպի օլուր : Պուսէպէպսէն իշպու էսէրին լիսանընըն սասէլիյինէ նէ տէրէնէ, տիգգաք օլունմըբէ իսէ, անըն ուսուլ վէ գալմիս ի լիսանը քիւրքիլէյէ մուքապագաքընս վէ անսէ գուլանըլան էլձազ վէ քապիարըն հիւսն ի ինքիսապընս տալիս ալնի տէրէնէտէ տիգգաք օլունմըբէ սիր :

Պինաէն ալէյի, էպէվէյնսէն էվլասա, իսվանսան իսվանսա, խանէտէն քալէպէյէ, պիր հէտիյէ էտիլէնլի զէման, պու քիքապըն էն միւնասիպ հէտիլէլի օլմագ իւզրէ իհասաընըր քալմիյէ էտէրիմ : Կէրէք մէքէպլէրիմիզսէ կէրէք ալէլ ումում աիլէլէր միյանընսա օգունմալա զայէք էվլէրիւլի սիր : Շու պիր գաչ սաքըրլըզ իձասէնին պու տիրիլս առգընս հիւրաք էքմէլէ նէզալէք տաիւտիսէն չըգմայօրմ զանն էտէրիմ . չիւն քի պու տէրէձ՝ քիքապըն միւլէլիձիւլէրինէ միւնհասըր սիր : Պուրասա պէնիմ իձա էք-

սիյիմ խըսմէք՝ օլսա՞ օլսա , պաղ վէ պաղչէլէրի
կէզիպ տօլաւարազ գալպէ էն զիյստէ ֆէրահ վէ-
րէն շիշէլէրի , խամ վէ կէշկին օլմամազ իւզրէ սի-
մաղա էն զիյստէ լէզզէքալախէ օլան վէ վիւնուսէ
նաֆի պուլունան մէրլէլէրի քօիլայարազ ուֆա-
նըզ պիր էմէֆ իւնրէքիյլէ ալէմէ սաղլըքմը օլմազ-
սան իպարէք գալըյօր :

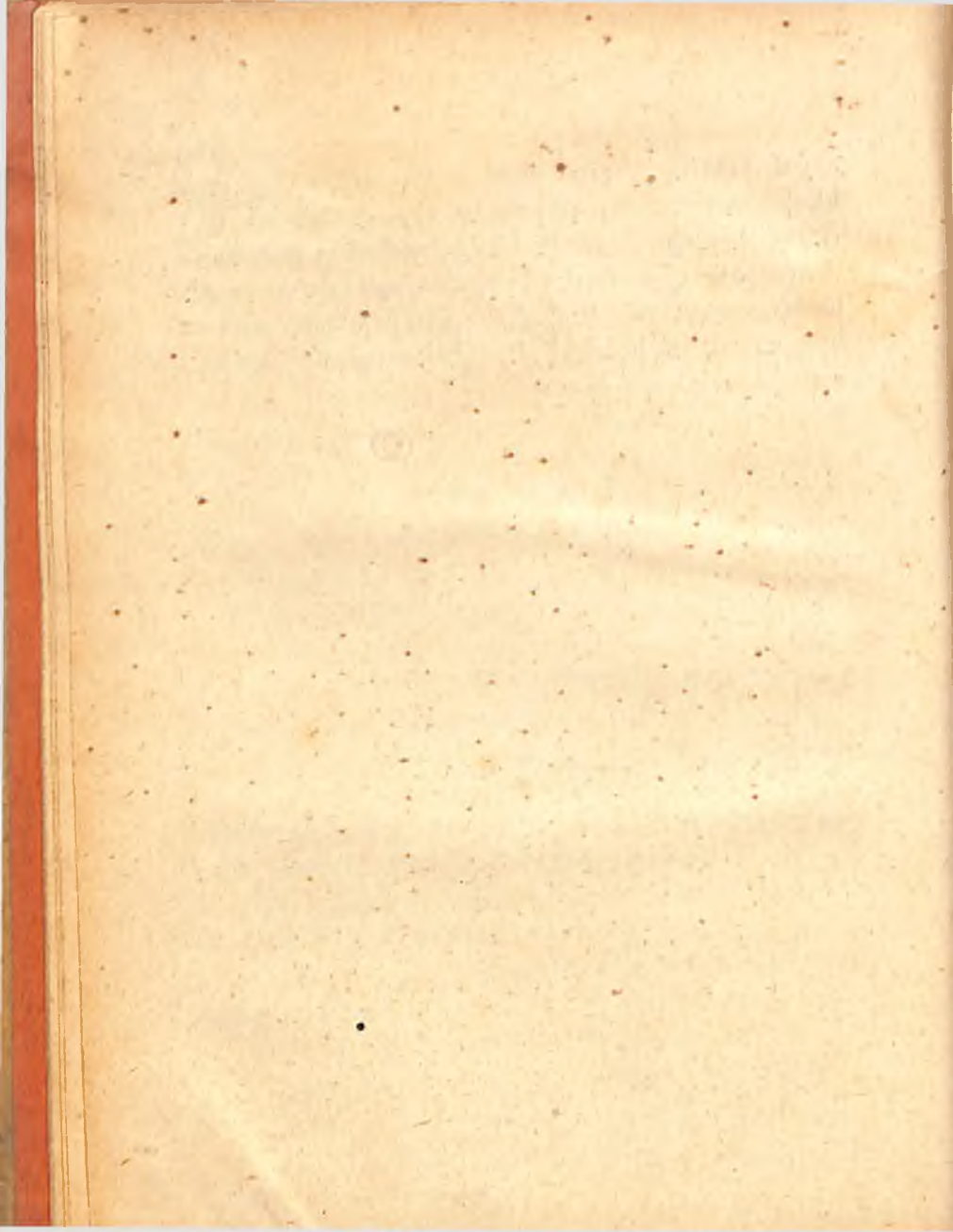
ԿԵՆՃԼԵՐԷ ՀԵՏԻՅԷ

Ա.

ՊԻՐ ԻՇԷ ՏՕՂՐՈՒ ՍՈՒՐԷԹՏԷ ՊԱՇԼԱՄԱՆԸՆ ԷՇԷՄՄԻՅԷԹԻ

Սեփիներ պիմուսէ եմել վէ աբգուլար
իլէ քենի տէսր գալլըլար, ազլ ու զէ-
քես տանապր խտ հիմէր քարիզինի
պուլուրլար : ՊԵՐԵՍ

ՊԷՆՃԷ պիր կէնճին էօյրէնէճէյի իլք պէօյիւք
տէրս տանա քէնտիտինին հիչ պիր չէյ պիլմէտիյի
խուսուսը տըր : Իչպու տէրսի նէ դատար էրքէն վէ
քեամիլ սուրէթտէ էօյրէնիտէ, քէնտիտինին սէֆաի
խտիթըր վէ մամուրիյէթ վէ սատտէթ ի հալի իչիւն
օլ դատար էյի օլուր : Խանէ իչինտէ նազ ու նի-
մէթլէ պէօյլամիւչ վէ էպէվէյնի իլէ պիրատէր վէ
հէմչիրէլէրինին նիւվաղիչ ու իլթիֆաթլարընա վէ
մէտն ու սէնալարընա ալըչմըչ օլան պիր կէնճ իս-
թիտաա վէ դապիլիյէթ ճիհէթիյլէ սաիր հէր քէտին
քէնտիտինէ նէ վէճչլէ միւսապի օլաըզընըն հիքմէ-
թինի անլայամազ, Թաչրատա տօզուպ պէօյլամիւչ

լահը ահվալը զըմնընտա պիր կէծնէ սայ ու զայ-
րէթատէ պուլունմայաճաղ օլուր իսէ, էօլիւ պիր քիմ-
սէտէն ֆէրզի օլմաղ, էօմրիւն մուսապապա մէյտա-
նընտա տահա մահիր վէ ճէսուր քիմսէլէրին այաղ-
լարը ալթընտա զալաճաղ օլան քիմսէյէ տիւնկա-
նըն պիր ֆախտէօի կօզ տըր: Պիր կէնճ՝ մալիւմաթը
միւլքթէսէպէսինին տահա հիչ մէսապէսինտէ օլտըղը-
նը, վէ քէնտիսինին ճէմիյէթ ի պէշէրիյէ արասընտա
փէք աղ տէյէրի պուլունտըղընը քեսամիլէն անլար
իսէ, օ զէման ինսանլարըն քէնտիսի հաղընտա հիչ
զայտ ու էնտիչէ էթմէտիքլէրինին, վէ հիչ քիմսէնին
ֆէվզէլատէ հիւրմէթ վէ բիայէթինէ մանլար օլմա-
տըղընըն, վէ իզպալ ու սաատէթինին պինասընը
քէնտի էլիյլէ գուրմասը լաղըմ կէլտիյինին ֆէրզի-
նէ վարըր: Օլ կէնճ պիր թալսիյէնամէ սայէսինտէ
պիր զիյաֆէթէ կախօտ թաամա տալէթ օլունասլի-
լիւ, կախօտ պաշընա կիւզէլ պիր շապղա գօմուշ
կախօտ պօյնուճա կաղըշըղլը պիր պօյուն պաղը
պաղլամըշ իսէ, պէլքի Ժահա՛ն անա քիլիսէտէ միւ-
թէպէր պիր հէր կէօսթէրիպ, թապաղա պօլ պօլ
աղչէ պրաղաճաղընը մէմուլ էտէր: Էլէր զարիպ ի-
սէ, հէր քէսին քէնտի իշիլլէ մէշղուլ օլուպ, հիչ
քիմսէնին քէնտիսինէ իլթիֆաթ էթմէտիյինի կէօ-
րիւր, վէ կէրչէքտէն շայանը տիզգաթ օլմատըգճա,
տիզգաթ ճէլպ էտէմէյէճէյինի, հէյէթ ի իճթիմա-
լիյէ իչինտէ պիր մէզիյէթ վէ լիյազաթը հաիզ օլ-
տըղընը պիլ ֆիլիլ իսպաթ էթմէտիքճէ հէր քէսին

օլանս պիր քիմսէ չէհրտէ էօմր կէջիրմէք իսթէտիլի
հալտէ քէնտիտինին էհէմմիյէթտիզլիլինի հիսս էթմէյէ
պաշլար : Շուհա պուհա գուրուլուպ տա հէր քէտէ
կիւլիւնճ օլուհնճա, ազիլ վէ թէրպիլէլի դէվաթտան
միւրէքքէպ պիր ճէմիյէթ իշինէ կիրիպ տէ գօնուչա-
ճադ պիրմատտէ պուլտամայարադ հուլթզը թուլթուլըն-
ճա , ալէնի պիր մահալտէ պիր հուլթզ իրատ էթմէք
իւզըէ այաղա գալզըպ տա տիլի տօլաշարադ հուլթզընը
հարը պուչուգ պրադմաղա մէճպուր օլուհնճա , հա-
խօտ պիր փաքիզէ ի մահփարէյէ արզը խուլուս է-
տիպ տէ անըն թարաֆընտան էքչի եիւզ կէօրիւնճէ
սայքի մէյուս վէ մէֆթուր պիր հալտէ տիւչիւնիւպ
թաշընմաղա պաշլար : Իշպու հալ օլ քիմսէնին թա-
րիխ ի հայաթընըն պուհրանը պիր տէվրի տիր : Պու-
վէճհէ տիւչիւնիւպ թաշընմատընըն հէթիճէսի անըն
գատէրլինի թաեին էտէճէք տիր : Էկէր օ քէնտիտի-
նին պիր չէյ պիլմէտիլինի , վէ լա չէյ մէսապէսինտէ
օլտըլընը վէ էթրաֆընտա պուլուհնան ազիլ վէ էտիպ
քիմսէլէրլին հանընտա քէնտինին ազլ ու վիճուտը ա-
տէթա պիր սըֆըր մագամընտա գալտըզընը , վէ հէրհէ
օլմագ վէ գաղանմագ իսթէրսէ , քէնտի սայ ու դայ-
րէթի սայէսինտէ էլէ կէջիրմէսի լազըմ կէլտիլինի
թէպիւմ ու իթիլաֆ էտէր իսէ , օլ կէնճին ատէմ օլ-
մասընա փէք չօդ իւմիտ վար սըր : Պէր աքս էկէր
քիպր ու զուրուրընտան վաղ կէչմէյիպ տէ քէնտի-
նին հէֆտիէրէսթիւք խասլէթինէ հաիւրչա գալըր ի-
սէ , հախօտ մէվանի վէ միւշքիլաթտան հուչի իս-

մէջքիւր պէնտի հիշ քիմսէ օգուճատը խէ տէ , ա-
նքն էօյլէսի պիր պէնտ հազմը՝ օլմատը , վէ պէնտին
ուզուն օլտրագ պու կիպի մէշհուր պիր մէճմուճատա
նէշր էտիլմիշ պուլունմատը քէնտիսինին իշինի րատթ
կէթիրտի : Վէ լաքին հէր քէն մէշհուր մէճմուճալար
իշին պէնտ հազամաղ , վէ իւմիտ էտէրիմ քի , հէր
քէն օգուճագ իշին հէմ փարա հէմ վազթ հէմ տէ
դիհն տարֆ էթտիլիմիպ դաղէթալարա պէնտէր հազ-
մաղա չըրըշմայաճաղ տըր : Լաքին կէրչէքաէն ա-
տէմ օլան հէր քէն պիր իշ էտէպիլիւր , վէ պիր իշի
օլմալը տըր : Մէսէլա , պիր դատընըն կիյտիյի իփէք
դուճաշըն թէլլէրինի իշլէմէք պիր իշ օլտըղը կիպի ,
դատընը պօղուլմագտան զուրթալմագ վէ Կիրակի
մէքթէպլինտէ տէրո վէրմէք տախի պիր իշ տիր :

Պիր քիմսէ հէր հագիգի ինտանըն արզուքէշ պու-
լունտըղը համ ու իթիպարէ հախլ օլմաղտան էվվէլ
ճէմիյէթ ի պէշէրիյէյէ քէնտի հիւսնի ըրդատըլէ
Ֆախլ պիր ունտուր հախսու մուֆիտ պիր աղա հա-
լինտէ կիրմէլի տիր , վէ դաննըմճա էն միւնտսիպ
մէսլէք տէ պու տըր : Պաշգալարըն խայրխահլը-
ղընտ կիւվէնէրէք անլէրին սըրթընտան կէշինմէք
իւմիտիլէ ճէմիյէթ ի ինտանիյէյէ կիրէն պիր քիմսէ ,
ինտանլարըն բիայէթ վէ Ֆուրմէթինէ լայըղ աշիլ
տիր : Սախլէրինտէն մոււվէնէթ պէքլէմէք , պիր
պաշգատընտ կիւվէնմէք , վէ սախլէրին սայ ու
դայրէթ վէ մէհարէթինին սէմէրէլէրինէ հախլ օլմա-
ղը արզուլէմէք համէրա վէ ալչագ քիմսէլէրէ մախ-

Նազարը ը իթիպարընը ճէլոյ էտէմէյէճէյնի տախի
անլար, Հիչ պիր թալսիյէնամէ քէնախոննէ ինսանլա-
րըն թէվէճճիւհ վէ իթիպարընը ճէլոյ էտէմէզ, վէ
էթմէմէլի տիր, Լնսանըն ազլ ու իսթիտապընտան
դիյատէ հասէպ ու նէսէպինէ պազան պազը տալ-
զազուզ քիմսէլէրտէն սարֆը Նազար էտիլտիյի հալ-
տէ, հիչ պիր խըրըմըզ, ազրապալըզ տալի անլէրի
պու շէրէֆէ շայէսթէ գըլամազ :

Հէյէթ ի իճթիմալիյէ ուսուլ ու ստապը իզթիզա-
սընճա պիր կէնճին հալընըզ միւթէպէր պիր քիմ-
սէ տալըմասը քեսֆի օլմայըպ, միւթէպէր պիր
քիմսէ տալըմազա էհիլիէթ վէ լիյազաթընը ֆիլիէն
խազաթ էթմէսի տալի լազըմէտէն տիր, Հէյէթ ի
իճթիմալիյէնն պու խուսուսը թալէպ էթմէյէ հազ-
զը վար տըր, զիրա քէնաի քէնախոննի պիր շէյ
զանն էտիլ տէ վիւճուտարը իքի վարա տէյմէյէն
քիմսէլէրտէն տէֆաթիլ ալտանմըշ օլտըղընտան,
պու խուսուստա հէր քէսէ քէօրքէօրընա իթիմաս
իլէ իքթիֆա էտէմէզ, Լնսանլար պիր ստէմին
խասսէթէն հանիլի իշ եա սանաթ իլէ մէշղուլ օլ-
տըղընա պազմազ, անըն միւթէպէր պիր ստէմ սը-
ֆէթիլիլէ թանըլմասը քեսֆի տիր, 0 գէման ճէ-
միլիէթ ի ինսանիյէ քէնախոննի եհնի ազասը հու-
զուրընտա պաշ էյիպ անա եէր վէրիլ, Պիր կէնճ
թանըրըմ քի իւշ այտա պիր նէշր օլուհան մէշհուր
պիր մէճմուստա պիր պէնա նէշր էտէրէք քէնախոն
իչիւհն նամ ու շան զազանմըշ տըր, Պիլտիլիմէ կէօրէ,

սուս խառնելովէր տիր : Փէք չօգ կէնճէր վար տըր
քի, պիր հէրտէն իմտաւ պէքլէմէքտէ, վէ արզուլա-
տըզլարը իգպալ վէ մուվաֆֆագիյէթէ պու վէճնլէ
նաիլ օլմագ իւմիտինտէ պուլուհմագաւ տըրլար :
Պիր թաղըմ կէնճէր տախի բուհանիլէր սիւքինէ
տախիլ օլարագ պիր չիրքէթի տինիյէ հախօտ իւշու-
խահանէնին բահաթ էքմէյինի հէմէք իւմիտինտէ
տիրլէր : Պէնճէ տիւնհաւաւ էն քէրի՜ մէնդարէ-
լէրտէն պիրի թուրօի կիպի սաղլամ, միւթէնա-
սիպ իւլ էնտամ վէ կիւզէլ սիմալը վէ աղալի
50—60 օզգա գատար սէրթ քէմիք վէ էթտէն միւ-
թէչէքիլ գալի պիր վիճուաւ մալիք օլմալարը
իլէ պէրապէր, էլլէրինի ճէպլէրինէ գօմուշ օլարագ
մէսլէք ի հալաթլարնա մուվաֆֆագիյէթլէ պաշ-
լամագ իւզրէ պիր քիմսէնին քէնաիլէրէ իշ պուլ-
մապնա, հախօտ պիր հօլ իլէ հարաւը էթմէսինէ
պէքլէյէն կէնճէր տիր : Վագաւ էօյլէ հալ ու քէյ-
ֆիյէթլէր վար տըր քի, էն միւտթագիլ քիմսէ պիլէ
հարաւը գապուլ էտէ սիլիւր, հախօտ իքի շէրլին
էհվէնի մագամընտա, հաթթա հարաւը տախի իւ-
թէյէ պիլիւր : Վէ լաքին քէնտի նէֆսինէ հարաւը
էտէ պիլէն պիր քիմսէնին սամալ ու էֆքհարընն
իճրաւը իչիւն սաիլլէրլիւ հարաւընա կիւվէնմէսի
ճիպլլէթինտէ հէր նամուսքհար ատէմլն նագարը
նէֆիյէթլէ պագածաղը պիր ալչագլըզ պուլուհաւը-
ղնա գաթի պիր պիւրհան տըր : Ֆիքրիւմ հանըշ
անլաւըմաւըն . պիր կէնճին ֆէվզ էլ ատէ հէստա-

լըզընտան հաշի քէնտի չէրէֆ վէ համուսընա տօ-
ղունուր միււրահազարըլէ աօթլարընըն հիւան ի
խըտմէթ վէ մուալէնէթլէրինի րէտտ , հախօտ սաիր
պիր քիմնէնին միմնէթի ալթընտա դալմադա իչիւն
մէյուսանէ թէտպլըլէր իթթիխազ էթմէսինի թաու-
վիպ վէ թաւսիյէ էթմէմ : Պէնիմ շայան ք թազպիհ
կէօրտիւլիւմ շէյ՝ պիր կէնճին սաիր քիմնէտէն առը-
մը քէսիմի օլմասընա արզու վէ հէվէս էթմէսի ,
վէ քէնտի սայ ու դայրէթիլլէ հաթիլ օլտպիլէճէ-
յի մուվաֆիատիյէթլէրտէն աօլայը սաիր պիր քիմ-
նէնին միմնէթի ալթընտա դալմադա լապի օլմա-
սը տըր : Թալիմ ու թէրպիլլէյէ վէ խայրաթ ու հա-
սանաթա մախսուս չիրքէթլէր իլէ միւէստէսաթըն
զօլայ պիր կէչիմ պուլմազ իչիւն , պիր եէր արաշ-
տըրան պիր թազրմ թէնպէլ էրքէք վէ գատըն-
լարա մուալէնէթտէ պուլունմոզլէ խայրտան իսէ
զարարը մուճիպ օլտըզլարը տէֆաթլէ խաթրըմա
կէլմիշ տիր : Սաիր պիր ստէմաէն քէմալը խա-
հիչլէ հարտըմ թաղէպ վէ դադուլ էտէն քիմնէ
տախմա քէնտի հէֆսինի վէլի ի հիմէթինէ սաթ-
մազտա տըր : Ազըլը վէ խայրիտահ պիր զաթըն
հէտաա վէ համուս.քեսար սըֆէթիլլէ թանջադըր պիր
քէմնէնին իհթիյաճաթըր զարուրիյէսինի թախֆիֆ
էթմէսինէ պիր շէյ տէնիլէմէզ իսէ տէ , չէրէֆ վէ
հայսիյէթ ի զաթիյէսինտէն պիլէ պիլէ վէ հիւան ի
րիզատըլէ վազ կէչէն կէնճ՝ համէրտ օլուպ , հար-
տըմա հա լայըզ վէ հարտըմտան իսթիֆատէյէ դայր ի

մուգթէտիր տիր, Ալիճէնապ վէ համլիյէթլի պիր կէնճ՝
մուաւլէնէթի անճազ ֆէվզ էլ ասէ զարուրէթ իչինտէ
զալտըզը զէման վէ ֆաղըր հալինին զարուրի պիր
հէթիճէսի մազամընտա գոպուլ էտէր : Պու սէպէսլ-
տէն պիր կէնճ հէնուզ քէնտինին պիր շէյ պիլմէտի-
յինէ , հիչ քիմսէնին քէնտիսի իչիւն վաղիֆէ էտին-
մէտիյինէ , արզուլատըզը շէյլէրի քէնտի ազլ ու ի-
զանը վէ սայ ու զայրէթի իյէ էլէ կէչիրմէսի իճապ
էթտիյինէ , վէ քէնտի թէայեիւշիւնիւ չըզարմազ վէ-
սիլէ վէ վատըթալարընա մալիք պուլուճտըզճա , հայ-
սիյէթի զաթիյէսինի մուխաթարայա գոյմազարզըն վէ
հիւզիւնիւն սույունու տէօքմէքսիզլին հախօտ հա-
մուսընա խողէլ կէթիրմէքսիզլին սաթիլէրտէն հարտըմ
զապուլ էտէմէյէճէյինէ զանաաթ հապըլ էթտիյի
հալտէ , — պիր կէնճ իշպու էսասի հազիզաթլարըն
քիւնհիւնէ վաղըֆ օլտըզը հալտէ , մէսլէք ի հայա-
թլնա տօղրու սուրէթտէ պաշլամըշ աստ օլունա
պիլիր : Պիր կէնճ՝ էթրաֆընտա պուլունան ֆէթլին ,
զէքի վէ իւմ ու թէլպիյէլէրի եւրլնտէ օլան քիմ-
սէլէրին տէրէճէսինէ մահլա քէնտի սայ ու զայրէ-
թի սայէսինտէ հիւքսէլէպիլիպ , անլէրէ աղրան վէ
էմսալ օլա պիլէճէյինէ վաղըֆ օլունճա , օ զէման
օլ կէնճ ֆիլիյաթ մէյտանընա կիլմէյէ հաղըրլանմըշ
օլուր :

Իզպալ վէ մուվաֆֆազիյէթէ հաթիլ օլմազ իչիւն
էօյրէնիլէճէք իքլինճի տէրս սապը ու սէպաթ վէ
միւտաւլէմէթ էթմէք , ինթիխապ օլունան իչին մուզ-

Թաղկոյտընա քեամիլէն վէ ճիտտէն հազարլանմադ,
 վէ հէր հէվ քեարլը թէչէպալիւտաթ վէ մուամէլա-
 թըն ատի վէ հիզամի վէսիլէ վէ վառըթալարընը
 խօր թութմամազ տըր : Պէլքի պու շէյ հայաթընէն
 միւշքիլ տէրպէրինտէն պիւրի տիւր : Ֆիքր ի ինսանի
 ոլթ թապ պիւր իշտէն չափուզ պիւր սէմէրէ կէօրմէք
 իսթէր : Պիւլուզ չաղընըն չափաղը սէօքիւպ տէ
 կէնճ քիմսէ անըն շէօլէլէրիլէ գուզվէտէն ֆիլիլէ
 չըղմըշ խոյալլարընըն սիվրի թէփէլէրինի , ֆէվզ էլ
 ատէ արզու վէ էմէլլէրինին հալտըղլանմըշ գուպ-
 պէլէրինի , վէ զէվզ ու սէֆալարըն ալ զըրմըղլա-
 բա պօյանմըշ զիւրվէլէրինի կէօրտիւքտէն սօնրա ա-
 չաղըյա պաղըպ տա մէղքիւր սէֆապաիշ մէնզիլ վէ
 մէվզիլէրէ հէթիշմէք իչիւն սաիրէրին կէչմիշ ի-
 տիքլէրի օլ տար, էյրի պիւյրիւ , տօլամպաճլը, թօղ
 վէ տիւմանիլէր վէ տիքէն ու խաշաքլար իլէ տօլու
 թարիլի կէօրիւնճէ , հէս ու ֆիւթուր կէթիւրի . պի-
 նտէն ալէյհ իգպալ վէ մուվաֆֆաշիլթէ տահա ալա
 հօլլար վէ տահա միւստիտ վառըթալար իլէ հալիլ
 օլմազ իսթէր : Թէփէնին տիպլինտէն պաշլալըպ տա
 հալաշ հալաշ հօգարը չըղմաշ ամէլի անա փէք
 օտանճլը վէ պաիս ի ֆիւթուր պիւր մէսլէք կիպի կէօ-
 բիւնիւր , իշթէ պլինէրճէ կէնճլէրին սէֆինէ ի հա-
 յաթլարը թամմ պու հօլթատա գաղաղէտէ օլմուշ
 վէ օլմաղտա պուլուշմըշ տըր :

Էօյլէ իսէ թա իպթիտատէն խաթըրտա թութմազ
 էյի տիւր քի , ումուրը թիւճճմըրիլէ վէ թէչէպալիւ-

տաթը տախտէնին նիզամի վէ մէշրու թարրիզինոտէ
 զուհուր էտէն միւշքիլաթը սապր ու սէպաթլէ պէր
 թարաֆ էթմէք հալընըզ մուվաֆֆադիյէթի մաթլու-
 պէնիզ իչիւն տէրիլ, անճադ մուվաֆֆադիյէթինիզին
 լայըզըյէ զէվզինի չըզարմանըզ, վէ էլէ կէչիրտի-
 յինիզ շէյլէրի մուհաֆազա էտէ պիլմէնիզ զըմնոտա
 ֆիրքրինիզին թալիս ու թէրպիյէսի իչիւն տախի լա-
 զըմէտէն տիր : Հէր զէման ու մէքեանտա ատէ-
 մին քէնտի ալընըն թէրի վէ չալըջըզ չապալամալ-
 սըյէ իսթիհալ էթմէմիշ ծլտըզը իզպալ վէ մու-
 վաֆֆադիյէթ, հախօտ րէֆա՜ ու սաատէթ քէն-
 տիսի իչիւն պիր լանէթ տիր : Ճէնապը Հազըն
 զազա ու զատէրի իղթիզաընճա մուվաֆֆադիյէթէ
 նաիլ օլմադ ուզրունա պէզլ օլունան սայ ու զայ-
 րէթ մէզքիւր մուվաֆֆադիյէթի մուհաֆազա էթ-
 մէյէ հախօտ զէվզինի չըզարմայա հազըրըզ հա-
 խօտ թալիս օլաճադ տր : Պու սէպէպտէն կիւնտէն
 կիւնէ, այտան ալա վէ սէնէտէն սէնէյէ իշ կէօր-
 մէնիզ, վէ իշ կէօրմէքլէ սըհէթ ու աֆիյէթ, սէ-
 պաթ վէ մէթանէթ, վէ մալիւմաթ վէ մէլէքէ
 քէսպ էթմէնիզ իղթիզա ի հալտէն տիր, թա քի
 քէմալը սապր ու միւտալէմէթլէ էլէ կէչիրմէյէ
 չալըջըզ չապալատըզընըզ մուվաֆֆադիյէթէ նաիլ
 օլտըզընըզտա անը պիւթիւն էօմրիւնիւզտէ սէֆա-
 սընը սիւրմէք իւզրէ էլտէն չըզարմամայա հազըր
 օլաընըզ :

Իշպու մէրտանէ վէ սապուրանէ սայ ու զայ-

րէթինիզ սայէսինտէ վիւճուածէ, ֆիքրճէ վէ տիւ-
լագճա քէսպ էտէճէլինիզ գուզվէթ վէ քէմալիյէթ՝
մուվաֆֆալիյէթլէրինիզին էն մուազզէզ վէ գըյ-
մէթտարը օլաճագ տըր : Օ սայէտէ կէրչէքտէն ատէմ
սըրասընտա կէչէրէք նէֆսինիզի զապթ վէ սնա ի-
թիմատ էթմէյէ ալըշաճագսընըզ : Պու սայէտէ նա-
մուս վէ հայսիյէթէ մալիք օլաճագընըզտան պաշգա,
րէֆիզլէրինիզ իլէ ամմէնին ըխայէթ վէ հիւրմէթինի
տախի գազանաճագսընըզ :

Սագընընըզ հա, ալտանըզ տա պու հօլտան առլա
տաթիմայտընըզ : Պիր թազըմ կէնճլէրին պօրտատա
օյնամաղլէ եախօտ տաիր կէճնէ ախզ ու իթալարտա
պուլունմաղլէ պէօլիւք պէօլիւք սէրվէթլէրէ նաիլ
օլմուշ խաիքլէրինէ տաիր պիր չօզ մասալլար իշի-
տէճէքսինիզ : Պու կիպիլէրէ հատէտ էթմէքտէն խէ
թէրահիւմ էտինիզ, գիրա անլէրին էօյլէ գօլալըզլէ
էլէ կէչիւմիշ օլաըզլարը սէրվէթլէրինի զայպ էտէ-
ճէքլէրի սայքի մուհաղզագ տըր : Միւսթազպլէրինիզէ
սլազատար օլան իշլէրտէ առլա աճէլէ էթմէյինիզ :
Այէլ աճէլէ մուհիւմ գարարլար վէրմէքտէն սագը-
նընըզ : Մէսէլա պիր գըզը սէվիպ անընլէ թէգէվվիւճ
էթմէք մի խթէյօրսընըզ, Մատմուաղէլ Մաթիլ-
տայա պէքլէմէք լազըմ օլաըզընը անլատընըզ, վէ
էկէր Մատմուաղէլ Մաթիլտա սիզին զանն էթալիլ-
նիզ կիպի կէրչէքտէն էյի պիր գըզ խէ, Վաղթըն
թայինինի իրատէթլինիզէ հէվալէ էտէրիւմ, տէյէճէք
գատար ալլ ու տիրայէթէ մալիք օլաճագ տըր : Սգ-

մէք վէ սիզէ չէվդ ու զայրէթ վերմէքտէն խպարէթ տիր : Ֆիլ հազիգա ինտիմտէ տիւնեւտտա ստիր հէր շէյտէն զիյատէ մէքրուհ վէ մուհազզար պիր շէյ վար խէ , օ տա կէհճէրի պիր շէքլ ու պիչիմէ դօմադ իչիւն զալըս վէ հիւմուհէլէր եափմազ տըր : Պէհճէ շախսընդա մախսուս օլան սըֆէթ վէ խառսէյէթլէրի մուհաֆազա իլէ պէրապէր սըրասը տիւշտիւքճէ անդէրի իհրա էթմէնիդ , սօյուհըդ սօփուհըզըն թէմիզլէնիմիշ օլմասը , աղրազը հէֆասանիյէ վէ հէվա ու հէվէմիսիզին էյիճէ զապթ ու խաարէ օլուհարազ ազլ ու իզանընդըն հիւքմիւ թանթընտա պուլուհմասը , մէրտանէ սըֆէթ վէ խաստիյէթլէրինիզին թէվսի , թէրֆի վէ թասֆիյէ օլուհմասը զայէթլէ մաթլուս վէ միւլթէզէմ տիր : Սիզին հէփ տիյանէթփէրվէրլիյինիզի պիլ մուհաֆազա Ալլահ վէ ինսանլար իլէ օլան ալազա վէ միւհասէպէթլէրինիզէ զայէթլէ տիզգաթ ու ինթիմամ էտինիզ : Նամուս վէ իթիպարընըզը , չէֆգաթ ու մուհապպէթլինիզի իոզա վէ մուհաֆազա էտինիզ : Իշպու հէփ սըֆէթ ու խաստիյէթլէրլինիզի իզհար էթմէնիզլէ պէրապէր ստպուրանէ սայ ու զայրէթէ ալըշմըշ օլան զավի վէ չէվիք էլլէրլինիզի հազիզի մուվաֆֆազիյէթէ հաիլ զըլաճազ օլ զավանիյնէ ճան ու կէճիւլտէն թապի վէ միւլթի օլմանըզ էվլա վէ էհաէպ տիր :

տէմճէ գալի թէմէլ պրագմագարդըն էյի պիր պինա
ինչա էտէմէզսինիզ . պինաէն ալէյճ քէմալը սապը ու
միււտալէմէթլէ վէ լայըզըյէ էօյրէնմէմիշ օլաըզը-
նըզ պիր իշէ էլ վուրմանըզըն վէ հէնուզ պիր նամ
ու իթիպար դագանմամըշ , հախօտ ազալլի ինթի-
խապ էթմիշ օլաըզընըզ իշտէ մէլէքէ քէսպ էթմէ-
միշ օլաըզընըզ հալտէ , էվլէնմէյէ չըզընմանըզըն հէ-
թիճէսի սուչարը Մաթիկտայը վէ տիւնեայա կէթի-
րէճէյի օլ նուր տամլատը մասոււմճըղազլարը սէֆա-
լէթ վէ վէրիշանիյէթէ տիւչար էթմէքտէն պաշա-
պիր շէյ օլմայաճազ սըր , էկէր օթուզ չազլարընըզ-
սա քէնափ պաշընըզա թէայիւչիւնիւզիւ յաճաթճա
չըզալտն պիլէճէք պիր սանաթ սահիպի օլմուշ իտէ-
նիզ , հախօտ ֆէննի հա թիւճճարի պիր իշ պա-
շընտա սուլոււնմագտա իտէնիզ , զաթէն ինտանլարըն
զըսմ ը ազամընտան զիյատէ պախթիյար օլմուշ ի-
տիյինիյի զիքը էտէքէք Ալլահա չօզ չիւքիււրէր
էթմէլիսինիզ :

Պու պապտէ միւնտէրիճ սէօզլէրի սիզէ սէօյլէ-
մէքլէ սիզի շայանը իթիմատ կէնճէր մագամընա
չախմ էթմէք մէրամընտա պուլոււնմատըմ : Պէյ օզ-
լու մագազլարընտա կէօրիւլէն եէնի մօտա նիւ-
մունէլէրինին Պէյ օզլու սօզազլարընտա կէօրիւլէն
քիմանէլէրէ վէք օ գատար միւշապէճէթլէրի հօզ սըր :
Մագսէտիմ կէչիւմէնիյի արզուլատըզըմ էօմրիւ թա-
րիֆ հախօտ թէֆսիլէ գալըշմայարազ ֆիքրլէրի-
նիզլէ բուճիլէրվէր ուսուլ վէ մէպտէլէր եէրլէշտիւ-

Բ

ԳԱՏՇՆԼԱՐ ԻԼԷ ԻՒԼՖԷԹ ՈՒ ԻՒՆՍԻՅԷԹ

ՁԷՎՃԷ ԻՆԹԻԽԱՊԸ

Է՛յ գասրն, սէվիմի գասրն, ճեճապր Հազզ սէնի երբէյին զաիլէ վէ էնսիւէլերինի բասիլ վէ քալիմիմ էքմէք իւզրէ Էարաքմըք սքր : Պիզ սէն-սիզ զայրի ճարրզ հայլտնլարրզ : Սանա պէն-զէմէք իջիւն մէլէլէր պիլէ մէնսիլերինէ չէքէ սիւզն վերիլէր :

ՕԹՈՒՆՅ

Կէնճլէրէ խիթապէն Էազըլնն քիթապլարտան Էքսէրխինտէ քատընլար իլէ իւլֆէթ ու իւնսիլէթին իսլահ վէ թէհդիպ ի ախլազա մէտար օլմասընա տաիր պիր չօզ շէյլէր դիքր օլունմըշ տրր : ինյալ-փէրէսթ կէնճլէր պու նէվ էսէրլէրի օլունմազտան զէվգեսազ օլունպ, անլէրտէ Էքքէն էվլէնմէնին մուհասսէնաթ վէ ֆէվտիտինտէն պահա օլունարզընը կէօրէրէք զայէթ մէմուռն վէ խօշնուտ դալըրլար : Է՛լ ի ըրզ վէ թէրպիլէլի գատընլարըն թէհդիպ վէ իսլահ ր ախլազա մէտար օլան թէսիլլէրինի ասլա ինքիար էթմէզ իսէմ տէ, ինսանըն պիլա թէֆրիզ հէր նէվ գատընլէ իւլֆէթ ու իւնսիլէթ էթմէքլէ, տահա էյի, Էախօտ տահա զիյատէ իֆֆէթփէրվէր օլլաճաղընա ասլա ինանմամ : Ֆարզ էտէլիմ քի պիր

քիմսէ մէբտիւմխարկար արասընա տիւշիւս տէ էթլի
օլմատըղընտան նաչի օլ լնտան եէյէնլէրին իչթիհա-
սընը աչմասըն , վէ անլէր թարաֆընտան եէնիլմէ-
յէրէք ճէմիյէթլէրինէ գապուլ , վէ փէք օ գատար թա-
լիմ ու թէրպիյէ կէօրմէմիշ օլան եէրլի պիր միւթէ-
պէրլին խըտմէթ ի քիթապէթլինէ թաեին օլունտուն
Քէզալիք ֆարզ էտէլիմ քի , պիր միւտտէթ սօնրա
մէրդում քէնտիսինին տաիի վահշիլէչմէքտէ օլտը-
ղընը կէօրէրէք , օ հալտէն գուրթուլմաղա միւէս-
սիր պիր չարէ արամաղա պաշլասըն Պու սըրատա
գարայա չըգմասընա վատթա իթթիխաղ էթմիշ օլ-
տըղը սանտալ փարչասը իւղէրինտէ պիր քաչ քի-
թաղ պուլունմաղտա իտիյի իաթրընա կէլիր : Սան-
տալ փարչասընըն եանընա սէյիրտիր , վէ քէմալը
մէսէրրէթլէ ունուտըլմըշ քիթապլարըն իչնտէ կէնճ-
լէրէ խիթապէն եաղըլմըշ պիր էսէր պուլուր : Սապը-
սըղըղլէ մէգքիւր քիթապը աչըպ՝ անտէ միւէլլիֆի
քիթապըն « Տին ի Մէսիհտէն սօնրա գատընլար իլէ
իւլֆէթ ու իւնսիյէթ էթմէք գատար սաիր հիշ պիր
չէյ կէնճլէրին թէնղիս ի ատապ ու ախլաղլարընա
մէտար օլամաղ , » եօլու իտարէ ի քէլամ էթմիշ
օլտըղընը պուլարըղընտան , օ եէրին գատընլարը իլէ
իւլֆէթ ու իւնսիյէթ էթմէյէ , վէ միւշահէտէ ի
ախտար վէ իաթիմա ը կիւֆթարլարը իլէ մահղուղ
վէ միւթէլէզղիղ օլմաղա պաշլար : Վէ լաքին կիթ
կիտէ անլար քի անլէր սուլըն էն էսասի իաթիմա-
լաթընա ալըշմամըշ օլուս տիւնեատա ֆիլ տիչի տա-

ճա պալատէր պիր մերթէպէյէ վասըլ օլապլիլը ,
պինաէն ալէյն ատէմին իւլֆէթ ու իւնսիյէթ էթ-
աիյի գատընլար անճադ քէնտիսինտէն եիւքսէք օլ-
աըղը դէման քէնտիսինին թէնդիպ ի ախլաղընա
մէտար օլա պլիլիլէր : Հիւ չիւպնէ ևօդ քի իֆֆէթ
ու իսմէթ ճիհէթիյէ գատընլար ալէլ Եւմում էր-
քէրլէրէ ֆաիդ իսէլէր տէ , իֆֆէթ ու իսմէթ ան-
լէրաէ ալէլ աղլէպ մէնֆի վէ դայլի իխթիյարի
պիր ունսուր օլուպ , էսասի վէ միւսպէթ պիր
ֆաղիլէթին գուվլէթ վէ թէսիրինէ մալիք տէյիլ
սիր :

Պինաէն ալէյն դէվդ ու թնապիւթընըլըն եիւքսէլ-
մէսինէ , ախլադ ու ատապընըլըն Նիւսնի մուհաֆա-
գատընա , վէ գուվլէյի ֆիքրիյէնիլին թէլայիւտ վէ
թէրադընընա մէտար օլաճադ պիր գատըն արաչ-
աըրաըլընըդ դէման թալիմ ու թէրպիյէ վէ իֆֆէթ
ու իսմէթ ճիհէթիյէ սիգտէն եիւքսէք օլան պիր
գատըն իլէ իւլֆէթ վէ իւնսիյէթտէ պուլուճմաղա
չալըլընըդ : Էլպէթթէ պիլ մէճպուրիյէ իխթիլաթ
էտէճէյինիդ , վէ մատուճընըլտա պուլուճան գա-
տընլար իլէ գապա վէ թահղիրաֆիդ սուրէթտէ վա-
ընմանըլը թալսիյէ էթմէմ . պիւլաքս պու գատըն-
լարա գարչը պօրճու օլաըլընըդ պիր վաղիֆէ վար
սըր քի , օ տախի իլէրի վարմադ իչիւն անլէրի
թէչլիդ վէ թէրդիպ , վէ էկէր միւմքին իսէ անլէ-
րէ եէնի եէնի էֆքեսար ու միւթալաաթ իլհադ էթ-
մէթ վէ գատընլար իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէ պու-

լատիւարըն վիճուարնտան պիլէ պի խապէր պիր հալտէ պուլունմազտա տըրլար : Իմաի պու քիմսէ թէհ-
զիպ ի ախապ վէ քէմալիյէթին մաթլուպ վէ միւլ-
թէղէմ օլան տէրէճէսինէ թարթիս ի Միլատըն հաճիկի
սէնէսինտէ Եթիշէ պիլէճէք տիր :

Պէլքի պու միապըն մանա վէ էհէմմիյէթինի ան-
լամազ սընրզ . թէհզիպ ի ախապ ու ատապընրզա
խառիմ օլան գատընլարլէ տէլիլ , անճազ հազարը
իլթիֆաթընրզա դայր ի լայրզ գատընլար իլէ իւլ-
ֆէթ ու իւնսիյէթաէ պուլունարզընրզ զէման ,
իչպու ալչազ թազըմտան օլան գատընլարըն , ա-
լէլ խուսուս էկէր կէնճ խէլէր , սիլէ օլ մէրաիւմ-
խար կիւզէլ գատընլարտանլէ զիյատէ խայրր տօ-
գունմազ : էկէր անլէրին իչինտէ ազլը սէլիմ ,
թէճրիպէքիար , կիւզէլ , չէն , միւշֆիզ վէ ազ
չօզ միւթէալլիմէ ալթմըչլըզ պիր գատըն պու-
լուր խէնիզ , անըն ազըրլըզընճա ալթուհը հէ
գատար սէվէր խէնիզ , անը օլ գատար մուազ-
զէզ թութըպ իւզէրինէ թիթրէյինիզ , վէ լաքին
կէնճ գատընլարտան ինթիրազ էտինիզ . անլէրտէն
միւնասէպէթսիզ վէ մանասըզ սէօլլէրտէն պաչ-
գա պիր չէյ իչտէճէյինիզի ումմալընրզ : Սնլէրտէն
միւսթէֆիտ օլմազ չէօլլէ տուրպըն , հաթթա տիւն-
եատան վէ քէնտի հէֆտինիզտէն պիլէ իքաւհ էտէ-
ճէքսինիզ : Ստէմ անճազ տաիմա քէնտիսէնտէն ալի
օլան զաթլար իլէ ալազա վէ միւնասիպէթտէ պու-
լունմազլէ թէհզիպ վէ թէրպիյէ ի ատապ ու ախապ-

լուսնամաղլէ նէ ֆախտէլէր կէօրմէք իսթէյօր իտիյտէ-
նիզ, անկերէ ու ֆախտէլէրի վէրմէք տիր :

Տախմա աղլի վէ մանէվի ֆաղիլէթլէր ճիհէթիյլէ
սիզէ ֆախդ ուն զատընլարլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ-
տէ պուլունմազ գարտըրնտա սապիթ գատէմ ոլու-
նըզ : Հէլէ թալիմ ու թէրպիյէ ճիհէթիյլէ սիզին
խալլըճա մատուրնըրզտա պուլունման պիր գատըն ի-
լէ էվլէնմէյի խաթր ու խալալընըզտան պիլէ կէչի-
մէյինիզ : Սիզէ սիզի իլէրիյէ տէվզ, սայ ու զայրէթէ
թէշվիզ, հազգանիյէթ վէ իսթիզամէթ թարիվինէ
իրշատ, գուսուրլարընըզը իրաէ, վէլ հատըլ սի-
զի ատէմ էտէճէք պիր զէվճէ լաղըմ տըր, Պէօյլէսի
պիր զէվճէ պուլմազտան ասլա գաթ ի իւմիտ էթ-
մէյինիզ : Պիր կիւն ֆէվզ էլ ատէ ֆէթմանէթ, տի-
րայէթ վէ զէրաֆէթ սահիպի ուն պիր զաթ, զա-
յէթլէ սահիպէի ճէմալ վէ քէմալ ուն պիր դըզա
էվլէնմէք թէքլիֆինէ ճիւրաթ էթտէ, զըզըն քէն-
տիսինի բէտա էտէճէյինէ տաիր խալֆ պէյան է-
տէն պիր կէնճէ ճէվապէն, «Լաքին, տօսթում, ու
դըզտան չօդ կիւզէլ » վէ չօդ զիյաատէ օղումըզ զըզ-
լար սէնտէն չօդ չիրքին վէ տահա առի ատէմէլը
իլէ էվլէնմիշլէր տիր, » ևօլու պէյանը էֆքեար էյ-
լէմիշ տիր : Էյ կէնճէր, պու խուսուստան իսթի-
ֆատէ էտէպլիլիրսինիզ, էկէր միւսթաղլիմ վէ հա-
մուսքեար իսէնիզ, էկէր ախաղը համիտէ սահիպի
իսէնիզ, էկէր ճէսուր վէ չալըզգան իսէնիզ, էկէր
ճիւզի նէզաքէթ վէ զէրաֆէթ վէ քեաֆի տէրէ-

ծէտէ ազլ ու իզանա վէ կէրչէքտէն աչգ ու մու-
հապպէթէ մալիք իսէնիզ, սայքի հէր իսթէտիյինիզ
զըզ իլէ էվլէնէ պիլիրսինիզ : Ըէսարէթլէնմէք ի-
չիւն շու սէօղիւ, Խանի «Խաթիր ու խայալըմտան
կէչիրտիյիմտէն տահա չօգ էյի զըզլար պէնտէն չօգ
էտնա քիմսէլէրի սէվիպ անյէլլէ էվլէնմիշլէր տիր,»
սէօղիւնիւ խաթիրընդտա սազլայընըզ :

Պազէն գատընլար էրքէքլէրտէն չօգ խորաք ու
իզանա մալիք օլապիլիլիլէր : Գըզ՝ չօճուզլըգտան
էրքէք չօճուզըն նաիլ օլտըզը սուհուլէթ վէ ֆուր-
տսթլարա նաիլ օլտա, էրքէք չօճուզ Եիրմի պիր
Խաչընտա նէ գատար քեամիլ պիր ատէմ օլուր իսէ,
զըզ չօճուզ օն սէքիզ Խաչընտա տահա քեամիլ պիր
գատըն օլուր : Վէ լաքին էվլէնտիքտէն սօնրա, ալէլ
ումուլմ գատըն թէրազգըյաթ ը ֆիքրիյէտէն սուր օ-
լուր : Մազսէտիմ գատընըն էօյլէ պիր հալտէ պու-
լունմասընըն լիւզումընը Խաիստ միւնասէպէթլինի
կէօսթէրմէք օլմայըպ, անճագ ումուլմըն թանթը
թաստիզլինտէ օլան պիր հազիզաթը պէյանտան ի-
պարէթ տիր : Գատըն խանէսի խալզընըն զալլէ վէ
էնտիչէլէրլինէ զարզ օլուր : Էվլէնտիքտէն սօնրա օն
տան Եիրմի սէնէյէ գատար օլան միւտտէթ ի հայաթը-
նը քէնտիլինէն էն ալի, սէֆապախչ վէ պախսի իֆ-
թիխար մէմուրիյէթի օլան էվլատ պէօյլատիւպ պէս-
լէմէք իչինէ սարֆ էտէր : Պու շէյ գատընըն վազ-
թընը թէլէֆ էտիպ էքսէրիյա անը թէրպիյէ ի ֆիք-
րիյէտէն մահշում զըլար :

Միւստէթի մէջ քիւրէտէ խէ էր քէք տըշարըտա իշթիդալ էտիդ հէր կիւն քէնտիսինաէն տահա ֆէ-հիմ վէ ֆէթին քիմսէլէր իլէ իւնսիյէթ վէ իիթի-լաթաա պուլուռնուր : Մէրզում ոլէօյիւյիւս քէմալէ էրէր , վէ 10 սէնէ սօնրա կէրչէքտէն Եէնի պիր ա-տէմ օլուր : Իմտի էկէր պու քիմսէ ահմազլըդ է-տիդ տէ մահլա տիլպէր վէ միւթէնասիդ իւլ էնտամ Եաիօտ էլա կէօլլիւ վէ ճադիպ թապիաթլը Եաիօտ դէնկին օլմատընտան նաչի պիր գըդ իլէ էվլէնիթսէ, պիր վազլթ սօնրա դէվճէսինի խալլըճա կէչմիշ օլա-ճագ , վէ անըն քէնտիսինէ նիսպէթէն ատէթա չօ-ճուգտան պիր ֆարզը օլմատըզընը կէօրէճէք տիր : Պէնճէ տիւնԵատա պիր վազլթ սօնրա պիրի սիրլէ-րինէ պիւս պիւթիւն ուշլուռնարդ կէլէճէք դէվճէյն մէնդարէսինտէն տահա էսէֆէնկիդ օլան վէք աղ մէնդարէլէր վար տըր : Պինապէրին հէնկԵամ ը իլ-տիւլաճտա դէվճէ դէվճինտէն էտնա օլմագտան խէ, աղ ու աիւլաչճա տահա զիյատէ թէրադղը էթմիշ հալտէ պուլուռնամալը տըր քի , վազլթ միւրուրիյէ քէնտի դէվճինէ էշ ու աղրան վէ հալաթը տիւնԵա-տէ անա մուազլին օլա սիլսին :

Ձաննըմճա հէր պիր կէնճին դալպինտէ էվլէն-մէք արզուսը վար տըր : Պիր կէնճ էվլէնմէյէ արզուսը օլմատըզը , վէ էվլէնմէյէճէյի իտտիա-սընտա պուլուռնուր խէ, աաիմա անըն շու իքի շէլէրտէն սիլրինի , Եանի Եա Եալան սէօյլէմէք-տէ օլուս էվլէնմէյէ զայէթ արզուքէշ պուլուռնար-

ղընը , վէ եախօտ պէտ նամ դատընլարլէ իւլ ֆէթ ու իւնսիյէթ էթմէսիյլէ ախլազընըն սօզուլմուշ օլտըղընը խթինթամ էտէրիւմ Զիքը էթտիյիւմ իշպու դախօտէ ի ումումիյէյէ պինտէ իւշ խթիւննա պիլէ պուլամաղ սընըզ ։ ձխտօի սուրէթտէ էվլէնմէմէք ֆիքրինտէ օլտըղընը իթիրաֆ էտէն պիր կէնճ՝ եա վանշի եա տա աղըլսըզ պիր քիմսէ խտիյնի իզըար էթմիշ օլուր ։

Լաքին հէր ճիշէթլէ միւքէմմէլ վէ միւնասիպ պիր դարը նա'սըլ էլէ կէշիրիլէպիլիր ։ Պիլիրիւմ քիտտէմլէր ազլ ու զէքեա ճիշէթիլէ քէնտիլէրէ ֆաիզ օլան զէվճէլէր ալմագտան չէքինիրլէր ։ Լաքին անլէր հէր կէօնէ էվսաֆ ր մաթլուպէյի հաիլէ վէ հազիպաթէն ֆէթինէ օլան խանըմլարըն ումումէն մանճուպ վէ միւթէվաղը օլտըղլարընը , վէ քէնտիլէրին էվսաֆ ր հտտէնէ վէ գապիլիյաթ ր ալիյէլէրինտէն տօլայը փէք օ գատար մաղրուրէ վէ միւֆթէխիլէ օլմատըղլարընը պա թէճրիպէ կէօրէճէքլէր տիր ։ Պու սընըֆտան օլան դատընլարըն՝ նաղարընտա էրքէքլէրին էն զիյատէ իմրէնիլիպ պէյէնիլէճէք սըֆէթ վէ խասսիյէթի դատընլար հաղգընտաքի բիայէթքեարանէ մուամէլէլէրի տիր ։ Մաղրուր վէ միւթէքէպիլիլէրէ եախօտ չըզ վէ հօփիա միզաճլարա մախտոււ օլան տալգալուզլըզ վէ եալթաղլըզ տէյիլ , անճագ դարաֆէթ վէնէզաքէթ տիր ։ Պիր ատէմ հարէքէթ ի մէրտանէ վէ թաւրը էտիպանէսիլլէ քէնտիլինէ ֆայիզ օլան օն դատընըն թէվէճ-

ճիւղն զէ մուհապպէթինսի քէնտիսինէ ճէլսլ էտէսլիլ-տիլի հալտէ, տիկէր պիրի փարզագ էլպիսէսի եա-խօտ քէնտիսինէ սիւս զէ չէքէ տիւզէն զէրմէսիլէ անճադ պիր գստընըն կէճնլիւնիւ չէլէ պիլիւր Պիր կէնճ պիր գըզ իլէ հայսիյէթ ի դաթիյէսինէ եադըչըր զէ ճէ-սուրանէ պիր սուրէթտէ մուամէլէ էտէր իսէ, զաթէն տաւլատընը եարը զազանմըչ տէմէք տիր: Իչին մա-պադի գըսմը թարաֆէյնին հալ ու քէյֆիյէթլէրինին իճապաթընա թէրք օլունա պիլիւր: Պինաէն ալէյհ գատընլարտան հիչ գօրգուսլ, չէքինմէյինիլ, Կէր-չէքտէն մէրտ զէ էֆքեար ու հիտիյաթը ալիյէ ի-լէ մութթասըֆ օլտըղընը իսպաթ էտէ պիլէն քիմ-սէ իչիւն գատընլար տիւնեատա էն դարարսըզ զէ էն իսօչ մախլուզլար տըր: Էկէր իչպու հադիգաթը պա թէճրիպէ անլայաճադ գատար մէրտ տէյիլ ի-տէնիլ, էտիպէ զէ ալիճէնասլ պիր գըզընհազարըն-տա էն մուազզէզ զէ վըյմէթտար օլան չէյաէն մահ-բում սընըզ տէմէք տիր քի, սու հալտէ սատէ պիր սուրէթտէ գալպինիզի ճէլսլ ու թէսիւր էթմէյէ չալըչան աափ պիր գըզ իլէ իքթիֆա էթմէյէ մէճ-պուր օլուրսընըզ:

Ղէ լաքին հէր նէ տէ օլսա, աուլա աճէլէ էթմէ-յինիլ Պիր ան էվլէլ էվլէնմէք իչիւն իչթիյադ չէքմէյինիլ: Օ չէյ սիզճէ՝ մուճիպ ի չէրէֆ տէյիլ տիր: Խոսուուսա եիրմի սիր եաչընա կիրմէզտէն էվլէլ աչգ ու մուհապպէթ խուսուընտա վուզու պուլան մուվաֆֆադիյէթսիլիյէ տիւչար օլմանը-

ղըն, եախօտ իւմիտինիղին պօշա չըդմասընըն սի-
ղէ կէրչէքտէն սիր զարար յէրէ սիլէճէյինի զանն
էթմէյինիղ : Սարլ հաղիզաթ շու տըր քի, պիր կէնճ
25 հաչընա կիրմէղտէն էվլէլ ճէ՛լ ի միւրէքքէսլ
իչինտէ հաչամաղտա տըր, հանի տահա քէնտի իո՛ւ
թէտիյինի քէնտիտի տէ սիլմէմէքտէ տիր : Էօյլէ ի-
սէ աճէլէ էթմէյինիղ : Նէ դատար զիյատէ ճիտտի
ատէմ օլուր, վէ գատընլար իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէ-
թինիղտէ նէ դատար զիյատէ առար ք մէրտանէ
կէօսթէրիր իսէնիղ : օ դատար էյի պիր զարը ալա
սիլիր սինիղ : Նիսա թաիֆէսինին կէրչէքտէն սա-
հիտէ ի էսէսլ վէ քէմալ աղասընտան, պիրինէ մա-
լիք օլուսլ, անըն աչգ ու մուհապուլէթինէ մաղհար
պուլուհմաղ, զափասընտա հալընըլ իքի էֆքեարը
օլուսլ սա անլէր հապընտա սէօյլէյէճէք հիչ հէնի
պիր չէյ սուլամայան հիւսնա պիր գատընըն տօ-
ղուղ երևղ տօքսան տօղուղ սէնէ հուղուրըլէ մահ-
ղուղ վէ միւթէլէղլիղ օլմադստն էվլա տըր :

Իզտիվաճտա էքսէրիա «ղէնկի՛ն մի տիր, նէ՞ դա-
տար աղըրըղ վէրիյօր, ճէհէվի նէ՞ թուլտար» սիւ-
ալլէրի գուլաղլարա չարիքար : մատտի վէ մանէվի
ահլալ վէ էվսաֆ, պախուսուս տիլապ հէման հիչ
էհէմօյլէթէ ալընմայօր : Սէրվէթ ֆէնա պիր չէյ տէ-
յիլ իսէ տէ, պիր ատէմին զէնկին պլր դըղ իլէ իղ-
տիվաճը թէէմին ի սաատէթ էսէր ֆիքր ու զէհա-
պընտա պուլընմասը սէօյլէք խաթա տըր : Սաա-
տէթ սէրվէթտէն իպարէթ տէյիլ տիր : վազաս

— Ահ, զէնկին օլայրտըմ նէ՝ մէսուտ վէ պախթի-
յար օլաճաղ ըտըմ — , ճիւմէլէրի գուլաղլարա չար-
վոյցօրսատա , պունու խաթըրտան չըգարմամալը
սըր քի , սաատէթ՝ եայընրդ սէրվէթլէ հուսուլէ
կէլմէղ , վիրա զէվճ զէվճէսինն ճէհէղի , սէր-
վէթի , միւքի վէ հիւսնիւ իլէ տէյիլ , շախսընըն նէ-
ղաքէթի , իֆֆէթի , իլմ վէ մարիֆէթի , էտէպ վէ
թէրպիյէսի , իտարէ վէ դանսաթը , սայ վէ հիւր-
մէթի սայէսինտէ մէսուտ վէ պախթիյար օլուր ,
Ձէնկին պիր դըղ էքսէրիա սիւսլէնմէքատէթլէրինի
վէ մէսարիֆի սաթրէյի տէ պէրապէր կէթիրիր քի պու-
հալ զէվճինն պատի ի ֆէլաքէթվէ խաթրապիյէթի օ-
լուր , Շաիր Շաթօպրիյան « Հիւսն ու մէլահաթման
միւթէհատիս օլմայան , ֆաղլիլէթի թաղտիր էտէմէղ »
տէմիշ տիր . լաքին հիյնի ինթիլսապտա հիւսն ու
ճէմալտէն պաչգա հիչ պիր չէլի նաղարը տիգզաթ
վէ էհէմիլիյէթէ ալմամաղ տա ֆաղլիլէթ օլմասա
կէրէք տիր : Ղայէթ հիւսնա պիր գատըն իլէ հիյնի
իդտիլաճտա հսարը օլան մէմուսիյէթ վէ մէսէրրէթ
չօղ կէճիքմէքսիզին նէֆրէթ վէ պիւրուտէթէ վէ
պիր հալը պի գայտանէք թահվիլ էյլէյէ պիլիր ,
Հիւսն ու մէլահէթլէ միւմթաղ նէ՝ դատար չէհրէ
վէ սիմալար վար սըր քի , թէրաղղը ի սին ու սալ իլէ
օ հիւսն ու ճէմալ մահվ օլմաղ , իիթիյալըղ պէօյլէ
օլան կիւղէլ տիմալարը մահրուճը ճէմալ էթմէտիք-
տէն պաչգա , տահա լաթիֆ վէ ալա տա էտէպիլիր ,
էօյլէ իտէ թէքըար էտէրիմ . էվլէհմէյէ աճէլէ

էթմէյնիւղ , Ելեւշլմ գարըյա ինթիյաճընըզ Եօզ տըրր , վէ Խարըն նէ չէչիտ պիր գատընա միւնթաճ օլա-
ճաղընըզա տաիր ասլա պիր չէյ պիլմէզսինիւղ , Է-
կէր գատըն գըսմը իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ էթ-
մէքլէ տիւղէլիպ տահա էյի ատէմէր սըրասընա
կէչտիյնիւղի կէօրիւր իսէնիւղ , գատընլարլէ պու-
մագոսէտլէ սըզ սըզ իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէ պու-
լունա պիլիրսինիւղ . ֆազաթ ֆարզլը պիր մագոսէ-
տէ պլնաէն անլէրլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ էթմէ-
յինիւղ , Սիզ վազթընըզը պուշնտան տահա էյի սու-
րէթտէ կէչիրէ պիլիրսինիւղ , Էյի վէ ըրզ ու նամուս
սահպալ ատէմէր իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթէ չալըչը-
նըզ , Սիզին էրպապ ը նամուս էրքէքլէր իլէ կէօ-
րիւշմէյէ ֆաղըլէ գատընլար իլէ կէօրիւշմէքտէն
տահա զիյատէ ֆուրսաթընըզ վար տըրր , վէ չօգտէ-
ֆա նամուսքեար ատէմէրլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ
էթմէքլէ սիզէ էն ի ըրզ գատընլար իլէ իւլֆէթ ու
իւնսիյէթէ Եօլ աչըլըր :

Էկէր կէնճլէրէ պու նէվ նասիրաթ վէրմէք գա-
տընլարա հաղպըղըզ էթմէք տիր աէյիւ իթիրաղ
օլընուր իսէ , ճէվապէն թարաֆէյնաէն պիրինէ զէր-
լէ գատար հաղպըղըզ էթմէք նիյէթինտէ օլմա-
տըղմը պէյան էտէրիմ , Պիր կէնճին հաղիզաթէն
ֆաղըլէ վէ էտիպէ օլան պիր գատընըն գատր ու
զըյմէթինի լայըզը վէճնլէ թաղտիր էտէ պիլմէսի
օլ կէնճին էն ալա մէզիյէթլէրինտէն պիրի տիր , Է-
յի պիր գարը էլէ կէչիրմէք զէվզ ու արզուսունա

մալիք օլանս պիր կէնճ էօյլէ սրֆէթ ու խառսիյէթ -
լէր կէօսթէրիր քի, քէնտիսինն ֆաղլլէ վէ ազի-
լէ պիր զըզըն հիւրմէթ վէ բիւայէթինէ շայէսթէ օլ-
տըզընը խաղաթ էտէր : Օ կիպի պիր կէնճին տէ-
րունինտէ էյի պիր շէյ վար տըր : էօյլէ պիր կէնճ
նէ գատար տա թալիմսիզ թէրպիյէհիզ օլտա, ա-
տապ ու աթվարընէ գատար եազըշըգսըղտա պու-
լունսա, օ միսիլլիւ ֆաղլլէ պիր գատընա լայըգ
օլմագ իչիւն ազալլի պաղը խուսուպարտա նէշվ ու
նէմա պուլուպ քէմալէ էրէր : Բէնտիսինէ ֆաիգ պիր
գօճա արայանս զըզը ասլա թաեիպ էթմէմ, զիրա պի-
լիրիմ քի, պու կիպի պիր զըզ քէնտիսինն քինէ ֆաիգ
պիր ֆիքր իլէ իսթիլաթտա պուլունմագտան խաթի-
ֆատէ վէ իսթիֆաղէ էթմէնին եօլընը պիլիրսէ,
քէնտիսի իչիւն էօյլէ պիր զէվճէ մալիք օլմագ ա-
տէթա պիր խաղինէյէ մալիք օլմագ տէմէք տիր :
Պու ճիւմլէ իլէ պէրասէր, պիր կէնճին ազըլճա
քէնտիսինն փէք չօգ մատուընտա պուլունանս պիր
զըզ իլէ թէզէվվիւճ էթմէքլէ պաշընա պէլա կէ-
թիրմէքտէ իտիյինէ տաիր օլանս ֆիքրիմի տալի աա-
լա տէյէշմէմ, զիրա պու հալտէ օ քէնտիսինն էն զի-
յատէ իսլան վէ թէհլիպ ի ախլազընա մէտար օլա-
ճագ թէսիրլէրին պիրլինտէն մահրում գալըր : Պի-
նաէն ալէյհ հէր պիր կէնճին քէնտի բէֆիգէսինն
ինթիխապը էսնասընտա եիւքսէք պիր հէտէֆ ի
մագսէտի օլմատը, վէ հիւան ի էտէպ ու իրֆան
ճիւնէթիյլէ քէնտիսինտէն եիւքսէք պիրլինի արամա-

որ հալ ու մասլահաթ իճապընտան տըր : Իշպու-
մէսլէքին իթթիխազը իշիւն զաթէն էսպապը քեա-
ֆիյէ սէրտ ու պէյան էտիլմիշ տիր : հիշ շիւպէմ
եօգ տըր քի , կէնճէր իշպու իթթար ու նասիհաթ-
լարը ազլ ու հիքմէթէ մուվաֆըգ պուլաճազլար
տըր :

Նազարը տիգզաթա ալընաճագ մուհիւմդ պիր խու-
սուս տահա վար տըր : Գալպինտէ տիյանէթիւլէ-
րանէ հիսսիյաթ պուլունմայան հիշ պիր գատըն պիր
կէնճէ րէֆիգէ օլմազա միւնասիպ լտէյիլ տիր : Կիւ-
ղէլ , խօշ մէշրէպ , շէն , ազլլը , խթիտաալը , ղէն-
կին վէ օղումուշ պիր գարը ալա պիլիր իսէնիզտէ , է-
կէր օլ գարընըն քէնտիսի հաղզընտա վէ սիզին հազ-
ղընդտաքի մուհապպէթինտէն տահա ալի պիր
մուհապպէթի եօգ իսէ , տէմէք քի էվսաֆը մաթլու-
պէնին քեաֆիէսինի հաիզէ տէյիլ տիր : Էօյ-
լէ պիր գարը սիզի աալա ամալ ու էֆքեսարը ալիյէ
իլէ մութթասըֆ զըլամազ , էվլատարընըզը աալա
լայըզը վէճհէ թալիմ ու թէրպիյէ , զէ խապար ու
ֆէլաքէթ ղէմանլարընտա սիզի թէսլիյէ վէ թէշվիզ ,
վէ ումուրը եէվմիյէնիզին սըզլէթ ու սըզլնթըսընտան
նէշէթ էտէն թիթիզլիք վէ ճան սըզլնթընդա սապը
իլէ թէհամիւլ էտէմէզ : Վէլ հաորը սաքսըլմազ սէ-
պաթլէ ղիպ ու ղիյնէթ վէ ղէվզ ու էյլէնճէ իզվա-
լարընա գաիըլմայաճազընա տաիր պէ օյլէսի պիր
գարըյա էմիյէթ էտէմէզսինիզ :

Պունտան սաշգա , տինտար պիր գատընըն տուա-

սը պէրէքեաթընա , վէ Ալլահըն հըֆղ ու հի-
մայէսինէ վէ դատընլարա մախսուս պիր հիսսի-
յաթ ք նազիքէ ի չիւքրանիյէյէ մազնար խոխինի պի-
լէն պիր քիմսէնին ֆէնտ պիր քիմսէ օլմասը ին-
թիմալտան փէք պախտ տիր , Աֆիֆէ վէ տին-
տար պիր . դատընըն մուգատտէն գալպինտէն հէր
կիւն հէպան էտէն պիր տուա՝ պիւթիւն կիւն սէր-
վէթ եախօտ շան ու շէօհրէթ արդասընա տիւ-
շէն պիր զէվճ իչիւն ալթուն քէլամլարտան մա-
մուլ պիր զէնճիր տիր քի , քէնտիսինին իամինի հէր
կիւն իալիպինին իամինէ լապթ էտէր , Օլ զէվճ մէզ-
քիւր զէնճիրի սէնէտէ 365 տէֆա զըրըպ սէնէլէր-
ճէ պու հալտէ տէվամ էտէ պիլիր իտէ տէ , ին-
թիմալէն պիր կիւն զըրըմըշ օլան հալգալարը
թօփլայարպադ իալիպիլէ պիր լապթէ փէյտա էթ-
մէք իւզրէ անլէրի պիրպիրլէրինէ պիթիշտիրմէյէ
չալըշաճադ տըր :

Գ.

ԱՆԽԱԳ ՎԷ ԷՍՎԱՊ

Էսփապըն գուսրէր ի մալիյէնէ կեօ-
րէ օլսուն.

Կէօսքէրիւ իչիւն Էախօս Էագրեմագ
սուրէքսէ փարլագ էլպիսէ կիյմէ.

Էֆսէրիյա պիր ֆիմսէնին նասրլպիր.
ասէմ օլսըր էլպիսէսինսէն պէլլի օ-
լուր.

ՇԷՅՔՍՈՒՐ

Կէնճէր սիւք ի հայաթլարընըն թա իպթիտասըն-
տան էտէպ վէ հէզաքէթին պատր ու զըյմէթինէ
տաիր պիր ֆիքը փէյտա էթսէլէր, ազիլանէ հարէ-
քէթ էթմիշ օլուրլար: Պաղը քիմսէլէր՝ առապ վէ
հէզաքէթ զիլլէթ տէրէճէսինտէ թէվաղու վէթէ-
հէզզիւլ կէօսթէրմէքտէն իպարէթ տիրտէյիւ զանն
էտէրլէր: Պէօյլէլէր՝ առապ վէ հէզաքէթ տիր զան-
նըյլէ քէնտի հէֆսլէրինի ունուսուպ հայսիյէթ ի
զաթիյէլէրի խիւաֆընտա հարաքէթտէ պուլու-
նուրլար քի, անլէր առէթա պուտալա վէ մէճ-
նուն քիմսէլէր միտիլլիւ շէֆզաթ ու թէրահհիւմէ
չայան տըրլար:

Վէ լաքին լիյաքեարլըզ վէ միւստահանէ էթմէք,
վէ խուլուս չաղմազ, վէ մահզա զարչըսընտաքինէ
եարանմաղա չալըշմազ էտէպ վէ հէզաքէթէ մու-

Պիր թաղըմ կէնճլէր թանրըրմ քի , քէնտի վէ-
զաիֆի մէմուրէլէրինի իֆա էթտիքլէրի էսնատէ
էկէր անլէրի նօղթասը նօղթասընա իֆա էտէլլէր
իսէ , քէնտիլէրտէն մէմուլ վէ մուռթագըր օլան ի-
շի իճրա էթմիշ իտիքլէրի զանն ք վանթիսնտէ պու-
լունուրլար : Սնլէրին սիմասընտա առլա պիր թէ-
պլէսսիւմ էսէրի կէօրիւմէտլլի կիտլի , աղըզլարըն-
տան հիւսն ի մուսաշէրէթէ տէլալէթ էտէն թաթլը
պիր սէօլ չըգտըղը տախի իշիտիւմէզ , անլէրին քէն-
տի վաղիֆէլէրինի իֆա էթմէլէրինին թարղընտան ,
ինտանլար իլէ իխթիլաթտա պուլունարղլարր սոլա
զանն օլունամազ , Հէր քէս պու կիտլի կէնճլէրտէն
նէֆրէթ էտիպ անլէրլէ իխթիլաթ էթմէքտէն չէ-
քինիլ , էկէր պիր քիմէնին անլէրլէ կէօրէճէք պիր
իշի օլուր իսէ , օ իշինի պիր ան էվլէլ պիթիրմէյի ,
վէ անլէրին հուղուրընտան չըգըպ պիր թարաֆա
կիթմէյի արղուլար , էօմրիւն պահր ք մուհիթինտէ
սէյր ու սէֆէր էթմէյէ չըգըչըպ տա կօլունուն իւ-
ղէրինտէ տուրան կէմլլի կախօտ տալ թարաֆըն-
տան կէչէն վաիօրը , կախօտ կէչէճէյի եէրտէ պա-
լըգ արաշտըրան պալըգճը սանտալլընը կէօրմէզաէն
կէլէն , կախօտ էօնիւնէ չըգան ասալար իլէ զայա-
լարը պիր չէյ եէրինէ դօմայան կէմիճի , հէմ քէն-
տի քէնտիսինի հէմ տէ կէմիսինի գաղայա ուղրա-
տըր քի , հաղիգաթէն ուղրամաղա տախի սէզա տըր :

Զիլլէթ քեսարանէ մուամէլէ շայան ք թահգիր իսէ
տէ , հաղիգի վէ եէք թարղ նէզաքէթ հէր կէնճէ

ղայիր տիրւ : Ալադ ու խուրուս՝ մուվաֆֆագիյէթ ի հաղիղիյէ իշիւն , ալէլ խուսուս զէվզի չըղարըւ-
ճադ պիր մուվաֆֆագիյէթ իշիւն խոթիգամէթ հախօտ
չալըչղանլըդ վէ հա վիճուտը հէր հալտէ զարուրի
օլան սաիր խըսլէթ վէ խասսիյէթլէր դատար էլզէմ
տիրւ : Սիւրիւնիւս աշընմաստընը մէն իլէ իշլէմէսի-
նի թէսհիլ էտէն հաղ օլմասա , հէր մաքինա սիւ-
րիւնմէտէն պօղուլուս խարապ օլուր : Նէղաքէթ
վէ թէրպիյէ հախօտ ինսանիյէթ փէրվէրլիք վէ հա-
խօտ լութֆըհարանէ մուամէլէ — հախօտ ախլադ
ու տատաղ ը հասէնէ տախի — ճէմիյէթ ի պէշէրիյէ
մաքինասընը պօղուլմապտան մուհաֆաղա էտէն հաղ
ալըր : Պաղըլար էճնիւնտէ թէվաղու էթմէյէ , պաշ-
ղալարընա հօլ վէրմէյէ , պու հա շու սըֆէթ վէ
խասսիյէթ ի շախսիյէյի պիլմէղտէն կէլմէյէ , հիտ-
աէթլէնտիյիմիղ զէման հալիմ վէ սէլիմ թարղտա
խտարէ ի քէլամէթմէյէ , սաիրլէր իլէ դաթ ը ալադա
էթմէմէք , հախօտ անլէր իլէ զըտտիյէթէ տիւշմէմէք
իշիւն պիր չօդ շէյլէրին իճրասընա մէճպուրըդ , Թա-
պիր ի ախէրլէ , մէնֆաաթփէրէսթ վէ քէնտի չըղարը-
նա պազան քիմսէլէր կիպի օլմալըս մէրամ ու
մադսէալէրիմիղի ինսանիյէթ ի հաղիղիյէ իլէ մէզճ
էթմէլիլիղ , Շիւպհէ հօդ քի պիր չօդ կէնճէր , քէն-
տի բէֆահիյէթ վէ սաատէթլէրի , նամ ու իթիպար-
լարը , սէրվէթ ու շանլարը վէ նաֆիիյէթլէրի քէն-
տիլէրին հիւսնի առապ ու ախլաղընտան առըր օլ-
տըղընը եէք նաղարտա կէօրիւս անլասալար հայ-
րէթտէ գալըրլար :

մուծուիլ ի շան ու շէրէֆ տիրո Զիքր էթափյիմիզնէ-
ղաքէթ մուխալէսէթ վէ հիւսն ի մուամէլէ էսէր-
լէրի իլէ տօլու , տախմի ֆաղաթ օսանճ վէրմէզ վէ
հէր սընըֆտան օլան ատէմլէրէ միւսավաթ իւզրէ
կէօթէրիլիր պիրնէղաքէթ օլմալը տըր : Զէնկինէ
զէնկին օլտըզը սէպէպտէն հատտէն աշըրը բիայէթ
կէօթէրիպ տէ պիր ֆաղիրէ ֆաղիր օլտըզը սէպէպ-
տէն գապա սուրէթտէ մուամէլէ էտէն կէնճ չայա-
նը թահպիր տիր : Պիր քիմէնին քէնտի հայսիյէթի
զաթիյէտինի մուհաֆազա իլէ պէրապէր սաիրլէրին
հոգուգ վէ հիսսիյաթլարընա բիայէթ էթմէքլէ
կէօթէրաթի մուամէլէ ի հաղիքեանէ զըպթէ օլու-
նաճապ , չայանը թահսին վէ պալա ի սէրվէթ վէ
մամուրիյէթ պիր սըֆէթ ու խառնիյէթ տիր :

Ինտանդարըն մուհապպէթ ի գալպիյէլէրինի, սուլհ
ու սալահլարընը , էլհասըլ ճէմիյէթ ի պէշէրի-
յէնին սուրէթ ի մուսթազամէտէ վայէտարը սաա-
տէթ օլա պիլմէսինի քեռֆիլ օլան չէյլէրին պաշլը-
ճասը էտէպ վէ թէրպիյէ տիր : Հէր քիմ պաշգա-
լարըն գատըր ու հայսիյէթինի թանըր , զըյմէթ վէ
մէգիյէթինի թաղտիր , վէ նումուս ու իթիպարընը
վիզայէ էյլէր , խաթըրը կէօզէտիր իսէ , հէր քէս
անա իպրազը մուհապպէթ էյլէտիյի կիպի , հէր քիմ
պէօյլէ չէյլէրի գայտ ու վաղիֆէ էթմէզ վէ կապօտ
պուշլարըն մուղայիրինի իճրա էտէր իսէ , հէր քէս
տէ անա ատապէթ վէ նէֆրէթ էտէր : Տր. Ճօնսըն
տէյօր քի , « Պիր քիմէնին էտէպ վէ նէղաքէթէ

մուղայիր պիր ամէլտէ պուլունմաղա հազզը օլմա-
տըղը կիպի, թէրպիյէսիզ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ տա-
խի հազզը եօզ տըր. պիր քիմսէյի եէրէ չարօմա-
ղա նէ գատար հազզը եօզ իսէ, գապա վէ խաթըր-
չիքէնանէ պիր շէյ սէօյլէմէյէ տախի անաէն զիյա-
տէ հազզ ու սէլահիյէթի եօզ տըր:» Ատապը հա-
սէնէ իլէ մէլուֆ վէ մութթասըֆ օլան պատէմ, մու-
խաթիպի հէր քիմ օլուրսա, քէմալը ատապ իւզրէ
ճէվապ վէրիր, միւթէքէպպիր վէ քիւսթախ ատէմ-
լէր իսէ մատունլարընտա պուլունանլարըն սէօղլէ-
րինէ տիգզաթ էթմէղլէր, ճէվապ վէրմէղլէր, եա-
խօա թահգիրամիզ պիր թարզ իլէ ճէվապ վէրէրէք
անլէրին պալպլէրինի գըրարլար. հալ պու քի ճիւզի
պիր թէվաղու վէ թէնէզզիւլ իլէ մուամէլէ էթմիշ
օլսալար իտի, անլէրին սամիմի մուհասպէթլէրինի
ճէլպ էթմիշ օլուրլար իտի, զիրա չօք տէֆա պիր
կիւզէլ սէօզ, պիր ֆաիտէլի նասիհաթ, պիր թէր-
պիյէլի վէ թաթլը պապըշ, խօշլանաճագ պիր հալ,
պիր թէպէսսիւմ պիլէ ինսանլարըն գալպլէրինի
ճէլպ էտէր:

Ախլագը հասէնէ էն ալա մէղար թաշը տըր: Սիզի
սէվէնլէր վէ մուալէնէթինիզէ նաիլ օլանլար, լա-
թէնսէնի չիչէքլէրինին սարարըպ սօլտըզլարը զէման-
տա տախի սիզի ունութմայաճագլար տըր: Իսմլէրինի-
ղի մէրմէրլէրիւզէրինտէ տէյիլ գալպլէրիւզէրինտէ
գազընըզ: Ախլագը հասանէ՝ սէօզ վէ միւլահաղալար-
տան, պիղարապընէ, սուլհճուլանէ վէ թէվէճճիւհքիւ-

բանէ մուսամէլէրտէն , մուհապպէթ , շէֆգաթ վէ
մէրհամէթ էսէրլէրինտէն , սաիրլէրին խայր ու մէն-
ֆաաթը իշիւն ճանսիրիէրանէ վէ ֆէտաքեսարանէ ոայ
ու զայրէթլէրտէն , հէվա ու հէվէսլէրէ գարչը ուղլա-
չըսլ էլէմ վէ քէտէրլէրէ մէրտանէ սապր ու թէհամ-
մուլլէրտէն խպարէթ տիրո իշթէ սու սըֆէթ վէ խա-
սիրլէրէր , պիր բէսմին եէքտիկէրի իլէ իմթիզաճ
էտէն կէօնէկէօն լէվլ ու բէնքլէրի , վէ հախօտ իթ-
թիհատ վէ իմթիզաճ պիրլէ անէնք հուսուլէ կէթի-
րէն մուսիղի մագամ վէ նաղմէլէրի միսիլլիւ ախ-
լագը հասէնէյի թէչքիլ էտէրլէր :

Պիր ոանաթքեսարը մահիրին էլինտէն չըգմըչ օ-
լան պիր ճէվհէրին փարլապլըղընը , կիւղէլլիյինի
սէյր էյլէ . օ գատար մուխթէլիֆ սուրէթտէ շէօլէ-
լէնիր քի , ինիքեսա էթտիքճէ հուրընը ալտըղը
քէվքէպլէրտէն տահա զիյատէ փարլագ կէօրիւնիր .
եէրտէն եէնի չըգտըղը վաղթ իսէ անճագ պիր իքի
տէֆա նաղարըմըղը ճէլպ էտէ պիրլիր : Ինսանըն
գալպլնին սաֆվէթի վէ բուհընըն լէթաֆէթի տախի
պուհըն կիսլի աթվարը հասէնէ իլէ ճիւլաւանմըչ օլ-
մատըղճա , էն կիւղէլ խասսիրլէրի պիլէ կիլլի
գալըպ , անտէն նէ սահիպլի վէ նէ տէ պաչգասը
միւսթէֆիտ օլամաղ , էլհասըլ ատէմին սըֆէթ ի ին-
սանիյէսինի իքմալ էտէն շէյ անճագ ատապ վէ
աթվարը հասէնէսի տիր :

էտէպ վէ նէգաքէթտէն պահս էթտիյիմիզ սըրատա
թապիաթըլլէ պիր գաչ սէօզ տէ էսվապ ու էնտամ ,

եանի ինսանըն խարիճի կէօթէրիչի հազգընտա
սէօյէմէմիդ իճապ էտէր : Պէն էսվապա էհէմմիյէթ
վէրէնլէրտէն իմ , իթիզատրմճա հէր սինն ու սալ-
տան օլան ատէմլէր , եանի կէնճլէր վէ իիթիյար-
լար իսթիլաթ էթտիքլէրի քիմսէլէրէ միւմքին մէր-
թէպէ խօշ կէօրիւնմէյէ չալըչմալը տրրլար : Սնլէր
էսքի փիւսքիւ , եազըչըզսըզ վէ փիս էսվապլարը
իլէ աշինալարընըն կէօղլէրինէ նախօշ կէօրիւնմէ-
մէլի տիրլէր : Գուհտուրալարընը պօյամայը , թըր-
նազլարընը քէսմէյի քէնտիլէրէ վաղիֆէ ի զիմմէթ
ատտ էթմէլի տիրլէր : Նազալարը իլէ գօլչազլարը-
նը , կէօմլէքլէրինի հէր հաֆթա իճասլընա կէօրէ
պիր իքի տէֆա թէպտիլ էթմէլի տիրլէր , վէ պիր
մանի օլմատըղը հալտէ , կէօմլէյին գօլլարը իլէ ուճ-
լարընըն տաիի տըչարըտան կէօրիւնմէմէսինէ տիգ-
զաթ էթմէլի տիրլէր : Ինսանլար էսվապընըզտան
սիղին նէ իչ իլէ մէչղուլ պուլուհտըղընըղը անլա-
մասընլար : էսվասլ սէնաթընըզ իչիւն տէյիլ , սի-
ղին քէնտի շախսընըզ իչիւն տիր : էկէր քեաֆի տէ-
րէճէ պիր շէյ պիլիր իսէնիզ , սէնաթընըզ իչիւն
տէյիլ , անճազ քէնտի շախսընըզ իչիւն էլպիսէ կի-
յէր սինիզ . զէմանըն մօտասընը սիղին զէվզ ութա-
պիաթընըզա ույտրընըզ . սիզ մօտայա էսիր օլ-
մազտան իսէ մօտա սիզէ էսիր օլտուն , իֆրաթ
տէրէճէտէն օլան մօտայա կէօրէ ասլա էսվապ կիյ-
մէյինիզ : էսվապընըզտա զէմանէ մօտասընը ան-
լատըղընըզ , վէ լաքին էսպապը մուգնիէյէ մէսինի

անբն մուգթաղիյաթ Ե միւֆրիթէսինէ կէօրէ հարէ-
քէթ էթմէտիյինիզի սաիրլէրէ կէօթէրէճէք պիր
չէյ պուլունսուն : Էսվապընըզ վասըթասըլէ սաիր-
լէր իւզէրինէ պրագա պիլէճէյինիզ էն ալա թէսիր
ասլա խուսուսի պիր թէսիր պրագամամայա չալըմադ
տըր : Էսվապընըզըն գումաչը իլէ պիչիմինի սիզին
չախսընըզա էօյլէ պիր թարգտա ուշտըրընըզ քի ,
ատէմլէր սիզինլէ կէօրիւշտիւքտէն սօնրա , նազարը
տիզգաթլարընը ճէլպ էտէճէք խուսուսի պիր սէ-
պէպլէրի օլմատըղընտան նաչի , նէ չէչիտ էսվապ
կիյմիշ խտիյինիզի տէյիլ, անճագ հազըչըզլը վէ կիւզէլ
կէօրիւնտիւշիւնիւզիւ տէրխաթըր էտէպիլսինլէր :

Պէլքի հազըչըզլը վէ թէմիզ էլպիսէ կիյմէյէ նա-
սիհաթ վէրմէք հէսի պիր մէսարիֆ դափուսը աչ-
մադ տըր , վէ պինաէն ալէյհ մուխաթարալը տըր
տէյիւ իթիրազ օլունսուն : Լաքին պու կիւնքի
կիւնտէ հէր քէս էլպիսէ իչիւն պիհուտէ իսրա-
ֆաթտա պուլունմագտա տըր . միւսրիֆանէ էլ-
պիսէ կիյմէք իսէ էյի վէ հազըչըզլը էլպիսէ կիյ-
մէքտէն խալըճա պաիտ խտիյի ճիհէթլէ , զաննըմ-
ճա էյի վէ հազըչըզլը էսվապ կիյմէյէ տաիր վէրի-
լէն նասիհաթ իւզէրինէ կէնճլէրին տահա զիյատէ
իսրաֆաթտա պուլունաճագլարընա պիր դօրգու հօդ
տըր : Կէրչի թաֆսիլաթա կիրիչմէք խթէմէզ իսէմ
տէ , շու դատարընը տէմէք միւնասիպ տիր քի , պա-
զը քիմսէլէր սէնէտէ օն լիրա սարֆ էտէրէք , սէ-
նէտէ երիմի լիրա սարֆ էտէնլէրտէն տահա էյի վէ

հաղըչըղը Հսկասկ կիյէրլէր , վէ պու տա պաղը սէ-
պէպլէրէ պինաէն տիր քի , անլէրի իզան էթմէք
Փախտէտէն խալի օլմաղ սանըրում — Էսկապընըն
սաիր դըսմլարընա պիր մրդեաա հալինտէ հէրատէմին
էլպիսէսինտէ կէօղէթտիյի մէրքէղի պիրնօղթա , խու-
սուսի պիր մատտէ վար տըր : Էսկապըն իշպու մէր-
քէղի նօղթասը հէրատէմտէ պիր օլմաղ իսէ տէ ,
տախմա պէլտէն եօղարըտա օլուր : Պօյուն պաղը ,
եէլէք , Փէս հա չափդա , կէօմլէյին հաղասը , դօլ-
լուդ — պուհլարտան պիրի զիքր օլունան մէրքէղի
նօղթա օլապիլիր : Եհաղըչըղը Հսկապըն իշպու մէր-
քէղինին պօյնուն հախօտ կէօքսիւն էթրաֆընտա
պուլունմասը տահա դօլայ վէ միւհասիսլ տիր : Կիւ-
ղէլ պիր պօյուն պաղը , միւքէմմէլ պիր հաղա՛էօյ-
լէ շէյլէր տիր քի , անլէրի հաղըչըղը վէ զարիֆ
էլպիսէսին էն մուհիմմ էճղասը մաղամընտա հէր
քէս էլէ կէչիրէ պիլիր : Էօյլէ իսէ Հսկապըն մէր-
քէղի պու օլմալը տըր : Եէլէք պու մէրքէղէ , հա-
նի պօյուն պաղը իլէ հաղայա ուշտուրըլմալը իսէ
տէ , սատէ օլմալը վէ Էսկապըն հէր դըսմը եէք-
տիկէրիլէ քեսմիլէն իմթիզաճ Էտէրէք կէօղէ խօշ
կէօրիւնմէլի տիր : Կէրիտէ կէօղէ չարփար եէրլէր
պաշ իլէ այաղլար դալըր : Պունլար տախի Փէս վէ
դունտուրալար իլէ միւքէմմէլէն մուհաֆաղա օ-
լունմալը իսէլէր տէ , սաիրլէրին նաղարը տիզղա-
թընը ճէլպ տէյիլ , անճադ իգնա էտէճէք սուրէթ-
տէ մուհաֆաղա օլունմալը տըր : Էսկապըն հէյէթ ի

մէճմուսար մէրքէղին հիւսն ի զէրաֆէթինէ , մէսէ-
լա սոյոուն պաղը վէ հագայա ուշղուն կէլմէլի տիրո
էսվապընէն էսվաընը թէտղիւ վէ միւթալաա իլէ մէշ-
ղուլ օլանլարա րանա մալիւմ տիր քի , պոյուն պա-
ղը , հագա կէօմլէք վէ ելէլէյէ թախսիս օլունան
սէնէվի իքի լիրա առէմէ պիւթիւն իւթ պաշա
սարֆ օլունան սէնէվի օն լիրատան ղիյատէ հա-
գըլըզ վէրիւլէր : Էն սատէ վէ էն ուճուզ լիպա-
լար կիւղէլ պիր պոյուն պաղընա , հախօտ սաիր հա-
գըլըզը պիր մէրքէղէ ուշարագ , զարիֆ պիր հէ-
յէթէ կիրէրլէր , վէ էլպիսէյի կիյէն քիմսէյէ ըէվ-
նագ վէ շաշապալիշ օլուրլար քի , անլէր իչիւն
ասլա փարայա լիւղում օլմայըս , անճագ պիր աղ
աղ , պիր աղ տիգդաթ վէ պու պէնտիմի օգոււմագ
մուղթագի տիր :

Պէլքի պաղը քիմսէլէր պու թաֆսիլաթա կիւլէր-
լէր իսէ տէ , պու տէտիքլէրիմին պիւրհան վէ տէ-
լիլէրինի հէր կիւն էթրաֆլարընտա կէօրէ պիլիւ-
լէր : Հէր մէմլէքէթ վէ միլլէթաէն օլան առէմլէր
կէչիսլ տէօնմէքաէ տիրլէր : Պիր քիմսէ , էն ալա
չուխա էլպիսէ վէ էն պահալը պիր փալթօ կիյէր ի-
սէ տէ , պայաղը պիր քիմսէ կիպի կէօրիւնիւր . Լա-
քին տիկէր պիր քիմսէ , էսվապընըն կէօղէ չարփար
պիր հօզթաընտա հիւսն ի զէվ ու թապիւթ կէօս-
թէրէն պիր էսէր իլէ , անըն մէսարիֆինին եարըսը
իլէ պիրինճի տէրէճէտէն պիր էֆէնտի օլուր : Փար-
լագ վէ պէհալը էսվապ կիյմէք տօղրուսը աղըլ

զաաֆընա տէլալէթ էտէր : Էյի կիյիպ գուշանմա-
նըն սըրբը քեամիլէն անլաշըլաղը հալտէ , էլպի-
սէնին պէհալըլըղընտան սօլայը արթըդ չէքվա ի-
տիլմէյէճէք տիր : Հէր կէնճին զարիֆ վէ եաղըշըդ-
ը էլպիսէյէ տաիր մուայեէն պիր ֆիքրի օլսուն ,
վէ իշպու ֆիքրինի թէհվիպ էյլէսին : Էկէր իշինի
կիւճիւնիւ պիլիր պիր քիմսէ իսէ , էվվէլքի մէսա-
րիֆինին նըսֆըյլէ էվվէլքինտէն չօդ վիյատէ եա-
գըշըղը սուրէթտէ էլպիսէ կիյմէյէ մուղթէտիր օլ-
տըղընը կէօրէճէք տիր :

Դ.

ՖԷՆԱ ԽՈՒՅԼԱՐ

Տէրունի փաֆինսէ նուրա նաիլ օլան
ֆիմսէ զարանլըգսա օրուրսա պիլէ
գիյայա մագնէր օլսա պիլիր : Լաֆին
սէրունլէրի մուրսար Քիֆր իլէ սօլու
օլան ֆիմսէլէր էօյլէն զիյասընսա պի-
լէ զարանլըգսա կէգէրլէր :

ՄԻԼԹԷՆ

Խուլ վէ ատէթլէր էտինմէք ինսանա պիւս պիւ-
թիւն թապիի պիր չէյ տիր : պինաէն ալէյ , ֆէնա
խուլ վէ ատէթլէրտէն ինթիրազ օլունսըղը հալտէ ,
կիւզէլ խուլ վէ ատէթլէր քէնտիլիքլէրինտէն հու-

սուրէ կէլիրէր : Պու պէնտէրի գալէմէ աւմաղա
սլաչլատըլըմ դէման իւմ ի իւաչիյէ մասսուս մէսէ-
լէլէրտէն սահս էթմէյէ հիչ նիյէթիւմ ևօդ իտի իսէ
տէ , տինտար օլանլարա շու գատարընը իսթարա
ճէսարէթ էսէրիւմ քի , էկէր ֆէսատը ախլագը
միւսքիթ սուրէթտէ իսպաթ էսէն սիր շէյ վար ի-
սէ , օ տա կէնճլէրին ֆէնա խույ վէ ատէթլէ-
րէ քէմալը միւսարաաթլա միւսլթէլա օլմալա-
րը տըր : Պէն ֆէսատը ախլագը օն եաչընտա սիր
չօճուղըն իչտիյի մէքրուճ գօղուլը սիր օթուճ ի-
չինտէ կէօրիւրիւմ : Չօճուղար իլէ կէնճլէրին քէն-
տիլէրին սէֆալէթինի մուճիւլ օլաճագ , վիւճուս-
լէրինին սըհէթ ու աֆիյէթինի սօղաճագ , քէնտի-
լէրի սղրան վէ էմսալարը նաղարընտա մէնֆուր
վէ քէրին գըլաճագ , վէ նամուս ու իթիսլարլարընը
իղալէ էտէճէք սիր շէյէ ալըչմագ իչլւն նէ գա-
տար դահմէթ վէ մէչագգաթլարա գաթլանտըլլարընը
կէօրէրէք ինսան շաշա գալըր :

Ձէմանէմիլտէ մօտա հիւքմիւնէ կիրմիչ ֆէնա
ատէթլէրտէն սիրի տէ թիւթիւն իսթիմալը տըր :
Իշթէ սիր իւաճ քի , անըսիր կէնճ սուրէթ ի մուճ-
թաղամէտէ գուլլանմայա սլաչլամաղտան էվլէլ
իսթիմալինէ ալըչմաղա մէճսուր տըր : Թիւթիւննէ-
սլաթի սիր դէհի գաթիլտէն սլաչղա սիր շէյ օլ-
մայըսլ ալըչմամըչ սիր հայվան անը կէսէ , սլաչը
տէօնէր , կէօղիւ գարարըր , իւղէրինէ սլաչընըդ
կէլիր վէ ֆէնա սուրէթտէ խասթալանըր : Վէլաքին

կէնճլէր թիւթիւնիւ, անա արձընճայա, վէ հաթթա
էսիր օլուճնճայա դատար գուլլանմագտա տէվամ
էտէրլէր: Սիկարալարընը թիւթիւրիւսլ թէլլէն-
տիրէրէք սօդագլարտա կէղիսլ թօղարլար, եախօտ
նէֆէսլէրի սիկարա իչմէյէնլէրին ոլուրուլարընը
տիւչիւրէճէք տէրէճէտէ քէրի՝ գօդտըղը հալտէ
ճէմիյէթլէրէ տախիւ օլուրլար: Սալեարլարընը փի-
յատէ եօլլարը իւղէրինէ, մաղաղալարըն իչինէ,
քէրի՝ գօղուլար եուվասընա տէօնէն թիւքիւրտսն-
լար իչինէ, զաֆիլ գատընլարըն պէյազ էսվապլա-
րընը լէքէտար էթմէք իւղրէ տէմիր եօլու արապա-
լարընըն գարանլըզ քէօչէլէրինէ, զրաաթխանէ եա-
խօտ քիլիսէլէրտէ, տիվաղլար իւղէրինէ, վէ քէն-
տիլէրէ էտիլէն իհանէթտէն տօլայը զաղապ վէ հիտ-
տէթլէ ճըզըլտայան սօպալարըն իչինէ թիւքիւրիւր-
լէր: Պու վէճհլէ իտարէ ի քէլամ էթմէքլէ պէլքի
էմրի վաղըալէրէ տաիր միւսպալաղատա ոլուլուճն-
մագտա իսէմ տէ, իչպու մէսէլէյէ տաիր եազտըղըմ
սըրատա հիստ էթտիյիմնէֆրէթ վէ հիտտէթիմի միւ-
սպալաղա էթմէյօրըմ սանըրըմ:

Իմտի, կէնճ տօսթլարըմ, թիւթիւն իչմէք ատէթի
իւղէրինէ պիր աղ ճիտտի սուրէթտէ տիւչիւնիւնիւղ:
Չօճուղըզ զէմանընա մախսուտ թաթլը նէֆէսինի-
ղի վէ խնճու կիպի տիւչէրինիղի խաթրա կէթիւրինիղ:
Եաղըզ տէյիլ մի սիղլէրէ քի, նէֆէսինիղի քէրի՝
գօղուլուպիր հավայա վէ տիւչէրինիղի տախի չիւ-
րիւմիւչ եախօտ գըրըլմըչ օլտըղլարը հալտէ եէրլէ-

րինտէն պիւրէր պիւրէր տիւշէն սարարմը չի վիլէրէ
թահվիլ էտէսինիդ : Թիւթիւն իչմէք ատէթինն
արիդ ու ամիգ վասֆ ու թարիֆինէ կիրիւիւէճէք
օլսա , զաննըմճա իշպու թարիֆ իչիւն Թիւրքճէտէ
մուրտար , քէրիւ վէ մէնֆուր մանալը էն ֆէնա
սըֆէթլէր քեաֆի օլմաղլար , վէ քէէննէհու օ Եօլ-
տա զուլլանըլարդլարը սէպէպտէն արթըգ իսթիմալ-
տան սադիթ օլուրլար : Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր
աճալիպ տիր քի , հալա օլ մէքրուհ ատէթի էպինմէք
իսթէրսինիդ , վէ էտինտիքտէն սօնրա մէղքիւր ատէ-
թին իճրապընա տէվամ էտէրսինիդ : Միւսլթէլալա-
րընըն քէնտիլէրինէ ար ու խէճալէթ սայտըղլարը
պիր ատէթէ ալըշմաղա կէնճլէրին օլ զատար արդու-
քէշ օլարըղլարընը կէօրէրէք ինսան շաշա զալըր :
Զաննըմճա տիւնեատա պիր կէնճէ թիւթիւն իչմէյէ
նասիհաթ վէրէճէք յէ : Թիրեաղի պիլէ պուլունմաղ :
Էօմրիւնտէ թիւթիւն իչմէք ատէթինն էսիր օլմուշ
օլմասընտան տօլայը պէյանը թէէսսիւֆ էթմէյէն
հիշ , պիր թիրեաղի կէօրմէմիշ իմ : Վէ բաքին կէրչի
թիւթիւն իչմէք ատէմին միտէսինի պուլանտըրըյօր ,
պաշընը տօլանտըրըյօր , եավաշ եավաշ ֆաղաթ մու-
հադգադ սուրէթտէ վիւճուտընը զէհրլէյօր , վէ եաշլա-
րընը ալմըշ օլանլարտա եիւրէք վէ պօղաղ իլլէթ-
լէրի պիլէ հասըլ էտիյօր , պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր
հէր սէնէ պինլէրճէ քիմսէլէր իշպու քէրիւ վէ ֆէ-
նա ատէթին պօյունտըրըյը ալթընա կիրմէյէ բաղի
օլույօրլար : Եաթագ օտալարը իլէ տիւքքեանլարը

արթըգ նեֆէս ալընամայաճադ պիր հալէ կէլինճէյէ ,
նեֆէսլէրի լէշ եէյէն նափաք հայլանլարըն նեֆէսի
գասար մէնֆուր օլունճայա , վէ իւսթլէրի պաշլարը
լաղըմճընըն էսվապը կիպի փիս վէ քէրի՛ դօգուն-
ճայա գասար անլէր սիկարալարընը թէլլէնտիրմէքտէ
տէվամ էտէրլէր , Պաղը քիմսէլէր տախի էնֆիյէ գուլ-
լանըրլար : Ճէնապը շաղղըն էն նատիր չիշէքլէր
իլէ պէսլէնմէսինի միւրատ պուլուրմըշ օլտըղը օլ
նաղիք հասսէյի թահրիք էթմէք իշիւն մէղքիւր ա-
թէշին օթ իլէ պուրունլարընըն տէլիքլէրինիւ տօլտու-
րըրլար : Հէփ պուլ ֆէնա ատէթլէր իսալիզին միւ-
րատընա մուխալիֆ օլուպ , թապիաթը սու ի իսթի-
մալ , հասսէլէրի իֆսատ էտէրլէր , իասսթալըգ թօ-
խումլարը էքմէքլէ սըհնէթ ու աֆիյէթի իսլալ , վէ
միւնասէպաթը հայաթիյէ իլէ ինսանլարըն գուվլէ ի
շամմէլէրինի թահզիր էտէրլէր :

Պուլ ֆէնա ատէթին մաղարաթընտան պուլ գա-
սարճըգ պահս էթմէք քեաֆի տիր : Էկէր սիզի թիւ-
թիւն իշմէքտէն վազ կէշիրէ պիլէն հէր պիր մուգնի
տէլիլ վէ սէպէպլէրի իրատ էթմէյէ ճան ու կէօնիւլ-
տէն արզուքէշ օլմասա իտիմ , պուրատա սէօզիւմէ
խիթամ վէրիր իտիմ : Թիւթիւն իշմէք մասրաֆը մու-
ճիպ օլտըղընտան , ատի պիր քեաթիպ՝ եախօտ
ատի պիր քեաթիպտէն զիյատէ կէլիրի օլմայան պիր
քիմսէ սիկարա իշմէք մասրաֆընա տայանամաղ : Հա-
վանա ճինսինտէն հէր պիրի 60 փարալըգ սիկարատան
կիւնտէ ազալլի իւշ սիկարա իշմէք իշիւն սէնէտէ էն

աղընտան 15 լիրա սարֆը իզթիզա էտէր ։ Ատի սի-
կարա տահա ուճուղ տըր ։ Լաքին թիւթիւն իչմէյէ
ալըշմըշ պիր քիմսէ, ալէլ խուսուս աղ վէ կէճ մազար-
բաթ կէօրմէք իւմիտիյէ էյի նէվլէրինտէն դուլլան-
մագ իսթէրսէ, վաղթ ու հալին իճապընա կէօրէ կիւն-
տէ 2 — 3 — 4 դուրուշլըդ թիւթիւն իչէր քի, պու-
տախի սէնէտէ 7 լիրատան 13 լիրայա գատար պիր
մէսարիֆ տէմէք տիր ։ Հայտէ այտա հարըմ լիրա
տէյէլիմ ։ Սյըղը 300 դուրուշտան 600 դուրուշա գա-
տար օլան ատի պիր քեսթիպ պէօյէ դախտ պիր մէ-
սարիֆէ թէհամիւլ էտէ պիլի'ր մի ։ Շիւպհէ կօզ քի
թէհամիւլ էտէմէղ ։ Պինաէն ալէյհ պու խուսուս
քէնտիսինին ատապ ու ախլաղընըն պօղուղլըղընա
տէլալէթ էտէր ։

Պէն նէ'իմ, նէ' իչիւն խալզ օլունմըշըմ, վէ նէ'
մագսէտ ու մէրամա խըտմէթ էտիյօրըմ սիւալընը
հիչ խաթըրըղտան կէչիրմի'շմիտինիզ ։ Ֆէվզ էլ ատէ
հիքմէթ վէ մէհարէթլէ հալըլմըշ օլան օլ ճէսէտինիզ
մէլաիքէյէ բէֆաղաթ վէ Ալլահըն էսրարընա քէսպի
վուղուֆ էթմէք, վէ Ալլահ իլէ օլմագ իւզրէ իլէլ
էսէտ հաչայաճաղ օլան ճանընըղըն հէյքէլի տիր ։
էօյէսի պիր բուհուն հէյքէլի օլան ճէսէտ թապուլթ
իւլ անտ տըր ։ վէ պու կիսի միւքէլլէֆ պիր պինա-
նըն էօն թարաֆընտաքի պէօյիւք դափուշը տիւն-
հատա պուլունա պիլէն էն մէքրուհ օթլար իլէ տօլ-
տուրան, հախօտ անըն իչինէ հալաչ հալաչ հա-
նան պիր ֆիթիլ դօյան, հախօտ պինանըն պաճա-

չարնը ֆէնա դօգուլար իլէ տօլտուրա՞ն ատէմէ նէ՞
տէրսինիդ : Իշպուռ մուամէլէ չօք էվ սահլալինին մէս-
լէքինէ պէնդէր քի , խանէսինի օլ դատար տիւման
իլէ տօլտուրուր , եախօտ օլ դատար Թահգիրամիդ
մուամէլէլէրտէ պուլունուր քի , քիրաճը խանէտէն
չըզմաղա մէճպուր օլուր : Պու կիպի պիր մէսլէքտէն
ուԹանմալը սընըդ : Փաք պիր աղըդ , Թաթլը պիր
նէֆէս , լէքէսիդ վէ սաղլամ տիչլէր , վէ Թէմիդ էլ-
պիսէ , աճէպա պունլար տիդգաթլէ սաղլանմաղա
լայըդ օլան խաղլինէլէր տէյիլլէ՞ր մի տիր : Էօյլէ խէ
Թիւթիւնտէն պիւս պիւթիւն վաղ կէչիպ , անը ար-
թըդ խաթրընըղա պիլէ կէթիրմէյինիդ : Ստէմ,եանի
Թէրպիյէլի վէ զարիֆ ատէմ օլընըդ , վէ պէօյլէ ճէ-
սարէթլէ խտարէ ի քէլամ էթմէմտէն տօլայը պանա
միւթէչէքքիր պուլունընըդ :

Թիւթիւն իչմէքտէն պաչղա ֆէնա խույ վէ ա-
տէթլէր , էղճիւմլէ իչրէթ իպթիլասը տախի վար
տըր : Պաղը կէնճլէր իպթիտա սէրխօչ օլմայըպ ,
անճադ արատա սըրատա խաֆիֆ իչքիլէր գուլլա-
նըլլար . աղար աղար անլէրտէ էօյլէ պիր ղէվդ ու
Թապիաթ հասըլ օլուր քի , վազթ միւրուրըլլէ տէֆ
ու իղալէսի սայքի միւմքինսիդ պիր հալէ կէլիր :
Աղ վէ բատա պիր բաղը վէ շարասլ իչմէքտէ
մուխաթարա եօգ տըր զանն էտէրսինիդ : Լաքլին աղ
տա իչսէնիդ , չօգ տա իչսէնիդ մուխաթարատան
սալիմ օլմատըղընըղը պա Թէճրիպէ էօյրէնիւսինիդ :
Իշպուռ մուխաթարայը սիգէ իլսթար էտէն տօսթ-

լարընդա կիւճէնիրսէնիդ , տահա պէօյիւք պիր հա-
մազաթտա պուլունմըջ օլուրսընդ : Իշրէթէ ազար
ազար ալըշտըզլարը զէման քէնտի նէֆսլէրինի մու-
խաթարատան սալիմ ատտ էտէն քիմսէլէրտէն եիւդ-
լէրճէսի հէր կիւն մէզարըն տիպինէ էնմէքտէ տիր :
Վէ լաքին պուշլար զաթէն տէֆաթլէ սէօյէնմիշ
սէօղլէր տիր : Իշրէթէ ալըշան , եախօտ քէնտինէֆ-
սինի ալըշմադ մուխաթարասընա տիւշար էտէն նէվ-
ճիւլան եախօտ կէնճ ալէլ ումոււմ օլ զատար ազըլ-
սըզ վէ սէֆիհ տիր քի , անը գուրթարմազա չալըշ-
մադ էմէյինէ տէյմէդ :

Սէօյիւպ տայմադ, քիւֆր վէ լանէթլէր էթմէք վէ
մուրտար սէօղլէր գուլլանմադ դապա ատէթինի պու-
րատա զիքր էթմէյէ պիլէ լիւզում կէօրմէմ , զիրա
թէրպիյէլի վէ նամուսքեարանէ հիսսիյաթ վէ նազիք
զէվզ ու թապիաթ սահիպի պուլունան պիր կէնճին
օլ դապիհ ատէթէ ալըշա պիլմէսի մուհալ դապի-
լինաէն պիր շէյ տիր : Իշպուլ մէսէլէտէն սարֆընա-
զարլա կէնճլիյէ մախսուս էն մուսրիպ վէ մուհլիք
վէ քէրիհ պիր ատէթլին պահսընա կէլիրիմ :

Էյ կէնճլէր , սիզ քի դատընլարըն հուզուրընտա
օլ դատար իֆֆէթլի , նէզաքէթլի վէ սէվիմլի սի-
նիդ , սիզ քի իֆֆէթլի վէ ֆաղիլէթլի զըզլարըն
պուլունտըզը ախլէլէրէ տավէթ օլունուրսընդ, սիզ
քի քիլիսէյէ կիտիպ , շայան ը իմթիսալ կէնճլէր
կիպի կէօրիւնիւրսիւնիւդ , սիզ քի ինթիմալէն նէ
թիւթիւն իչէրսինիդ , նէ էնֆիյէ չէքէրսինիդ , նէ

սէօյիւս սայարսընըդ , հէ իշրէթ գուլանըրսընըդ , սիզ պու մէղմուս ասէթլէրտէն օն դաթ պէտթէր օլան պիր ասէթէ միւսլթէլա սընըդ քի , սիզի խարիճտէն կիւզէլ կէօրիւնիւս տէ տախիլի էօլիւ քէմիքլէրի վէ հէր կէօնէ մէքրուհաթ իլէ տօլու պատանալը մէղարլարա տէօնտէրիր : Սիզ աշղ ու սէվտայա տաիր մէքրուհ մատտէլէր տիւշիւնիւս թաշընմագ ասէթլինէ միւսլթէլա սընըդ քի , իշպու ասէթ հայաթ մէնպալարընըդ պիլէ զէհրլէր : Ֆիքր ու զիհնիսիզի պէօյլէ մէքրուհ մատտէլէր իլէ իշղալ էթմէք ասէթի սիզի դայր ի մէշրու զէվգ ու սէֆալարա եա սէվգ էտէ պիլիր եա էտէմէղ : Հէր իքի թաղտիրտէ տախի սիզին ատապ ու ախլաղընըդ պէհէմէհալ իզրար էտէր : Տաիմա քէրիհ մատտէլէր հագըընտա տիւշիւնիւս թաշընան վէ արգատաշլարը իլէ հուզուզաթ ը շէհվանիյէյէ տաիր դօնուշան պիր կէնճ զաթէն զէհրլէնմիշ տիր : Անըն տախիլի զաթէն չիւրիւմէյէ պաշլամըշ օլուս , արթըզ շայան ը իթիմատ պիր քիմսէ տէյիլ տիր , կէնճլիքլէրինտէ աշգ ու սէվտա վէ հուզուզաթ ը շէհվանիյէ արգասընա տիւշմէլէրինտէն նաշի պու կիւնքի կիւնտէ եիւզլէրճէ վէ պիւլէրճէ քիմսէլէր զիլլէթ վէ սէֆալէթէ կիրիֆթար օլմուշլար տըր : Պու վէճլէ էսիր ի աշգ ու սէվտա օլմուշ օլան պիր կէնճէ հէփ գատընլար իֆֆէթսիզ վէ սէհիլ իւլ իղֆալ կիպի կէօրիւնիւրլէր , վէ պիր կէնճ վալիտէ վէ հէմշիրէ ալագա վէ միւնասէպէթլէրի սէպէպիյլէ մուգատ-

տէս օլան զատրն ճինսի հազդընտաքի հիւրմէթ վէ
րիայէթինի զայ էտինճէ , զաթէն խարապիյէթ վէ
հէլաք վարթատընըն զայիադ սահլիլինէ եթիշմիշ
տէմէք տիր : Անըն ըրդ ու նամուսա մախսուս հիս-
սիյաթը մահվ ու զաիլ օլուր , վէ ախլադ ու էտէպի
արթըդ սայքի իսլահ օլունմադ պիր հալէ կէլիր :
Պէնճէ զարը հազդընտաքի հիւրմէթ ու րիայէթինի ,
էմնիյէթ ու իթիմատընը զայ վէ սէլպ էթմիշ օլան
պիր քիմսէ Ալլահա օլան իմանընը տախի զայ էթմիշ
տիր :

Պու կիպի ֆէնա պիր ատէթտէն մասուն զալմա-
նըն եէկեանէ չարէսի անտէն զաշընմադ , անը տէֆ
ու րէֆ էթմէք , անը մահվ ու իզպէ էտինճէյէ
զատար անընդէ օղրաշմադ տըր : Թիւթիւն իշմէք
վիւճուտէ նէ տէրէճէ մուզիրը վէ միւհլիք իսէ , քէ-
րի՛ միւլահաղալար տախի աշնի տէրէճէտէ ճանը
իֆոսատ վէ թէսմիմ (զէհիրլէմէք) էտէն մանէվի պիր
իլահ օլուպ , բունըն էօղիւնէ կէշէր վէ անէնկինի
պօղուպ անը խարապ էտէր : Պիր քիմսէ քէնտի
վիւճուտընը , ազալլի անը զէհրլի դապուս պաղա-
լար , ազրէպէր , քէրթէնքէլէլէր վէ հէրնէվ սիւր-
թիւնէնլէրին մէվա ու մէքեանը էթմէյէճէք տէրէ-
ճէտէ կէօղէթմէլի տիր : Տէմէք քի , պիւթիւն մէ-
սէլէ շու տըր , շէօյլէ քի պիր կէնճ՝ ալւնեատա ին-
սան կիպի եաշայա պիլմէսի իշիւն հէր կէօնէ սուի
նիյէթ վէ էֆքեարտան խալի , թէնճէ վէ ճանճա
թէմիդ վէ իֆֆէթլի օլմալը տըր : Նէ ազդընտա թիւ-

Թիւն , նէ միտէսինստէ րազը , նէ պուրունընտա էն-
 ֆիյէ , նէ լիսանընտա քիւֆր , նէ տէ զալպլինտէ , էկէր
 զահիրէ չըզարըլսալար , իֆֆէթլի զատընլարըն հու-
 դուրընտան թահլիրամիդ սուրէթտէ թարտ ու թէսլ-
 իտ էտիլմէսինէ պախտ օլաճադ էֆքեար ու Նիսսիյաթ
 պուրունմամալը տըր : Ինտանլարըն ևէյէճէքլէրինին
 նէվինին թէպէտտիւլիյէ թապիաթլարընըն թէճէտ-
 տիւտ էտէճէյինէ իթիզատ էտէն զաթլար թանրորմ :
 էկէր անլէր քէնտի ուսուլլարը իւզէրինէ նէզաֆէթ ի
 (թէմիլլիք) քեամիլէնին լիւզումընը տախի իլաւէ
 էտէրլէրսէ քէնտիլլէրինէ մուխալէֆէթ էթմէմէյէ րա-
 զի օլուրըմ :

Ե

ՖԱԳԻՐԼԻՅԻՆ ՄՈՒՀԱՍՍԵՆԱԹ ՎԷ ՖԷՎԱՅԻՏԻ . —
 ՍԵՆԱԱԹԸՆ ԽԸՏՄԷԹ ՎԷ ԹԷՍԻՐԻ :

Խօսւանքըրմը մեզուլիյէք աղըր
 վէ էլէմիւմլի սէմ էսէր :
 ՇԷՑԳՍՓԻՐ

էկէր տիւնուտա պիր կէնճին սաիր հէր շէյտէն
 զիյատէ մէմուռն վէ միւթէշէքքիր օլաճաղը պիր հալ
 վար իսէ , օտա քէնտիսինի միւճատէլէ ի հայաթա
 զայէթ նամիւտախ հալտէ պաչլամաղա մէճպուր է-
 4

Ե՛յ կէնձ, վէ դէնկին տօսթում, սիզի աճըրում,
 զիրա մուխաթարատա սընըզ : Սիզ չալըչմագ վէ թէ-
 լազզը Էթմէք իշիւն ֆազիր րէֆիզինիզին մալիք օլտը-
 զը օլ պէօյլէք թէշվիզտէն մաճրում սընըզ, Էկէր ազ-
 լընըզ Էքսիք իտէ, քէնտինիզի անլէրտէն իւսթիւն
 սայմայա վէք մէյնալ օլուրսընըզ, վէ իշպու միւլահա-
 զաթընըզ թէրազզընըզ մանի վէսիզէ մուզիրր օլուր
 Քէսէնիզ փարա իլէ տօլու, դարնընըզ թօզ վէ սըրթը-
 նըզ ֆանէլա վէ չուխա Էսվալ իլէ ըսընմըջ օտըզը
 սէպէպտէն մանէն վէ մատտէթէն րէխալէթէ տիւչար
 օլուր սընըզ, վէ հայաթըն մուսապապա մէյտսնընտա
 պիր կիւն Էթրաֆընըզտա պուլունուպտա խօր թութ-
 մագտա օլտըղընըզ օլ ֆազիր չօճուզլարըն ափանսըզ
 սիզի կէչմիշ օլտըզլարընը կէօրիւրսիւնիւզ, Էվլատ-
 լարըմ, Էկէր ֆազիր իտէնիզ, Ալլահ համտ Էտիպ ճէ-
 տարէթլէնինիզ, զիրա Ալլահըն միւրատըր ատէմ օլմա-
 նըզ իշիւն սիզէ ֆուրսաթ վէրմէքտիր, Էկէր չօզ փա-
 րանըզ օլտա իտի, վէք ինթիմալ քի ախպընըզ պօ-
 զուլուպ պիր շէյէ եարամազ օլուր իտինիզ, Իւլում ու
 մէարիֆտէն մաճրում մը զալմըչսընըզ, Թահսիլինիզի
 եարը պուչուզ պրազմազա՞մը մէճպուր օլմուչսընըզ :
 Խաթըրընըզտա թութուընը քի թէրալիյէ ի ֆիքրիյէ
 եալընըզ դաֆանըզըն իշինէ պիր չօզ շէյէր թօփլա-
 մագտան իպարէթ տէյիլտիր : Նէ՞ Եւէպ ալիբէնիշ-
 միւսթագպէլտէ սիզին պախթ ու թալիինիզի թանին
 Էտէճէք մէսէլէ իշթէ պու տըր : Իշինիզի Էյի
 պիլի՞րմիանիզ, ատէմլէրին աշվալ ու թապիաթընա

տէն ֆաղր ու զարուբէթ տիր : Պագր ու զարուբէթ
ինտանըն հաիզ պուլունտըղը իսթիտատ վէ պապիլի-
յէթլէրինի մէյտանա չըզարան մէհէնք թաշը տըր :
Պագրիլիք իւղէրինէ չալընան զալէպէ պիր կէնճին
տարիւլֆիւնունտա պաիս ի չէքէֆ միւքեաֆաթլար
զազանարազ իքմալը թահսիլ էթմէսինէ պէնդէր : Օ
կիպի պիր զալէպէ օլ կէնճին լիյազաթ ու մէղիյե-
թինի իսպաթ էտէր , զիրա միւքէլէֆ օլտըղը վաղիֆէ-
յի քէմալը սատազաթլէ իֆա էթմիշ օլտըղընըն կիւղէլ
պիր տէլլի տիր : Իշպու իմթիհանա տայանամայան
կէնճ հիշ պիր շէյէ եարամազ տէմէք տիր : Էօյլէսի
պիր կէնճ օլսա օլսա , անճազ ատի պիր բէնճպէր
եախոտ պիր տիլէնճի օլապիլիր : Պագր ու զարու-
բէթ կիւքիւ ալթընտա թաղեիգ օլունարազ գուվ-
վէ ի իրատիյէսի մէթանէթ վէ սէլապէթ քէսպ էթմէ-
յէն , ֆաղրիլիյէ մախսուս հէր պիր միւշքիւլաթ սէ-
պէպիլլէ ճէսարէթի արթմայան կէնճ միւճատէլէ ի
հայաթտան չէքիլիպ տէ : Կիւղիւնիւ էօրթէնէք պիր
քէօշէ պուլսա , տահա էյի էտէր : Պագրիլիք էկէր
ղէր ատէմին խարապընը մուճիպ օլուր իսէ , տիկէր
թարաֆտան պէ ատէմի տէ իհեա էտէր , զիրա զա-
թէն վիւճուսպէրի քիւ վարա տէյմէղ պիր թազըմ
քիմսէլէրի խարապ էթտիլի հալտէ , տիկէր թարաֆ-
տան սէրվէթին խարապիլլէթէ տիւչար էտէնէյի պին-
լէրճէ քիմսէլէրի խէլառ էտէր : Էկէր պու պէնտի-
մի օլուլյան ղէր կէնճ զէնկին օլմազ պէտպաիթլը-
ղընա միւպթէլա իսէ , սօղրուսը անը աճըրըմ :

վէ անկէր իլէ խօշ կէշինմէնին ևօլունա վազըֆ մը սընըզ : Ֆիքրինիզ էֆալը ազլիյէնիզէ գուվլէթ վէ սուհուլէթ վէրէն օլ մէլէքէ վէ միւսմարէսէյի քէսալ էթմիշ մի տիր : էկէր , էվվէթ , տէյիւ ճէվապ վէրիսէնիզ , օլթագտիրտէ , ֆիքրի մալիւմաթ իլէ տօլու օլտըզը հալտէ անկէրին ումուր ու մէսալիհի տիւննէվլիյէտէ սուրէթի թաթպիզ ու խթիմալլինի պիլմէյէն վէ մալիւմաթը մէզքիւրէնին թահսիլի իլէ միւսմատէլէ ի հայաթա հազրըլանմամը օլան օլ տարիւլֆինուն մէզունընտան չօզ զիյատէ քեամիլ աւէմ վէ շէզ գաթ զիյատէ թալիմիլի թէրպիյէլի սինիզ : Միւթէմէտտին ալէմտէ օթուզ եաշնտան աշաղը , վէ էրկէն օլան փէքազ աւէմէր վարտըր քի , զէնկին տիրլէր : Պանգալարըն իզհարը իֆլուս էթմէլէրինտէն ալընան էն պէօյիւք հիսսէլէրտէն պիրի շու տըր քի , մալիւմաթը ֆիլիլիյէ թահսիլ իթմիշ օլան նիչէ կէնճէր չափուք զէնկին օլմազ իզվասընտան գուրթուլուպ մուլթէլիֆ իշ վէ սէնաթլարտա ֆաիտէլի օլուրլար :

Պիր հըրֆէթ եա սէնաթ ինթիլիասը մէսէլէսինէ կէլինտիքտէ պու շէյ անճազ սէնին պիլէճէյին պիր իշտիր : օ խուսուստա պիր սէօզ սէօյլէմէք նէ պէնիւմ նէ տէ աօսթլարընտան պիրինին վազիֆէսի տէյիլ տիր : էկէր պիր հըրֆէթ եա սէնաթ եախօտ թիւճարէթէ աիտ պիր իշ ինթիլիաս վէ անա միւսպաշէրէթ էսէճէք օլուր իսէնիզ , սիզին օլ իշէ միւնասիպ վէ միւսթաիտ օլմատըզընըզա քեամիլէն գանմատըզճա

անը թէրք էթմէյինիզ : Հէր թարաֆտան սիզէ պիր չօզ կիւզէլ նասիհաթլէր վէրլէճէքտիր : լաքին շուրասընը խաթըրընըտա թութուն քի տիկէր պիր քիմսէնին նասիհաթընա իթթիպաէն , սիզի աճ պրազաճազ պիր իշէ պաշլայաճազ օլուր իսէնիզ , սիզէ նասիհաթ վէրէն օլ քիմսէ քէնտիսինի սիզէ ազճէ եախօտ էքմէք վէրմէյէ պօրճու տտ էթմէյէճէքտիր : Սիզին տիւնեատա քէնտի պաշընըզըն չարէսինէ պազմանըլ լազըմ օլտըզընտան , իսթէտիլինիզ իշէ կիրէ պիլիլիսէնիզ տէ , սիզի միւթէպէր գըլաճազ շէյ իշ եախօտ սէնաթընըզըննէվի օլմատըզը խուսուսընը տաիմա խաթըրընըտա թութմանըլ իճապ էտէր : իշպու խուսուս խաթըրմա պիր մէսէլէ կէթիլիյօր քի անա տիր օլան ֆիքրիմի պէյանա միւսարաաթ էտէրիմ :

Մազսէաիմ պուստան էվվէլքի պէնալէրիմին պիրինտէ «Ինսա'նլար , սիզին նէ իշ իլէ մէշգուլ պուլունտըզընըզը էտլապընըզտան անլամասընլար , էալապ սէնաթընըզ իշիւնտէյիլ , սիզին քէնտի չախսընը իշիւն տիր : Սէնաթընըզ իշիւն տէյիլ , անճազ քէնտի չախսընըզ իշիւն էլպիտէ կիլիյօրտընըզ» ևօլու իտարէի քէլամ էթմէքտէն միւրատըմնէ օլտըզընը իզան էթմէքտէն իպարէթ տիր : Իշպու պէնտին մապազի գըսմընը պու մուհիմմ մէսէլէնին իզաճնա հասր էտէճէյիմ : էվվէլա շուրասընը պէյան էտէյիմքի ումուսէն ճարի օլան իթիգատա նազարէն , ինսան քէնտի իշինէ վէ հալ ու մէվզիլինէ կէօրէ էալապ կիլիմէլի իմիշ :

Ինսանիյէթ վէ հըրֆէթ ու սէնաթ պիրիպիրբէրին-
աէն պիւսսպիւթիւն Փարզլը շէյլէր օլուպ քես շքի , իշ-
պու պէնսլէրի օգույան հէր կէնճ մէղքիւր ֆէրզին սէ-
պէս ու հիքմէթինի էյիճէ անլասա : Սլլաճ ինսանլար
խալզ էտէր , վէ ինսանլար տէմիքճիլէր , թէրզիլէր ,
չիֆթճիլէր , սէնաթ քեսարլար , վալի վէ մութասար-
րըֆլար , հաքիմլէր վէ սաիրէ իճատ ու ինտաս էտէր
լէր : Մուսթէլիֆ ատէմլէրին խըտմէթ վէ մէմուրի-
յէթլէրի չօղ եսխօտ աղ էհէմմիյէթլի , վէ ալի եսխօտ
ատինէ վտէն օլապիլիւր իսէտէ , ինսանիյէթ մէմուրիյէ-
թտէն տաճա ալի պիր սէրվէթտիւր իշ եսխօտ մէղու-
լիյէթ հայաթըն մագսէտ վէ հիշանկեսաճ տէյիլ տիր ,
անճագ իւղէրիմիւղէ խաթաթալըզ եսխօտ իսթիյարլըզ
կէրիպտէ ճանրմըզը թէնիմիզտէն այրըրնճայա , վէ պիւզ
պիր իմթիհանխանէ օլան իշպու տիւնեստտան ախրէթէ
կէօջ էտինճէյէ՝ դատար էլլէրիմիզտէ մէտարը թէայ-
եիւչիւմիւղիւզ գազանմամըզա մախսուս պիր վասը-
թա տըր : Ինսան պիր սէնաթընէ տէրէճէ քեսմիլէն
էօյրէնմիշ օլսա , անըն իճրասընտա նէ դատար տիւզ-
դաթլը պուլունտա , եինէտէ անճագ պիր տէրէճէյէ
դատար անա պաղլանմալը տըր : Պիր միսալ իլէ ,
պէլքի ֆիքրիմի տաճա էյի իզաճ էտէպիլիլիմ ,
շէօյլէքի եանեսանա տուրմուշ օլան իքի աթտան
պիրի ախըրտան տաճա եէնի չըզմըշ վիւճուտընըն
հիշ պիր եէրլինին զըլլարը տէօքիւլմէմիշ , պաշընը
եօգարը թութմըշ վէ եէլէսինի բիւղկեսարա վէրմիշ
տիր , տիկէրի իսէ սըրթընտաքի սէմէրին ալթընտա

իւշ սէնէ հէր կիւն չալըշտըրըմըշ օլտըղընտան ան-
ճաղ պիր տէրի պիր քէմիք զաւմըշ, վէ տէրիսի
տախի եհր եհր եարա ՚վէ պէրէլէր իլէ զափլանմըշ
հալտէ պուլունմազտա տըր: էյէր եախօտ սէմէր պիր
աթը էրիտիպ չիւրիւթտիյի միսիլլիւ, սէնաթ եախօտ
մէմուրիյէթ տախի պիր, աստէմի, էրիտիպ չիւրիւտէ
պիրիւ: Սօգազտա բասթ կէլտիյիմիզ հէր պիր ինտանըն
թէն վէ ճանը իւղէրինտէ պիր «մարզա» կէօրմէք միւմ-
քինտիր: Սէնաթ պաղը քիմսէլէրին եազասընտան
թուլթուպ սիւքէրէք անլէրին տէրունինտէքի ինա-
նիյէթի պիւսպիւթիւն տէֆ ու իզալէ էյլէմիշ տիր,
սաիրլէրին թապիլաթլարընը օլ գատար պօղմուշ տըր
քի պին սէնէ ըսլատըլըպ տա, գուրումագ իչիւն
կիւնէլէ զօնուլսալար եինէ տօղլուլուպ տիւղէլէ-
ճէքլէրի եօղ տըր:

Իշթէ պու վէճհլէ ինսան քէնտի սէնաթ եախօտ
մէմուրիյէթինէ անճաղ պիր տէրէճէյէ գատար պաղ-
լանըպ անըն քէնտիսինի զապթ էթմէսինէ, եախօտ
քէնտիսինէ բէնիկ ու ոռըրէթ վէրմէսինէ եախօտ քէն-
տիսինի էղիպ միւզմահիլ էթմէսինէ մէյտան վէրմէ-
մէլիտիր: Ինսան քէնտինին պիւթիւն նաղարը տիգ-
գաթընը սանաթ եախօտ մէմուրիյէթէ հասը էթմէյիպ,
անա ինսանիյէթինին թէրագղըսընա պիր վասըթա
նաղարըլէ պաղմալըտըր: Եաչամանըն պէօյիւք մագ-
սէտի՝ ինսանիյէթի հագիգիյէյէ վասըլ օլմագ, ճանըն
հէփ զոռտրէթլէրինի եանի՝ քիսպի եախօտ ֆըթրի
օլան հէփ ալի վէ բուհանի սըֆէթ ու խասսիյէթլէրինի

Թէհրիպ ու Թէրպիյէ էթմէքտիր : Սէնաթ ինսանըն մատունընտա օլուպ օրատա , եանի մատունընտա զալմալըարր : Իշպու Փիքը խաթըրըզտա օլարադ— վէ պու Փիքըին տօղրու օլտուղընա միւթմէին օլապիւլի սինիզ — պիր տէֆա էթրաֆընըզա պազսանըզ , սայքի հէր ատէմին իշպու Փիքը խիլաֆընտահարէքէթ էթտիյինի կէօրիւրսիւնիւզ : Պիր թազըմ հէքիմէր թանըրըզ քի անլէրին միւքթէսէպաթը ալլիյէլէրինին քէնաիլէրին իլաճ վէ իլլէթլէրէ տաիր օլան մալիւմաթլարը միւսթէսնա օլարադ , հիշ պիր տէյէրի եօզսըր : Պիր չօք տալա վէքիլէրի թանըրըզ քի քէնտի միւթալաա խանէլէրինտէն տըշարը չըզմայըպ եազըխանէ կէօղլէրի վէ էվլադ , մուհարրէրաթ վէ միւթէնէվլի քիթապ քիւմէլէրի արատընտա եաշարլար , վէ պիւթիւն ազլ ու Փիքըլէրի միւպահասաթ վէ ումուրը դանունիյէ իլէ մէշղուլ օլտըզը սէպէպտէն պաշգա մատտէլէրէ տաիր հիշ տիւշիւնիւպ թաշընմաղլար : Անլէր ինտան օլմայըպ եալընըզ տալա վէքիլէրի տիրլէր : Չօք տէֆա պէշ պին նուֆուսը էհալիսի օլան պիր չէհրտէ պէշ նէֆէր քեհամիլ ինսան պուլամայըզ : Էվլէնիպ չօլուգ չօճուգ սահիպի օլտըզլարը սէպէպտէն ինսան ատտ օլունանլար , ալէլումումեա ինսան փարչալարը տըրլար , եատա անճազ մաքինալար տըր :

Մէշհուր Ամէրիգալը Էլիհու Պըրրիթ տէրունի ատէմինի օլ տէրէճէ Թէհրիպ ու Թէրպիյէ էթտի քի քէնտի սէնաթը վէ տէմիրճի տիւքքեանը ար-

Թրդ քէնտիսի իլէ իմթիզած էթմէտիլէր : Տահա
մէշհուր պիր Ամէրիգալը եանի Բենիամին Ֆրանզ-
յին միւրէթթիպլիքտէն իլէրի կէլմէ ալա պիր
մաթպաաճը իտի իսէտէ , օ քէնտի սէնաթընը թէյա-
եիւշիւնիւ չըգարմաղա պիր վասըթա մագամընտա
գուլլանըր իտի : Ֆիքր ու ինտանիյէթինին թէրագըսը
քէնտիսինճէ տահա զիյատէ մաթլուպ միւլթէզէմ օլ-
տըլընտան ազրպէթ նաիլի միւրատ օլտու : Մաթ-
պաաճըլըդ քէնտիսինճէ ապա հայաթըն զայէսի տէյիլ
իտի : Էկէր էօյլէ օլտա իտի, էլեէվմ անըն հիքմէթա-
միդ քէլամլարընտան մահրում գալըր իտիք, վէ էլէք-
թիլիգա իլէ պիրինճի տէֆա օլարագ միւլապաթ է-
տէն ուշուրթմայը սաիր պիր քիմսէ եափըպ ուշուր-
տըր իտի , վէ քէնտի վաթանընըն մուհաֆագա ի հու-
գուդ վէ իսթիզալը ուզրուհա շանլը սուրէթտէ իճրա
էթտիյի իշի քէնտիսի գատար մուզթէտիւր օլմայան
տաիր քիմսէլէր իճրա էտէրլէր իտի : Սիզին հէփինիզին
տախի ալիմ տէմիրճիլէր , եախօտ ֆէլսէֆիյաթ եա
սիյասիյաթա աշինա զաթլար օլմանըդ իճապ էթմէզ
իսէտէ , սէնաթ քեար եախօտ մէմուր օլմագտան էվ-
վէլ առէմ օլմանըդ վէ հեր կիւնքի մէշղուլիյէթինիզ-
տէն եիւքսէք վէ մէշղուլիյէթինիզլին խարիճինտէ
պիր մէվլի թութմանըդ մուզթապի տիր :

Զ

ՄԱՆ ՎԷ ՆԱԳՏԸՆ ՇԻՒՍՆ , ԵԱԽՕՏ ՍՈՒԻ ԻՍԹԱՄԱԼԸ

Սագրն մալի քանգլո էքսէյէսին ,
զիրա մալ ասէմին նէ ախլագսա
օլսուլընը կէօսքէրի :

ՍԵՐ ԳՈՒՆՎԸՐ ԼԵԹԹԸՆ

Փարա զաղանմազ , արթըրմազ , սարֆ էթմէք
ֆիրասէթ վէ հիքմէթէ միւթէվազըրֆ օլտըղընտան
խօր թուլթուլմամալը սըր : Կէրչի մալ ինսան էօմրիւ-
նիւն էն պէօյիւք զայէսի սայըլմամալը խէտէ , բէֆա-
հիյիէթ վէ իսթիրանաթ ը պէտէնիյէյէ վէ մամուլիյէթ
ու սաստէթէ պիր վասըթա վէ մէտար օլտըղընտան
խօր թուլթուլաճազ պօչ պիր շէյ տախի տէյիլ տիր :
Ինսանիյէթփէրվէրլիք , իսթիզամէթ , ասալէթ վէ
ֆէտաքհարլըզ , թէսարրուֆ վէ թէտպիր կիպի ֆա-
ղիլէթլէրին իճրասը մալին հիւսնի իսթիմալինէ
մէնուլթ օլտըղը կիպի , թամաքհարլըզ , տօլանտը-
րըճըլըզ , հազգսըղլըզ վէ էմսալի ախլագը մէզմուճէ
տախի մալին սու ի իսթիմալինտէն նէշէթ էթմէք-
տէ տիր :

Տիւննատա հէր ատէմին մէշրու վասըթալար
իլէ բէֆահ վէ սաստէթ իսթիհասալինէ չապալա-
մասը ճախղ տիր , զիրա մատտի բանաթ վէ բէֆահի-
յէթէ նախ օլմազլէ ատէմ քէնտիսինին մանէվի ահ-

վալընըն իսլահընա , վէ աիլէճէ օլան վազիֆէլէրի-
նին հիւսնի իֆասընա մուզթէաիր օլուր : Բէսուլ ,
« Պիր քիմսէ էհլի պէյթինի գայըրմազուս , միւմին
օլմայանտան պէտթէր աիր , » տէյիւ պույուրմըչ տըր :
Շուրասը տախի քէօչէ ի խաթըրտան չըզարըլմամա-
լը տըր քի , ինսան իսլահը հալ ու շանը իչիւն մալիք
օլտըղը վէսիլէ վէ վասըթալարտան հէ աէրէճէ իսթի-
ֆատէ էատէր իսէ , նաս ինտինտէքի իթիպարը տա-
խի օ գատար արթար : Մուվաֆիֆադիյէթէ նախի-
յէթ հօլուհտա պէզլի իզթիզա էտէն սայ ու զայ-
րէթ պիլէ հատտը զաթինտէ պիր թալիմ ու թէր-
պիյէ տիր , զիրա պու սայէտէ ինսանըն նամուս վէ
հայսիյէթի զաթիյէ տույղուսը ինպիսաթա կէլիր , վէ
ազլի գուվլէթ վէ զապիլիյէթլէրի գուվլէթլէնիպ
արթար , վէ սասլը ու սէպաթ , վէ ճէնո ու միւ-
տալէմէթ վէ մուվաֆիֆադիյէթէ մէտար օլան էմ-
սալի սըֆէթ վէ խասսիյէթլէրի մէյտանա չըզար :
Միւտէպպիր վէ ինթիյաթլը քիմսէ հասպէլ իզթի-
զա տիւչիւնճէլի տախի օլուր , զիրա հալընըզ հալը
հաղըրընը տիւչիւնմէյիպ միւսթազպէլինի տախի
նազարը իթիպարա ալըր , վէ անըն իչիւն թէտա-
րիքեաթ կէօրիւր : Ծօն Սթէրլինկ փէք հազղը օ-
լարադ տէյօր քի , « Ինքեարը հէֆս էօյրէտէն էն
ֆէնա թալիմ ու թէրպիյէ , ինքեարը հէֆստէն պաչ-
զա հէր շէյի էօյրէտէն էն ալա թալիմ ու թէրպի-
յէտէն էվլա տըր : Շէճաաթ գուվլաի պէտէնիյէ ա-
րասընտա հէ գատար չօդ էհէմիլիյէթի հալը իսէ ,

չալըշմատըգճա խալահաթ իճրասը միւմքինսիզ տիր .
պու իսէ պէնի պէշէրին մէյլ ու մէշրէպլինէ տապան
տապանա զըտոտ տըր , զիրա հէր քէս քէնտի հէֆ-
սինին իսլահընտան զիյատէ ոաիրլէրինին իսլահընա
չալըշմաղա մէյեալ տըր , էլինէ կէշէն հէֆ փարա-
յը իսրաֆ էտէն քիմսէ , աղըպէթ մուխաննէթէ
միւհթաճ վէ զիլլէթ ու հաղարէթէ տիւշար օլուր ,
զիրա միւսրիֆին իտարէ դափուսը աչըզ տըր , Աչըզ
դափուտան հէր քէս իչէրի կիրէպլիտիյի կիպի , ֆա-
ղիրլիք տախի կիրէպլիտի , Ֆաղաթ իտարէլի ատէ-
մին դափուսու դափալը օլաճալընտան , ֆաղիրլիք
էօյլէ ատէմին դափուտընա վարսա պիլէ իչէրի կի-
րէմէզ , Մր . Պօլտէն տէմիշ տիր քի , «Տիւհեատա
ինսանլար իքի սընըֆա , կանի մուգթասիտ (իտա-
րէլի) վէ միւսրիֆ սընըֆլարընա միւնդասիմ տիր ,
Պէօյիւք խանէլէր , վասի ֆապրիդալար , ճէսիմ քէօի-
րիւ վէ սէֆինէլէր վէ ինսանլարըն մամուրիյէթ վէ
մէսուտիյէթլէրինէ մէտար օլան սաիր պէօյիւք է-
սէրլէր , իտարէ վէ թէսարրուֆ դափտէսինէ բիա-
յէթ էտէնլէր թարաֆընտան կափըլմըշլար տըր .
սէրվէթ ու սամանլարընը իսրաֆ էտէն քիմսէլէր
իսէ անլէրէ էսիր օլմուշլար տըր վէ պէօյլէ օլմալարը
տախի դանուսը թապլիաթ վէ ահքեսամը իլահիյէ իզ-
թիդասընտան տըր , ինսանլարըն իսրաֆ , թէնպէշ-
լիք վէ սայըսըզլըզլէ թէրազզը վէ թէդատտիւմ է-
տէճէքլէրի վատ ու իտտիասընտա պուլուսան քիմ-
սէ կալանճըլըզ էթմիշ օլուր :

ինքեարը նէֆս տախի ախլաղի գուզվէթլէր արա-
սընտա աջի տէրէճէ պէօյիւք էնէմմիլէթի հաիդ
տիր : Ինքեարը նէֆս սէօղիւնտէն միւրատըմը՝ չիմ-
տիքի զէվզ ու մահգուղիյէթի բէֆահ, վէ սաատէթի
միւսթապպէլէյէ նաիլ օլմաղ ուղըննա ֆէտա էթմէ-
յի անլաթմաղ տըր : »

Մէշաղլաթլը խըտմէթլէր իճրասըյլէ մէշղոււ
օլան քիմսէլէրին պիթթապի դաղանտըղլարը ագ-
չէյի վէք զըյմէթլի թութաճաղլարը մէմուլ իսէ տէ,
հալֆաքի անլէրտէն էքսէրիսի, օպուրլըզ վէ պէք-
րիլիք պէլասըյա հէփ դաղանճլարընը իարաֆ էտէ-
րէք ֆէվզ էլատէ ֆաղր ու դարուրէթէ տիւչար օ-
լուրլար : Էլսէվմ պիր չօզ քիմսէլէր վար տըր քի,
րահաթ վէ միւսթապլի սուրէթտէ կէչինէպլիմէք ի-
չին քեսաֆի տէրէճէ էսպաղ վէ վէսաիլէ մալիք ի-
սէլէրտէ, միւսրիֆ վէ թէտպիրսիզ օլտըղլարը ճի-
հէթլէ պիր մուղայագա եա քէսաալըզ վուզուընտա
ղայէթ սէֆիլ վէ փէրիչան օլուրլար : Գունտուրա-
ճը ֆէյլէսօֆ Սամուէլ Տըիւ տէմիշ տիր քի, «Իհ-
թիյաթ վէ պասիրէթ, էմրի թասարրուֆա բիայէթ,
վէ հիւսնիւ թէտպիր ֆէնա հալ ու վաղըթլարընէն
ալա միւսլիհլէրի տիրլէր : Անլէր հէր խանէտէ փէք
աղ եհր իշղալ էտէրլէր իսէ տէ, էօմրիւն տէրտ ու
միհնէթլէրինն տէֆ ու իղալէսի վէ ֆէնալըղլարըն
իսլահը իչիւն փարլամէնթօտա դաղոււ օլուրնա հէփ
զանուհ լաիհալարընտան տահա միւֆիտ վէ միւէս-
սիր տիրլէր : Հէր քէս քէնաի նէֆսինն իսլահնա

Մը. Պրայթ տախի պունա պէնդէր պիր իֆատէ-
տէ պուլունմըչ արը : Մուամաիլէյն տէյօր քի «Ինսան
րէֆան վէ սաատէթի հալտէ պուլունադըզ զէման
սէրվէթինի հիւսնիւ մուհաֆազա , ֆազր ու զարու-
րէթտէ պուլունադըզ վազթտա իտէ թէրֆիհի հալ
էտէպիրմէսի իչիւն չալըչգանլըզ , խտարէճիլիք , բի-
յազէթ , իսթիգամէթ վէ էմաալը սըֆէթ ու խտստի-
յէթլէրէ մալիք օլմալը արը : Իշթէ հազիզի թէրազ-
զընըն եէկեանէ թարիզի պու տըր : Ինսանլարըն
քէնտի սայ ու զայրէթլէրի սայէսինտէ կէչինմէլէրի
թազտիրի իլանի իզթիզադընստան իտէտէ , գանաաթ-
սըզ ճահիլ , միւսրիֆ վէ սալզէրէ միւհթաճ օլմա-
լարը նէֆսանի հէվա ու հէվէսլէրինէ թաալի պու-
լունմալարընստան հէչէթ էթմէքտէ տիր : » Միւսթազ-
պէլիմիզի նազարը միւթալաատան կէչիրտէք իւչ
չէյ , եանի իշսիզլիք , խասթալըզ վէ էօլիւմ իչիւն
թէտարիք կէօրմէմիզին մուզթազի օլտըղընը կէօ-
րիւրիւզ : Ինսան իշսիզլիք վէ խասթալըզտան գուր-
թուլմանըն չարէսինի պուլապլիլը իտէտէ , էօլիւմ-
տէն դուշթուլմանըն չարէսինի պուլամազ : Պինաէն
ալէյն ազլի ստէմ էօյլէ պիր սուրէթտէ եաշտմալը
վէ իշլէրինի էօյլէ սըրսուընա գօմալը քի , մէզքիւր
իւչ հալլէրին վուգուընտա հէմ քէնտիսինին , հէմտէ
կէչինմէլէրի վէ րէֆան ու սաատէթլէրի քէնտիսինէ
պաղը պուլունան էվլատ ու ալալընըն մուղալազա
վէ էլէմէրի միւմքլին մէրթէպէ թախֆիֆ օլունսուն
Պու սէպէպտէն հազգանիյէթլէ մալ վէ սէրվէթ

քէսպ իլէ անը հիւանի իսթիմալ էթմէք զայեթիււ
 զայե էհէմմիյէթի հայիւ տիր : Հագգանիյէթլէ զա-
 զանըմը մալ վէ սէրվէթ , ֆէվզէլատէ չալըշգան-
 լըղա վէ հօրուլմազ զայրէթէ , վէ հէվա ու հէվէսլէրին
 զապթ օլունաըղընա տէլալէթ էթտիյի կիպի , մալ
 վէ սէրվէթին հիւանի իսթիմալի տախի իհթիյաթ ,
 պտտիւրէթ վէ քէսրի հէֆա ալամէթի տիր : Մալ վէ
 սէրվէթ՝ մէէքիւլաթ վէ մէլպուսաթճա վէ տաիր լէ-
 վազլիմի պէյթիյէճէ իհթիյաճաթըմըղըն տէֆ ու թէս-
 վիյէսինէ մէտար օլտըպտան պաշպա , իզզէթի հէֆա
 վէ իսթիզլալըմըղըն էսասը տըր : Ֆապաթ ալէտտէ-
 վամ ֆապր ու զարուրէթ չուգուրու քէնարընտա
 կէզմէքտէ օլան քիմսէ ատէթա պիր էսիր տիր : Իշ
 սահիպլէրինին հէֆ չարթլարընը զապուլ վէ պիր
 տէրէճէյէ զասար անլէրէ միւտարա էթմէյէ մէճ-
 պուր տըր , զիրա օ հալինտէ պաշպա հօլտա մուա-
 մէլէյէ ճէսարէթ էտէմէզ : Մուզայապալը վազըթ-
 լարտա տիլէնմէյէ մէճպուր օլուր քի՝ տօղլուսը
 պիր ատէմին աճընտան էօլմէսի մուխաննէթէ միւհ-
 թաճ օլմասընտան էվլա տըր : Քէսատըզ զուհուր
 էթսէ տէ իշսիզ զալսա , էլինտէ հօլխարճլըզ պու-
 լունմամասընտան հաշի իշ արամազ իւզրէ սաիր
 պիր մահալէ կիտէմէյիպ պուլունաըղըն կէրէ ատէ-
 թա պիր սիւլիւք կիպի եալըշա գալըր : Պիր քիմսէ
 մուխաննէթէ միւհթաճ օլմազ իսթէմէզ իսէ , զալ-
 տէ ի թէսարրուֆա ըիայէթ էթմէլի տիր : Իտարէլի
 օլմազ իշիւն պիր ատէմին ֆէվզ էլատէ ազլ ու իզ-

Թխտարա մալիք օլմասը իճապ էթմէզ : Հէր քէս ի-
տարէլի օլապիլիր : Թէսարրուֆ՝ պիր ատէմին քէն-
տիսինէ կա ախէրէ լիւղումու հագիպիսի օլան շէյ-
տէն մատասքնա պիր ագչէ ոարֆ էթմէմէք տիր :
Էֆէնտիմիդին «Պաղլա գալան փարչալարը թօլլա-
յընըզ . պիր շէյ զայ օլմասըն» էմրի ճէլլի տախի
թէսարրուֆ վէ խտարէնին լիւղումընը խապաթ էթ-
մէզ մի : Գրիստոս քէնտինին հէր շէյէ զատիր խա-
յինի ալէմէ խապաթ էթտիյի պիր սըրատա պիլէ, քիւ-
շիւք շէյլէրէ տիպաթ ու իթինա էթմէնին լիւղու-
մընը էօյրէթտի :

Իտարէ միւսթագպէլտէ արդուլատըղմըզ հիմէթ
վէ սատտէթլէրէ հաիլ օլմագ խաթրը իշիւն չիմաի-
քի զէվզ ու սէֆալարտան վաղ կէչմէմիզի իճապ
էտէր : Իշպու գաիտէ ի թասարրուֆա բիայէթ էթ-
մէքլէ հէվա ու հէվէսլէրիմիզի զապթ վէ ազլ ու
հիքմէթէ կէօրէ հարէքէթ իթմիշ օլուրըզ : Իտարէ
խմաքտան , կանի խասիալիքտէն պիւսպիւթիւն
ֆարզը պիր շէյ տիր , զիրա պիր քիմաէ անճագ ի-
տարէ սայէսինտէ ճէօմէրա օլապիլիր : Իտարէլի
քիմաէ ագչէյէ թափմայըզ , անը մուֆիա պիր խըտ-
մէթքնար մագամընտա գուլլանըր : Տին Սուվիֆթ
«Պիզ ագչէյի գալսլէրիմիզտէ տէյիլ , պաշարըմըզ-
տա թաշրմալըըզ» տէմիշ տիր : Իտարէ պատրէթին
զըղը , իթիտալ վէ բիյազէթին հէմշիլէսի , ախլազ
ու առապըն մուհաֆըղը , ախլէնին բէֆա՝ վէ սաա-
տէթի , հէյէթ ի իճթիմաիյէնին մամուրլոյէթի տիր :

Հէրքէս այաղընը հօրղանընա կէօրէ ուղաթմալը տըր : Իշպուլ թէսարուֆ դաիտէսի սըտդ ու խսթիգամէթին էսասը տըր : Զիրա էկէր պիր ատէմ տօղրուլըղլէ քէնտի տաիրէ ի իգթիտարը տախիլինտէ հաշամաղա չալըլմաղսա , իրթիքեապ վէ զիլլէթլէ սաիրլէրին սըրթընտան կէչինմէյէ մէճպուր օլուր : Քէնտիլէրին շախսի խարճ վէ մէսարիֆլէրի խոսոսընտա գալտսըզ վէ վազիֆէսիզ պուլունուս տա սաիրլէրին հուղուր ու բահաթընը չիչ նաղարը իթիպարա ալմայտրագ հալընըզ քէնտի զէվզ ու սէֆալարընա պաղանլար՝ ալէլ ումում իշ իշտէն կէչտիքտէն սօնրա փարանըն ալթուն օլտըղընըն ֆարղընա վարըրլար , ամմա օ զէման արթըզ կէչմիչէ էսէֆ ֆաիտէ էթմէզ : Լօրտ Պաղօնըն խտիասընճա , պիր ստէմ փարա արթըրմագ իչին ֆազլա ազչէ գաղանմագ մաղսէտիյէ իրթիքեապաթ տա պուլունմաղտան խտէ , պիր ազ քէնտիսինի սըղարագ քէնտի գաղանճընըն պիր դըսմընը սաղլամազլէ փարա արթըրմասը պին գաթ էվլա տըր : Զօզ քիմսէլէր նաֆիլէ կէրտէ վէ ֆէնա եօլտա սարֆ էթտիքլէրի ազչէլէրի սաղլամըշ օլսալար խտի , քէնտիլէրին սէրվէթ ու սամանլարընըն պինասընը դուրմուշ օլուրլար խտի :

Միւսարիֆլէր ասըլ քէնտի նէֆսլէրինին տիւշմէնլէրի տիրլէր : Քէնտի նէֆսլէրինէ սատըզ օլմայան քիմսէլէր սաիրլէրին քէնտիլէրէ տօսթլուզ կէօսթէրմէլէրինի նա՞սըլ մէմուլ էտէպիլիլիլէր : Իտարէլի քիմսէլէրին ճէպլէրինտէ սաիրլէրինէ եար-

սիրպէթլէրէ տիւշար էտէր քի, պօրճտան հէր հալտէ
կնթմինապ էթմէմիւլ լազըմէտէն տիր, իմտի սիղին
իլք տիգզաթ էտէճէյինիւ շէյ՝ քիմէսնէյէ պօրճու
օլմամաղա չալըշմադ տըր, Ֆաղիր օլմամաղա չալը-
շընըզ, անտէն պիւթիւն դուվվէթինիղլէ գաշընըզ,
զիրա ֆաղիր քիմսէ լաշաթ վէ սաասէթ եիւզիւ
կէօրէմէտիյի կիպի, պիր կէճնէ ֆաղիլէթ իճրասըն-
տա տաթի պուլունամաղ, Բէնտիսի ֆաղիր վէ միւհ-
թաճ օլան քիմսէ սաիրլէրէ հէ՞ վէճ՜լէ հարսըմ էտէ
պիլիւր:» Հէր քէս քէնտի ումուր ու մէսալի՜նէ միւ-
տազդըզանէ պիր հաղարլէ պագմալը, վէ վարիտա-
թը իլէ մէսարիֆաթընը պիր տէֆիթէրէ գայտ էթ-
մէլի տիր. զիրա ինսանըն քէնտի վարիտաթընա վա-
զըֆ օլուպ վարիտաթընտան աղ մէսարիֆաթտա
պուլունամաղ աղ ու հիքմէթ իղթիզասընտան տըր,
պունա մուվաֆֆադ օլմագ իշիւն իսէ պիր գայտ
տէֆիթէրի թութուլմալը տըր:

Պիր թաղըմ քիմսէլէր նիւմայիշիլէրվէրլիք վէ
շանփէրէսթիյէ միւպթէլա օլտըղլարընտան, հէփ գա-
զանճլարընը կիյինիպ դուշանմաղ, թաղըպ թաղըշ-
տըրմաղ հօլունտա սարֆ էտէրլէր. սիւս վէ թէղեինա-
թը քիպարլըզ ալամէթի ատա էթտիքլէրլնտէն, էվ-
լատլարընը քիպարզատէլէր կիպի կիյնտիրիպ դու-
շանտըրըրլար, վէ պու վէճ՜լէ անլէրին մաղրուր վէ
միւթէքէպլիւր քիմսէլէր օլմալարընա սէպէպիյէթ
վէրիլլէր: Անլէր կէնճ չաղլարընտա մօտանըն, իյշ ու
իշրէթին, զէվզ ու էյլէնճէլէրին լէզզէթինէ տա-

տըմ էթմէք իշին տախմա հազըր ազէլէրի պուլու-
նուր իսէ տէ , միւսրիֆլէրին ֆուզարափէրվէրլիք վէ
ինսանիյէթտէ պուլունմաղա ասլա ֆուրտաթլարը
օլտմաղ :

Պալատէ սէյան էթտիյիմլիք իւզրէ , հէր ա-
տէմ աշաղընը կօրզանընա կէօրէ ուզաթմալը տըր ,
կանի վարիտաթ վէ մէսարիֆաթընը հիսապ էտէ-
րէք , մէսարիֆինի իրատընա ուշտուրմալը տըր :
«Մատրաֆը ուշտուրա կէօր իրատէ , թա քի դամ-
տան օլտսըն ազատէ :» Միւսրիֆ քիմսէ իպթէր
իսթէմէզ պօրճ խարճ էթմէյէ պաշլար , վէ պիր
տէֆա պօրճա պաթտըզտան , սօնրա արթըզ ա-
նըն իշին օ հալտէն գուրթուլուշ հօզ տըր : Մէտ-
եուն քիմսէ քէնտի նամ ու շանընը , շէօհրէթ ու ի-
թիպարընը տախի իսթէ վէրիր : Պիր զարպը մէսէլ
ֆէհլասընճա , «պօշ քէսէ տօզրու տուրամաղ :» Պօրճ-
լու քիմսէ տօզրու տուրըպ տա հէր քէսին կիւզիւ-
նէ պազմաղա ճէտարէթ էտէմէզ : Պօրճլու հազի-
գաթփէրվէր օլտմաղ , զիրա վէրէճէյինի վազթընտա
թէտիյէ էթմէմէսինտէն տօլայը հալանլար ուշտըր-
մաղա , պէհանէլէր պուրմաղա մէճպուր տըր : Տօդ-
թօր ճօնսըն պու պապտէ աթիտէքի վէճհէ պէյանը
էֆքեսար էյլէմիշ տիր . «Պօրճ սալթ զայր ի ճայիզ պիր
մուսամէլէտէն իսլարէթ տիր զանն էթմէյինիզ . պօրճըն
կիթ կիտէ այնի համազաթ վէ պէլա օլտըզընը անլարսը-
նըզ , ֆազր ու զարուրէթ օլ գատար էյիլիքլէրին իճ-
րատընա մանի օլուր , ինտանը օ գատար պէլա վէ մու-

մէշաղղաթ վէ սէֆալէթլէր իլէրի կէլմէքտէ օլտը-
ղընը թարիֆէ պիլէ հաճէթ հօդ տըր :

Հաթթա պիր ըրդաա պիլէ , զաղանձընը հիւսնի
խաթիմալ իլէ լիւղուժըղ ուֆաղ թէֆէք մէսարիֆաթ-
տան իճթինապ էթմէքլէ պիննիսպէ զէնկին պիր
ատէմ օլա պիլիր : Պիր մէթալիք փէք ճիւղի պիր
չէյ կիպի կէօրիւնիւր իսէ տէ , պինկէրճէ ախլէլէրին
րէֆաճ վէ սաատէթլէրի մէթալիքլէրին հիւսնի իս-
թիմալ վէ թաոարուֆընա պաղլը տըր : Էկէր պիր
քիմսէ սայ ու զայրէթինին սէմէրէսի օլան մէթա-
լիքլէրին քէնաի էլինտէն չըզմասընա միւսաատէէ-
տէր իսէ , սօն սօնուհաա քէնաի էօմրիւնիւն ատէ-
թա պիր հայլան էօմրիւ օլտըղընըն ֆարղընա վա-
րաճաղ տըր : Վէ լաքին էկէր օլ քիմսէ զաղանձընը
պիլիսուտէ եէրէ սարֆ էթմէյիպ անըն պիր դըսմընը
պիր էմնիյէթ սանտըղընա , պիր դըսմընը պիր պան-
դայա , պիր դըսմընը սիկուրթա սանտըղընա դօյա-
ճաղ օրուր իսէ , ուֆաղ թէֆէք չէյլէրէ էճէմմիյէթ
վէրմէնին , ախլէսինին րէֆահիյէթ վէ սաատէթլինին
արթմասընա , վէ քէնաինին միւսթաղպլէ տաիր օ-
լան խաֆվ ու էնաիչէլէրինին տէֆ ու իզալէսի-
նէ վէ սէլամէթի ֆիքրինէ մէտար օլտըղընը աղ
վաղըթտան անլայարաղ մէմնուէն վէ մէսուր օ-
լուր :

« Յիար էտէն ար էթմէղ , » զարպը մէսէլի ֆէհ-
վասընճա , պիր կէնճ կէրէք չիֆթճիլիք , կէրէք տէ-
միրճիլիք , կէրէք ճուհալըղ , կէրէք տէսթկեսն-

տանտրզլարընտան, ախլազ ու ստտալարը պօղու-
լըր : Զէնկին օլմատըզլարը հալտէ՝ զէնկինլէրի թազ-
լիտէ գալզըչըլար, վէ չօգ տէֆա իշպու մուամէլէլէ-
րի սէպէպիլլէ ըրզ ու նամուսլարընը տախի իւսթէ
վէրիլէր : Յուզարանըն զէնկինի թազլիտէ չապա-
լամասը պուտալալըզըն սօն տէրէճէսի տիր : Պու
հալ էօքիւզ իլէ պիր օլմազ իւզրէ շիշմէք հէվէ-
սինէ աիւշէն զուրպալընըն մուամէլէսինէ պէն-
զէր :

Պիլզ լիյապաթ վէ մէգիյէթիմիզ սայէսինտէ տէյիլ,
անճազ քէնտիմիզէ չէքէտիւզէն վէրմէքլէ միւթէ-
պէր վէ միւքէրրէմ օլմազ իսթէրիզ : Աճէպա Ալլա-
հըն միւհասիպ սայարազ պիզի գօմուշ օլտըզը հալ
ու մէվլի օ գատար ութմանըլաճազ պիր չէ՞յ մի տիր
քի մօտա ալէմինէ կիրէրէք պիզիմ կիպի պիր թա-
զըմ պուտալալարըն — մօտա մէրադլըսը շըզզ պէյլէ-
րինին — քէյֆինի կէթիրմէք իսթէրիզ : Ալայիշ ու նիւ-
մայիշէ մէյլ ու հէվէսիմիզ կալընըզ պու կիպի ֆէ-
նալըզլարը վէ պու գատար մազարաթլարը մու-
ճիպ օլտա իտի, պէլքի իթիզար էտէ պիլիր իտիք :
Հայֆա քի իշպու մէյլ ու արզումըզ, հըրս ու հէ-
վէսիմիզ կիւզլիւնտէն աիլէլէրիմիզին վէ պիլ վասրթա
ճէմիյէթի պէշէրիյէնին սաատէթի հալը էսապընտան
սարսըլըպ մահվ ու նապուտ օլույօր : Պէօյլէ դա-
հիրի փարզազըզլար իլէ սաիրլէրին կէօզլէրինի դա-
մաշտըմազ հըրս ու հէվէսի կիւզլիւնտէն նէ՝ դա-
տար իսրաֆաթ, նէ՝ գատար իֆլասաթ, նէ՝ գատար

պուհ հալտէ , ազնէ ինսանա էյի պիր խրտմէթքեար
 օլաճաղ ետրտէ ֆէհա պիր էֆէհտի օլուր : Սան-
 տրղարըմըղտա հապս օլունան ալթուհ վէ կիւմիւշ-
 լէրին հիշ պիր տէյէրի եօզ տըր : Անլէրի չըղարըղ
 տա հիւսնի իսթիմալ էտէճէք օլուր իսէք , անճաղ
 օ վաղըթ ֆախտէլէրի կէօրիւլիւր : Պէօյլէ սանտըղ-
 տա սաղլանան փարալար թօիրաղը սէմիրթմէք ի-
 չիւն պիր ետրէ թօփլանըլան կիւպրէյէ միւշտպիհ
 տիրքի , անճաղ թօփրաղա եայըլտըղը զէման ֆախ-
 տէսի դահիր օլուր : Այլիլ քիմնէ խասիսլիք տտէթ ի
 մէքրուհէսիննէ միւսպթէլա օլմագտան զայէթ սաղըն-
 մալը տըր : Եօզսա կէհնճիքտէ խտարէ աատ օլունան
 շէյ կիթկիտէ իսթիյարըղտա խափսիսլիյէ թէհաւ-
 վիււ էտէր , վէ խտարէճիլիք ինսանըն իւղէրինն պիր
 ֆարզ իքէն , հատտը թէճաւուղ էտինճէ մէզմուս
 պիր խույ օլուր :

Մալ տէյիլ , սանճաղ մալփէրէսթիլիք ճիւմէ
 քէօթիւ շէյլէրին աալը օլուս պատիրէթ կէօղիւնիւ
 քէօրլէտիր , ֆիքրի իղլալ վէ աիւաղը իֆատտ էտէր :
 Տիւնուատա պաղը շէյլէր վար տըրքի սէրլէթտէն
 էվլա տըր : Սաթըն ալընան հէյի շէյլէրտէ փարա-
 նըն դըյմէթ ու էհէմմիյէթի տէրքեար իսէտէ , պա-
 ղը շէյլէր վարտըրքի սաթըն ալընամաղլար : Մու-
 հապպէթ , տօսթլուղ , ալիճէհապըղ , իսթիտատ վէ
 դապիլիյէթլէր սաթըն ալընամաղլար : Պինսուն ալէյէ ,
 փարանըն գըյմէթինի հատտէն աշըրը պէօյիւթմէ-
 մէլիլիղ : Իսթիէմմէթ , ճալ վէ «էրլէթիւն էվլա դըր :

տարլըդ եախօտ ստիր հէր հանկի սէնաթըն իճրա-
սընտա պուլուճմազլէ հիշ պիր զէման շայէսթէ ի
թահգիր օլամազ : Յուլըր տէյօր քի . « Մէյրու պիր իշ
եա սէնաթլարը օլանլար տէյիլ՝ օլմայանլար ութման-
սընլար : » Ֆազիր վէ իթիպարսըզ ի.քէն քէնափ սայ ու
ղայրէթ ի սայէսինտէ ալի մէսնէտ ու մէմուրիյէթլէրէ
կէզմիշ օլանլար ութմանաճազ ետրտէ , ֆէվզէլաւէ
միւշքիլաթա զալիպ կէլմիշ օլմալարընտան տօլալը
իֆթիխար էթսէլէր սէզա տըր : Միւթթէհիտէ ի Ամէ-
րիզա բէյլսի ճիւմհուրլարընտան պիրինէ « Մէնին
ալամէթի ֆարիզան հէ՞ տիր » տէյիւ սօրուլուճա ,
միւշարիլէյհ կէնճիլինտէ օտուճ հարըճսը իտիյինի
խաթըրնա կէթիւրէրէք , « Պիր չիֆթ կէօմլէք զօլու , »
տէյիւ ճէվապ վէրմիշ տիր : Յրանտա տօլթօրլարըն-
տան պիրի Նիամուս եպիսկոպոսը Ֆիլալիյէյէ հազիր
իւլ սարը , վէ վաղթըլլէ մօմճու օլտըղընը իխթար
էթմէսի իւղէրինէ , միւմարիլէյհ « Էկէր սէն պէնիմ
տօղմըշ օլտըղըմ հալտէ տօղմուշ օլտա իտին , էօմ-
րլուճիլուճ սօնուճա զատար մօմճու զալըր իտին , » տէ-
յիւ ճէվապ վէրմիշ տիր :

Պիր ստէմին քէնտիսինին վէ էվլատ ու այտ-
լընըն իխթիպարլըզ զէմանընտա հուզուր վէ բահա-
թա նաիլ օլմասը իչիւն սէրվէթ վէ մալ ճէմ էթմէ-
սինէ գարչը պիր շէյ տէնիլէմէզ իսէ տէ , հալընըզ
զէնիկին օլմազ իաթրըր իչիւն սէրվէթ ճէմ էթմէք
ղայէթ շայանը թազպիհ պիր մուամէլէ տիր :
Խաթիսլիք զայէթ իւլ զայէ ֆէնա պիր խույ տըր .

Եկէր պիր ատեմ սըտդ ու խոթիգամէթինի ֆէտա է-
տէրէք սէրվէթ գազանըյօր իսէ , սէրվէթ քէնաթիսի-
նէ փէք պէհալըյա մալ օլմադտա տըր : Պու մազուլէ
քիմսէլէր ալթուն վէ ճէվաշիրի ճըն ճըզ պօնճուգ-
լար իլէ տէյիշմիշ օլան Ամէրիգա վաշիլէրինէ պէն-
զէրլէր : Անէ -Երվէթէն էվլ Դըր : Զէնկին օլմազ
հըրս ու հէվէսինէ տիւշմիւշ օլան պիր քիմսէ ալիլէ
մաշգուզիլէթ վէ սաատէթլէրինէ , նիմէթ ու պէրէ-
քէթլէրինէ միւշթէրէք օլմազա վազթը կօզ լուէ ,
մուհապպէթ վէ շէֆգաթտան նէշէթ էտէն զէվգ ու
սէֆալարտան պի խապէր իսէ , փէք ալտանմազտա
տըր : Միւքէլէֆ խանէ , ճաֆճաֆը մէֆրուշաթ
ալիլէ շէֆգաթ ու մուհապպէթինէ ապա պիր պէտէլ
օլամազլար : Թէհլէթ է Գէլ Դա Կէլ Դա մալ վէ սէր-
վէթտէն էվլա տըր : Եկէր պիր քիմսէ ուլում ու ֆիւ-
նսէնտան , էտէպիյաթտան , ազլ ու ախլազը թէհ-
զիպ վէ թէրֆի էտէն հէր շէյտէն մաշրում օլարագ
ճահիլ վէ վաշիլ պիր հալտէ պէօյիւմէքտէ իսէ , ճէմ
էտէճէյի սէրվէթին քէնաթիսի իշիւն պիր փարալըգ
տէյէրի կօզ տըր : Ինսանէյէթ -Երվէթէն էվլ Դըր :
Ալէմտէ նիշէ ատէմլէր վար տըր քի , միւշթաճլարա
մուալէնէթ , մաշգուն վէ միւքէտտէր գալպլէրի
թէսլիլէ , վէ ֆազիլէթ էսէրլէրինի միւքնաֆաթա
մազհար էտէճէք կէրտէ , ճէմի սէրվէթ իշիւն զու-
լազլարընը ֆուգարանըն աշ ու էնիլէրինէ , ֆէրուատ
ու ֆիդանլարընա գարշը գափարլար , վէ պու վէճիլէ
ինսանիլէթտէն չըգարլար :

Յիւնացիդա տիւնեւի մուվաֆֆադըյէթ, մալ վէ սէրվէթին չօղլըղը իլէ էօլչիւլէրէք կէօղ գամաշտը-
րաճագ տէրէճէտէ փարլագ կէօրիւնիւր վէ աղ չօղ
հէր քէս անա իմրէնիր: Տիւնեատա սէրվէթ վէ ա-
ղամէթ կիպի փարլագ շէյ Կօղ տըր: Խնսան օ սայէ-
տէ պաշգալարընա ֆաիդ կէօրիւնիւր, էմսալ ու
ագրանը արասընտա միւմթագ օլուր, վէ հէր քէս-
տէն հիւրմէթ վէ բիայէթ պուլուր: Վադաա ին-
սանլար էնվաի սէպէպ վէ վէսիլէլէր իլէ զէնկին օլա
պիլիլըլէր իսէ տէ, աղ ու ախլագճա թէհլիպ օլուն-
մալարը վէ օ փարլագլըղլարա քէսպի լիյադաթ էթ-
միշ օլմալարը տախի շարթ տըր: Ալթուն կիւմիւշ-
տէն պաշգա պիր շէյէ իթիպար էթմէյէնլէր ֆէվզէ-
լատէ սէրվէթ Կըղա պիլիլըլէր իսէ տէ, աղ ու ախ-
լագճա դայէթ ֆաղիր հալտէ գալապիլիլըլէր, զիրա
սէրվէթ ու սաման ինսանըն լիյադաթ ու մէղիյէթի
հաիդ օլտըղընը կէօսթէրմէղ: Դանաիլ պէօճէյինին
ղիյասը քէնտինին քէրիհ շէքլինի մէյտանա չըգար-
տըղը կիպի, ալթունըն շաշաա վէ փարըլթըսը տախի
էքսէրիյա սահիպ վէ մալիքինին լիյադաթսըղլըղընը
իսպաթ էտէր: Աղըլսըղ պիր զէնկին աղամէթի
իչինաէ Կիւքսէք պիր մէվզիտէ սուրան ատէմէ
պէնդէր քի, ալշաղլարտա սուրանլար քէնտիսինին
կէօղիւնէ ուֆագ կէօրիւնիւրլէր իսէտէ, քէնտիսի
տէ հէրքէսէ ուֆագ կէօրիւնիւր: Հատտը զաթինաէ
միւսթահագղը մէղէլլէթ օլան պիր ատէմնէ գատար
Կիւքսէք պիր հալ ու մէվզիտէ պուլունսա, օ գա-

տար զիյատէ թէպիլ վէ թէնզիլէ միւսսիտ օլուր :

Պիր առէմին քէնտի ազրան ու էմաալը արա-
սընտա միւնթէրէմ վէ միւթէպէր թութուլմասը ի-
չիւն մալ ճէմ էտիպ սէրվէթ սահիպի օլմազա չալը-
մասը շէրան վէ ազլէն մէմնու տէյիլ իտէտէ , էկէր
օլ քիմսէ հատոր զաթինտէ լիյազաթ վէ մէզիյնէթի
հաիզ տէյիլ իտէ , հիւրմէթ վէ ըրայէթէ մազնար օ-
լամազ : Ձէնկին քիմսէ մալը Գարունա մալիք պու-
լունտա տա ախլազը համիտէ սահիպի օլմասա, ֆա-
զիր քիմսէ անտէն էյի տիր : Ազիլ վէ սաիրլէրէ
ֆաիտէսի տօզունան ֆազիր հէր լէվազլիմաթը միւ-
քէմմէլ վէ իշի սրալը վէ ույլուն օլան ախլազսըզ
զէնկինտէն էյլա վէ էֆզալ արը : Պու տիւնեատա
հայաթը ը ինտանիյէնին ասըլ զայէսի՝ մէրտանէ
ախլազ ու էվսաֆ սահիպի օլմազ վէ պէտէնիմիզէ ,
աղլըմըզա , ախլազըմըզա , վիճտանըմըզա մախսուս
զուլվէթ վէ իսասիյէթլէրիմիզի թէհլիպ ու թէրպիյէ
էթմէք տիր : Իշթէ հայաթը ը ինտանիյէտէն ասըլ
մազսէտ պու օլուպ , սաիր շէյլէրէ ինտանը պու
մազսէտինէ նաիլ զըլաճազ մէտար վէ վասըթալար
հազարըլա պազըլմալը արը : Պու սէպէպաէն էն
մուվաֆֆազ առէմ հէր նէվ զէվզ ու սէֆալարա ,
սէրվէթ ու ազամէթէ վէ շան ու շէօհրէթէ նաիլ օ-
լան տէյիլ , անճազ հէր նէվ քէմալաթը ը ինտանիյէյի
քէսպ էթմիշ օլարազ տիւնեատա էն չօզ ումուրը
հաֆիա իճրասընտա պուլունան վէ վէզայիֆի ին-
սանիյէսինի հազըլլէ իյֆա էտէն քիմսէ տիր : Վէլ

հասրը աստէմ անճապ քէնտիսինին հէր նէվիլթիտար վէ իսթիտատարընը, վէսիլէ վէ ֆուրտաթլարընը էն ալա սուրէթտէ գուլլանմագլէ մուլաֆֆադիյէթին պալա տէրէճէսինէ վասըլ օլուր։ Սէրվէթին պիր նիմէթ օլտըղընը ինքեար էտէմէղ իսէք տէ, տիրայէթ, համիյէթ վէ զայրէթ, էտէպ ու էրքեան տախի սէրվէթէ դաթ գաթ ֆաիդ օլտն նիմէթլէր տիր։ Պաղը քիմսէլէր փարա զազանարադ զէնկին օլմադ սայէսինտէ ճէմիյէթ ի ինսանիյէյէ տախիլ օլապիլիլիլէր իտէտէ, աղլի վէ ախլադի ֆադիլէթլէրի վէ հէր նէվ քէմալաթը ինսանիյէյի հաիդ օլմատըղճա ամմէնին լիայէթ վէ հլւրմէթինէ մազհար օլմալարը մուհալ տըր։ Ելիէվմ ճէմիյէթ ի պէշէրիյէ իչնտէ մալը Գարուս սահիպի նիչէ նիչէ ատէմէր վար տըր քի պիր փարալըդ իթիպարլարը հօղ տըր։ Հիչ քիմսէ անլէլէ ինթիրամ վէ իլթիֆաթ կէօսթէրմէղ, հէր քէս անլէրի ալթուս իթրապալարը սոտ ու իթիպար էտէր։ Սնլէրին ետկեանէ գուլվէթի փարա չէքմէճէլէրինտէ տիր։ Վէ լաքին հատտը զաթլարընտա պէօյլւք վէ լիյապաթլը զաթլար, եանի կէրչէքտէն մուֆիտ վէ մուլաֆֆադ զաթլար, հէր հալտէ զէնկին քիմսէլէր օլմայըպ, միւսթադիմ վէ էհլի բըղ, աղլի վէ ախլադի ֆէզաիլ վէ քէմալաթը հաիդ քիմսէլէր տիր։ Պէօյլէ քիմսէլէր «Սէրվէթ ու սամանա նաիլ օլմադ իչլւն նամուսը, ֆադիլէթի փայմալ, վէ շան ու ազամէթ պինասընը ֆադիլէթ խարապալարընըն իւղէրինէ գուրմադ լաղըմ կէլէճէք իսէ, քէ-

մալը մէմնունիցէթլէ անտէն վազ կէշէրիզ» տէրէր ,
Հաթթա փէք աղ տիւնեա մալինէ մալիք պուլու-
նըպ աա ախլազ ու էվսաֆընը թէհզիպ ու թէրպիյէ ,
վէսիլէ վէ ֆուրսաթլարընը հիւսնի իսթիմալ էթմիշ,
վէ էլինտէն կէլտիյի գատար պէնի պէշէրին խայր
ու մէնֆաաթը ուզըրնա չալըշմըշ ֆազիր քիմնէ պի-
լէ , ալթուն վէ արազիտէն պաշգա պիր կէօնէ սէր-
վէթէ մալիք օլմայան զէնկինլէր իւզէրինէ պիլա
հասէտ պազա պիլիր :

Էհէմմիցէթճէ հայաթտան պին մէրթէպէ տուն օ-
լան տիւնեա մալի իշիւն էօլմէք , սօղորուսը պէօ-
յիւք պիր տիվանէլիք տիր : Լաքին էքսէր քիմնէ-
լէր պէօլէ փարա ճանըր , մալ տիվանէսի տիրլէր :
Պու մագուլէ քիմնէլէրին էսէֆէնկիլ հալլէրի վէ մալ-
փէրէսթլիք ուզըրնա ֆէտաի ճան էթմէլէրի պիրթա-
զըմ մայմունլարըն տուզազա թ ութ ուլմալարըր զարիպ
հիքնայէսի իլէ փէք ալա սուրէթտէ իզան օլունսպի-
լիր . շէօլէ քի , ալճըլար պօղազըր ուզուն , վէ իշի-
նէ անճագ պիր մայմուն փէնչէսի կիրէճէք զատար
տար օլան պիր տէօթիյէ պիր մըզատար մըսըր պուլ-
տայըր դօտըլտան սօնրա , անը կէթիրիպ մայմունըն
պուլունսըզըր ազրոճըն ալթընա դօրլար : Մայմուն
պունըր կէօրիւնճէ , ազաճտան էնէր վէ փէնչէսինի
տէսթինին տար պօղազընա սօղուպ իշինտէքինտէն
պիր ալուճ ալըր : Հալպու քի , եու միւսըզընըր կէրի
չէքիպ չըպարամազ , վէ էօլէճէյինի տէ պիլսէ ազլ
էտիպ տէ ալուճունտաքինի պօշալթմազ քի փէն-

չէսինի կերի չէքէսիւսին : Փէնչէսինի չըզարմաղա չալըչըս չապալսար իսէ տէնափիլէ : չազըն պիւմէզ քի իսթէտիյի անտէ գուրթուլմագ քէնտի էլինտէ տիր : Իչթէ պու վէճնէ ալճըլար կէլիսլ անը թու թարլար : Իչպու գըստէտէն պէօյիւք հիստէ ալընա պիլիր :

Թամաքեար ատէմ քէնտի իապինէլէրի իչինտէ ելնէ ֆագր ու զարուրէթ իչինտէ տիր : Լաքին աղիլ վէ գանաաթքեար օլան ատէմ ֆագր ու ֆագա իչինտէ տախի զէնկին տիր : «Ասը սէրվէթ վէ սաա տէթ» աղա գանաաթ էթմէք տիր : Հիչ պիր շէյէ իհ թիյաճը օլմայան ատէմ մէսուա օլմայըսլ , իլլա մէսուա օլ ատէմ տիր քի չօգ շէյլէրէ ինթիյաճը օլաըղը հալտէ տախի բէֆաճը հալ վէ լաճաթը պալ իլէ եաշայա պիլիր :» Սէրվէթ վէ աղամէթին հաղիղի ինսանիյէթ վէ սաատէթլէ պիր կէճնա ալաղա վէ միւնաստէպէթի կօզ աըր : Ֆագիր քիմսէ սըազը տէրուն իլէ վէ հէր կիւնքի էօմրիւ իլէ քէնտիսինին կէր չէքտէն ատէմ օլաըղընը կէօսթէրէ պիլիր : Օ էնլիըրզ հաղիղաթիէրվէր , միւսթագիմ իւլ աթվար , նէղաքէթի , միւթէտիլ , ճէսուր , հասիյէթ ի զաթիյէ սահիպի օլուսլ , քէնտի սայ ու զայրէթիյէ կէչինմէյէ չալըչըր , եանի հաղիղի պիր ինսան օլապիլիր : Ղանի պիր բուհա մալիք օլան ֆագիր , ֆագիր բուհա մալիք օլան զէնկինէ հէր ճիհէթլէ ֆաիգ տիր : Էվլէլքիտի «հիչ պիր շէյի օլմայըսլ տա հէր շէյէ մալիք օլան կիպի» , հալսու քի տիկէրի հէր շէյէ մալիք օ-

լուսւոյ տա հին պիր շէյի օրմայան կիպի տիր : Պապիր
հէր շէյի իւմիտ էտիպ հին պիր շէյաէն գօրգմատըզը
հալտէ , զէնկին հին պիր շէյէ իւմիտ էթմէյիպ հէր
շէյաէն գօրգար : Անճապ բուհնա Փապիր օլանլար
կէրշէքտէն Փապիր տիրլէր : Հէր շէյինի զայ էթմիշ
օլմասըյա պէրապէր ճէսարէթ վէ նէշաթընը , շէվզ
ու իւմիտինի , Փապիրլէթ վէ հայսիյէթինի մուհաֆսէ
զա էթմէքտէ պուլունան քիմսէ , երնէ զէնկին սայը-
լըր : Կիւեա պիւթիւն տիւնեա պէօյլէ պիր քիմսէ-
նին էօհտէ ի էմանէթինէ իհալէ օլունմըշ տըր : Անըն
բուհու տիւնեանըն զաիլէ վէ էնտիշէլէրինէ զալիպ կէլ-
տիյինտէն , օ պաշընը եօգաըր թուլթըպ սէֆա ի խա-
թըրլէ էօմի կէշիրէպիլիր : Պունտան պաշգա զէնկին ի-
լէ Փապիր արասընտա էօյլէ զանն օլունտըզը գատար
պէօյիւք պիր Փէրգ եօգ տըր : Վագաա տարաթ վէ
տէպտէպէ , կէօսթէրիշ վէ էֆքեարճա խայլը Փարզ
վար իսէտէ , զէվզ ու մահղուղիյէթ ճիհէթիլէ անլէ-
րին արասընտաքի Փէրգ փէք ճիւղի տիր : Անլէր սէմա
իլէ զէմինին , հալա իլէ սույուն զէվզինի պիրլէքտէ
չըգարըրլար : Աճլըզ , սուսուղուզ , Փապիրին եէյէ-
ճէք իչէճէյինի , զէնկին քիմսէնին սուֆրասընը
սօնատան նէֆիս թաամլարըն հէփի նէվլէրի գատար
թաթլը վէ լէզզէթլի զըլար : վէ Փապիրին սայ ու
զայրէթլէ չալըշըպ չապալամտը , զէնկինին բահաթ
վէ սէֆասընտան սըհէթէ տահա նաֆի վէ պլն զաթ
խօշ վէ լէզզէթլի տիր :

Է

Ի ՏԱՐԷ Ե ԶԷՄԱՆ

«Վագր ևագս սր»

«Հէր կիւն՝ գրսս պիւրէր էօւր հիւ-
միւնէ սիւր»

Ինկիլիզէր «Վագր Նազտ տըր» տէմիշէր, Կա-
նի վագրն ալ էօյլւք պիւր գըյմէթ վէրմիշէր տիր :
Հալսու քի վագրն էն ալ էօյլւք գըյմէթի, հայաթը-
մըզըն կէշմէսի, Կանի տօղլուտան տօղլույա հայա-
թըմըզ օլտըզը իշիւն տիր : Վագրըմըզա գաստ էտիս
էօլտիւրմէք՝ քէնտի հայաթըմըզա գաստ էտիս էօլ-
տիւրմէք տէմէք տէյիլ մի տիր : Պու ճիւմէ իլէ
պէրասէր հայաթլարընտ գայէթ սըզը սարըմըշ օ-
լան միւհօնլարճա քիմսէլէր, ազիզ վագրլարընըն
գայաթը հազզընտա հիշ տիւշիւնիւս թաշըմապլար :
Ինսանլար քէնտի նամ ու իթիպարլարընը, մալ վէ
սէրլէթլէրլինի, ալ էօյլւք գաթլար թարաֆընտան
քէնտիլէրէ վէրլմիշ օլան հէտիյէլէրի իտարէ վէ
տիպաթլէ գուլլանըլար իտէտէ, թէլաֆիլի մաֆա-
թը միւմքիսիսիլ օլան վագրլարընը գայ վէ թէլէֆ
էտէրլէր : Հայաթընըզը սէվէ՞րմիսինիլ, էօյլէ իտէ
վագրը թէլէֆ էթմէյինիլ, զիրա վագր հայաթը-
նըզ տէմէք տիր : Վագր պիզէ վէրլմիշ տիր քի
էպէտիյէթլին գատր ու գըյմէթլինի պիլէլիմ. ֆագաթ

նաճաղըմըղ հալ՝ վազթըմըղըն սուրէթ ի խթիմայի-
նէ մէնութ տըր : Հէփիմիզ տախի էյամը էօմրիւ-
միւղիւն զըսալըղընտան իշթիքեա էտէր խէքտէ ,
հիւան ի սուրէթտէ խթիմայ էտէպիլէճէյիմիզտէն
չօղ զիյատէ վազթա մայիք իղ : Պիղ էօմրլէրիմի-
ղի եա հիչ պիր իշ կէօրմէյէրէք , եա պօշ , եանի սա-
տէտտէն խարիճ իշ կէօրմէքլէ , եա սա պիււս պիւ-
թիւն վաղիֆէմիզըն խարիճինտէ իշ թութմազլէ
կէչիւրմէքտէյիզ : Ալէտտէվամ էյամը էօմրլւմիւ-
ղիւն ազլըղընտան իշթիքեա էթմէքտէ խէքտէ ,
տախիմա եաշայաճաղըղ կիպի հարէքէթ էթմէքտէ-
յիզ : Ճպնաի պէչէրին էօմր ի գասիւրինէ նազարէն ,
վազթ փէք զըսա վէ փէք չափուք կէչէր խէ տէ ,
նիչէ ատէմլէրէ վազթ փէք ուղոււն կէօրիւնիւր , փէք
կիրան կէլիր : Վազթլարընը նասըլ կէչիւրէճէքլէրի-
նի պիւլմէզլէր : Իշսիզլիք վէ թէնպէլլիքտէն քէն-
տիւրէրինէ օսանճ կէլիր : Պիր ազէյլէնէլիմ վազթ կէ-
չիւրէլիմ , տէրլէր , հալպու քի քէնտիւրէրի վազթը
տէյիլ , վազթ քէնտիւրէրինի կէչիւրմէքտէ օլտըղընը
անլամաղլար : Պազ , շու պիր թազըմ իշսիզ կիւճ-
սիւզ ատէմլէրէ պազ , կէրէք էրքէք կէրէք գատըն
ուղոււն ուզատիյէ խանէլէրինտէ եան կէլիպ օթուր-
տըզտան վէ եա եաթտըզտան սօնրա , գալզըպ ալի-
նէնին էօնիւնէ կէչէրէք սաաթլարճա քէնտիւրէրինէ
չէքէ տիւղէն վէրիւլէր , պատէհու եա պիր թէֆէր-
րիւճկեահա (սիյիր եէրի) , եա պիր թէմաշա խանէյէ
վէ եախօտ պիրինէ վիզիթա վէրմէյէ կիտէրլէր , վէ

վազթը սուր իսթիմալ էտէճէք օլուր իսէք, անըն
դայաթընտան տօլայը ֆէրհատ ու ֆիզան էթմէք ի-
չիւն էպէտիյէթ պիլէ քեաֆի օլմայաճապ տըր : Միլ-
թըն տէյօր քի «Սաաթլար զանատըլը գուչլար կիպի
ուչուպ վազթըն Մուճիտինին եանընա կիտէրլէր :
Վէ վազթըն նէ վէճնլէ գուլլանտըլըմըղա տաիր Ա-
նա մալիւմաթ վէրիլէր : Պիզլիմ հէփ բէճա վէ միւն-
նէթլէրիմիզ պիր սաաթը պիլէ եօլունտան ալըգօ-
յամալ : Սուր իսթիմալ էթտիյիմիզ հէփ տազիգա-
լար տէֆիթէր ի տմալըմըղա գայտ օլունուրլար : Իչ-
պու խուսուսուն հազիլաթընա ինանսա իտիք, հիչ
չիւպհէ հօզ քի սաաթ վէ տազիգալարըմըղը ճէնա-
պը Հազըղըն եանընա տահա էյի խապէրլէր իլէ կէօն-
տէրիպ, անլէրի պօչ պօչունա, եախօտ մուխաթա-
րալը խապէրլէր իլէ կիթմէյէ պրազմաղ իտիք : Սաաթ
վէ տազիգալարըմըղըն՝ հալընըղ ամալը խայրիյէմի-
զին խապէրլէրինի տէյիլ, անճազ անլէրին սէմէրլէ-
լէրինի տաիրի պիրլիքտէ կէօթիւրիւպ ճէնապը է-
ղէլիյէթիէնահըն ճէլիլ թախթը էօնիւնտէ իլէլ է-
պէտ լէհիմիդտէ շէհատէթ էթմէլէրի նէ միւպա-
րէք շէյ տիր :» Քէնտի իսթիտատ վէ գապիլիյէթլէ-
րինի, վէսիլէ վէ ֆուրտաթլարընը էն ալա սուրէթ-
տէ գուլլանմաղա չալըչան կէնճլէր, վազթլարընը
պօչա կէչիրմէյիպ՝ անը քէնտիլէրին իլմ ու մալիւմաթ-
լարընըն թէղեիտինէ, վէ ստապ ու ախազլարընընըն
թէհզիպլինէ պիր վասըթա մազամընտա գուլլանըր-
լար : Հալը հազըրտա վէ միւսթազպէլտէ պուլու-

եա թափը, տամա, քեաղրա վէ սաիրէ կիպի տիւր-
լիւ տիւրլիւ օյուն վէ էյլէնճէլէրլէ աղիզ վազթ-
լարընը կէչիրիրլէր. իյշ ու իշրէթէ վէ զէվզ ու սէ-
ֆահաթա տալարլար. շէհվաթ վէ հուզուզաթ ընէֆ-
սանկյէլէրինի իճրա էտէրլէր. իճրասը իլէ միւքէլ-
լէֆ օլարզլարը ինսանիյէթ վազիֆէլէրինի իտէ պիւս-
պիւթիւն ունուտըրլար, վէ սնկէրի իճրա էթմէմէ-
լէրինտէն տօլայը տիւնեա վէ ախրէթտէ խալգ վէ
կալիզ նէզաինտէ մէսուլ օլաճազլարընը հիշ խաթր
ու խայայլարընսան պիլէ կէչիրմէզլէր:

Վազթըն հիւսնի իսթիմայը, եանի անը էն ա-
լա վէ էն ֆախտէլի սուրէթտէ զուլլանապիլմէք
իչիւն տախմա խաթրըմըզտա թութուպ կէօզէտէ-
ճէյիմիզ պիր զաշ խուսուսլար պուլոնըպ, պուն-
լար տախի 1. Իսրէ է զէմա, 2. Նէշա ու էնէլէշա,
3. Մահաֆաշ է զէմա, եանի հէր իչի թամմ վազ-
թընտա կէօրմէք, վէ 4. Սէրաթ շ հարէէթ տիր:

1. Հէֆիմիզ տախի իտարէ քէլիմէյինին մանա-
սընը պիլիրիզ: Իտարէ ի վազթ ու զէման վազթըն
հիւսնի իսթիմայը տէմէք տիր: Տազիզալարը, սու-
աթլարը վէ կիւնկէրի հիւսնի իսթիմալ էթտիլիմիզ
թազախրտէ, սէնէլէրիմիզ ֆախտէլիսուրէթտէ կէչէր-
լէր: Հէր կէնճին խալի վազթը, էօմիւնիւն ալթուն
թօզու տրր: Գուլումճու վէ ճէվահրճիլէր տիւք-
քեանլարընըն տապանընա տիւշէն ալթուն զէրրէ-
լէրինի թօփլամազ իչիւն պիր չօզ թէտպիլլէր զուլ-
լանըրլար, վէ հէր սէնէ պու եիւզտէն եիւզլէրճէ

լիրալար թէսարրուֆ էտէրլէր : Այնի վէճնլէ պիղ տախի վազթըմըղը հիւսնի ի խտարէ էտիպ , անըն ալ- թոռն զէրրէլէրինի թօփլամալը , վէ հիչ պիր տազի- զասընը ֆէվթ էթմէմէլիլիզ : Պէօյլէ հարէքէթ էյ- լէտիյիմիզ թագտիրտէ ազլ ու ախլագճա խայլը թէ- րագզըլաթա նախ օլուրըղ : Բիվայէթէ նաղարէն , էվրօփանըն ուլու քիլիսէլէրինտէն պիրինին ինչա- սը էսնասընտա , միմար պօյալը փէնճէրէ ճամլարը- նը եէրլէրինէ կէշիրիր իքէն պիր փէնճէրէլիք ճամ էքսիլտի : Միմարը միւմախլէյի չաշըմըզ դալմըզ օ- լարազ նէ ետփաճաղընը ախլանիւպ թաշըմազ- տա իքէն , փէնճէրէ ճամլարընըն ետփըլմըզ պու- լոռնտըղը ֆատըրիզանըն ամէլէսինտէն պիրի մէյտա- նա չըզըպ , «Տիկէր փէնճէրէլէրին ինչասը էսնա- սընտա լիւղումնըղ տէլիւ պիր թարաֆա աթըլան ճամ փարչալարընտան պէն պիր փէնճէրէ ետփապի- լիրիւ , » տէտիքտէն սօնրա , ճամ փարչալարընը թօփ- լատը , վէ բիվայէթէ նաղարէն , անլէրտէն սաիր փէն- ճէրէլէրին ճիւմլէսինէ ֆախզ օլան պիր փէնճէրէ ետփըպ մէյտանա կէթիրտի : Պիայնիհի պիր չօզ քիմսէլէր մէշլուլիյէթլէրինտէն չարթըրապիլտիք- լէրի խալի վազթլարընը հիւսնի ի խտարէ վէ իսթի- մալ էթմէքտէն դայէթլէ միւսթէֆիտ օլմուշլար տըր : Օրթա տէրէճէ ազլ ու իսթիտատա մա- լիք օլան պիր աոէմ՝ պիր իլմ թահսիլի իչլին հէր կիւն պիր սաաթըղ վազթ սարֆ էթսէ , ծո սէնէ կէշմէլտէն օլ իլմի միւքէմմէլ սուրէթտէ թահսիլ է-

պիլաթիոսի խաղաթ ու իրաէ էթմէք իւզրէ պալա-
տէքիլէրէ պէնդէր սաիր պիր չօդ միտալլէր կէթի-
րիլէպիլիր : Սաաթլար կէչմէքտէ վէ հիսապըմըզա
մահսուպէն տէֆթէրի ամալըմըզա գայտ էտիլմէք-
տէ տիր : Վազթ զըյմէթլի վէ եէկեանէ սէրմայէմիզ
օլուպ պիր տէֆա կէչինճէ ասլա կէրի տէճնմէզ :
Մազիտէքի իսրաֆաթ սէպէպիլլէ զայ վէ թէլէֆ
օլմու չ օլան մալ վէ սէրվէթ միւսթազպէլտէ իճրա
օլունահազ թէսարրուֆ վէ սայ ու զայրէթ սայէ-
սինտէ էլէ կէչիրիլլէ պիլիր . զայ օլան մալիւմաթ
միւթալաա , վէ պօզուլմու չ սըհէթ ու աֆիլլէթ
տիզգաթ ու ինթիմամ վէ մուալէճէ իլէ իատէ օլու-
հապիլիր իսէտէ , կէչմի չ օլան վազթըն իատէսի
միւմքինսիզ տիր : Քիմ պու կիւնքի կիւնիւն ֆէվթ
օլան տապիզալարընը եարընքի կիւնիւն տապիզալա-
րը իլէ թազմին էտէպիլէճէյի իտտիսաընտա պու-
լունհապիլիր : Պինտէն ալէյն «Ինտան հազա ու մա-
լինի հասըյ հիւանի իտտրէ վէ մուհաֆազայտ պօրճ-
լու , վէ պունլարըն սարֆ ու իսթիմալինտէ հէ մէր-
թէպէ թէսարրուֆ վէ թէգայիւտ լազըմ իսէ , ի-
տտրէ ի զէման իսուսուսընտա պէլքի տահա գիյատէ
թէգայիւտ վէ թէսարրուֆ լազըմ տըր : » Տիւնեատա
վազթտան զիյատէ սէվկիւլիւ վէ զըյմէթլի հիչ պիր
չէյ եօզ տըր : Սաիր հէվի հիմէթլէրին զըյմէթ ու է-
հէմմիլլէթլի վազթա մէնուլ տըր : Տօսթլարըն , քի-
թապլարըն , սըհէթ ու աֆիլլէթին , սէյեահաթ վէ
աիլէնին պախ չ էթտիքլէրի զէվզ ու լէզզէթլէր ,

տէպիլիր : Իմաի մատտի հախօտ մանէվի պիր սէ-
մէրէյէ տէսթրէս օլմագարզըն , մէսէլա էօյրէնիմէ-
յէ լայըզ պիր մախլամաթ քէսպ , հախօտ կիւզէլ պիր
մէպտէ հախաւզըմըզը թէհզիպ , վէ հա կիւզէլ
պիր ախպազ Եւ ատէթիմիզի թագվիյէ , էթմէքսիզլին
պիր ստաթ պիլէ վազթ . կէչիրմէմիզ ճաիզ տէյիլ
տիր : Արապ շաիրլէրինտէն պիրի «Իսթիֆատէսիզ ,
հախօտ հէնի պիր մալիւմաթ քէսպ էթմէքսիզլին
կէչիրտիյիմ կիւնլէրի էյսմը էօմրիւմտէն սալմամ ,»
տէմիշ տիր : Նիչէ նիչէ մէշուր միւլէլիֆլէր խալի
վազթլարընտան իսթիֆատէ էթմէլէրի իլէ , կիւզէլ
վէ զըմէթտար էսէրլէր թահրիբ վէ նէշրինէ մու-
վաֆֆազ օլմուշտար տըր : Լօնտրատա պէօյիւք պիր
զաղէթա միւլէլիֆի օլան Մր . Արնօլա , «Ափա նու-
րը» նամ էսէրինի թաթիլ վազթլարընտա գալէմէ
ալարապ քէսպի շէօհրէթ էթմիշ տիր : Մասօն Կուտ,
Լօնտրա սօգաղլարընտա արապա իլէ պիր խտաթա-
նըն հանընտան տիկէրինէ կիթտիլի էմնատէ Լուգ-
րէշէ Եւ նամ էսէրինի թէրճէմէ էյլէմիշ տիր : Տօզթ .
Տարվին տախի ճէմիի էսէրլէրինի պու վէճըլէ գա-
լէմէ ալմըշ տըր : Տր . Ջըրնէյ մուսիզի ֆէննինի թա-
լիմ էթմէք իւզրէ աթա պլինէրէք շակիրտլէրինին
խանէլէրինէ կիտէր իքէն , Պրանաըզճա վէ Իթալ-
հանճա թահսիլ էթմիշ տիր : Վաղթը հիւանի իտարէ
վէ իսթիմալ էտիպ , պիր չօգ քիմսէլէրին պիր շէյ
հէրինէ գօմատըզլարը ֆաղլա վազթլարը պօշ հէրէ
կէչիրմէմէքլէ նէ գատար պէօյիւք իշլէր կէօրիւլէ-

էկէր անդէրաէն միւսթէֆիտ վէ միւսթէլէզդիզ օլաճագ վազթըմըզ եօզ իսէ, նէյէ՞ Խարարլար, Պու սէպէպ-տէն վազթը սուի իսթիմալ էտէն միւսթիֆլէրին՝ սաիր հէր նէվ սուի իսթիմալաթ վէ իսրաֆաթ ի-չիւն մէսուլ թութուլանլարտան զիյատէ մէսուլ թութուլմալարը իզթիզա էտէր :

2. Վազթըն հիւսնի իսթիմալինին իքինճի չար-թը Զէլաճ — Էնէլաճ տըր : Ինկիլիզ չարլէրին-տէն Փօլի «Սէմանըն պիրինճի դանունը նիզամ ու ին-թիզամ տըր» տէմիշ տիր : Բօպէրթ Սալթհէյ «Նիզամ ու ինթիզամ» ազլըն սըհէթի, վիւճուտըն աֆիյէ-թի, շէհրին սէլամէթի, մէմէքէթին ասպիշ ու էմ-նիյէթի տիր» տէյօր : Տիկէր պիր զաթ, «Հէփ ազըլլը մախուզաթըն, Խանի ինսանլարըն դանունը նի-զամ ու ինթիզամ տըր » տէյօր : Հիւսնի ին-թիզամտան մագսէտ, հէր շէյէ պիր եէր թաեին էտիպ անը տախմա օրաեա դօմագ, հէր շէյի եէրին-տէ գուլլանմագ, հէր իշի թամմ վէ միւքէմմէլ սու-րէթտէ կէօրմէք տիր : Հէր պիր նէսնէ թամմ մա-հալընտա օլմալը, վէ գուլլանըլմատըղը վազթ տախ-մա օլ մահալտէ հըֆզ օլունմալը տըր : Պիր թագըմ ալաթ վէ էտէվաթը դարմագարըչըզ հալտէ պիր սան-տըզ Խախօտ պիր դապ իչինէ աթմագ՝ նօթալարը քէն-տիլէրին միւննասիպ մէվզիինտէ օլմայարագ չալմագ գատար ֆէնա տըր : Պու ֆէնա ատէթէ միւսլթէլա օլան քիմսէյէ պիր պուրղու Խա դալէմ Խա պիր չէ-քիճ լաղըմ կէլսէ, անլէրի Խա սանտըգտա, Խա էօլ-

պէտէ, եա տա սաիր պիր մահալտէ արաշտրրմաղա
պաշլար: Պաղէն արանըլան ալէթ՝ պէլքի քէսքին,
եախօտ քէօր եա գըրըգ օլարագ պուլունուր, վէ
անը պուլունահայա գատար արատըղը հէվտէն պիր
գաշ ալէթլէր սաթուն ալմաղա քիֆայէթ էտէճէք
գատար վազթ ֆէվթ էտէր: Պիր շէյէ մախսուս
պիր մահալ թանինինի, վէ հէր շէյի օլ մահալտէ
պուլունտըրմայը քէնաինէ գանուն իթթիխագ էյլէ:
Պիր ալէթի գուլլանտըղտան սօնրա մուսայեհն մա-
հալինէ գօմադ, գապլիլքի պիր տազիզա զիյաստէ
վազթ ալըր իսէ տէ, անը թէքրար գուլլանագ իս-
թէտիյինտէ, պունա պէտէլ օն տազիզա գազանըր-
սըն: Ինսան իշինին ինթիզամ իւզրէ իճրասընը ա-
տէթ էտէր իսէ, ղայէթլէ միւսթէրիհ վէ մէսուտ
օլուր: Հիւսն ի ինթիզամ սայէսինտէ տահա չօգ իշ
վէ օ տա պախ ի մէմուհնիյէթ սուրէթտէ կէօրիւ-
լիւր: Բիշարտ Սէսիլ տէմիշ տիր քի, « Նիզամ ու
ինթիզամ էշեա վէ փըրթըլարը սանտըզլար իշինէ
եէրլէշտիրմէքտէ պիլէ պէլլի օլուր: Մահիր պիր
ատէմ պիր սանտըղա մահիր օլմայան պիր քիմուէ-
նին գօյապէլէճէյի էշեանըն իքի միսլինի եէրլէշտիրէ
պիլիւր: Պիր քիմսէ մունթագամ սուրէթտէ պաղ-
լանմըշ էշեատան, պաղլանմամըշ վէ գարմագարը-
շըգ օլան էշեանըն իքի միսլինի թաշըյապիլիւր: Զօգ
իշ կէօրմէնին էն դըսա եօլու պիր վազթտա ան-
ճագ պիր իշ կէօրմէք տիր:» Պիր քիմսէ իշպու գա-
նունա կէօրէ հարէքէթ էթմէքլէ, սաիր պիր ատէ-

մըղը պիր չօդ մատտէլէրին թահսիլիւսէ սարֆ ու իսթիմալ էտէր իսէք, պիղզարուրէ անլէր զաիֆլէ-
նիրլէր, կէճ թէրազըր էտէրիզ վէ պիւա սէմէրէ չա-
լըշըպ չապալամաղա ալըշըրըզ: Լօրտ Սէն Լէօնարտ
մուվաֆֆադըյէթինին էսրարընը պէր վէճ՝ ի աթի
իզա՜ն էթմիշ տիր. «Իլմի հուգուգ էօյրէնմէյէ պաշ-
լտադըմ. զէման, հէր էօյրէնտիյիսմ չէյտէ քէսպ ի
մէլէքէ վէ ըիւսուխ էթմէյէ, վէ պաշլատըղըմ իշի պի-
թիրմէզտէն էվիլէլ ասլա հէնի պիր իշէ պաշլամամա-
ղա գարար վէրտիմ: Բէֆիզլէրիմտէն նիշէլէրի պէնիսմ
պիր հաֆթասա օգուտըղըմը պիր կիւնտէ օգուշըպ
պիթիրիլլէր իտի: Լաքին սէնէնին նիհայէթինտէ
պէն էօյրէնմիշ օլտըղըմ չէյլէրին հէֆիտիսի քեսամի-
լէն խտթըրմտա սազլամըշ օլուր իտիմ, հալ պուքի
անլէրին դըսմը ազամը էօյրէնտիքլէրինի պիւսպիւ-
թիւն ուհուլթիմուշ օլուրլար իտի:» Ամէրիզանըն իլմի
իւա՜ն իւլէմասընտան Ալպէրթ Պարնզ պէօյիւք պիր
քիլիսէնին չօպանը օլուպ զայէթ չօդ մէշղուլիյէթի
պուլուհտըղը հալտէ, նիզամու ինթիզամ գաիտէսինէ
ըիայէթի սայէսինտէ պիր թադըմ զայէթ միւթէպէր
թէֆսիր քիթասպլարը հազմըշ տըր: Միւմաիլէյ՝ հէր
կիւնիւն սասթլարընը մուայէէն իշլէրէ թախսիս
էթմէքլէ ազլա վէլէ՜ն կէթիրէճէք տէրէճէտէ չօդ իշ
կէօրմիւշ տիր: Վադթ կիւզէլ թէրթիպ ու թանդիմ
օլուտըղը հալտէ, հէր իշ էյի վէ միւքէմմէլ սու-
րէթտէ կէօրիւլիւր:

3. Վադթըն գատր ու զըյմէթինի պիլմէնին պիր

մին պիր հաճութաւոյ կէօրէպիլէճէյի պիր իշի պիր
կիւնտէ կէօրէպիլիր : Իշպու գանունն խիւաճիւնտա
հարէքէթտէն իտէ թամմ աքսի նէթիճէ հասըլ օլուր :
«Մէսէլա , իշ զըմնընտա իւշ տաճմ իլէ գօնուշա-
ճադսն , իքի մէքթուպ հազաճադսն , հիսապլարը-
նը թէպիլիյէ էտէճէքսին վէ պաղչէնտէ չալըշաճադ-
սն : Էկէր պիր վազթտա հալընըզ պիր իշ կէօր-
մէյի քէնտինէ տիւսթուրը տմէլ իթթիխազ էթմէ-
միշ իտէն , պիր մէքթուպ հազմադա պաշլարսն ,
ֆադաթ մնը հարը պուշուգ պրադարազ օլ իւշ ա-
տէմ իլէ գօնուշաճադա կիտէրսին . պիր պէհանէ իլէ
օլ իշի տաթի հարը պուշուգ պրադըզ հիսապլարը-
նը թէպիլիյէ էթմէյէ պաշլարսն . պիր ազ սօնրա օլ
իշի տաթի հարը պուշուգ պրադըզ պաղչէտէ չալըշ-
մադա կիտէրսին : Պու վէճնլէ ազաճ օլուր . սէն
պիր չօզ իշլէրէ պաշլամըշ , լաքին հիշ պիրինի պի-
թիրմէմիշ օլուրսն : Էրթէսի կիւն հարը պուշուգ
գալմըշ իշլէրինի կէօրմէյէ վազթ պուշամաչարազ
զահմէթ չէքէրսին : Իշթիմալ քիլուզէրինէ պիր պէզ-
կինլիք կէլիր , զիրա պիր կիւն էվլէլ հարը պու-
շուգ պրադըլմըշ պիր իշէ պիր կիւն սօնրա եէնի-
տէն պաշլամազ ինսանա տաթիմա օսանճ վէրիր , հաշ
պու քի մունթադամ սուրէթտէ իշ կէօրմէք դասար
տիւնեստա ինսանա սէֆա վէ ֆէրահ պախշ էտէն
հիշ պիր շէյեօզ տըր : » Պիր վազթտա պիր իշ կէօր-
մէքլէ , օլ իշ տահա չաթուք , տահա էյի վէ տահա
գօլայ կէօրիւլուր : Էկէր գուլվէթ ու իզթիտարլարը-

չարթը տախտի անը հէն է հոհ-ֆալէ երեյէ շուշ-
 հաք արը : Վաղթըն հիւսն ի մուհաֆաղասը սէօզիւն-
 տէն մազսէտ , քէնտիմիղծէ եախօտ սաիրլէր իլէ
 դարարլաշտըրմըլ օլտըղըմըլ իշի թամմ տաղըդասը
 տաղըդասընա իճրա էթմէյի անլաթմագ տըր : Էկէր
 մուայէն վաղթտա պիր իշ կէօրմէյէ դարար վէրլը
 իսէն , անը թամմ վաղթը մուայէնինտէ կէօրմէք հէփ-
 սինտէն էվլա տըր : Պըգսթըն նամ մէշուր զաթ օղ-
 լունա եաղտըղը պիր մէքթուպտա տէյօր քի , « Հէր
 իշինի թամմ վաղթընտա իճրա էյլէ : Իշպու սէօզտէն
 միւրատըմ եալընըղ նութզլարտա թամմ վաղթընտա
 հաղըր պուլունմանը իմա էթմէք տէյիլ տիր , իլլա
 ֆախտէլի քիմսէլէրին մութթասըֆ պուլունտըղը , վէ
 վաղթըն հիւսն ի մուհաֆաղասընա մէտար օլան սը-
 ֆէթ վէ խասսիյէթլէրի անլաթմագ տըր : Վաղթըն
 հիւսն ի մուհաֆաղասընըն հէր շէյէ , եանի տօսթլար
 իլէ կէօրիւշիւպ դօնուշմաղա , սյօճլարըն թամմ վաղ-
 թընտա թէտիյէսինէ , քիլիսէյէ վաղթընտա եէթիշ-
 մէյէ , իտարէխանէմիղէ վաղթընտա կիտիւպ կէլմէմի-
 ղէ , էթտիլիմիղ վաղթըն վաղթընտա իֆասընա ,
 վաղթընտա եաթըլ գալգմամըզա տախտ շիւմուլը վար
 տըր : » Սաիր հիշ պիր շէյ ինսանլարըն էմնիյէթ վէ
 իթիմատընը իշպու սըֆէթ դաստար պիղէ ճէլպ էտէ-
 մէզ , Սըֆէթ ի մէզքիւրէտէն մահրոււմիյէթիմիղ իսէ
 սաիրլէրին հաղըմըլտաքի էմնիյէթ վէ իթիմատա-
 ընը սէլպ էտէր : Հէր քիմ հէր շէյի , եանի հէփ-
 շինի կիւճիւնիւ թամմ վաղթընտա թութարսա , իշ-

պուռ մուսամէլէսի իլէ հէմ քէնտիսինին հէմ տէ սա-
կրլէրին վազթընա ըիայէթի օլտըզընը կէօսթէրի :
Իհմալը քիմսէ իսէ ճէմիյէթի պէշէրիյէ պիր ճան
տէօրիկսիւ տիր , զիրա հէմ քէնտիսինին հէմ տէ
սակրլէրին վազթընը պօշ եւրէ թէլէֆի էտէր : Օ հէր
շէյի ինթիզամսըզլըզա տիւշար , վէ սակրլէրին հու-
զուր վէ ըանաթլարընը իսլալ էտէր : Իշլէրի
կիւճլէրի օլան քիմսէլէր , իշլէրինի անլէրլէ կէօր-
մէքտէն իսէ , քէնտի պաշլարընա կէօրմէյի միւրէճ-
ճան սայարլար : Ճէն . Վաշընկթընըն սըրը քեաթի-
պի իշլինէ կէճ պաշլամասընըն սէպէպի սաաթը-
նըն կէրի դալմասը իտիյինի պէյան էթմէսի իւզէ-
րինէ , ճէնէրալը միւշարիլէյի «էօյլէ իսէ , եա սէն
պաշգա պիր սաաթ ալմալըսըն , եա տա պէն սէնին
եէրինէ պաշգա պիր քեաթիպ թութմալըյում ,» տէ-
միշ տիր : Հէր իշի վազթընտա կէօրմէք խուսու-
սընտա իհմալը պուլուսան քիմսէլէր սապահլարը
եաթագտան կէճ դալգարլար , կէճէլէրի եաթագա
կէճ վարըրլար , թաամլարընը կէճ եէրլէր , տիւք-
քեանա վէ քիլիսէյէ տաիմա կէճ կիտէրլէր ,
սէօզ վէրտիքլէրի եէրէ ասըլ վազթընտա վարմագ-
լար , մէքթուպլարընը փօսթախանէյէ հէման չան-
թա դափանտըգտան սօնրա եէթիշտիրիլէր , վա-
փօր իսքէլէտէն աշըլըր աշըլմագ իսքէլէյէ եէ-
թիշիլէր , դաթար հօլա չըգտըգտան սօնրա տէմիր
հօլու մէվզըֆինէ կէլիլլէր , վատլարընըն իֆասընը
վէ պօրճլարընըն էտասընը քեամիլէն թէրք էթմէզ-

լէր իսէ տէ , տախմա թէխիր էտէրլէր . վէլ հասըլ հէփ իշլէրի գարրշըզ վէ ինթիզամարզ օլուր : Պա թէճրիպէ իսպաթ օլունմըշ տըր քի , վազըթլարընը հիւան ի մուհաֆաղա էթմէյէնլէր մուվաֆֆազըյէթ- սիզլիյէ տիւչար օլուպ հէր քէսին նազարընտան տիւշէրլէր , պինտէն ալէյհֆէլէյին դահր ու զուլմըն տան տէմ վուրարապ մըրըլտանըզ տուրուրլար :

Վազթըն հիւան ի իսթիմալինին տիկէր պիր չար- թը տախի «է-է-է» տըր : Խոսանըն վազթըն դատր ու զըյմէթ ինի պիւլէրէք , չափուք իշ կէօրմէսի , էրինիպ օյալանմաղա , ինմալ վէ թէխիրէ տապան տապանա զըտա տըր : Տէմիր եօլու վէ վափօր , թէլէկրաֆ վէ թէլէֆօն տէվրի օլան զէմանէմիզտէ իշպու ֆազի- լէթ իշիւն տանա չէտիտ ինթիյաճ վար տըր : Վազթ պիզէ տէյիլ , պիզ վազթա ույմալըյրզ : Լաթինճէ պիր զարպը մէսէլ ֆէհվաթընճա , «Չափուք վէրէն իքի տէֆա վէրիլ» ֆէզալիք այնի գափտէյէ կէօրէ , «Չափուք իշլէյէն իքի գաթ իշ կէօրիւր ,» տէնիլէ պիւլիլ : Հիշ չիւպհէ եօզ քի պիր իշին իճրատընտա նա- զարը իթիպարա ալընաճալ իլք խուսուս իշին միւ- քէմմէլ սուրէթտէ կէօրիւլմէսի իսէ տէ , «պու շէյ չափուք վէ սըրալը իշ կէօրմէյէ պիր մանի առէյիլ տիր : Սապր ու ինթիյաթ իքի կիւզէլ խասսիյէթ- լէր իսէ տէ , ինսանլար անլէրի սու ի իսթիմալ էթ- մէքլէ պիր չօզ զարար ու զիյանլարա տիւչար օլ- մուչլար տըր : Չօզ քիմսէլէր պիրտէն պիրէ սույա աթըլաճազ եէրտէ , սուլըն քէնարընտա տուրըպ

Թիրիւ Թիրիւ տիթ բէմէյի միւրէճճա՜ն սայրջօրլար :
Սիւնէյ Սմիթ՜ն տէյօր քի , « Պու տիւննատա լայրդ-
ւը պիր իչ կէօրէ պիւմէք իչիւն , ոօղուդ վէ մու-
լսաթարա հազգընտա տիւչիւնիւ պթաշընարադ ֆիւ-
թուր կէթիւմէմէլիյիվ , անճադ օլ իչին իչինէ աթըլըպ
էլիմիդտէն կէլտիյի գստար անըն իճրատընա չալըչ-
մալըլըվ : Ալէտաէվամ , Նիտապ քիթապ էտէրէք վադթ-
կէչիւմէք , տաիմա կիւզէլ ֆուրսաթլարա պէքլէմէք
օլմադ , Պէօյլէ ֆուրսաթլարըն տիւչմէսինէ պէքլէմէք ,
անճադ թու. ֆանտան էվլէլ հէր քէսին հալընա էլվէրէ-
պիլիւր իտի , զիրա օ զէման պիր ատէմ հէչընի թա-
միւմէթտիյի պիր էսէրի հազգընտա տօսթլարըլէ 150
սէնէ խթիւչարէտէ պուլոււնտըդտան , կէօրիւչիւպ
դօնուչտըդտան սօնրա տաիսի , էսէրինին մուվաֆ-
ֆազըլէթփիւզիր օլմատընը կէօրմէք իչիւն ալթը կէ-
տի ասր տահա հաշայա պիլիւր իտի : Պազաթ զէ-
մանէմիդտէ պիր ատէմ պու վէճճլէ պէքլէյէճէք ,
չիւպճէ վէ թէրէտաիւտ էտէճէք , պիրատէրի վէ ամ-
ճասը վէ ամճապատէսի վէ տօսթլարը իլէ իսթիւչարէ
վէ միւլաքէրէտէ պուլոււնաճադ օլտա , պիր կիւն քէն-
տի սիննինին 65 է վարմըչ օլտըղը ճիհէթլէ արթըդ
անլէրին իխթար ու հասիհաթլարընա կէօրէ ամէլ ու
հարէքէթ էտէճէք վադթըլ գալմամըչ օլտըղընը կէօ-
րէճէք տիր : » « Քէմալը սիւրաթլէ կէչէն վադթտան
խթիֆատէ էթմէք , քէմալը սիւրաթլէ ագան սու-
յըն էօնիւնաէն քիւթիւք դափմաղա պէնզէր : » Սիւ-
րաթլտան մազսէտ՝ վադթըլ էն ալա վէ էն իտա-

րելի սուրէթտէ դուլլանարաք ֆուրսաթտան իս-
թիֆատէ էթմէք տիր : «Օյալանմադլըզ վէ ինմալ-
ճըլըզ՝ վազթըն խըրսըզը տըր :» Պիզ ատէմլէրին
«Պէօյլէ , եախօտ շէօյլէ օլաճաղըզ , պու եա շու իշի
թութաճաղըզ , ֆիլան իշի իճրա էթմէք նիյէթին-
տէյիլ ,» տէտիքլէրինի իշիտէճէք օլուր իսէք , ան-
լէրին ախլադլարընտա պիր դուսուր վէ հօզսան պու-
լունտըլընա շիւպհէսիզ օլալըմ : Պիր շէյի իճ-
րա էթմէնին էն ալա եօլու անըն իճրատընտան
տէմ վուրմադ տէյիլ , անճադ անը իճրա վէ օ տա
տէր հալ իճրա էթմէք տիր : Հէր տադիզա պիր ալ-
թուն գափու տըրքի ինսան անտէն իշէրի կիրէրէք
արատըզը շէյի էլէ կէթիրէ պիլիր : Ֆազաթ տադի-
զալար կէչիպ , ալթուն գափուլար գափանըլար վէ
պիզ ինմալըմըզ վէ օյալանմամըզ սէպէպիյլէ վէսիլէ
վէ ֆուրսաթլարը դաշըրըրըզ :

Ը

Ս Ը Շ Շ Է Թ ՈՒ Ա Ֆ Ի Յ Է Թ

Խալզ իշինսէ միւթեպէր պիր ճէսնէ
եօզ տէվլէր կիպի ,
Օրնայա տէվլէր ճիմոնսէ պիր ճէմէս
սրհնէր կիպի :

ԳԱՆՈՒՆԻ

ՍՈՒՂԹԱՆ ՍԻՒՂԵՑՄԱՆ

Հըֆզը սըհէթ , բէսի հիքմէթ վէ աշնի հայաթ
օլտըզնտան , զաւախտինէ բիայէթ հէր շախսա ֆէ-
րիզէ ի գիմմէթ տիր : Ալլահա իթաաթ վէ իսլատէթ ,
վէ իմրարը հայաթ իշիւն տայ ու զայրէթ հէփ սըհ-
էթ ի վիւճուտա մէնուլթ , վէ ալէյ ումուժ վէզաիֆ ի
ինսանիյէնին հիւսն ի իճրասը՝ աֆիյէթ ի պէտէնէ
մէրպուլթ տըր : Բէֆահը հալ վէ սաաաթէթ ի իսթիզպալ
հէփ սըհէթլէ գաիմ վէ անընլէ տաիմ տիր : Սիմոնի-
տիս պոռնտան սաղարճա էվլէլ տէմիշ տիր քի , « Էօ-
լիւմիւ ինսան իշիւն սըհէթ ու աֆիյէթ էն ալա շէյ
տիր , սանիյէն հիւսն ու ճէմալ , սալիսէն սըտոզ ու
իսթիզամէթլէ զաղանըլմիշ մալ վէ սէրլէթ , բապի-
էն կէնճլիքտէ տօսթլար իլէ զէվզ ու սէֆա սիւր-
մէք : » Էկէր պիր քիմսէնին սըհէթ ու աֆիյէթի
եէրինտէ տէյիլ իսէ , օլ քիմսէ հայաթտան պիր լէզ-
դէթ ալամայըզ էզվազը հիսսիյէ վէ ֆիքրիյէտէն

մանրում գալըր, Հայտթ՝ պիլա սըհէթ պիր պարը կի-
րան օլաըզը հալտէ, սըհէթ իլէ ալնի սիւրուր ու
սաատէթ տիր : Սըհէթ ու ափիյէթ՝ զէվզ ու սէֆա-
լարըմըզըն ալէթի, հայաթըմըզըն թէրպիյէ վէ սալ-
սաաըտըր : Ե՛յ խաթթա տօսթում, վարսըն մահիր
աշճըլարըն էն լէզիզ թաամլար հաղըրլասընլար, ֆա-
ղիր քիմսէ զըթլըզ զէմանընտա հախօտ սէյեահ իս-
սիզ չէօլտէ աճըլպտան էօլմէյէ նէ գատար պէօ-
յիւք թէհլիքէ իչինտէ պուլունույօր իսէ, սէնին տա-
խի օլ միւլիւքեանէ սօֆրա էօնիւնտէ աճընտան էօ-
լէճէյինէ օլ գատար պէօյիւք թէհլիքէ վար տըր : Էն
եռուճազ հաթազտա հաթսան պիլէ, սաղսըզ վիւ-
ճուտըն, սաղլամ պիր քիմսէնին սէրթ գայա իւզէ-
րինտէ պիլէ պուլտըզը բահաթ վէ սաատէթի աա-
լա պուլամազ : Եկէր պաշընտա ազըրը վէ էլէ-
մին աիքէն թաճը պուլունմազտա իսէ, ճէվահիր
իլէ միւզէյիէն թաճաան նէ՞ զէվզ տույապիլիրաին :
Սըհէթ՝ օլ ուսթատ սէնաթքեար տըր քի, սէնին
սարարմըշ հանաղլարընը կիւլ կիպի ալ զըրմըզըլա-
րա պօյապապիլիւր, իչինէ կէշմիշ եիւզիւնիւ սէմիզլէ-
տիր, չուգուլլանմըշ կէօզլէրինի եիւքսէլտիպ անլէրէ
թաղէ ֆէր վէրէպիլիւր : Հիշ պիր պօյա, հիշ պիր
ալէթ սէնին իչիւն պու չէյլէրի իճրա էտէմէզ : Եվ-
վէթ, սըհէթ ու ափիյէթ օլմազսըզըն, հիւան ու
ճէմալ չիչէքլէրի սարարըպ սօլարլար, կէնճլիյէ
մախսուս տէմիր կիպի օլան աղալար սաման չէօ-
փիւնէ տէօնէրլէր, էն լէզիզ թաամլար թաշ կիպի

օլուրլար , միւլքէլլէֆ գօնազլար վէ զիգըլմէթ մէֆ-
րուշաթ չէօլէ թէհալլիլէլ էտէրլէր . նազիք օլան
սէրթլէշիւ , կիւլ տիքէնէ , զիյա՝ զուլմէթէ , նազմէ
ֆէրեատ ու ֆիղանա , ույգուլ խայալա , հայաթ ազապա
միւպէտտէլ օլուր :

Սըհէթն ու աֆիյէթն հէնն ու ճէմալն շարիւն աշմը
րըր : Սըհէթ կիւզէլլիյին պիր թէթիւմէսի ,
պիր թէքմիլէսի տիր : Հագիգի կիւզէլլիյի , եա-
նի սըհէթի հայիզ օլմայանլար , հագիգաթէն պէտ-
պախթ տըրլար : Եիւզիւն փարլազլըզը , կէօզլէրին
կիւզէլլիյի , ազանըն թէնասիւպիւ , եիւզտէ սլու-
րուշըզլըզլարըն , գըրթըշըզլարըն պուլունմամասը ,
սըհէթտէ օլան պիր պիւննէյէ տէլալէթէտէն ալա-
մէթլէրտէն տիր :

Քէզալիք սըհէթ ու աֆիյէթ աշմալն վէ
թէճարէթէ էլլէրէֆլէրէ շալէլէ հոմաֆֆէիյէ օլմա
էլլէն շալէ պէր շարիւր : Պիր ատէմին սըհ-
էթ ու աֆիյէթի նէ տէրէճէ պօզուզ օլուր իսէ ,
անըն սէնասթճա , թիճարէթճէ իշլէրի տախի օ գա-
տար պօզուզ վէ էսասսըզ օլուր : Պիր ատէմին ազըր
վէ սիւրէքլի իշլէրէ տայանապիլմէսի , անըն քէմալը
սըհէթ ու աֆիյէթ իւզրէ օլմասընա պազլը տըր :
Հաթթա Փրօֆ . Հըքսլէյ կիպի մէշհուր պիր զաթ
պիլէ « Պէօյիւք զաթլարըն մուվաֆֆագիյէթլէրի
ազլ ու զէքեալարընտան նէշէթ էթմիշ օլտըզը գա-
տար սըհէթ ու աֆիյէթ ի պէտէնիյէլէրինտէն տա-
խի իլէրի կէլմիշ տիր , » տէմիշ տիր : Պիր ատէմ
միւքէմմէլ սըհէթ ու աֆիյէթէ մալիք իսէ , տիլէ-

տիյի հալածէ հէր սէնաթ ու մէսլէքտէ մուվաֆֆազ
օլապիլիբ : Պիր տավա վէքիլինէ եախօտ պիր սիյա-
սէթչինասա էյի թէհդիպ ու թէրպիյէ օլունմըչ պիր
ֆիքր նէ գատար լաղրմ իսէ , քէմալը սըհնէթ ու ա-
ֆիլէթ իւղրէ օլաք պիր վիւճուտ տախի այնի տէրէ-
ճէ մուգթաղի տիր : Կէտտօնըն պէյանընճա , « Պիր
քիմսէ վիւճուտճա սըհնէթ ու աֆիյէթին տէրէճէի
պալասընա եէթիշտիյի հալած , իշկիւղարլըզ վէ գուվ-
վէի մանէվիյէնին զիրվէսինէ եէթիշմիշ օլուր : »

Սըհնէթ շէվէ — Զէշաֆէ Դոճէպ Եւր : Աղլը սէ-
լիմ պիր վիւճուտը սալիմսէ տիր : Ինսանըն զինի
վիւճուտընն էչքեալ վէ հէյաթը իւղէրինտէ թէսի-
րաթը հաիզ օլտըղը կիպի , վիւճուտը տախի զինի
իւղէրինտէ իճրա ի թէսիր էտէր : Սըհնէթ հիւճն ի
խուլզ ու թապիաթը իտամէ էթտիյի միսլիլիւ , մէ-
րազ վէ զաիֆիք տախի ախլազ ու էվսաֆը թէպտիլ
էտէր : Ատի պիր միտէ ֆէսատը վէ պաշ աղլըսը պի-
լէ ինսանը թիթիզ զըլապիլիբ : Խասթա եախօտ զա-
լիֆ պիր քիմսէ թիթիզիյի վէ գուվվէի հաքիմէսի-
նին ֆըզտանը սէպէպիյլէ միւնասէպէթսիզ սէօզլէր
սէօյլէր , եափըլամայաճազ շէյլէր իսթէր , վէ թէքլիֆ
էտէր : Արզուլարընըն քեաֆֆէսինէ խըտմէթ էտիւ-
սէ , իլլէթինին շիտաէթլէնմէսինի մուճիպ օլուր :
Օլամազ , ճէվապը վէրիլսէ , իզհարը հիտտէթ էտէր :
Քէնտի սըհնէթ ու աֆիյէթինէ ֆէվզէլատէ տիզգաթ
ու ինթիմամ էտէն պիր քիմսէյէ պիր տէֆա օլ
վէճնէ հարէքէթ էթմէսինին սէպէպի սօրուլունճա ,

մէրգում ճէվապէն տէմիշ տիր քի , «Սըհէթ ու աֆի-
լէթ իմի մուհաֆազա էթմէք սայէսինտէ վիւճուտը-
մը խաֆիֆ հիսս էտէյօրում . եաթաղլումա կիրինճէ
թաթը վէ տէրին ույգու չէքիյօրում . գօրգունճ
րիւյա վէ խայալլար պանա տէհէթ վէրմէյօրար .
իշթինա իլէ թաամ եէյօրըմ վէ ետիյիմ թաամլարը
հաղմ էտէյօրըմ . իշլէրիմի տահա զիյատէ սուհու-
լէթլէ վէ ճիատի սուրէթտէ կէօրիւյօրըմ . պիր կէօ-
հէ շաշգընլըգ վէ լահաթսըզլըգ տույմայօրըմ վէ գօ-
հու գօնշուլարըմ իլէ խօշ վէ սուհի ու սէլամէթլէ
կէչիհիյօրըմ . վէլհասըլ հէր ճիհէթլէ մէսրուր վէ մէ-
սուտ սուրէթտէ էօմր կէչիրիյօրըմ : » Թօմաս Գար-
լայլ էտինպուրկ տարիւլ ֆիւհուհը թալէպէսինէ խի-
թապէն իրատ էթտիյի հութ գտա շու աթիտէքի միւ-
հասիր սէօլլէրի սէօլլէմիշ տիր , «Էլզըստէ , սիզէ վէ-
րէճէք պիր հասինաթըմ վար տըր քի զայէթիւլլայէ
մուհիմմ տիր : Շուրասընը էյի պիլմէլի վէ հաղարը
իթիպարա ալմալըսընըգ քի սըհէթ ու աֆիյէթ տէ-
հիլէն չէյ ալէտտէվամ պազըլլըպ կէօղէտիլմէք խ-
թէր , սիզ անը ճէմի ի զէմինի հիմէթլէրին էն ալա-
սը ատա ու իթիպար էթմէլիսինիզ , Տիւհատա հա-
լի օլապիլէճէյինիզ հիչ պիր հիմէթ եօգ տըր քի
սըհէթ ու աֆիյէթլէ մուտտիլ վէ միւսալի օլապիլ-
սին . սըհէթ ու աֆիյէթլէ հիսպէթէն միլիօնլարճա
լիւալար հիչ մէսապէսինտէ տիր : » Սըհէթ ու աֆի-
յէթ սէրվէթ վէ սաատէթ մէհապը տըր : Նիչէ քիմ-
սէլէր փարալարը օլմայարազ զէնկին տիրէր : Պին -

վերին իլաճլար սաղալտամաղլար, Սըհնէթ ու աֆի-
յէթին մուհաֆազաքնա մէտար օլան խուսուսլար-
տան պաշլըճալարը պունտան սօնրաքի պապտէ պահս
օլունաճաղընտան, պիղ անճագ մուղիրրի սըհնէթ
օլան պիր խուսուսըն զիքրի իլէ պու պապա խիթամ
վերիրիգ : Իշպու խուսուս շէհվէթփէրէսթիք տիր :
Վագաա պունտան էվլէլքի պապլարըն պիրինտէ
պունտան պիր նէպլէ պահս օլունմը խէ տէ, սըհ-
նէթ ու աֆիյէթէ զայէթլէ ալագատար օլտըրընտան
անտէն պիր աղաճըգ տահա պահս օլունմագ միւնա-
սիպ կէօրիւլտիւ : Մր. Պիչըր իշպու մէսէլէտէն
պահս էթտիյի սըրատա պէր վէճնի աթի խտարէի
քէլամ էյլէմիշ տիր, «Աղ ու իզանա վէ գաւաիտի
սըհնիյէյէ մուվաֆըգ տիւշէն քէյֆ ու ճիւնսլիւշէրէ
մագամը իթիրագտա պիր շէյ տէնիլէմէղ խէ տէ,
կէնճլիքլէրինտէ, իխթիյարլըղլարընա մախսուս օ-
լան գուվլէթ, տինճլիք վէ փաքլըղը իղալէ էտէճէք
հարէքէթ վէ մէսլէքտէ պուլունան քիմսէլէրտէն
իքրահ էտէրիմ, կէնճլիքտէ գաւաիտի թապիիյէյի
թէճալուզ էտէն հէր քէս քէնտի իխթիյարլըգ չա-
ղընա մախսուս օլան խաղինէլէրի փէշին ալըպ գուլ-
լանմագտա տըր : Օ քէնտի իխթիյարլըղընն մէտա-
րը թէայիւշիւ օլան թաամը ախլագսըղճա եաշայա-
րագ պօշ հէրէ թէլէֆ էթմէքտէ տիր : Կէնճլիքտէ
հուզուղաթը շէհվանիյէ իճրասընտա իֆրաթա վար-
մագ, իխթիյարլըգտա իզհարը իֆլաս տէմէք տիր :
Կէրէք րէֆիղլէրլէ կէրէք եալընըղ հալտէ հայաթ

լէրճէ ատէմլէր ճէպլէրինստէ պէշ փարապարը օլմատորը , վէ պինդէրճէսի տախի հաթթաճէպլէրի պիլէ օլմատորը հալտէ , զէնկին տիրլէր : Պիր քիմսէ տօղունտան էյի վէ սալիմ պիր վիւճուտէ , սաղլամ պիր միտէյէ , էյի պիր դալպէ , չէվիք վէ գալի էլ վէ ալաղլարա վէ էփէյիճէ (մալիւմաթլը) պիր գաֆայա մալիք իսէ , օլ քիմսէ զէնկին պիր ատէմտիր Սաղլամ քէմիքլէր ալթունտան , սէրթ ազալէլէր կիւմիւշտէն , վէ էթրաֆա աթէշ գըղըլճըմլարը սալըպ հէր պիր իշէ եէնի պիր շէվզ ու շէթարէթ պախշ էտէն սինիրլէր խանէլէր իլէ ալաղլիտէն էվլատոր Պունըն իչիւն սըհէթ իլէ օյնամադ գայէթ պէօլիւք պիր խաթա վէ շայանը ճէզա տըր : Ֆէնալըզլարըմըզ եալընըզ պիղէ միւնհասըր գալմաղ . էվլատ ու էնսաղըմըզ տախի գաղահաթըմըզըն ճէզասընը չէքէրլէր : Սէֆահէթ վէ իյշ ու իշրէթլէ զէնրլէնէն քիմսէ այնի զէնրի պիւթիւն էվլատ ու էնսաղընա տախի հաղլ էտէր :

Սըհէթիմիզ զանն օլունտորը տէրէճէտէն զիյատէ եէտի իսթիյարըմըզտա տըր : Պաղը քիմսէլէր տօղունտան խասթամիզաճ իսէլէրտէ , էքսէր իլլէթլէրին էօնիւ ալընապիլիպանլէր հիւքմ ու իրատէմիզ թահթընտա պուլունան սէպէպլէրտէննէշէթ էթմէքտէ տիրլէր : Ճապաթ քէնտիսինի էսպապը էմրազըն թահթը թէսիրինտէ պրազան վէ հիշ պիր թէտպիր ի սըհիտէ պուլունմայան խասթապը նէ պէրրադ սու , նէ սաֆի հազա , նէ համիյէ վէ փէրհիզ , նէ գուվլէթ

վէ սաղլըղը իզայէ էտիպ վիւճուտը ալիլ գըլան
կէնճլիք շէնվէթլէրի իսթիյարըզ իւզէրինէ չիֆ-
թէլի վէ հիյէլի հիւճումլար տըր : Գիւհքի կէնճլէր
պու շէյլէրին քէնտի սիմալարընտա նէ՛ դատար վա-
ղիս սուրէթտէ հազըլաճաղը միււհազասը իլէ քէն-
տի վիւճուտլէրինի մուրտարլամագտան ինթիրաղ
էթսէլէր : » Տիւնքի կիւն սըհէթ ու աֆիյէթլէրի պէր
քէմալ օլան նիչէ կէնճլէր շէնվէթփէրէսթլիքլէրին-
տէն նաչի էլիէվմ էրիմիշ չիւրիւմիւշ օլարազ էօ-
լիւմ փէնչէսինտէ պուլունմագտա տըրլար : Պու շէհ-
վէթ ի նէֆսանիյէնին տիւնեայը տօլտուրմըշ օլտըղը
պունճա թէլէֆաթ վէ վէֆիյաթը քլ՛մ թարիֆ էտէ-
պլիլիր : Պու սու ի հալըն մէնդարէ ի հիւզն ալուտը
իչինտէ նիչէ նիչէ շէտիտ իլլէթ վէ աղըլար կէօ-
րիւլիւր : Պէրիտէ գալի իւլ պիւնեէ պիր ատէմին
աղ վազթ զարֆընտա զաաֆա տիւհար օլտըղընը ,
էօթէտէ կէնճլէրտէն պիրինին պիր իսթիյար հալի
քէսպ էթտիյինի , տաիր պիր մահալտէ պիր մէվթ
կէօրիւրսիւն , օ մէվթ քի քէնտի գուրպանընը կեան
աղըր աղըր գաիմագա կէլիր , կեան տա պիր ալիէ-
նին սէվկիւլիւ իւմիտլէրինի չօճուգըզ վէ կէնճլիք
չաղլարընտա գաիլպ կէօթիւրմէք իւզըէ քէմալը
սիւրաթլէ գօշար : Էօլիւմ քէնտիլէրինի հէվա ու
հէվէսի նէֆսանիյէլէրինէ թէսլիմ էթմիշ օլան կէնճ-
լէրի պէօյիւք շէհրլէրտէն վէ հիսապսըզ գարիյէլէր-
տէն աղըպ քէնտինէ գուրպան էթմէքտէ տիր , Նիչէ
խանէլէրտէ հօրղուն վէ գաիֆ վալիտէլէր քէնտիլէ-

րին էրիմիշ չիւրիւմիւշ օլան կէնճ էվլատլարընը
գայըրմագտա տըրլար : Պու կէնճլէր անէպանի՞չիւն
էրիմիշ չիւրիւմիւշ տիրլէր : Քէնտիլէրինի չէհվաթ Ը
նէֆսանիյէլէրինէ թէսլիմ էթտիքլէրի իչիւն : Վէ-
րէմ, ֆիրէնիկ իլլէթի , միտէ ֆէսատը վէ սաիր խաս-
թալըգլար, հէլաք էտիճի մէլէքլէր միսիլլիւ, հավատա
տօլաշըպ կիզլիտէ ութանաճադ հալ ու հարէքէթտէ
պուլունմըշ օլան հիսապսըզ կէնճլէրի պիլա մէրհա-
մէթ վուրուպ թէլէֆ էթմէքտէ տիր : Քէնտի չէհ-
վաթ Ը նէֆսանիյէսինէ էսիր օլան պիր կէնճ դուվ-
վէթինի վէ ինսանլըղընը սայքի զայպ էթմիշ, հայա-
թը քէնտինէ աղըր պիր հիւք օլմուշ , վէ քէնտիսի
մէզարա եագըն վարմըշ տըր : Է՛յ կէնճ, էկէր աղլըն
վար իսէ , աշգ ու սէվտանըն գալպինէ իլգա էյլէ-
տիյի իլք գըղըլճըմլարընը հէման սէճնտիւրմէյէ չա-
լըշ : Աշգ աթէշէ պէնղէր . անընլէ օյնտմաղա կէլ-
մէզ , ալէվլէնտիքտէն սճնրա սէճնտիւրմէյէ չալըշ-
մապտան իսէ , ալէվլէնմէսինէ մէյտան վէրիլմէմէք
էվլա տըր : Թէքմիլ խանէ թութուշտըգտսն սճնրա
եանկընը պաստըրմագ կիւճ տիր : Իպթիտա իսթէք-
լէ զէհիր եուտուպ սճնրա հէքիմէ միւրաճաաթ էթ-
մէք տիվանէլիք տիր : Պու էճիլտէն մուհաֆազա ի
սըհհէթ իչիւն հէփսինտէն զիյատէ չէհվաթ Ը նէֆ-
սանիյէտէն սագընմագ լազըմ տըր : Կէնճլէրնափաք
թէսավվուրլարը քէնտիլէրտէն տէֆ ու թէպիտէ չա-
լըշմալը տըրլար : «Կէնճլիք չէհվէթլէրինտէն գաշ :»

Թ.

Ե Է Մ Է Ք Վ Է Ր Ի Յ Ա Ջ Է Թ Ի Պ Է Տ Է Ն Ի Յ Է

Ինքսան զեմինին Էն կիւզէլ չիչէյի,
բունը իսէ , սէմանըն Էէթկին մէյ-
վէսի սիր .

ՄԱՏԱՄ ՊԱՐՊՈՒՑ

Կէնճլէրէ մախսուս վէ խիթապէն էսէրլէր
գալէմէ աւան մուհարրիւր վէ միւհէլլիֆլէր , Էէմէյէ
բիյազէթ վէ թէրպիյէ ի պէտէնիյէյէ տաիր պիր չօգ
սէօզլէր սէօյլէմիշլէր տիր : Ղարիպ տիր քի իշպու
մուհրամ մէսէլէլէրէ տաիր էն ազ մալիւմաթը օլան-
լար . ալէլ ումոււմ էն չօգ թաֆսիլաթա կիրիշմէքտէ
տիրլէր : Պու միսիլլիւ միւհէլլիֆլէր Կէնճլէրէ էսէֆ-
էնկիզ վէ մուղիրր իխթար ու նասիհաթլար էտէրէք
պիր չօգ զէվալլըլարըն պէրպատ վէ փէրիշան օլմա-
լարընա սէպէպիյէթ վէրմէքլէ փէք պէօլիւք խա-
թատա պուլոււմոււլար տրր : Տօղրուսընը տէյերէք,
սէպլէլի թաամ Էէմէյի , թախթա գարիօլալար իշն-
տէ Էաթմայը , ազ ույզու ույումայը , սապահլայըն
էրքէն գալգըպ կէզինմէյի , էթլի վէ Էաղլըր թաամ-
լար էքլինաէն սազընմայը թաւսիյէ վէ նասիհաթ
էտէն գօրգագ , էօլիւ հէյէթլի վէ կէվշէք միւսլիհլէր-
տէն իքրահ էտէրիւմ : Պէնճէ անլէրի թահգիր էթմէ-
մէք պապիլ տէյիլ տիր . էկէր տիւնեատա էն զիյա-

տէ ըրդգաթէնկիդ պիր մախլուգ վար իսէ, օ տա պու-
միսիլլիւ միւնէլիֆլէրին մահուա սըհհիյէ նասի-
հաթլարընա կէօրէ հարէքէթ էթմէսի սէպէսի իլէ
խարասպ վէ պէրսլատ օլմուշ օլան կէնճ տիր Տէրէ-
ճէ ի քիֆայէտէ թաամ հէմէմէքտէն նաշի գուվ-
վէթ վէ թագաթտան տիւշմիւշ, վէ էրիյիպ չիւրիւ-
յէրէք ատէթա չէօփէ տէօնմիւշ օլան զէվալլը կէնճ-
լէրի կէօրմէք զայէթ էսէֆէնկիդ պիր մէնզարէ տիր
իմաի պու մէսէլէյի ազլը սէլիմէ մուվաֆըգ
թարզաա նազարը թէսդիգտէն կէչիրէլիմ, էկէր ալա
ճինստէն պիր պուզաղըմ օլուր տա անըն պէօյիւ-
լիւպ քէմալէ էրմէսինի վէ գուվվէթլի պիր էօքիւզ
օլմասընը իսթէրսէմ, անա օթտան պաշգա շէյլէր
տախի հէտիրիրիմ, Ույգուսընը էյիճէ ալմատան անը
չիֆթէ զօշուպ էօյէնտէրէ իլէ սէրսէմէթմէմ, վէ հէ-
նուզ հէմինի հէյիպ պիթիրմէմիշ օլտըզը հալտէ,
անա պօյուհտըրըգ ալթընտա օն միլ հօլ հիւրիւթմէմ,
կէճէ վադթը անըն ֆէնա պիր հէրտէ եաթմափասը-
նա տիգզաթ էսէրիմ, Փէք ալա պիլիրիմ քի անա
պօլ վէ ալա հէվաէն հէմ, տէրէճէ ի մաթլուսլէտէ
ույույա պիլէճէյի թէմիդ վէ լահաթ պիր հէր վէր-
մէզսէմ, սաղլամ, գուվվէթլի, ճիւսսէլի, պէսի վէ
սէմիդ պիր պուզաղը օլմայաճագտըր, Ասըլ տօղ-
լուսընա պազըլըրտա, պէսլէյիճի վէ պօլ թաամ ին-
սանըն քէմալը սըհհէթ ու աֆիյէթտէ դալմասընա,
վէ վիւճուտընըն պէօյիւլիւպ քէմալէ էրմէսինէ պիր
շարթը մուլթլագ օլտըգտան պաշգա, ճանընըն թէ-

ըագզը վէնէշվ ու նէմասը իշխւն տախի պիր մէ-
տարը ազիմ տիր : Հէր կիւնքի միւճատէլէի ումու-
միյէի թէայեւիւն էն ալա սուրէթտէ իճրասը ի-
շխւն միւմքին մէրթէպէ պէսլէյիճի թաամլար եէմէ-
յի հէր ազլը սէլիմ սահիպի քէնտինէ տիւսթուրը
ամէլ իթթիխազ էթմէլի տիր :

Պէլքի պազը քիմսէլէր՝ «Ինսանըն հայվանիյէ-
թինի չօգ քէմալէ էրտիրմէք էյի պիր շէյ տէյիլտիր , »
տէյիւ իթիրազ էտէրլէր : Պէն պիւ աքս «էյի շէյ տիր»
տէրիմ : Պիր ատէմ քէնտի հայվանի գըսմընը , եանի
վիճուտընը նէ տէրէճէ քէմալիյէթէ էրտիրլիր իսէ ,
քէնտիսթ իշխւն օ գատար էյի օլուր : Վիւճուտ
բուհուն րէֆիզի , մէսքէնի , խըտմէթճիսի տիր : Է-
կէր վիւճուտըն հէվ ազա վէ ալէթլէրի քէմալը
տէրէճէտէ նէվչ ունէմա պուլմամըչ օլուրլար իսէ ,
տէրուսինտէ սաքին օլան բուհը հիւմնի մուհաֆազա
էտէմէյէճէյի կիպի , անա քէմալը ճիտտ ու ճէնտ
վէ շէվգ ու դայրէթլէ խըտմէթ տախի էտէմէյէճէյի
տէրքեար տըր : Էկէր պէսլէյիճի թաամլար սիզին
գուվլէի շէհվանիյէնիզի արթըրլօրլար իսէ , վարըն-
լար արթըրսընլար , գիրա գուվլէի շէհվանիյէնիզ իլէ
պէրապէր սաիր գուվլէթլէրինիզի տախի արթըրաճագ
տըր : Հէվ ազա վէ ալաթ ը պէտէնիյէնիզլէ քեաֆ-
ֆէի իսթիտաա վէ գապիլիյէթլէրինիզ միւթէսա-
վիյէն վէ միւթէնատիպէն նէշվ ու նէմա պուլուազ
քէմալէ էրէրլէր իսէ , հըրա ու հէվէպէրինիզին գուվ-
լէթլէնմէլէրինտէ նէ՞ մաղարրաթ վէ մուխաթարա

վար տըր : Գուժվէի շէհվանիյէ , եանի հըրս ու հէ-
վէսլէրինիզ օլմասա իտի , սիզ նէ՝ օլուր իտինիզ :
Հըրս ու հէվէսլէր հայաթըն մուհարրիք գուժվէթ-
լէրի տիրլէր : Հըրս ու հէվէսլէրտէն մահրում օլան
քիմսէ , տիւնուտա ագլ ու իզանտան մահրում օլան
ատէմ գստար ֆախտէսիզ տիր : Օ կիսլի պիր քիմսէ
հաթթա իհրաղը ֆաղիլէթէ պիլէ զայրի միւզթէտիր օ-
լուպ մասուժիյէթլէ իքթիֆա էթմէյէ մէճպուր տըր :
Էկէր ձէնապը Հազգ ինսանա հըրս ու հէվէսլէր վէ
սաիր գուժվէթլէր իհսան պույուրմուշ իսէ , անլէրին
թապլի սուրէթտէ վէ քեսափիլէն նէշվ ու նէմա պուլ-
մալարը միւրատըլլէ իհսան պույուրմըշ տըր : Հըրս
ու հէվէսլէրի քեսափիլէն նէշվ ու նէմա պուլմըշ , քէ-
մալէ էրմիշ քիմսէ՝ էն ալա վէ միւքէմմէլ ինսան
նիւմունէսի տիր : Իշպու մուհարրիք գուժվէթլէր-
տէն մահրում օլան քիմսէ իսէ քիւրէյի օլմայան պիր
սանտալ իլէ էնկիլնէ աչըլան պիր կէմիճիյէ պէնդէր :
ձէսէտին շայանը թանգիր պիր շէյ օլտըղընա , վէ
պէօյլէյիւպ քէմալէ էրմէսի բուհըն էն ալա վէ միւ-
քէմմէլ սուրէթտէ նէշվ ու նէմա վէ թէրագըրսընա
մանի վէ էնկէլ օլտըղընա տաիր ճարի օլան ֆիքը՝
քիւլլիյէն եանըշ վէ ֆասիտ պիր ֆիքը տիր : Մու-
ճիտի հէր քիմ վէ հէր նէ զէման զուհուր էթմիշ օ-
լուր իսէ օլսուն , մէշքիւր ֆիքը հատտը զաթինտէ
եանըշ վէ պիէսաա տըր : Պօղուգ վէ ֆասիտ հըրս
ու հէվէսլէր գօրգունճ շէյլէր իսէլէր տէ , միւնաափպ
հալ ու մէվգիլէրինտէ պուլունտըղլարը հալտէ , Ալ-

լահրն խալգ ու ինձատ պուշոււրմըշ օլտըղը սաիր շէյ-
լէր միսիլլիւ զայէթլէ էյի տիրլէր :

Իւմիտ էտէրիմ քի ֆիքրիմ էյի անլաշըլըյօր .
վիւճուտընըղըն պիր դըսմընը սաիր գըսմլարընտան
ղիյատէ գուվլէթլէնտիրիպ հարէքէթէ կէթլրէն եէ-
յէճէք եախօտ իշէճէյի թաւսիյէ էթմէյօրոււմ : Եա-
լընըղ շու գատարընը իթթար էտէրիմ քի սիզին ի-
չիւն էն միւնասիպ եէյէճէք իշէճէք՝ էն ալա եէյէ-
ճէք , իշէճէք տիր : Էկէր իշթանընըղ պօղուղ տէ-
յիլ իսէ , էն նէֆիս վէ միւղատտի թատմտան միւմ-
քին մէրթէպէ շօգ տէֆա եէմէքտէ սիզին իչիւն հիշ
պիր մահլուր եօղ տըր : Էկէր պիր միլլէթլէ ճանճա վէ
ճէսէտճէ տիւչարը թէտէննի էթմէք , եանի օլ միլլէ-
թին սիմա ու էնտամընը չիրքինլէշտիրմէք , ախլագ
ու ատապընը , գոււվլէ ի ազլլիյէսինի զաիֆլէթմէք
վաղիֆէ ի մախսուսէսի պանա թէքլիֆ ու իհալէ
էտիլմիշ օլսա իտի , իշպու մէմուրիյէթլիմի եալընըղ
եէյէճէք իշէճէք վասըթասըյլա պաշա չըգարապիլիբ
իտիմ : Հիշ պիր գաւմ , եալընըղ տօնուղ էթի վէ
փաթաթէս եէմէքլէ քէնտինին տինճլիք վէ սըհէթ
ու աֆիյէթլինի վէ թէրազըրփէրլէրանէ մէյլլէրինի
մուհաֆազա էտէմէզ : Ինսան գոււվլէ ի զիհիյէ վէ
պէտէնիյէսինի էն ալա սուրէթտէ մուհաֆազա է-
տէպիլմէք իչիւն հուպուպաթ վէ լահմիյաթ , եանի
ալա էթմէք վէ էթ եէմէլիտիր :

Իմտի է՛յ կէնճ տօսթլարըմ , սըրթընըղա նէ
գատար ատի էլպիսէ կիյէրսէնիզ , կիլինիզ , ամմա

միտէնիդէ ինսաֆ վէ հագգանիյէթլէ վարընընըզ :
Ելինիդտէն կէլտիյի գատար էյի եէյինիզ , էյի իչի-
նիզ , էյի ույուլընըզ , Եկէր մէթթէպլի իսէնիզ , եա-
խօտ չէտիտ զինի իշթիզալլար իլէ մէշղուլ իսէ-
նիզ , միւմքին մէրթէպէ չօգ վէ թաթլը ույգու ու-
յուլընըզ : Լաքին ույգուտան ույանտըգտան սօնրա
թէնպէլլիքտէն նաշի եաթագտան գալգամադ տա
պլի սպիւթիւն պիր պանսը տիկէր տիր :

Ձան սէսիյլէ տուա , եախօտ վազը ետրը պու-
շուգ պրագմագ ճաիզ օլմատըղը միսիլլիւ , չան սէ-
սինին ույուլա մանի օլմասը տախի ճաիզ տէյիլ
տիր : Ույգու ույուտուլըմըզ գէման ձէնապը խա-
լիզ պիլի եէնիտէն խալգ էթմէքտէ տիր : Տօղմադ-
տան էվվէլ պիզ քէնտիմիդտէն նէ տէրէճէ պի խա-
պէր իտիյսէք , եաթագտա ույուտըղըմըզ գէման
տախի սայքի այնի տէրէճէ պի խապէրիզ : ձէնապը
Հագգ պիղի հըֆզ ու հլմայէ իլէ հայաթ մէնպալա-
րըմըզ թէճտիտ , պէյինլէրիմիզին աթէչինի իշալ վէ
թէշտիտ , վէ տիկէր պիր կիւնիւն մէշղուլիյէթլէ-
րի իչիւն պիլի թէհիյէ էթտիյի էսնատէ եաթագ օ-
տասը առէթա պիր մագտիս գատար մուգատտէս
տիր : Գանվէ ալթըտան սօնրա , վագթընըզ միւ-
սաատէ էտէրսէ , թէֆէրրիւճ էտինիզ . ֆագաթ սա-
պահլայըն էրքէն կէզմէյէ չըգմանըզ հէր հալտէ լա-
ղըմ տէյիլ տիր : Պիր քիմսէ ույգու , թաամ վէ ազ
չօգ ըիյագէթի պէտէնիյէ իլէ լոհաթլանմըզ վէ
քէսպի գուվվէթ էթմիշ իսէ , օլ քիմսէ օն սաաթ-

տա, պոռ շարթլարը իճրա էթմէ քսիւլին օն տէօրթ սաաթ զարթընտա կէօրէ պիլտիյի իշտէն տաճա չօք իշ կէօրէ պիլիւր, վէ օ տա տաճա ազ զաճմէթ վէ քիւլֆէթլէ կէօրէ պիլիւր: Վէլ հասըլ ուշգու ճէնաալը Հազզըն ինսանլարա պախշ ու ինսան էլլէտիյի լաթիֆ վէ լէզիզ մէվիպէլէրինտէն պիլրի տիւր. պիլր չօք խաս-թալըզլարըն էօնիւնիւ ալըր, պէտէնի թազվիյէ է-տէր. մէշղուլիյէթտէն արըզ օլան սըզլէթի թախ-ֆիֆ վէ լէֆ վէ էօմրիւն քէտէրլէրինի թատիլ էտէր:

Բիյազէթ ի պէտէնիյէ նէ՝ տիւր. էմին օլունըզ քի զայէթ մուհիւմ պիւր շէյ տիւր: Սիզտէն պազը-լարընըզ հաթթա եէվմի իշլէրինիզ իլէ մէշղուլ օլ-տըզընըզ սըրատա պիլէ բիյազէթ ի պէտէնիյէ իճրա էթմէ քաէ վէ կիւզէլ վէ էնտալը վիւճուտէ վէ գուվլէթլի պազուլարա մալիք օլմազտա սընըզ: Նազլը վէ նարին պէօյիւմիւշ օլան պիւր թազըմ կէնճ-լէրին իսէ պաճազլարը թէլ կիպի ինճէ, օմուզլարը տար, կէօքսլէրի եասսը վէ գօլլարը զաիֆ օլուպ նազիք էլլի վէ էթլէրի եումշազ վէ կէվլէք օլան պէօյիւճէք չօճուզլարա պէնդէրլէր քի ճա ի միւճա-տէլէ օլան պիւր մատտէտէ իսլրազը շէճաաթ վէ ճէ-սարէթ էտիպ տէ քէնտի սէօլլէրինի եիւրիւտէմէզ-լէր: Պիւր զըզըն պէօյլէսի պիւր կէնճի նասըլ օլուպ տա սէվէպիլտիյի պէնճէ սըրը ու հիքմէթտէն մա-տուտ արըր: Մուխանէս պիւր էրքէք ատէթա ինսան սուրէթինտէ պիւր ճանվէր օլտըզընտան, պէնճէ ախ-լազ ու ատապը պօզուլմամըշ օլան հիշ պիւր գըզ

էօյլէսի պիր քիմսէյի սէվլիպ տէ անընլէ էվլէնէմէզի
Հազիրի պիր գասըն կէնիշ օմուպլարա մէրպուլթ օ-
լան պիր չիթթ գուվլէթլի պազուլարը սէվէր , զի-
րա հիյնի հաճէթատէ օ պազուլար քէնտիսինի հիմայէ
վէ սիյանէթ վէ ինթիյաճաթը միւթէատտիտէ վէ
մուլթէլիֆէսինի տէֆ ու թէսվիյէ էստէպիլիբլէր ,
Լաքին սատէտ (մէվզուը պահս)տէն սափըյօրում :

Պէսլէյիճի թաամ իլէ պաշլանմըջ օլան իշին
շայէթ մուհիմմ պիր գըսմը ըիյազէթ ի պէտէնիյէ
վասըթասըյլէ իճրա օլունուր , Հազմ էտիլէրէք գան
վասըթասըյլէ ազալէլէրէ վէ վիւճուտըն սաիր գըսմ-
լարընա սէվզ ու թէվզի օլունմըջ օլան պէսլէյիճի
թաամ , պէտէնին թէրսպզը վէ նէշվ ու նէմասը ի-
շիւն էն լիւզուվլը շէյ սիր , Լաքին վիւճուտըն ազա
վէ ալաթը պէպլէնիպ սիյանէթ օլունմագ իշիւն քէն-
սիլէրէ իգթիզա էտէն հէփ զլտայը ալտըգտան սօն-
րա , եալընըզ գուվլէթ , մէթանէթ վէ չէվլիքլիք քէսպ
էթմէք իշիւն տէյիլ , հաթթա սըհհէթ ու աֆիյէթ-
լէրինի , վէ նիզամ ու ինթիզամլարընը հիւանի մու-
հաֆազա էթմէքիշիւն տախի եինէ ըիյազէթ վէ հարէ-
քէթէ միւհթաճ տըրլար : Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի
սիր քի Սլլան չօճուպլարըն տէրունինէ , ալէտ տէ-
վամ օյնայըպ հարէքէթ էթմէլէրի իշիւն պիր սէվզ ի
թապիլաթ գօմուշ սըր : Սըշրայըպ օյնամագ անլէրին
թապիլաթլարը իգթիզասընտան տըր : Օլ գօշուշան ,
կիւրէշէն , գըզագ դայտըրան , տանկալա փիշթի օյ-
նայան , հիշ պիր եէրտէ տուրըպ տինլէնմէյէն չօ-

ճուղղար քեամիլէն սէվզի թապիաթլարնա թէվ-
ֆիդան հարէքէթ էթմէքտէ տիրլէր : Սէս վէ շամա-
թալարը իլէ սիզի փիւր հիտտէթ գըլան , վիւճուտլէ-
րիյլէ եէնի պիր հարէքէթ էթմէքսիզլին տիզլէրի-
նիզ իւզէրլինտէ պիրան պիլէ տուրբպ տինլէնմէյէն
օլ քիւչիւք պիրատէրլէրինիզ թէմամէն քէնտիլէրլին
վէզաիֆի տինիյէի էվլէլիյէլէրինի իճրա վէ իյֆա
էթմէքտէ տիրլէր :

Գուտրէթի իլահիյէ իլէ ճէվլի հաւայա աթըլմըշ
օլարադ հարէքէթ գալանիյնինէ թէվֆիդան քէնտի
միհլէր վէ մէսարը իւզէրլինտէ տէվր էտէն եէնի
պիր սէյեսարէ՝ ասլա տուրբպ տինլէնմէզ : Եալընըզ
չօճուկ տըր քի հաչճա պէօյիւտիւքճէ քէսպի աթա-
լէթ էտիպ թէնպէլլէշի : Ճէնապը Հազզ չօճուզը
իպթիտատէ հարէքէթ էթտիրմիշ օլուպ, մալիք օլտըզը
հէփ գուվլէի պէտէնիյէսինի գուլլանմայը անա էօյ-
րէտիր : Չօճուկ իպթիտա քէմալը սատագաթլէ
քէնտի սէվզի թապիսինէ իթթիպա էտէր : Բահաթ
տուրան չօճուզլար չօք հաչամազլար : Օյնայըպ հա-
րէքէթ էթմէնին , հախօտ սէքիպ սըչրամանըն լիւ-
ղում ու էնէմմիլէթի չօճուզլըզ զէմանընըն կէչմէսիյլէ
զաիլ օլամազ : Չալըշմադ օյուն վէ էյլէնճէլէր դա-
տար սիզէ միւլֆիտ օլամազ : Գուլվլէի պէտէնիյէ-
նիզլին մուհաֆազասը իչիւն մուլթազամ բիյազէթի
պէտէնիյէ իճրա էթմէտիյինիզ , հախօտ զահմէթլի
իշ թուլթմատըղընըզ զէմանլէրտէ օյնայըպ սըչրա-
մազա այնի տէրէճէ միւհթաճ սընըզ : Ատի օյունլար

չօճուղարա նէ գատար էհէմմ վէ էլզէմ իսէ , սէյր
ու հարէքէթ , աթա պինմէք , ճիմնասթիգ , միւշթէ
ղաւղասը , քիւրէք չէքմէք , գայըգ եարըշը , բալս ,
թօփ օյուհը տախի պէօյիւք ատէմլէրէ այնի նիս-
պէթտէ թապիի վէ լիւղումլը օլուպ , ինսանընմու-
հաֆաղաի սըհհէթ ու աֆիյէթի վէ սաատէթ ի հալի
իչիւն շարթը մութլագ տըր : «Անճագ հարէքէթ վէ
րիյաղէթ ի պէտէնիյէ իլէ տիր քի , ազալէլէրիմիզին ,
ազամըզըն վէ ասապէլէրիմիզին գուվլէթ վէ տինճի-
յինի մուհաֆաղա էտէպլիլիրիզ . անճագ րիյաղէթ ի
պէտէնիյէ իլէ ճէրէյանը տէմիմիզի թանղիմ ու թէս-
վիյէ , վէ գանըմըզը վիւճուտիմիզին հէր թարաֆընա
միւթէսավիյէն՝ սէվգ ու թէվղի էտէպլիլիրիզ . անճագ
րիյաղէթ ի պէտէնիյէ սայէսինտէ գալպ ֆէրահլըզընա
վէ ֆիքը չէնլիյինէ նաիլ օլապլիլիրիզ , զիրա րիյա-
ղէթ ի պէտէնիյէ ֆիլի ի հազմը գօլալաշտըրըր , եէ-
նիլէն իչիլէն նէսնէլէրի էյի հազմ էտէն պիրի տէ քէ-
տէր վէ մահղուհիյէթին էն միւլէսսիր փանզէհիրի տիր .
անճագ րիյաղէթ ի պէտէնիյէ սայէսինտէ պէյն թա-
ղէ հայաթ վէ դուվլէթ քէսպ էտիպ քէնտինտէն
թալէպ օլունան իչի քէմալը մուվաֆֆազիյէթլէ
իճրա էտէպլիլիր : »

Ժ

Թ Ա Ն Ս Ի Լ Ի Ի Լ Մ

Նէ՛ միւսպարեւք տիւր օլ աւետմ քի հիմէք
պուլուր , . . . զիրա անըն քեմէքքիւ ի
կիւմիւս քեմէքքիւ ինսէն վէ մահսուր
խալիս ալքունսան էվլա տր : Ճէվահիր-
սէն զըյմէքի տիւր , վէ նիւմէ արգու
էքսիյին շէյլէր անա միւսալի կէլէմէզ :

ԷՄՍ. ՍԻԻԼԷՑՄԱՆ

Իւլոււմ ու Ֆիւնուներն թահսիլ ի լիւզումընը
թէֆնիւմ իչիւն մարիֆէթ ի քեաինաթըն ինսան
իչիւն նէ տէրէճէլէրէ գատար մուգթազի օլաղընը
թասվիր էյլէմէք քեաֆի տիր : Խալիզին հայաթ սա-
չան էլի «Ինսան» նամընը վէրէրէք արդ իւզէրինէ
գօտըղը մախլուզըն՝ « Հայվան » տէտիյիմիզ սաիր
մախլուզաթտան միւմթազ վէ միւշէրրէֆ օլմասը՝
ազլ ու ղէքեսաը սայէսինտէ տիր : Ինսան ղէքեա
վէ ֆիրասէթ ի մախսուսէսիյլէ պիլճիւմլէ հայվանա-
թը թահթը իտարէսինէ ալմըչ , եէր եիւզիւնիւ թէզ-
նին էտիւլ շէնլէնտիրմիշ տիր : Սըհէթ ղազէթասընտա
պու պապտէ պէր վէճն ի աթի իտարէ ի լիսան օլունմըչ
տըր : «Տիւնեատա էլեէվմ մէվճուտ օլան պիր միլ-
նար սօզսան իւշ միլեօն նուֆուսըն թագրիպէն
եիւզտէ օնը միւթէմէտտին , սօզսանը իսէ պէտէվի

վէ եւս նիւմ մէտէնի տիր : Ալէմ ի մէտէնիյէթի մէ-
սուտ էտէն իւլուում ու ֆիւնոււն վէ հըրֆէթ ու սէ-
նաթլարտան պէհրէմէնտ օլանլար րէֆան ը հալ վէ
սաատէթ ի պալ, պիպէհրէ գալանլար իսէ պիր հալ ը
էսէֆիլթիմալ իչինտէ էօմր կէչիրմէքտէ տիրլէր :
Իւլոււմ ու ֆիւնոււն վէ սէնաթլարը քէնտիլէրինէ
րէհպէր վէ մուաւլին իթթիխազ էտէնլէր տիւնեա-
նըն հանկը նօզթաւընտա պուլոււնսալար, իւլոււմ ու
ֆիւնոււն սէմէրէսի օլան վափօր, տէմիր եօլու, թէ-
լէկրաֆ վէ սաիր նազլիյէ վասրթալարը իլէ սէյիա-
հաթ իչլէրինի դօլայճա թէսվիյէ էթաիքտէն պաշգա,
եէյէճէք, իչէճէք վէ կիյէճէքլէրի իլէ սաիր հէր նէվ
ինթիյաճլարընը իսթիհսալա տախսի մուվաֆֆազ օլուր-
լար : Ղայր ի միւթէմէտտին գաւմու գապիլէլէր ի-
սէ, պիլաքս սէլէֆլէրինին միւթատը օլան սու ի ա-
տաթ վէ պաթըլ էֆքեարտա տէվամ իլէ մատտի վէ
մանէվի գուվլէթլէրինի թէվսի վէ թագվիյէ էթմէ-
տիքլէրինտէն, կէրէք մէսքէն ու մէվա վէ կէրէք
եէյէճէք իչէճէք վէ կիյէճէք վէ հէր տիւրլիւ լէվա-
ղիմաթ վէ մուամէլաթճա միւլթարիպ պիր հալտէ էօմր
կէչիրմէքտէ տիրլէր : Պու սէպէպսէն ինսան շան ու
հայսիյէթինէ հագըշըր սուրէթտէ եաշամագ իչիւն
մութլագա պիթմէզ տիւքէնմէզ իւլոււմ ու ֆիւնոււն
վէ սէնայիին խազինէլէրի իչինէ կիրմէյէ չալըշմալը
տըր : »

Փրօֆ. Հրքալէյ իշպու խուսուսը շուաթիտէքի
միսալ իլէ կիւզէլճէ իզան էյլէմիշ տիր . « Ֆարզ է-

տելիմ քի պիղիմ հէր պիրիմիղին հայաթ վէ մէմա-
թը , պախթ ու թալիի պիր կիւն օյնայաճաղը պիր
սաթրանճ օյոււնընտա ութմասընտա պաղլը իտիլի
քեամիլէն մուհաղգաղ պիր շէյ օլտա : Աղալլի սաթ-
րանճ թաշլարընըն իամլէրինի վէ նէրէտէն զալտըրը-
լըպ նէրէյէ գօնտըզլարընը էօյրէնմէյի պիղէ ֆէրիղէ ի
զիմմէթ ատտ էտէճէյիմիղի զանն էթմէ՞ զմիսինիղ :
Քէնտի օղլոււնը սաթրանճ պէյտաղընը , սաթրանճ ա-
թընտան թէֆրիղ էտէմէյէճէք տէրէճէտէ ճահիթ պէօ-
յիւտէն պիր փէտէրին իշպու ինմալընը թաղպիհ էթ-
մէ՞ զմիսինիղ , ետիօտ անա նաղարը իսթիհպար իլէ
պաղմա զմըսընըզ , Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր փէք սա-
տէ վէ պէլլի պիր հաղիզաթ տըր քի հէփիմիղին տախի
հայաթը , պախթ ու թալիի վէ րէֆահ ու սաստէթ ի
սաթրանճ օյոււնընտաննիհայէթսիղ տէրէճէտէ միւշքիլ
վէ չէլփէշիք պիր օյոււնըն ուսուլ վէ զախտէլէրինի
էյիճէ պիլմէմիղէ պաղլը տըր : Իշպու օյոււն զայէթ
գատիմ ասրլարտան պէրու օյնանմաղտա պուլոււն-
մըշ օլուպ , էլէէվմ տախի հէրպիրիմիղ իշպու օյու-
նա իշթիրաք մէճպուրիյէթինտէ պուլոււնմաղտայըզ :
Սաթրանճ թահթասը տիւնեա , սաթրանճ թաշլարը
տախի քեալնաթըն արաղ վէ ալամաթը զահիրէ
վէ ահքեամ վէ գաւանիյն ի թապիլիյէսի տիր : Գար-
շըմըղտա օյնայան օյոււնճու կէօղլէրիմիղտէն մէս-
թուր օլուպ , անըն տախմա հաղգ վէ ատալէթ վէ
սապր ու սէպաթլէ օյնատըղընը պիլիր իսէք տէ ,
շուրասընը տախի փէք ալա պիլիրիղ քի օ էն ու-

Փագ պիր խաթայա, եախօտէն ճիւղի ճէհալէթէ պիւ-
լէ ապւա միւսաատէ էթմէզ, Պուօյունը էյի օյնայան-
լարա էն պէօյլւք միւքեաֆաթլար վէրիպ, անլէրի
հէր կէօնէ նիմէթ ու պէրէքէթլէրէ միւսթէզրազ
գրլար. ֆէնա օյնայանլար իսէ, յիլ ախիրէ մաթ օ-
լուրլար :»

Վէլհասըլ քիչինին սաատէթի իլմ ու իրֆանը
սէֆալէթի իսէ ճէհ ու նօզսանը նիսպէթինտէ տիր :
«Իւլոււմ ու մէարիֆ պիր չօգ ատէմլէրին սայքի պիւ-
թիւն էօմրլէրինտէ ույուչըզ հալտէ գալմըլ օլան
գուլլէթի միւֆէքքիրէ վէ միւմէյեիզէ վէ մուհաքիմէ-
լէրինի, եանի նէսնէլէրի քէմալը սըհնէթ վէ սիւ-
րաթլէ թամիւմ վէ թանդիւմ էթմէյէ մախսուս օլան
գուլլէթլէրինի իհնա վէ թէհլիպ էտէր : Կէնճլէրէ
էսէրաէն միւէսսիրէ իսթիտլալ թարիզինի, վէ խօշ-
լանաճազլարը վէ քէմալը սիւրաթ վէ սուհուլէթ-
լէ անլայաճազլարը պիր նէվ մանթըզ ուսուլ ու գա-
վախտինի թալիւմ էտէր : Իլմ ու մարիֆէթ եարը ու-
յանմըլ ֆիքրլէրին պէօյլւք գուսուր վէ նագիսէսի
օլան, վէ ինսանը մէխանիքի օլմայան սայ ու ամէլ-
լէրտէն նէֆրէթ էթտիրէն թէքեսալիւլ վէ աթալէ-
թին տէֆ ու իզալէսի իչիւն պէլքի եէկեանէ չարէ
վէ իլաճ տըր :

«Ճահիլ պիր քիմսէնին չամուր վէ մուրտարըզ-
տան պաշգա պիր շէյ կէօրմէտիյի եէրտէ ալիւմքիւմ
սէնին կէօզլէրի զայէթ վիզըյմէթ շէյլէր կէօրիւր :
Սօգազտա վայլմալը թահգիր էթտիյիմիլ չամուր :

լիւլէճի չամուրը , դում , գուրում վէ սուտան միւ-
րէքքէսլ պիր մախլութ տըր : Իչպու մախլութտան
գում տանէլէրի այրըլսատա , ֆիլան պիր շէքլ ու
հէյէթտէ տիզիլսէլէր , այնիւշէմա տէնիլէն զիզը-
մէթ թաշ մէյստանա կէլիր : Լիւլէճի չամուրը այրը-
րըլաճադ օլսա , մէյստանա էն նէֆիա ֆազֆուրիյէ
միւնասիսլ պէյսլ պիր թօփրադ կէլիր . իչպու թօփ-
րադ տահա զիյատէ թասֆիյէ էտիլսէ , կէօք եադու-
թա թէհալվիւլ էտէր : Օլ մախլութըն իչինտէքի
գուրում չըգարըլսլ այրըլսատա իզթիզա էտէն թադ-
եիգէ տիւշար էտիլսէ , էլմասա թէհալվիւլ էտէր :
Քէզալիք սու թասֆիյէ վէ թալթիր էտիլինճէ շէպ-
նէմ զաթրէլէրինէ տէճնէր , եախօտ կիւզէլ պիր քէվ-
քէսլ շէքլինտէ թէպէլվիւր էտէր : Ինսանըն տախ-
րէ ի Էֆքեար վէ մալիւմաթը կէնիշլէնտիքճէ , մէ-
զիյիէթ ի բուհսնիյէսի տախի օ նիսպէթտէ արթար ,
վէ սու հալէ քէսլ ի վուզուֆ էթմէսի , անա սէր-
վէթ ու սամանտան , եախօտ մէննէս ու իթիպարտան
պին զաթ զիյատէ շէվզ ու նէշաթ պախշէտէր : Կէրչի
ճահիլ իլէ ալիւմ իւզէրինէ այնի շէմալէման էտէր , վէ
անլէրին իքիսի տախի այնի նէմնէլէրի կէօրիւր
իսէլէր տէ , հէր իքիսի պիրէր ֆարզըլ տէմլէրտէ
եաշարլար : Պիրիսինէ ալէմ չիւսազէ ի նիզամ ու ին-
թիզամտան մահրում կէօրիւնտիւլիւ հալտէ , տիկէրի
իսէ ալէմին էն սատէ վէ լաքին ագլլարա հայրէթ վէ-
րէն աճիսլ զավանիյն ի թապիիյէ թահթընտա խալդ
օլունմըշ իտիյինի , վէ անտէ հիւքմ սիւրէն իչպու գա-

վանիցն ու նիգամաթտա տա քն պէօյիւ յիւնտէն էն քիւ-
չիւյիւնէ վարընճայա գատար ագլ ու հիքմէթ էսէր-
լէրի միւշահատէ էտէր : Իլմ ու հիքմէթտէն մահ-
րում օլան քիմսէ եալընըզ հալը հաղըրը կէօրտիւ-
յիւ հալտէ , էհլի իլմ ու իրֆան մազլինին էսէրլէրի-
նի , միւսթագպէլին սէմէրէ վէ մահսուլընը փէշինէն
միւշահտէ էտէր : Թալիմ վէ թէրպլիյէ ի ֆիք-
րիյէտէն մահրում քիմսէլէրին ապրլարտան պէրու
թաշ երզընլարընտան վէ խարապէզարլարտան պաշ-
գա պիր շէյ կէօրմէտիքլէրի եհրլէրտէ թէտգիգաթը
ֆէննիյէ իլէ օղրաշան ալիմէր քէմալը իս-
թիլրապ իլէ քիւրթիյի արզըմըզըն թարիիս վէ
սուրէթ ի թէշէքքիւլիւ էսէրլէրինի միւթալաա
էտէրլէր : Իշթէ պու վէճհլէ ալէմ պիր միհնէթ-
խանէ օլմագտան պիք տար իւս սատտէթ հալինէ թէ-
հալվիւլ էտէր : Էօմր տալիս փէնշէ ի ճէհալէթտէն
գուրթուլը պիր մէվճուտիյէթ ի մանէվիյէ հալինի
քէսպ էտէր : Վէլհասըլ մուհաթ օլտըզլարը վէ կէօզ-
լէրինէ իլիշէն հէր շէյտէ , մէվաստը թապիիյէտէ ,
մահսուլաթը ֆէննիյէտէ , ասարը շիրիյէ վէ վէգայի ի
թարիիսիյէտէ , մազի , հալը հաղըր , վէ միւսթագ-
պէլլէրինտէ պիթմէզ տիւքէնմէզ զէվզ ու լէզզէթ
մէնպալարը պուլուրլար : Իւլում ու ֆիւնուս ինսա-
սանըն սէրվէթ ի մալիւմաթընը թէքսիր , գուվվէ ի
միւֆէքքիւրէ վէ մուխայեիլէսինի թէվսի վէ թէզ-
եին էտէր , գուվվէ ի միւմէյեիզէ վէ մուհաքի-
մէսինի թագվիմ վէ թահքիմ էյլէր : Իշթիհասընը

Թատիլ վէ թանգիմ վէ Էֆֆեար ու միւթալաասը-
նը թասհին ու իսլահ էտէր : Էյի վէ սօլլու միւ-
թալաա վէ մուհաքէմէ էթմէյի էօյրէտիր , վէ կէնճ-
լէրի հէր շէյին սէպէսլ ու իլլէթինի արայըսլ տարաշ-
տըրմաղա թէշվիդ էտէր : Պաշ Շէմմաս Ֆարրար
սլու սլապտէ իրատ էթտիյի նութղտա պէր վէճհ ի
աթի իստարէ ի լիսան էթմիշ տիր . «Փէք ալա մա-
լիւմիւնիդ տիր քի իւլում ու ֆինուճն էսէրլէրինտէ
եալընըդ հիւսն ու լէթաֆէթ տէյիլ , անճադ խայր ու
մէնֆաաթ վէ գուլվէթ տախի վար տըր : Իւլում ու
մէարիֆ պիղէ պիհիսապ ալէմէր իլէ սօլու ֆէղայը ,
եանի կէօք դուսպէսինի , պիհիսապ մախլուգաթ իլէ
շէնլէնմիշ մաղիյի , շիմտիյէ գատար կէօղէ կէօրիւն-
մէմէլէրի իլէ պէրապէր զայէթ նալլիք վէ բէնկեա-
բէնկ օլան հիսասպըդ աղվիյէթլէրի այան ու պէյան
էթտիքտէն սլաշգա , պաշ մէլէք Գարրիէլ միսիլլիւ
ինսանլարըն բէֆահ ը հալ վէ սաատէթ ի իսթիգպալ-
լէրի իչիւն ճանսիփէրանէ իֆաի խըսմէթ էթմէքտէ
պուլուճնմըշ տըր : Իւլում ու մէարիֆ , եախօս իլմ
ու մարիֆէթ էրպապը ինսանլարըն զահմէթ վէ մէ-
շաղգաթլարընը թէքսիրէ տէյիլ , անճադ բէֆահ
վէ սաատէթլէրինի թէղեիտէ , սայ ու զայրէթլէ-
րինին հիւսն ի իտարէ վէ իսթիմալինէ վէ էլէմ ու
քէտէրլէրինին տէֆ ու իզալէսինէ խատիմ օլմուշ
տըր : Էսքի դէմանլարտա հէրարէթտէն պէմ պէյազ
քէսիլմիշ տէմիր վարշալարընը գախատըս պիրի-
պիրլէրինէ եափըշտըրմադ իչիւն , ինսանլար վիւ-

ճուտէրի հարը՝ պէլէրինէ գատար չըսլազ , վէ կէօզ-
լէրի սայքի քէօրէնմիշ պիր հալտէ շիտտէթլէ հա-
նան օճաղըն էօնիւնտէ հանըպ գաւլիւլարագ չալը-
լըչըպ չապալամաղա մէճպուր իքէն , էլէէվմ մէարիֆ
սայէսինտէ կէօզէ կէօրիւնմէզ էլէքթիրիզ վէ հաւա
ինսանլարըն Եէրինէ իշ կէօրմէքտէ տիր Մէարիֆ սա-
յէսինտէ ինսանլար զիյայ ը չէմսի գուլլանարագ ա-
հըպպա վէ ազրասլալարընըն չէքլ ու սիմալարընը
թըպզըսը թըպզըսընա թէրսիմ էթմէյէ մուզթէտիր
օլմագտա տըրլար : Իւլում ու ֆիւնոււն սայէսինտէ
մատէնլէրտէ չալըչան ամէլէ մատէնին գասլիլ ի իշ-
թիալ , հանի չափուք ամէշ ալըր կապլարը իչինտէ
պիլէ քէմալ ը էմնիյէթլէ իշլէյէ պիլմէնին հօլունու
էօյրէնմիշէր տիր Մէարիֆին էսէր ի իսթիրաը օլան
միւպթիլի հիսս իլաճլար , էզճիւմէ լօգման բուհը
վէ գարընճա հաղը սայէսինտէ , հաղըզ ճէրրահ քէն-
տի նաղիք էլէրիլիլէ խասթանըն կէօզիւնիւն ասա-
պէլէր իլէ տօլու օլան պէպէյինտէն պիր գըսմընը
քէսիպ չըգարտըղը էսնատէ , խասթա պիր կէօնէ
աղըը էլէմ հիսս էթմէմէքտէ տիր : Մէարիֆ՝ մէզա-
լիմ վէ թէատտիյաթ ասըլարը վարֆընտա , միլիօն-
լարճա սէֆիլ վէ պիչարէլէրին ալնլարը թէրիլիլէ հա-
փըլմըշ օլան էհրէմլէրի տէյիլ , անճագ ֆէնէր գու-
լէլէրինի , սէֆինէ վէ վափօրլարը , տէմիր հօլլարընը ,
թէլէկրաֆլարը վէ ֆօնօկրաֆլարը կէօսթէրմէքտէ
տիր : Մէարիֆ սայէսինտէ քէօրլէր կէօրիւյօր , սա-
ղըրլար իշիտիյօրլար : Մէարիֆ սայէսինտէ էօմր ի

ինսանի ուղայօր , թէհլիքէ վէ մուխաթարալար աղա-
լըյօր , մէճնուհլար զապթ օլունըյօր , խաթալար չիֆա
պուլուլօր : Ինսան զուվլէ ի ճիամանիյէսիյլէ պէօյիւ-
ճէք պիր թաշը պիլէ եէրինտէն գալտըրամաղ իքէն ,
գուվլէ ի մանէվիյէսի իմոատըյլէ քիւրքէ ի զէմինի
եէտը իգթխոտարընտա պիր . օյունճագ թօփու կիպի
օյնատըյօր . տէրեսաղընր գարայա , գարասընր տէր-
եայա թէպտիլ էտէյօր . դիր ի զէմինտէ նէհրլէր . իւմ-
ման իչինտէ շէհրլէր պուլուլօր . ճէվլ ի հավատա
ղէրրէլէր , գուրօը գամէրտէ տէրէլէր քէշֆ էտէյօր .
տէնիզտէ եիւղէյօր . հավատա ուշուլօր . տաղլարը
տէվիրիյօր . եէրլէրի տիւղէլտիյօր . էպատը միւ-
ճէրրէտէյի էօլչէյօր . զէման վէ մէքեանը թայ գը-
լըյօր . ուլունիյէթէ պաշ էյիյօր . երտըրըմա գարշը
գօյուլօր . հասըլը մէարիֆ սայէսինտէ հէր շէյի ետ-
փըյօր . սիհր ու քէրամէթ կէօսթէրիյօր : Սիւպհան
Սլլահ . մէարիֆ ինսանը տահա նիշէ պին պէտայիին
իճատընա իրչատ էտէճէք տիր : Իշթէ պու սէպէպ-
լէրէ պինաէն էվլատ ու ահֆատըմըգտան հիչ պիրի-
նին , զիհնի թէրպիյէ , խայալը թէվսի ու իշալ , հէվի
գուվլէթլէրիմիզի թէշքիլ վէ թանգիւմ էտէն , ֆիք-
րի պէսլէյիպ միւթէնէվլի վէ միւֆիտ մալլումաթ իլէ
տօլտուրան իւլում ու մէարիֆին էլթաֆը պինիհա-
յէ վէ նիէմ ի ճէլիլէսինտէն մահրում վէ պիպէհրէ
պիր հալտէ պէօյիւմէլէրինէ ասլա միւսաստտէ օլուն-
մամալը տըր : »

Սիտնէյ Սմիթհ իւլում ու ֆիւնուհնըն զէվգ ու

լէղղէթլէրինտէն պահա էթտիյի սըրատա պէր վէճհի
աթի իտարէ ի լիսան էթմիշ տիր . « Հաղիգաթը թէ-
հարրի վէ անա քէսպ ի վուգուֆ էթմէք մուճիպ ի
շէրէֆ ու մահզուղիյէթ տիր : Պիքր ի ինսանիյի
իլմ ու մարիֆէթ ճէվահիրի նուրնիսարըյէ թէզեին
էթմէք մալ վէ սէրվէթ եըղմագտան էվլաւոր ,
սէօղլւ իլէ պէյան օլուհան հաղիգաթ զայէթ մու-
հիմմ վէ միւսէլլէմ պիր հաղիգաթ սըր : Պիլհաղիգա
ինսան իլմ ու իրֆանըն ճէլիլ թախթը էօնիւն-
տէ տիղ չէօքմիւշ օլարագ անըն տիւր ու կէվ-
հէր սաչան տուտաղլարընտան չըգան էֆքեարը ա-
լիյէ վէ միւթալաթը ր ափղա տէրեապընա միւս-
թէղրագ օլտըղը սըրատա գալպինտէ հէ՝ դատար
պէօյիւք պիր մէմնուհիյէթ վէ մահզուղիյէթ հիսս է-
տէր : Օլ էսրարէնկիղ տաղիպատա գալպ ի ինսանի
լաթիֆ հիսսիյաթլէ տօլարագ էթրաֆընտա խաթըր-
նիւվաղ խայալէլէր տօլաշմագա պաշլար , վէ հաղա-
րը հիքմէթի էօնիւնտէ բուհանի վէ հուրանի մէն-
դարէլէր միւնքէշիֆ օլուր : Պինատէն ալէյհ ասարը
մաղիյէ վաղըալէրի իլէ գատիմ գալմ ու գապիլէլէ-
րին զուհուր ու ինպըրաղլարընըն էսպասը մուճիպէ-
սինի պէյան , վէ զիյա , հէրարէթ վէ լիւզկեարտան
պահա էթմէք , սէմալաթ վէ գէմինտէ ինսանըն հէ
կիսի աճաիսլաթ վէ քէշֆիյաթ իճրասընա միւլէս-
սէր օլտըղընա աշինա պուլուհմագ , խալիղ ի ճիհա-
նըն պիր ալուճ թօփրագ իշինտէնէ գատար հայրէթ
էֆգա վէ էսրարէնկիղ խալվաա ճէմ էթմիշ խտիյինի

քիմեակէրին իճրա էթտիյի թահլիլի քիմնէվի մուա-
վէնէթիյէ անլամադ , նէ՝ մէրթէպէ ալի , նէ՝ տէրէճէ
ճէլիլ պիր մէշղուլիյէթ տիր : Ինսան կէօք երւզիւնէ
նազար էտինճէ , նէ տէրէճէ ազիմ հայրէթէ միւս-
թէղրադ օլուր : Անըն բէնկեարէնի վէ նուրէֆշան
զանտիլէր — սէվապիթ վէ սէյհարաթ իլէ միւզէյնէն
զուսպէսինի սէյր ու թէմաշա էթտիքճէ , ինսան ա-
զիմ պիր հայրէթ վէ խթիզրապ իշինտէ գալըր . իւմ-
մանը էֆքեարա տալար : Կէճէնին օլ էսրարէնկիզ
սիւքիւն ու սիւքիւնէթի իշինտէ պէտայի ի թապիա-
թը թէմաշա էթմէք իւզրէ ինսան քէնտի նազարը
տիզպաթընը քէմալը հիւրմէթլէ սէմայա չէվիրին-
ճէ , աճէպա նէլէ՝ր հիսս էտէր , խաթըրնտան նէլէ՝ր
կէլիր կէչէր : Կէօք զուսպէսինտէ էլմասիարէլէր
միսիլիւ փարլայան օլ զիյափաշ քիւրէլէր պիր սիհրէ
մալիք իմիշլէր կիպի ինսանը մէսթ ու մէտհուշ է-
տէրլէր , վէ տիտէ ի էրպապը թէմաշայա , քէնտի-
լէրինէ քէմալը չէֆզաթլէ նազար էտէն սէմալի
վէ նուրանի մախուզաթ կէօզլէրի կիպի կէօրիւ-
նիւրլէր : Օլ նուրէֆշան կէօզլէրտէն մահղուն վէ
միւքէտտէր գալպէր իւզէրինէ՝ կէճէնին բիւթու-
պէթ ի բուհիէրվէրիյէ հաաըլ օլուպ չիչէքլէրի իհեա
էտէն շէպնէմլէր միսիլիւ , թէսէլլի շէպնէմլէրի է-
նէր : Պու սըրատա քեախնաթըն սուրէթի թէքէվ-
վիւն վէ թէշէքքիւլիւնէ տաիր , անըն խաթըրնա
պին պիր սիւալ կէլիր : «Գուպպէ ի ախլամանտա
փարլայան օլ նուրանի զանտիլէր նէ՝ տիր : Աճէպա

պիղտէն նէ՞ զատար ուղագ տըրլար : Աճէսլա անլէր քէնտիլէրինի զապթ ու իտարէ էտէպիլէճէք պիր գա-
նունա թապի պուլունմայարադ պիհատտ վէ պիիա-
յան օլան կէօք գուպպէսի իչինտէ տաղընըդ վէ սաչըդ
պիր հալտէ՞ մի պուլունըյօրլար , եօգսա քեախնաթտա
ճէնապը Հագդ թարաֆընտան վադ էտիլմիշ օլուպ
տա նիհայէթսիզլիյին պիհուտուտ իւմմանը իչինտէ
անլէրի քէմալը նիգամ ու ինթիզամ իւզրէ զապթ
ու իտարէ էտէն պիր գալտէ ի ումումիյէյէ մի թա-
պի տիրլէր : Օլ ալէմլէր իչինտէ տախի պէնիմ կիպի
ազլի վէ ախլադի , բուհանի վէ ճիսմանի սըֆէթ վէ
խասսիյէթլէր իլէ մութթասըֆ մախլուգաթ վա՞ր մը
տըր : » Իշթէ ինսան պու կիպի էֆքեար վէ միւլա-
հազաթ տէրեսաընտա չալգանմագտա իքէն իւլում
ու մէարիֆ անըն էլինտէն թութարադ պիր սէտա ի
շիրին էտա իլէ անա տէր քի , « Էյ թալիպի հագիդաթ ,
պու ալէմլէր պիղտէն օգատար ուղագ տըրլար քի
անլէրտէն պաղըսընըն գիյասը խարիդ իւլ առէ պիր
սիւրաթլէ հարաքէթ , վէ մէղքիւր ալէմլէրին եա-
րառըլմալարընտան պէրու գաթը մէսաֆէ էթմէլէրի
իլէ պէրապէր հէնուղ պիզէ եթիշէմէմիշլէր տիր :
Օլ ալէմլէր գուպպէ ի ասիւման իչինտէ օ գատար
սիւրաթլէ սէյր ու հարաքէթ էտէրլէր քի թօիլար-
տան աթըլան կիւլլէլէրին սիւրաթը անլէրինքինէ
նիսպէթէն հիչա հիչ մէսապէսինտէ տիր : Անլէր օլ
տէրէճէ ազիմ , օլ մէրթէպէ ճէսիմտիրլէր քի քիւ-
րէ ի արդ անլէրէ գըյասէն պիր զէրրէ ի մէվհում

հիւք միւսն տէ պիլէ տէյիլ տիր :» Իշպու մալիւմաթը ալմասը իւղէրինէ , բուն ք ինսանինին հիսս էթտիյի ղէվզ ու մանգուղիյէթի քիմ թարիֆ էտէպիլիր : Ետէպիյաթ պաղչէ ի ֆէրահֆէղաօընտա կէշթ ու կիւղար էտէրէք մէշահիրի շուարա վէ իւտէպանըն աւարք պէրկիւղիտէլէրի մէշգ ու միւթալաասըյէ մահղուղ վէ միւթէլէզզիզ օլմագ նէ խօշ աըր : Հիւքէմա վէ իւլէմա իլէ պէրասէր Սէպէպի Էվլէլին , Կանի Ճէնապը Հազզըն հազաիզ ու տագայիգինին էսրաւրընա վազըֆ օլմաղա չալըշմագ , ալէմտէ հէր շէյ ֆէշնա վէ ղէվալ պուլմագտա , էզճիւմէ տէնիզլէր չալգանմագտա , էպէտի տաղլար թօզա , թօփրաղա տէօնմէքտէ , խօշ րաիհալը վէ րէնկեարէնկ չիչէքլէր սարարըպ սօլմագտա , նաղմէփէրտաղ գուշլար թէրէնիւմտէն ֆարիզ , վէ գալպի ինսանի աթմագտան տուր օլմագտա իաիքլէրի հալտէ , թէպէտաիւլ վէ թէղայիւրտէն միւնէզզէն վէ միլիօնլարճա ալէմէրին զիմամը իտարէսի Եէտ ք գուտէթինտէ օլան Զաթը ճէլիլին վարըղընը ֆէհմ ու իարաք էթմէք նէ գատար պաիս ի մէմուռնիյէթ , նէ տէրէճէ թէպիլիյէթպախշ աըր : Պինտէն ալէյն , կէնճիւքտէ ճան ու կէօնիւտէն թահսիլ ի մէարիֆէ չալըշպ չապալամագ , խապ ու բահաթըմըզը թէրքլէ անըն իչիւն ույգուսուղ կէճէլէր կէչիրմէք , պիւթիւն կիւնլէրիմիլի անա հասը ու վադֆ էթմէք , անըն իչիւն գանլը թէրլէր տէօքմէք , պիւթիւն սէրմայէ ի հայաթըմըզը անըն ուղըրնա սարֆ էտիպ , սաիր հէփ ղէվզ

ու էյլէնճէլէրտէն վազ կէչէրէք, անըն իչիւն սօն տէրէճէ ֆազը ու զարուրէթէ թէհամմիւլ էթմէք, վէհէր ասը ու զէմանըն էազիմի, եանի պէօյիւք ատէմլէրի միսիլլիւ միհնէթ ու մէշաղպաթլարա գաթլանմադ ֆիլհազըզա լայըզ վէ սէզա տըր:

«Էօմրիւնիւ իւլում ու ֆիւնուէն թահսիլինէ հասըր ու վագֆ էտէն քիմսէ, հատաը զաթլինտէ հիչ պիր ֆէսատ ունսուրընը հաիզ օլմայան զէվզ ու թէլէզզիւզլէրէ գօյուլըր, վէ փէք ինթիմալ տըր քի գալպի իփրատըզ աչընտըրան, պինա ի վիւճուտը խարապ, վէ բուհը իֆսատ էտէն հէվա ու հէվէսլէրտէն ազատէ գալըր: Անըն հէփ զէվզ ու էյլէնճէլէրի սատէ վէ մասուումանէ օլուր: Պու ֆանի տիւնեատա եաշատըղը միւստէթճէ էօյլէ պիր սաատէթէ նաիլ օլուր քի տիւշաւ օլաճաղը հիչ պիր խոպար ու ֆէլաքէթ անը օլ սաատէթտէն մահրում էտէմէզ: Թաւիպ ի իւմ օլան պիր չէօփճիւնիւն էօմրիւնիւ պիլէ, իւմ ու իրֆանտան պիպէհրէ պուլունան զէնկլինին էօմրիւնէ պին գաթ միւրէճճահ սայարըմ, զիրա ֆիքըրին աթէչի, մէճուսիլէրին տաղլարտա տաիմա եանար հալտէ պուլանտըրտըզլարը աթէչ միսիլլիւ կէճէ կիւնտիւզ եանար, վէ ասլա սէճնտիւրիւլէմէզ: Իշթէ պու վէճիլէ տաիմա եանմագտա օլան ֆիքըրին զըտասը եա էֆքեար վէ միւլահաղաթը իլմիյէ, եա տա հէվա ու հէվէսլէրէ մախսուս էֆքեարը ֆասիտէ տիր:

«Պինաէն ալէյհ, իւլում ու մէարիֆի ճան ու կէօ-

չկրմէք խուսուսընտաքի ուռհուլէթիմիզ տիր, Քի-
թապարա գարշը միննէթտարլըղըմըզտան պահս
էտէրքէն Տըրմ Եպիսկոպոսը Րիչարտ աը Պիւ-
րի պէրվէճհի աթի իտարէ ի լիսան էթմիշ տիր.
«Քիթապար պիղի ֆալագասըզ վէ տէյնէքսիզ,
թէտիպ վէ թաղիր էթմէքսիզին, հիտտէթ ու շիտ-
տէթ կէօսթէրմէքսիզին վէ պիւա իւճրէթ թալիմ
էտէն խօճալար տըր, Սնդէրին Կանընա վարսանըզ,
անլէրի ուլլուտա պուլմազսընըզ, թէթէպպիւ վէ
միւթալանըզ էսնասընտա անլէրէ սիւալլէր սօրսա-
նըզ, անլէր սիզտէն պիր շէյ քէթմ էթմէզլէր.
սէօզլէրինի Կանըշ անլասանըզ, սիզէ գարշը ասլա
կիւճէնմէզլէր, ճահիլ իսէնիզ, իւզէրինիզէ կիււ-
մէզլէր, Քիթապար խնասնըն սէվկիւլիւ նասիւլէրի
վէ հաղիպաթլը մուհիպպլէրի տիրլէր քի պիղի թէք-
տիր վէ թաճիզ էթմէտէն նաֆի նասիւհաթլար վէրիւ-
լէր, վէ գուսուրլարըմըզը պիղէ պէյան էտէրլէր,
Հուգուզ վէ վէզաիֆիմիզի իխթարլէ պիղի զաֆլէթ
ուլլուսընտան ուլանտըրըրլար, պիր կէօնէ առէմի
խօշնուտիմիզի մուճիպ օլմատան հէմ պիղի էյլէն-
տիրիր, հէմ տէ նէֆսիմիզի իսլահ իտէրլէր, Պինաէն
ալէյհ կիւղիտէ քիթապլարտան միւթէշէքքիլ պիր
քիւթիւպխանէ հէր նէվ սէրվէթտէն էվլա տըր,
վէ արզուլանաճագ շէյլէրին հիշ պիրիսի անընլէ
մուգայէսէ օլունամազ, Հէր քիմ հաղիպաթ, իլմու
հիքմէթ վէ սիրուր ու սէլամէթ թալիպի իսէ, քի-
թապարը սէվէր:» Փէթրարք քիթապար հագըն-

տա պէրվէճն ի աթի իտարէի լիսան էթմիշ տիր .
«Պէնիւմ էօյլէ տօսթ վէ ահապալարում վարտըր քի
սէօյլէրինտէն , սէօնպէթլէրինտէն զայէթ մահդուզ
օլուրում : Անլէր հէր սինն ու սալտան , վէ հէր
տար ու տիյարտան օլուպ , հէմ մէշվլէրէթ մէճլիսլէ-
րինտէր լէյիէրվէրլիք , հէմտէ չէվզավէրլիքլէ չէօն-
րէթեապ , իւլում ու մէարիֆտէ մալիւմաթը ֆէվզէլ-
ատէլէրի ճիհէթիլլէ թազիմաթ վէ ինթիրսումաթը
ֆաիգայա մազհար օլումուշլարտըր : Անլէրլէ կէօրիւ-
շիւպ զօնուշմազ փէք զօլայ տըր , զիրա անլէր տա-
մա պէնիւմ խրումէթիմտէ պուլունտըզլարընտան իս-
թէտիլիւմ զէման անլէրլէ կէօրիւշիւր , իսթէմէտիլիւմ
զէման անլէրի սալը վէրիւրիւմ : Անլէր պէնի ապա
թաճիլ էթմէզլէր , վէ սօրտուղըրմ հէր սիւալա տէր-
հալ ճէվապ վէրիւրլէր : Անլէրտէն պազըլարը կէշմիշ
ասըլարըն վուգոււթընը հիքեայէ , պազըլարը տա-
խի թապիւթըն հարսար վէ խաֆֆիյաթընը պանա
իֆշա էտէրլէր : Պազըլարը նէ վէճնլէ եաշայաճաղը-
մը , պազըլարը իսէ նէ վէճնլէ էօլէճէյիմի պանա
թալիւմ էտէրլէր . պազըլարը բուհիէրլիւրլիք վէ չէվզ-
ալլէրլիքլէրի իլէ զալիլէ վէ էնալիշէլէրիմի տէֆ ու
իզալէ , գալպիմի թէհզիւպ , բուշմըր թէֆրիւ էտէր-
լէր . պազըլարը տախի ֆիքրիմէ մէթանէթ վլէրիպ
արղուլարըմը նէ վէճնլէ զապթ , վէ քէնսի նէֆսիմէ
նէ եօլտա քիւլլիյէն իթիմատ էտէպլիլէճէյիմի պանա
թալիւմ էտէրլէր : Վէլհասըլ իւլում ու ֆինոււնըն հէփ
խազլինէլէրինի պանա քիւշատ էտէրլէր : Հէփ պուհ-

բանիւր զէմանլէրտէ անլէրին իսթար ու նասիհաթ-
լարընա վէ վէրտիքլէրի մալիւմաթա քէմալը էմնի-
յէթլէ իթիմատ էտէպիլիլիմ : Անլէր իֆա էթտիք-
լէրի իշպու հէփ խրտմէթլէրէ պէտէլ , պէնտէն քէն-
տիլէրի հադիրսանէմին քիւշիւք պիր օտաճըլընըն
պիր քէօշէճիյինէ Կէրլէշտիրմէքլիյիմտէն պաշգա
պիր շէյ իսթէմէղլէր , զիրա պու տօսթլար քէօշէ ի
վահտէթին հուզուր ու ասայիշինի , շիրքէթ վէ ճէ-
միյէթլէրին վէլվէլէ վէ շամաթալարընա թէրճիհ է-
տէրլէր : »

Քիթապլարը սէվէն՝ հիչ պիր զէմանտա սէվ-
կիւլիւ վէ սատըգ տօսթտան , հադիգաթլը միւսթէ-
շարտան , միւֆէրրիհ վէ շէն րէֆիգտէն վէ միւէսսիր
պիր թէսէլլիճիտէն մահրուժ գալմայաճազ տըր : Ան-
լէր ըրյաքեսուրլը վէ միւտահինլիք էթմէքսիղլին պի-
ղէ վադիֆէլէրիմիղի իւան ու իսթար էտէրլէր :
Թէադիլը ու միւթալաա , թէֆէքքիւր վէ միււհաղա
իլէ հէր զէման ու մէքեսնտա վէ հէր հալ ու քեսար-
տա քէնտիմիղի էյլէնտիրիպ ֆէրահլանտըրըրլը :
Տիւնեստաա Կաշայա կէլմիշ օլան էաղիմ վէ հիւքէ-
մայը հուզուրմըղա ճէլպ , վէ էն մուհիմմ վէ ճալիպ ի
տիգգաթ մէսէլէլէրէ տաիրանլէր իլէ միւպահէսէ վէ
Խոթիշարէտէ պուլուհապիլսէք , պուշը քէնտիմիղ
իչիւն նէ՝ աղիմ պիր շէրէֆ , նէ՝ պէօյիւք պիր իմթի-
յազ ատտ էտէր իտիք : Հալ պու քի մուսթաղամ
պիր քիւթիւպիւսանէմիղ օլտըլը հալտէ պիղ պիւֆիլի
իշպու գուարէթէ մալիք օլտըրլը : Պու սայէտէ Գը-

սէնէֆօն վէ Չէզարտան իճրա էթմիշ իտիքլէրի մու-
հիմմ իշլէրէ տաիր մալիւմաթ ալապիլիրիզ, Գեմուսթե-
նէս վէ Չիչէրօնըն նութդարընը տինլէյէպիլիրիզ,
Սոկրատ վէ էֆլաթուհըն միւստհէպէթլէրինէ իշթի-
րաք էտէպիլիրիզ, Եուքլիտ վէ Նիւթընըն պիւրհան
վէ աիւսթուրլարընը նազարը թէտդիզտէն կէչիրէ
պիլիրիզ, Քիթապլարտա էն մուդթէտիր զաթլարըն
էն կիւզիտէ էֆքեար ու միւթալաալարընը էն ալա
վէ էն վաղըհ սուրէթտէ իզահ օլունմուշ պուլուրըզ:

Ճէրէմի Գօլիըր տէյօր քի Քիթապլար կէնճլէ-
րին միւրշիտի, իսթիյարլարըն մէտարը թէսէլլիտի
տիր, Եալընըզըզըմըզտա էքսէրիյա պիզէ արըզ օ-
լան քէլալ ու մէլալը տէֆ իլէ, պիզի քէնտի նէֆ-
սիմիզէ պիր պար օլմագտան իւէլաս էտէր, Եէվմի
մէշլուլիյէթլէրիմիզ, վէ էօմրիւն ահվալը միւթէիսա-
լիֆէսի պիզի պիթապ վէ գալպլէրլմիզի տիւշարը
իզթիրտապ էթաիյինտէ, իսթէտիյիմիզ վազթ պու ա-
լէմի պալայա իլթիճա, վէ սուսամըշ բուշլարըմըզ
սէմալի շէսնէմէրիյէ իրվա էտէպիլիրիզ, Քի-
թապլար միւստէթ ի հայաթըմըզտա պիւթիւն պիւ-
թիւն վարէսթէ գալտմատըզըմըզ միհնէթ ու մէշադ-
գաթլարըն մէրարէթինի, վէ շէտաիտ ի տէհրին թէ-
սիլինի թատիլ, ինսանա հէր հալ ու քեարընտա ա-
րըզ օլապիլէճէք հիւզն ու քէտէրի բէֆ էտէրլէր,
Եալսոտ պիւթիւն պիւթիւն բէֆ էտէմէսէլէր պիլէ,
թաիլիֆի ու թատիլ էտէրլէր, աղրազ ու ամալը-
մըզ թէսքին էտիպ իտպար վէ ֆէլաքէթլէրիմիզի,

վէ ինսանկարըն պէտմուհամէլէլէրինի ունուլթորըր-
լար : Պէրհայաթ օլանկարստան օսանտըղըմըղտա քիպը
ու զուրուրտան , վէ զարազ ու ասաւլէթտէն վա-
րէսթէ օլան էօլիւլէրէ միւրաճաաթ էտէպիլլիրիզ :
Քիթապլար գուսուրըմըղա պագմազ , վէ խաթըր-
մանտէ օլմազ տօսթ վէ բէֆիզլէրիմիզ տիր քի իս-
թէտիյիմիզ վազթ պիզիմ իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ
էտէրլէր , իսթէմէտիյիմիզ զէմանտա պիզէ կիւճէնմէ-
տէն կիտէրլէր , Հաթթա քէօյլիւք պիր եւրտէ վէ
հա ճահլլէրտէն միւթէշէքքիլ պիր ճէմիյէթ իշինտէ
պուլունսազ պիլէ , զէվզ ու շէվզ ի բէֆազաթլարը
իլէ պիզի զէվզհապ , վէ չէրէֆ ի միւլազաթլարը իլէ
միւշէրրէֆ զըլարլար : Նէվ ի պէնի պէշէրին մուճի-
տանէ ֆիքրինին ազամէթինի , վէ կէշմիշ ասըլարըն
վէ գատիմ գավմ ու գապիլէլէրին պիլ ճիւմլէ քէշ-
ֆիյաթ վէ միւլթէրիաթ վէ վուզուլթընը կէօղիւ-
միւզիւն էօնիւնէ կէթիրիպ պիզէ սէյր ու թէմաշա
էթտիրիրլէր : Քիթապլար օլմազսա իտի , պու կիւն
էպէտի իւլ իշթիհար Գալիլէոսուն , Նիւթընըն , Կո-
պերնիկոսուն — քի ումում ինսանիյէթի էսրար վէ
խէֆայա ի գուտրէթտէն , ֆիւլուզաթ ըթապիաթտան
հիսսէտար էթմիշլէր տիր — զիյայ ը շէմ գատար
փարլազ ֆիքըլէրի , արիզ ու ամիզ թէազիլաթլարը
նէթիճէսի օլարազ մէյտանա կէթիրտիքլէրի սուար ը
մարիֆէթին հաճկիսինտէն խապէրտար օլապիլի ի-
տիք : Քիթապլար օլմասա իտի , ալէմ ի ինսանիյէթէ
եհնէ պու ալէմ իշինտէ պիր ճիհան ը տիկէր իւհազ

էտէն Քրիստափոր Գօլոմպոս , վէ խարիզ իւլ ատէ
 պիր զէքեա իլէ իւմման իշինտէ մէսթուր պիրզը-
 թայը քէչֆ էտէրէք հէմնէվինի իլէլ էպէտ միւսթէ-
 ֆիտ վէ միննէթտար էտէն Վատգօ-Տահկամա կիպի էո-
 հապը զայրէթ վէ ֆէթանէթին նամլարընը պիլէ փէք
 կիւճ էօյրէնէպիլէճէք իտիք : Քիթապլար պիզտէն
 ֆարսախ ֆարսախ ուղադտա պուլունան ատէմէրին
 հիւնէր վէ մարիֆէթլէրին պիլէ իսալ վէ թալիմ ,
 վէ գատիմ զէմանլարտա զուհուր էտէն մէշահիր ի
 ազվամը կէթիրիպ պիլէ թագաթիմ էտէրլէր : Ազսա ի
 շարպըն հիէմ ու ֆէվաիտ ի մէտէնիյէթին միւն-
 թէհա ի զարպա , միւնթէհա ի զարպըն քէմալաթ վէ
 թէրազդըյաթընը ազսա ի շարգա իսալ էտէրլէր :
 Քիթապլար ոէֆապախշ մէնպալար տըր քի էօմրիւ-
 միւզիւն հէր հալ ու զէմանընտա ճէրէյան էտէրլէր ,
 վէ հէր սինն ու սալտա , հաթթա հայաթտան արթըզ
 էն ազ լէզլէթիւսպ օլտըզըմըզ իխթիյարըզտա պիլէ
 պիր չօզ զէվզ ու լէզլէթ պախշ էտէրլէր : Քիթապ-
 արըն պախշ էյլէտիքլէրի իշպու զէվզ ու լէզլէթ-
 լէր սաիր էզվազ վէ լէզաիզ ի տիւնեէվիյէնին հիշ
 պիրինէ մուգիս օլմայըպ տաիմա թէճէտտիւտ վէ
 թէատտիւտ էտէրլէր : Հէր արզու էյլէտիյիմիզ զէ-
 ման եանըմըզտա պուլունուրլար : Տաիմա բէֆա-
 զաթ վէ միւսահէպէթլէրինտէն խօշլանտըզըմըզ զէ-
 վաթըն շէրէֆի միւլազաթլարընա նախ օլամայըզ :
 Խօշլանտաթըզըմըզ ատէմէրլէ բէֆազաթ վէ միւսա-
 հէպէթ էթմէքտէն իսէ , եալընըզ գալմագ էվլա տըր :

Հալսու թի պէօլէ սըրալարտա սաիր պիր մէշղու-
լիյէթ պուլունմաղիտէ , եսլընըզըզ տախի պիղէ կի-
րան կէլիր : Ահ , իշթէ պէօլէ հալլէրտէ միւֆիտ
քիթապլար միւթալաասը իլէ մէշղուլ օլսագ , նէ՛
գաստար միւսթէֆիտ օլուրըզ : Էլհասըլ մէքիւլաթ
ճիսմին զըտասը օլտըզը կիպի , էյի քիթապլար տախի
ճանըն զըտասը տըր : Սնէր զիյափաշ պիր չըրազ
կիպի պիզի թէնվիր վէ սաատէթ ու սէլամէթ թա-
րիզինէ սէվզ ու իրշատ էտէրլէր : Քիթապլար
վաղթ իւմմանը իւզէրինտէ եսփըլմըշ ֆէնէր գուլ-
լէլէրի օլուպ , անլէրին սիհրի վասըթասըլէ տիւնեա
թարիխինին պիւթիւն ալայիշ ու հիւմայիշի , էազլիմ
ու էքեսպիրի ալայը վալա իլէ կէօզիւմիւզ էօնիւն-
տէն կէլիպ կէչէրլէր : Վէլ հասըլ պիր քիւթիւպիսա-
նէ գափուսունըն ալթուն անախթարընա մալիք օ-
լան հէր քէս քէնտի քիւթիւպիսանէսինտէ թէսլիյէ
վէ թազիյէյէ , հուզուր ու րահաթա հալլ օլապի-
լիր : Պիր քիւթիւպիսանէ հազիզի պիր հիւզհէթ-
կեսհ վէ մէրքէզ ի սէֆա ու սաատէթ տիր : Տիւն-
եանըն զալլէ վէ էնտիշէ , տէրտ ու էլէմ ֆուրթու-
հասընտան գուրթուլմագ իչիւն իլթիճա էտէճէք
պիր էֆնիյէթ լիմանը տըր : Զէնկին վէ ֆազիր միւ-
թէսալիյէն անըն զէվզինի չըգարա պիլիր , զիրա
ազալլի սլու խուսուստա սէրվէթ ինսանա պիր բիւճ-
հանիյէթ վէրմէզ , Հիւսնի սուրէթտէ գուլլանտը-
զըմըզ հալտէ , քիւթիւպիսանէմիզի հազիզի պիր ճէն-
նէթէ — Ատէն պազչէսինէ — թահվիլ էտէպիլիրիզ :

Պուրատա էն մուհիմմ թարիկէրի, էն ճալիպի մէ-
րագ սէյհահաթ վէ սէրկիւզէլթնամէլէրի, էն կիւզէլ
շիրուէրի, էն շայանը տիգգաթ հիքեսայէլէրի օգույա-
պիւրիւրիզ. էն մէշհուր սիյասէթշինասալար, շաիրէր,
ֆէյլէսօֆլար իւէ միւլազաթ էտէպիւրիւրիզ, էն պէօ-
յիւք միւլէլիֆի վէ մուհարրիւլէրին արա ու էֆքեսա-
լընտան միւսթէֆիտ, էն զէքի վէ էն աղիւ զաթլա-
լըն ասարը ալիյէսինի միւթալաա իւէ միւթէլէզ-
զիզ օլապիւրիւրիզ:

Լաքին հէր հալաէ իսթիֆասէ էտէճէյինիզտէն
էմին օլմագ իչիւն օգույաճաղընըզ քիթապլարը կիւ-
զէլճէ ինթիխապ էթմէլիսինիզ, զիրա ինսանըն ա-
տապ ու ախլաղընը իֆասաթ վէ սէմթի սէֆահէթ ու
սէֆալէթէ սէվզ էտէճէք քիթապլար տախի վարտըր:
Լաքին պիր քիթապլըն, անը պաշտան պաշա օգու-
մագսըզըն, սիզին օգուլմանըզա լայըզ պիր քիթապ
օլուպ օլմատըզընընա՞սը պիւլէպիւրիսինիզ: Պիր ֆըշը
շէրապըն ալա նէվտէն օլուպ օլմատըզընընէ՞ վէճն-
լէ պիւրի իսէնիզ, իշթէ թամմ օլ վէճնլէ: Եկէր պիր
ֆըշըտան պիր քեսաէ շէրապ պօշալտըպ իչէրէք ա-
նըն պօղուզ վէ թաթսըզ օլտըզընը անլարսանըզ,
անըն իսթէտիյինիզ նէվ շէրապ օլուպ օլմատըզընը ան-
լամագ իչիւն ֆըշընըն իչինտէքի շէրապըն հէփիսի-
նի իչմէնիզ իճապ էտէ՞ր մի: Լաքին քիթապլարը
ինթիխապ էթմէք իչիւն պուլնտան տահա գըսա վէ
հէր քէսին իճրա էտէճէյի պիր ուսուլ վար տըր, վէ
օ տա՞քիթապլարա՝ իլաճլարա պագտըզըմըզ նազար-

լէ պագմագ տըր : Սաիր քիմսէլէրին օգույարագ
 թագտիր էթմէմիշ իտիքլէրի քիթապլարը ասլա օ-
 գումայընըզ : Ալէմտէ մէվնուտ օլան միւթէնէվլի
 վէ միւսթէլիֆ քիթապլարը օգումագ իշխան ինսա-
 նըն էօմրիւ փէք զըսա տըր , քիֆայէթ էթմէզ, Պու
 սէպէպտէն տրւնեա վէ ախրէթտէ ինսանըն սէլամէթ
 վէ սաատէթինի քեաֆիլ օլան նաֆի քիթապլարը
 օգումայը տըր : Էօմրիւնիւզ օլտուգճա լիւզումը
 կէօրիւլէճէք , վէ հէր հալ ու հարէքէթլէրինիզտէ
 սիզէ նիւմունէ ի իմթիսալ օլաճազ վէ գանուն իթ-
 թիսազ էաիլէպիլէճէք քիթապլարը օգույընըզ : Շէհ-
 վաթ ը նէֆսանիյէյի թահրիք էտէն , գալպտէ աչգ
 ալագալարընը հէյէճանա կէթիթէն սէֆիհանէ եազըլ-
 մըշ քիթապլարը օգումայընըզ , անլէրի սէմթինիզէ
 պիլէ օզրաթմայընըզ : Պունլարար ու հիճազ փէրտէ-
 սինի չաք էտէրէք հիւսն ի առապ ու ախլազ մուղայիր
 օլան շէյլէրի պիսիէրվա պիր ճէսարէթլէ թարիֆ վէ
 թէվսիֆ էտէրլէր : Էտէպսիզճէ րէսմէր վէ թառ-
 վիւլէր իլէ ֆիքրի իֆսատ էտէրլէր : Պու միսիլիւ
 քիթապլարըն միւնտէրիճաթը օգույանըն գուվլէ ի
 միւսայիլէսի նէ գատար սաֆ իսէ , օ գատար սու-
 հուլէթլէ նագշփէզիլ օլուր : Անլէր փարլագ փար-
 լագ չէնկէլլէր տիր քի սիզի ճէլպ էտէրէք նիհայէթ
 վարթաի հէլաքէ տիւշիւրիւրլէր : Պու միսիլիւ շէյ-
 լէր վէլէվ քի օլաըզլարընտան տահա կիւզէլ վէ էն
 փարլագ սուրէթտէ վէ զայէթ էտիպանէ եազըլ-
 մըշ օլսալար , երնէ անլէրի օգույան քիմսէլէր ի-

չիւն մէնֆաաթտան գիյատէ մազարրաթ ը մուծիպ օ-
լուրլար : Զիրա պու կիպի շէյլէր սուրէթ ի զայրի
մահաուտէտէ վէ եաւլաշ եաւլաշ գալպէ թէսիր էտէ-
րէք թաթլը վէ անէսթէ անէսթէ թէսիր էտէն զէ-
հիրլէր միսիլիւ բուհը հէլաք էտէրլէր : Ե՛յ կէնճլէր,
Իլմինիլի, քէմալընըզը թէզեհիտ, էֆքեարընըզը թէն-
վիր իչիւն էտէպիյաթ խազինէլէրի իչինէ կիրմէ-
նիզ, անլէրտէն իսթիֆատէ էթմէնիզ հազգ վէ շա-
յանը մէտն իսէ տէ, պիր քիմաէնին՝ մուզիրը պիր
քիթապը, պիր դաշ կիւզէլ իպարէլէրի, վէ պիր
թազըմ փարլազ իսթիլան վէ թապիրլէրի հավի օլ-
տըզը սէպէպտէն սէվմէսի, պիր գաթիլին էլինի
փարմազլարընուտաքի եիւզիւքլէր իւզէրինտէ փարըլ-
տայան էլմասիարէլէրտէն տօլայը օղշամասընտան
հիշ ֆէրզի հօգ տըր :

Պիր կէնճ օգուտուզը քիթապլարտան էն զի-
յատէ իսթիֆատէ էտէպիլմէք իչիւն անլէրի նա՞տըլ
օգուտալը տըր, սիւալընա ճէվապէն տէնիլէպիլիր քի,
օ իւլում ու ֆիւնուսուսն քէնտիսինէ ճալիպ օլան
պիր շիւպէսինի ինթիխապլէ, պու տաիրէտէ հէրնէ
պուլուր իսէ, անը քէմալը տիգզաթ վէ ինթիմամէ
միւթալտա էթմէլի տիր : Պիր կէնճ պիր տէֆա պու
կիպի պիր ինթիխապտա պուլուսըր, վէ մէզքիւր
ինթիխապը տօղլու սուրէթտէ իճրա էտէր իսէ,
սաիր շէյլէր քէնտիլիքլէրինտէն նիզամընա կիրէր-
լէր : Անըն մուայեէն գանուս ու գաիտէլէրէ ինթիյաճը
օլմայաճաղը կիպի, իթթիխազ էտէճէյի գանուսլարա

սա անըն իշխան Ֆեդոզ էթմէզ, Ղիրա պու վէճէն օգուամանըն նէթէճէտի՝ ֆիքրին ճիւճէ հալտէ դալմասընտա գարար գըլար, վէ լաքին էկէր պիր մասընտա գարար գըլար, վէ լաքին էկէր պիր քիմսէ քիթասլարը թէնզիպի ալ ու ախլաղը իշխան միւթալտա էտէյօր իտէ, օ հալտէ օգուամանըն թարզ ու ուսուլը զայէթլէ էնէմիյէթ քէսպ էտէր, Ուիթ տէյօր քի, «Քէնտինիզի օգուամալա ալըշորընը, տէրունինիզտէ պիր շէվզ ու արզու ույանընը, տէրունիզա չալըշորը, Եալընը օգույը պէշմէք նիզամ ու ինթիզամ իւզրէ օգույընը, Օգուտըլընը շէյլէրի էյի անլամազ իշխան թէքրար պէ թէքրար օգույընը, Փապաթ ուալընը անլամազ տա քէֆայէթ էթմէզ, անլատըգտան սօնրա արիզ ու ամիգ միւթալտա վէ մուհաքէմէ էյլէյինիզ, չայանը դասուլ ուսնլարընը զիննինիզէ Եէրէշտիրինիզ, իշթէ անճազ պու Եօլ իլէ մալիւմաթը միւքթէսէպէնիզ վաճաղ սի, սահիհ վէ միւֆիտ օլապիլիր, Աճէլէ իլէ վէ չասուք չասուք օգույան ասէմ նէ օգուարընը անլայա պիլիր, նէ տէ հըֆընտա թութա պիլիր, Գիթասլար թաամլար կիպի տիր, թաամ էյի վէ գօլայ հալմ էտիւմէք վէ պիլի կիւզէլ պէպէմէք իշխան Եալմաշ Եալմաշ Եէմէք վէ էյիճէ չիճէմէք լաղըմ օլտըղը կիպի, քիթասլար միւթալտասընտա տալի թէէննիյէ բիայէթ լաղըմ տըր, Սահիհ իւլ միզամ վէ գալի իւլ պիւնսէ օլան ատէմէր, ալէլ ումուս չօգ Եէյէնիլ օլմայըպ էյի հալմ էտէնիլ տիր»

Դոգթաւը Դոգթաւընա թէւֆիգի հարեքէթ էթմէսի-
 նէ տախի լիւղում եօգ տըր : Արա սըրա օգուտըը
 վէ միւթէնէվլի մաստէլէրտէն պահիս պուլունան
 քիթապլարտան տաւթա պիր արը կիպի մագաէտինէ
 էլլէրիչի մալիւմաթը թօկլար , վէ էն փերաքէնտէ
 մալիւմաթը պլլէ քէնտի իշինէ կարատըր . անլէր-
 տէն իսթիֆատէ էտէր : Զօգ տէֆա գուվլէի զիհ-
 նիյէսինին զիյաի նուրէֆշանը էն տէրմէ չաթմա
 թաֆսիլաթը պլլէ թէնվիր ու իզահ էտէր : Պէօյլէ
 պիր ինթիխապտա պուլունմագ միւշքիլ պիր չէյ
 կէօրլունիւր իսէ տէ , պազը տէրէճէ , հէր քէս խա-
 պէրի օլմայարագ պիր նէվ ինթիխապտա պու-
 ւունըյօր : Ասըլ մուհիմմ մէսէլէ , պու կիպի պիր ին-
 թիխապըն քէնտինիզճէ գըյմէթ ու էհէմիյէթինի
 թագտիր էտիպ թէրպլլէի զիհնիյէնիզ պլնասընը ա-
 նըն իւզէրինէ գուրմանըղ տըր , զիրա անը պաշգա
 պիր կօլտա գուրմանըն իմքեանը եօգ տըր : Անճագ
 խուսուսի պիր իլմի , կախօտ անըն պիր չիւպէսինի
 անտէ մէլէքէ վէ միւմարէսէ քէսպ էթմէք իւզըրէ ,
 թէտղիգ ու միւթալաա էթմէքլէ տիր քի հապիզի
 պիր մէզիյէթ վէ իզթիտարա նաիլ օլապիլիբիզ :
 Սաիր հիչ պիր չէյ , խուսուսի պիր իլմի թահսիլ էթ-
 մէք խուսուսընտաքի մուվաֆֆազըյէթիմիզ գատար
 իսթիտաա վէ զապիլլիյէթիմիզի մէյտանա չըգա-
 րամաղ վէ անլէրէ մալիք օլարըըմըղ պլղէ հիսս
 էթտիրէմէզ : Էկէր պիր քիմսէ կալընըղ էյ-
 ւէնմէք իչիւն օգույօր իսէ , հէր նասըլ տա օգու-

Պիր միւսկիֆ տէմիշ տիր քի էն կիւճ շէյ տիւ-
չիւնմէք , եանի գուվլէ ի միւֆէքքիւրէյի իշլէթմէք
տիր : Զիհնիմիլի թարիսնէ իւլուժը սախրէճէ վէ
սէնասթճա մալիւմաթլար իլէ վէ ալիմ ատէմէրին
հաքիմանէ միւթալապարը իլէ տօլտուրա պիլիլիլ ,
լաքին էկէր զիհնիմիլէ տօլտուրոյըմը մէվատար
լայըզը վէճնէ թէրթիպ էթմէյէ վէ օլ թէրթիպտէն
սահիհնէթիճէ չըգարմաղա մուզթէտիր գուվլէ ի ագ-
լիյէմիլ հօգ իսէ , ֆիքրճէ թէրազը էտիպ պէօ-
յիւյէմէյիլ : Իշ կէօրմէք իշիւն էսքի վէ եհնի վասը-
թա վէ հէրնէվ իսթարասթըն թօխումը տիւչիւնմէք
տիր : Եհրին տէրին մահալէրինտէ կէօմիւլմիւշ օլան
զիզըմէթ թաշլարըն քէնտիլիլքիւրինտէն թօփրա-
ղըն եիւզիւնէ կէլիպ իսթէյնէրին էլլէրինէ կէչմէ-
լէրինի պէքլէմէք ապէս օլտըզը կիպի , մուհիմմ հա-
գիգաթլարը ճէհտ էթմէքսիլին վէ ֆիքր հօրմագսը-
ղըն պուլապիլէճէյիմիլ մէմուլ էթմէք տախի ապէս
տիր : Պիր շէյի էյի անլամագ վէ պիլմէք իսթէր-
սէն , անը զիհնիին փօթասընա գօյուպ հալլ էյլէ :
Օլ շէյին ասընը , մահիյեթիինի վէ էասսընը էօյրէն :
Պաշգալարըն էֆքեար ու իթիգատլարընը տիգգաթ-
լէ վէզն էյլէ : Օլ էֆքեար ու իթիգատլարըն սէլիմ
եախօտ սապիմ օլտըզլարընը թէֆթիշ էթ : Զօզլար
քիթապ վէ զազէթայը օգուտըզլարընտա ֆիքր իշ-
լէթմէյէրէք պաշգալարըն էֆքեար ու իթիգատաթը
պաթըլէլէրինի քէօր քէօրիւնէ գապուլ էտէրլէր : Պրա-
զըլար քի քէնտիլէրին եհրինէ պաշգալարը տիւ-

չիւնսիրան, Ալիմ ատէմէրին էֆքեար վէ միւթալաաթը
հաքիմանէսինտէն իսթիֆատէ էտէլիմ, լաքին եւ-
լընըդ անլէր պէօյլէք ստէմէրին էֆքեար վէ միւ-
թալաաթը օլտըզլարը իչիւն գապուլ էթմէյէլիմ, Օլ-
էֆքեար վէ միւթալաաթը էյի անլայըս մուհաքէմէ
վէ անլէրի քէնտիմիղէ մալ էտէլիմ, Վէլ հասըլ հէրնէ
ֆիքըր ու միւթալաա իչիտիը իսէք, վէ հէրնէ քիթապ
օգուր իսէք, անլէր իւզէրինէ տիգգաթլէ տիւչիւ-
նէլիմ, Անճազ պէօյլէ էյլէտիյիմիղ հալտէ տիր քի
պաշղալարըն էֆքեարը էֆքեարըմըզը թէնվիր էտէր :

Գօլըրիճ քիթապ օգուլանլարը տէօրթ սընըֆա
թազսիմ էտէրէք տէյօր քի, «Իլք սընըֆտան օլան գա-
րիլէր գումսաաթընա վէ օգուտըզլարը չէյլէր գումա
պէնդէրլէր, Գում մէզքիւր սաաթըն պիր թարաֆըն-
տան տիկէր թարաֆընա ագըս կէրիտէ հիչ պիր էսէր
պըազմազ, Իքինճի սընըֆա մէնսուս գարիլէր սիւն-
կէրէ պէնդէրլէր քի հէր չէյի մասս (չէքմէք) էտէր-
լէր, վէ մասս էթտիքլէրի չէյլէրի պիրազ քիրլի օ-
լարազ խառէ էտէրլէր, Իւչիւնճիւ սընըֆտան օլան
գարիլէր էլմասիյէ վէ միւրէպպա, սիւզկէճլէրինէ պէն-
զէրլէր քի նէսնէլէրին խիւլասասընը կէչիրիպ ֆէ-
նասընը վէ թօրթուսընը ալըգօրլար, Տէօրտիւնճիւ
սընըֆա մէնսուս օլանլար Կօլգօնտանըն էլմաս մա-
տէնլէրինաէ էլմաս վէ զիզըյմէթ թաշլար թօփլայան
էսիրլէրէ պէնդէրլէր, Մէզքիւր մատէնտէ չալըշան
էսիրլէր գըյմէթսիզ օլան չէյլէրին հէփսինի պիր
թարաֆա աթըս, եալընըզ խասս էլմասլարը հըֆզ

էտէրլէր : Իշթէ հալընըզ շու ոօն սընըֆ գարիլէր
հիւրսէթ ու ըրայէթիմիզէ սէզաւար տըրլար . հալ-
պու ըր պու սընըֆ տա էն ուֆագ սընըֆ տըր պէնճ-
լէր տէօրտիւնճիւ սընըֆտան պաշգա սընըֆլարա
մէհսուպ օլմագտան ութանմալըտըրլար վէ ութա-
նըրլար : » Ֆրանգլին պիր կէնճէ հաղմըշ օլտըղը
մէքթուպտա շէօյլէ տէմիշ տիր . « Քիթապ օգուտը-
ղըն զէման էլինատէ պիր գալէմ պիր տէ տէֆթէր
պուլունսըն , ճալիպի տիգգաթ վէ միւֆիտ
կէօրտիւյիւն ֆիքըլէրի մուխթասարէն մէզքիւր
տէֆթէրէ գայտ էյլէ : Պու ուսուլ պու միսիւ-
լիւ ֆիքըլէրի լէվհա ի խաթրընտա հաքք էթմէք
իչիւն էն ալա ուսուլ տըր : Պու եօլ իլէ խազինէ ի
հաֆըզէնէ ճէմ էթտիյին ճէվահիր ի հազիգաթ , էկէր
միւֆիտ շէյլէր իտէլէր , միւսթագպէլտէ գուլլանըլ-
մագ իւզըէ , եօգ էկէր ճալիպ ի մէրագ շէյլէր իտէ-
լէր , ագալլի միւսահապէթինի թէզելին ու իսլահ
էթմէք իւզըն օրատա մահֆուզ գալաճագլար տըր :
Ալի ֆիքըլէր հազիզի սէրվէթ , ապը հայաթ մէն-
պալարը տըրլար , տաիմա փարըպան տիւրր ու
կէվնէրլէր տիր , ախլագ ու էվսաֆը սիյանէթ էտէն
սիփէրլէր , ազըն զիյնէթ վէ ֆազիլէթլէրի , ինսա-
նըն հազիզի վէ ստաղգ բէֆիզլէրի , բուհանի վէ
նուրանի մէլէքլէր , զայէթ կիւզէլ վէ խօշ գօղու-
լու չիչէքլէր , նաֆի վէ նէճիպ ամալ ու աւար
թօխուժլարը , ախլագ ու էվսաֆը շէք ու սու-
րէթէ գօյան գալըպլար տըրլար . էյի վէ պէօլիւք

աստէմէր զուհուրա կէթիւրիւն . պիր միլլէթին էն
գաւի խաթինասիւհաշարը տըրլար : Եյի պիր ֆիքր
տիւհնույա վասիյէթ էտիլէճէք էն պէօյլեք միրաս
սըր : » Մէշուր պիր փրօֆէսօր տախի պու պաստէ
չէօյլէ տէյօր . « Հէր նէ քիվասօ օդույօր իսէն , անտէ
պուլուհան փարլադ վէ մուֆիտ ֆիքրլէրի պիր մէճ-
մուհայա դայտ էյլէ : Մէհսուպ օլտըղըն սէնաթ ու
մէսլէյէ արտ հէր կէօնէ մալիւմաթը , հէր նէ զէման
վէ հէր նէրէտէ պուլուր իսէն , քէսօք էթմէյէ չա-
լըշարըղըն հալտէ , խուսուսի պիր մատտէ հագգըն-
սա տիւշիւհիւպ ամէլ էթմէքլիյինտէն նէչէթ էտէն
ինթիլամպախշ իդթիտարըն սայէսինտէ , մէզքիւր
մալիւմաթը միւթէնէվիէնին նէ վէճնլէ ինթիլամա
կիրտիյինէ սէն տէ շաշա դալըրսըն : Իշթէ պու Կօլ-
սա մուհամէլէ՝ թալիմ վէ թէրպիյէ ի նէֆա իչիւն էն
ալա պիր ուսուլ իսէ տէ , իշպու ուսուլըն սատէճէ
թօփլամադտան իպարէթ օլմատըղընը անլամազլը-
ղըն լաղըմէտէն տիր . զիրա պու վէճնլէ օդուհագ-
լըգ միւթալաա վէ մուհաքէմէյէ վասլէսլէ տիր :
Միւթալաա վէ մուհաքէմէ օլմագսըղըն օդուհագլըգ
կէչիճի պիր էյլէնճէտէն պաշպա պիր շէյ տէյիւտիր
Միւթալաա վէ մուհաքէմէ էտէրէք օդուհագ իչիւն
իսէ նիզամ ու ինթիլամ լաղըմ տըր : Պէն քէնտիմ
էտէպիյաթա մախսուս պիր թէսվիտ տէֆթէրի թու-
թուպ խալի վազլիւրըմտա իշպու տէֆթէրէ Կազ-
մըշ օլտըղըմ գույուսաթը էտէպիյէյի սիկէր պիր
տէֆթէրէ մուհթազամէն դայտ էտէրիմ : Հիսապ

տէֆթէրլէրի թածիրլէրին նազարընտա նէ տէրէճէ
հաիզ ի Էհէմմիյէթ իսէլէր , պու միսիլլիւ մէճմոււա-
լար տախի Էտիսլլէրին նէղտինտէ այնի տէրէճէտէ
հաիզ ի Էհէմմիյէթ օլուպ , անճադ մուհթազամ սու-
րէթ տէ թուրուլմալարը նիսպէթինտէ միւֆիս տիր-
լէր : Միւվազէնէ տէֆթէրի թածիրին հէվ հիսապընը ,
հանի քեարընը , զարարընը պիրտէն մէյտանա չըդար-
տըղը միսիլլիւ , մէճմոււալար միւհթէվիյաթընտան
իսթիֆատէ օլուսմադ իչիւն տախի պու կիտլի պիր
ուսուլըն իթթիսաղը զարուրի տիր : » Գիթապլար-
տան էն զիյատէ իսթիֆատէ Էթմէնին թարիզինէ
տաիր Սէն Զէնէ-տա տախի պէր վէճհի աթի իտարէ ի
լիսան Էտիլմիշ տիր . « Մալիւմաթ ալմադ իչիւն կէօ-
րիւշիւպ գոնուշտըղըն քիմնէ իլէ նէ հօլտա մուսմէլէ
Էտէր իսէն , օգուտըղըն քիթապ իլէ տախի այնի
հօլտա մուսմէլէ Էթ . հանի անա սիւալլէր սօր . քի-
թապը օգուրքէն , օգուտըղըն շէյլէրին մանասընը
անլամաղա , վէ անլէրի զինինտէ հէրէշտիրմէյէ
չալը : Էկէր օգուտըղըն քիթապ սօրտըղըն սիւալ-
լէրէ ճէվապ վէրմէյ իսէ , սաիր պիր քիթապ միւ-
թալաա Էթ . իզահաթ իչիւն պիր լուղէթ քիթապը-
նա հախօտ պիր քիւլլիյաթը մէարիֆէ միւրաճաաթ
Էյլէ : Էկէր պու հօլտա միւթալաա Էթտիյին քիթապ
տախի սանա հէնի պիր շէյ Էօյրէթմէյ , հախօտ
շէվզ ու շէթարէթ , ճիւտ ու զարէթ վէրմէյ իսէ ,
արթըզ օլ քիթապըն սանա ճահիլ վէ պուտալա պիր
քիմնէնին միւսահէպէթինտէն զիյատէ ֆախսէսի հօգ

տըր : Պիրազ ելվել չէլզ ու չէթարէթ քելիմէսինի
զուլլանտըմ : Սէն քիթապլարը կալընըղ էմրի վա-
զըալէր , կախօտ մահզա քէսպ ի մալլւմաթ իչիւն
տէյիլ , անճագ վէճտ ու չէվզէ կէլմէքլիյին , էֆ-
քեար վէ թէսավլուրլարընըն թէրֆի վէ թասֆիյէ-
սի , հիսսիյաթ վէ ինթիսասաթընըն նաղիքլէշմէսի ,
չայան ը մէտն վէ միւլֆիտ պիր չէյին իճրասը խու-
սուսընտաքի էմէլ վէ արզուլարընըն ույանմասը ,
կախօտ տիւնհատա ախլազ ը համիտէ վէ նամուս ու
իթիպար սահիպի ատէմլէր սըրասընա կէչմէքլիյին
իչիւն միւլթալաա էտէյօրսըն : Սէն ինսանիյէթփէրվէ-
րանէ պիր ամէլին , կախօտ ալիմ պիր զաթըն հիքեա-
յէսինի — Սոկրատըն էօլիւմիւ , կախօտ ֆօլումպոսըն
սէյր ու սէյեսահաթը հիքեայէլէրինի կալընըղ քէսպ ի
մալլիւմաթ իչիւն տէյիլ , անճագ հայաթ հագզընտա , վէ
հէմնէվլիմիզ օլան ինսանլարա գարչը պօրճու օլտըղը-
մըզ վաղիֆէլէրէ վէ նէճիպ մաղսէտլէրէ տաիր ալի պիր
ֆիքըր ու թէսավլուրըն օլմասը իչիւն օգուրսըն : Մէ-
չահիրտէն պիրինի պիւթիւն հարաքեաթ վէ սէքէ-
նաթընա պիր նիւմուհէ ի իմթիտալ էթմէյէճէք վէ
անըն մէսլէք ի միւսթաղիմինէ կիթմէյէճէք օլտըղըն
հալտէ , անլէրին թէրճէմէ ի հալլէրինի . տինլէմէք-
տէն , վէ անլէրտէն պուհնճա ղէման սօնրա տիւն-
կայա կէլմէքտէն նէ ֆաիտէ հասըլ օլուր : Օգուտըզ-
լարընտան կէրէք նէֆսինէ վէ կէրէք պաշգասընա
պիր ֆաիտէ հասըլ էտէմէտիյին հալտէ , գուրու օ-
գումաղտան նէ՞ ղէվզ ալընըր : Մէչահիրին նիւմու-

լերի տօսթլարա թէշպին էթմէքլէ քէնտի միւտ-
տէալարընը էն ալա սուրէթտէ իսպաթ էտէճէքլէրի
զանն ու իթիզատընտա պուլունմըշլար տըր : Սոկ-
րատ տէյօր քի , «Ատէմլէրին հէփիսի տտիսի կէճնա-
կէճն հէանէլէրէ , էզճիւմլէ աթլարա , քէօփէքլէրէ ,
սէրվէթէ , մէանէտ ու մանուրպա , նամ ու իթիսպա-
րա , շան ու շէօհրէթէ , վէ սաիրէյէ նաիլ օլմաղա
արզուքէշ իտէլէրտէ , պէնճէ սատըզ պիր տօսթ պուն-
լարըն ճիւմլէսինէ ֆաիզ վէ միւրէճճա՝ տըր : » «Սա-
իր հէանէլէրին զըյմէթի խուսուսընտա , » տէյօր Զի-
հերօ , «էքսէր քիմսէլէր հէմէֆքեար տէյիլ իտէլէրտէ ,
տօսթլըզ խուսուսընտա հէփի տտէմլէր աշնի ֆիքրէ
զահիպ տիրլէր : Ինսանլար սէրվէթ ու սամանլարը ,
տիրայէթ ու ֆէթանէթլէրի վէ սաիր վէսիլէ վէ
ֆուրսաթլար սայէսինտէ աղլիմ թէսիր ու նուֆու-
զա մալիք օլտըղլարը հալտէ , ագէէ իլէ սաթըն ա-
լընա պիլէն մէվատտը սաիրէ , — աթլար , արա-
պալար , էլպիսէ ի ֆալսիրէ վէ ալանի ի սիմ ու զէր
իսթիհսալընա չալըշըպտա , հայաթըն էն զըյմէթտար
վէ էն կիւզէլ զիյնէթի օլան տօսթլար էտինմէյէ
չալըշմամալարընտան տահա սէֆիհանէ պիր մուա-
մէլէ օլտալիլլի մի : Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր հէր
քէս քէնտիսին զաշ քէշիսի , եախօտ դաշ զօյունու
օլտըղընը խապէր վէրէպիլիլի իտէտէ , դաշ տօսթա
մալիք իտիյինի պէյան էաէմէղ : » Շուտա սահիհ
տիր քի պիր քէօփէք , պիր աթ ինթիլտապ էթտիյի-
միզ զէման ֆէվգէլատէ պասիրէթ վէ ինթիյաթլէ

նէլէրինէ իմթիապ էթմէյէ վէ ալի մագսէտ ու մէ-
րտուարըն իճրասընա նէ դատար էրքէն պաշար ի-
մէն , սէնին իչիւն օ դատար էյի օլուր : Տիւնհատա
պուլունան էն ալա վէ թէնդիպի ախադա էն զիյատէ
խատիմ օլան քիթապլարը օգուտըլըն հալաէ , հիչ
չիւպհէմ հօգ քի անլէրտէն զայէթլէ մահգուղ վէ միւս-
թէֆիա օլուրսըն : »

ԺԲ.

Ի Ն Թ Ի Խ Ա Պ Ը Ա Շ Պ Ա Պ

Ասեմէր արասընսան soupreruy գալ-
սըմագ իսթէյենլէրին մուամլէսի , կիւ-
նէիի սիւնեւսան գալսըմագալ չալըւան-
լարըն մուամլէսինլէ պենգէր , զիրա ճե-
նապ ր Հագգ պիլլէ souprerqսան սահա
պէօյիւք վէ սահա սեմապալսե հիչ պիւր
եյ վերմէմիսի սիւր :

ՁԻՉԻՐՕ

Ինթիխապ վէ միւթալաա ի քիւթիւպտէն պահա
էթալիյիմիդ սըրասաա , ինթիխապ ը աշպապա վէ ան-
լէրլէ էտիլէճէք մուամլէյէյէ տալիւ տալիի պիւր դաչ
սէօղ սէօյլէմէք ֆալիտէտէն խալի օլմաղ զանն էտէ-
րիւմ : Քիթապլարըն ֆէվալիա վէ մուհասսէնաթըն-
տան պահա էտէն միւլէլլիֆլէրտէն էքսէրիսի , ան-

տալրանըրըզ . անլերին ճինալերինէ թալիւմ ու թէր-
պլիյէլերինէ , խաալէթ ու խասսիյէթլերինէ տալիւ ա-
րիզ ու ամիզ թէտգիգաթ իճրասընտա պուլունուրըզ,
ֆագաթ , չօգ տէֆա , պիւզճէ նիհայէթսիւ տէրէճէ-
տէ հալիւ ի էհէմմիյէթ օլան սոսթլարըմըզն ինթի-
խապը խուսուսընը սայքի պախթ ու թալիէ թէրք
ու հէվալէ էտէրիզ : Հալպու քի պիզիւմ էյի եա քէօ-
թիւ ատէմլէր օլմամըլտա սոսթլարըմըզն փէք պէօ-
յիւք տախլ ու թէսիրլէրի վար տըր : Սաիրլէր իլէ
րէֆագաթ վէ մուաշէրէթտէն ախլագ ու էվսաֆըմըզ
օ դատար չօգ միւթէսսիր օլուր քի , սոսթլարըմը-
զն քիմլէր օլմասը խուսուսընտա պիգայտ պուլըն-
մագ հալըմըզա էլվէրմէզ : Սնլէր քէնախ խոմէրինի
ալաւ-ճլարըմըզա եազարլար , ֆագաթ պուլնտան դի-
յատէսինի տախի էտէրլէր — ախլագ ու էվսաֆըմը-
զը թէշքիլ վէ թասվիր էտէրլէր , եանի անլէրի պիր
շէքլ ու սուրէթէ դօրլար : Ալի էվսաֆ վէ ախլագ
սահիպի զաթլար իլէ ադա օլունան մուհասպէթ վէ
սոսթըզ սէրվէթ ու սամանտան , շան ու շէօհրէթ-
տէն վէ հաթթա սըհհէթ ու աֆիյէթտէն պիլէ էֆ-
զալ վէ էվսա ատտ օլունմալը տըր , զիրա պիր քիմ-
սէ էյի , ալիճէնապ վէ հազիգաթփէրվէր ատէմլէր
իլէ իւլֆէթ վէ մուաշէրէթ էթմէքլէ քէնտիսի տա-
խի պիլֆիլ էյի , ալիճէնապ վէ հազիգաթփէրվէր
օլուր : Պինաէն ալէյհ , ինթիխապը աշպապ խուսու-
սընտա դայէթ իհթիյաթլը տալրանմալըզ , վէ պիր
տէֆա հաքիմանէ սուրէթտէ ինթիխապ էթտիքտէն

սօնրա, անլէրի ապա թէրք ու ֆէտա էթմէմէլիյիզ, Ինթիխապը ահպապ խոսսոսընտա արէսսէվիյէ իքի միւշքիլաթա թէսատիւֆ օլունուր. էվլէլա, հաղիզի պիր տօսթ պոլումագ կիւն տիւր. սանիյէն, էօյլէ պիր տօսթ պոլտըգտան սօնրա անը մուհաֆաղա էթմէք տահա կիւն տիր: Սէնի գուճաղլամագ իւղրէ սանա իւք տէֆա դօլլարընը ուղատանլալըն տօսթլըղլարը նատիրէն տէվամլը օլուր: Չօղունա տօսթլըգ կէօսթէրէն ատէմ քիմսէյէ տօսթ օլամագ: Տալգավուգ վէ միւրթէքիպ ատէմլէրի տօսթ սըրասընտա թութմա. ղիրա անլէրին տօսթլըղլարը քէնտի միտէ վէ իշթիհալէրի իլէ միւթէնասիպ տիր. քիմին արապասընա պինէրլէր իսէ, անըն թիւրքիսինի չաղըրըրլար, եանի սօֆրա պաշընտա սէնինլէ պէրապէր եէյիպ իչտիքճէ, սէնին մէսարիֆինլէ ղէվգ ու սէֆա սիւրտիւքճէ, սանա ղայէթլէ տօսթլըգ կէօսթէրիւլէր, ամմա սօնրա հէփիսինի ունուտուրլար: Սատըգ տօսթ պոլումագ կիպի տիւնստա միւշքիլ շէյ եօղտըր: Սատըգ վէ հաղիզի տօսթ, հէր խոսսոստա պիզիմ մէնֆաաթըմըղը արայան, գուսուրլարըմըղա սապր ու թէհամիւլ վէ անլէրի սուրէթի խալիսանէտէ իսթար էտէն, մէշագղաթլը կիւնլէրիմիղտէ իմտատըմըղա եէթիչէն ատէմլէր տիր: Աղըղ տօսթու չօգ, ամմա ճան տօսթու փէք աղ տըր: Ինթիխապը ահպապ տաիր վէ Լաթինճէտէն միւղթէպէս օլան աթիտէքի փարչա էլմաս եաղըլարլէ եաղըլմաղա չայան տըր:

սէնտէն այրըլըպ արթըդ սէնի խաթըլարընա կէ-
 թըլմէղլէր : Սատըդ սօսթ դալլի պիր սիփէր տիր ,
 վէ պէօլէ պիր սօսթ պուլմուշ տտէմ աղիմ պիր
 խաղինէ պուլմուշ տէմէք տիր : Սատըդ սօսթ էօյ-
 լէ պիր մէրհէմ տիր քի , տիւնեանըն էզա ու էլէմ-
 լէրինի թէսքին ու թախֆիֆ , վէ բուհուհն՝ ինսանը
 էօլլումսիւղլիյէ հաղըրլայան թէհարէթ վէ նէգաֆէ-
 թինի մուհաֆաղա էտէր : Էսքի սօսթունու թէրք
 էթմէ , դիրա եէնիսի անա մուզիս օլամաղ . եէնի սօսթ
 եէնի չէրապ կիպի տիր . Էսքիյինձէ անը լէղղէթլէ
 իչէրսին : Հէր քիմ դուշլարա թաշ աթարա , ան-
 լէրի իւրքիւտիւպ դաշըրըր : Տօսթունու տախի թա-
 ղիր ու թէշլպիս էտէն անըղէ պօղուշըր . դիրա
 թաղիր ու թէշլպիս , եախօս քիպը ու զուբուր ,
 իֆշա ի էսրար , եախօս խիյանէթքեարանէ մուամէ-
 լէլէր սօսթըլը բապըթա ի մուգաստէսէսինի դաթ
 էտէրլէր : » Պլուտարքոս տախի պէրաքս չէօլէ տէ-
 միշ տիր . « Նաղարը տիգզաթըմըզը թազսիրաթ վէ
 սու ի անվալըմըզա չէվիրտիյիմիզաէ կէօրիւրիւզ
 քի պիղէ լաղըմ կէյէն սօսթ , պիղլի մէտն ու սէնա
 էտէն տէյիլ , անձադ դուսուր ու դաղահաթլարը-
 մըզը քէմալը իուլուսլէ պիղէ պէյան վէ լաղըմ կէ-
 լէն իսթար ու հասիհաթլարը իթա էտէն տիր : Պիր
 թաղըմ սօսթլար աղէյէ պէնղէրլէր քի գուլան-
 մաղտան էվլէլ անլէրի թէճրիպէ լթմէք լաղըմ
 տըր : Լաքին մէղքիւր թէճրիպէլի էթմէք իչիւն
 անլէրին խըամէթ վէ մուալէնէթլէրլինէ միւհթաճ

«Թաթը աիլ տօսթլարը թէքսիր, վէ քէլիւ մաթը թալթիֆիյէ հիւսնի տմիզիչ ու մուհապպէթի թէզլիտ էտէր։ Չօգլար իլէ ոռւհ ու սէլամէթ իւզըրէ օլուպ խօշ կէչին, լաքին պիւնէրճէ քիմսէլէր իչինսաէ հալընըզ պիր միւսթէշարըն օլսուն։ Դադ պին պիր էլպիսէ ի ըէսմիյէյէ միւհապիհ օլմալը տըրքի ճիւմէյէ խօշ կէօրիւնսին, ֆադաթ հալընըզ պիրինէ մախսուս օլսուն։ Ուազինէլէրինի չօղարընս, ֆադաթ հիւրէյինի հալընըզ պիրինէ աչ, էլէլը պիր քիմսէյի քէնտինէ տօսթ էտինսէք իսթէյօրի սէն, իսլթիտա անը թէճրիպէ էթ վէ անս հէրխուսուստա չափուք ինանմա, զիրա տօսթլըզ սուրէթի կէօսթէրէնլէրին հէրիսի տօսթ օլմայըպ, չօղու իզպալիէրէսթ, միւրայի, տալգաւուզ տըրլար, անլէլէրին տօսթլըզարընըն տէվամը օլմայըպ մուվադգաթ տըր։ Սնլէր էյեամը պէհարտա սիւրիւ իլէ կէլէն վէ զըշ էսնասընտա ուչուպ կիտէն զըրլանդըճ գուշարը կիպի ինսանըն վաղթը իգպալինսաէ տօսթ կէօրիւնիւպ իչսու էյամը իգպալին կէչմէսիլէ անլէր տէ կէչիպ կիտէրլէր։ Պուշլարա էյի կիւն տօսթու տէրլէր։ Պիր թադըմը տա մէնֆտաթփէրէսթ օլուպ, քէնտիլէրինէ ֆաիտէպալիշ օլտըղըն միւստէթճէ սէնին տօսթլըղընը տրարլար։ պիրիշ թիյաճլարը օլմատըղընը, վէ հա սէնտէն ֆաիտէմէնտ օլմայաճապլարընը կէօրտիւքլէրի անտէ, հաշ վանաթը էշիյէնին հէմ իչիւն հանընս զօշուպ տա, տօյտուգտան ոճնրա թէպալուս էթաիքլէրի կիսի։

օլաճաղըն վաղթա գատար պէքէմէքլիյին իզթիզա
 էթմէզ : » « Հէր կիւն , » տէյօր եպիկտատոս , « քէօ-
 փէք էնիքլէրինին պիրպիրլէրի իլէ օյնատըղլարընը
 կէօրիւրլւզ : Զահիրտէ հէր շէյ անլէրին արասընտա
 տօսթլըգ հիւքմ սիւրտիւլւնէ տէլալէթ էտէր իսէ
 տէ , օյուէն վէ էյլէնճէլէրի էսնասընտա էօնլէրինէ
 պիր քէմիք աթըլսա , անիտէ պիրպիրլէրինէ առու ի
 էքպէր օլուրլար Նիւքսէք սէպէ հալլայըս խըրլամա-
 յա վէ պիրիպիրլէրինի ըսըրմաղա պաշլարլար : Իշթէ
 չօգ սէֆա պիրատէրլէր , փէտէր վէ օղուլլար ա-
 րասընտա ճարի օլան տօսթլըգ տախի պէօյլէ սիր :
 Մէյտանտա միւճատէլէ էտէճէք պիր մէպլաղ եա-
 խօտ արսա օլտո՛ւ մը , տէր հալ հիսսիյաթ ը միւշ-
 ֆիզանէ վէ միւնասէպաթ ը մահրէմանէ տէֆ ու ի-
 զալէ օլունուր : Էկէր իքի քիշինին կէրչէքտէն
 տօսթ օլուս օլմատըղլարընը անլամադ իսթէյօր ի-
 սէն , անլէրին դարտա՛շ մը , եօգսա սըրրտաշ մը օլ-
 տըղլարընը սօրմա , անճագ ֆաղիլ վէ էսիս պիմ-
 սէլէր օլուս օլմատըղլարընը էօյրէն , ղիրա տօսթ-
 լըգ անճագ իֆֆէթ , սատաղաթ վէ հէր կէօնէ մէ-
 հասին ի ախլադ մէրքէղի օլան գալպէրտէ պուլու-
 նուր : » Տօսթլըգ էկէր նամուս վէ ֆաղիլէթ իւզէ-
 րինէ միւլէսսէս օլմաղսա , ասլա հաղիղի վէ փայտար
 օլամաղ : Պունուէն իչիւն տօսթ էտինմէք իսթէտիյին
 հալտէ , անճագ ատիլ վէ սալիհ զաթլարը ինթիխապ
 էթմէյի քէնտինէ պօղուլմաղ պիր դանուէն իթթի-
 խաղ էթմէլիտին , ղիրա պունլարտան ղիյատէ սա-

տըդ վէ հագիզի տօսթ պուլունամաղ, էյի պիր ա-
տէմ էն ալա պիր տօսթ օլաճաղը ճիհէթլէ անը պիր
ան էվլէլ տօսթ ինթիխապ էթմէլի, վէ օ, թարիզ ի
սէլամէթ վէ իսթիդամէթտէն սափմատըգճա, անտէն
ասլա վաղ կէչմէմէլի տիր: Օլապիլիր քի իքի տօսթ-
տան պիրի եա էսհապը ճէրայիմտէն եա ալէնի էր-
պապը ըէղախլտէն պուլունաղը զահիր օլուր, վէ
տօսթլուղընտա տէվամ էտիլիր իսէ, անըն քէօթիւ-
լիւյիւ տօսթլարընա տա միւնթէչիր վէ միւէտիր օ-
լուր: Պու հալտէ տօսթլուղը թէրք վէ գաթ էթմէք
մուղթէզա ի պասիրէթ տիր: Պիր տէ պիր ասէմին
տօսթլուղը մանէն վէ մատտէթէն մուխաթարալը օ-
լուպ տիյանէթ վէ վիճտանըմըզ անըն տէվամ վէ
պագասընը թէճվիզ էթմէզ իսէ, պու հալտէ տախի
ըէվապըթը տօսթանէմիզի գաթ էթմէյէ պօրճլույըզ:
Իքի քիմանին եէքտիկէրինէ էն սըզը տօսթ օլմա-
սը իչիւն ամալ ու էֆքեսարճա, մէյլ ու մէչրէպճէ
վէ սուրէթ ի մաիչէթճէ պիրիպիրլէրինէ պէնզէր օլ-
մալարը լաղըմ կէլտիյի կիպի, պէյնլէրինտէ պիրի-
նի տիկէրինին թէթիւմմէսի գըլաճագ ֆարգլարը
պուլունամասը տախի շարթ տըր: Պու թաղըմտօսթ-
լար եէքտիկէրլէրինի իթմամ վէ իքմալ էտէն լէնքլէր
կիպի տիրլէր, եանի պիրիպիրլէրինտէն զայէթ ֆարգլը
օլմալարը իլէ պէրապէր, հէր իքիսի տախի զիյա շէօ-
լէլէրինտէն հասըլ օլմագտա տըր: Անլէր եէքտի-
կէրիյէ էօյլէ իմթիղաճ էտէրլէրքի հէր պիրի տիկէ-
կէրինին հուղուր վէ միւլագաթընտան միւսթէֆիտ

վէ միւթէլէղզիղ օլուր : Քէղալիք թարաֆէյն էս-
հապը մէղիյէթ վէ լիյադաթտան օլմազ իսէ , դալի
վէ սիւրէքլի տօսթլըդ լապըթասը ազո էտիլէմէդ :
Տօսթլարտան հէր իքիսի հիւրմէթ վէ լիայէթէ շա-
յան խասլէթ վէ խասսլյէթլէրէ մալիք օլմալը տըր-
լարքի իէքսիկէրինաէն մահղուղ վէ միւթէլէղզիղ
օլապլիսինլէր : Տօսթլըդ իւլֆէթի առէմի քիւլ-
ֆէթ ի թէրպլյէ վէ նէղաքէթաէն մահրում գըլմազ :
Պիւր քիմաէյէ խոռոռոսի պիւր հիւրմէթ վէ լիայէթին
հօգ իսէ , հանի սնիա անըն խաթրընը կէօնլիւնիւ
գըրմադտան սէնի մէն էտէն պիւր լիայէթին հօգ ի-
սէ , անընլէ ազո էթմիշ օլտըդին միւհասնէպաթը
տօսթանէնի ուզոն միււտաթ մուհաֆադա էտէ-
մէղսին : Հատտէն աչըրը սէրպէսթի վէ թէքլիֆ-
սիղլիք , տօսթլըդ վէ մուհապալէթ դախտէսինէ մու-
ղայիր սիր : Տօսթլար տըրսընտա ճարի օլան ճէսա-
րէթ վէ սէրպէսթինին պիւր հատտը իթիտալը օլմազ
շարթ աըր :

Հիւքէմատան պիւրի «Տօսթլարըն իլէ պիւր կիւն
տիւշմէն օլաճադսըն , վէ տիւշմէնլէրին իլէ տախի
պիւր կիւն տօսթ օլաճադսըն կիպի մուամէլէ էթ»
տէմիշ սիր : Իշպու իսթարը հաքիմանէնին իւք
ֆըդրասը հազգընտա հէր նէ տէնլիլի իսէ տէնլիսին,
սօն ֆըդրասը դայէթլէ մուվաֆըդը ազլ ու հիքմէթ
օլտըղը շիւպհէտէն միւսթաղնի տիր : Նիշէ քիմաէ-
լէր տօսթ դադանմադտան իսէ , տիւշմէն դադան-
մադա սահա գլիյատէ մէյեսալ վէ հէվէսքեար կիպի

կէօրիւնիւյօրլար : Շուարաստան պիրի «Պին տօսթա մալիք օլանըն զայս էտէճէք պիր տօսթու պիլէ հօդ տըր , հալպու քի պիր տիւլմէնի օլան քիմսէ հէր եէրտէ օլ տիւլմէնինէ բասթ կէլիր» տէմիշ տիր :

Էօլիւմ պիլէ տօսթլըդ բասթլըմտընը զաթ է- տէմէզ : «Տօսթլար» , տէյօր Զիչէրօ , «հաղարմըղ- տան զայս օլմալարը իլէ պէրապէր , հանըմըղտա հաղր տըրլար , ֆաղր ու զարուրէթ իչինտէ պու- լունմալարը իլէ պէրապէր զէնկին տիրլէր , զաիֆ օլմալարը իլէ պէրապէր սըհէթ ու աֆիյէթ իւղըէ տիրլէր , վէ տահա աճայիպի , էօլմիւշ օլմալարը իլէ պէրապէր հայա պէրհայաթ տըրլար : Ալիճէնտս պէ միւնէվլէր իւլ էֆրեսար զէվաթըն տօսթլուղլարը՝ վուզուը վէֆաթլարը իլէ զաիլ օլմաղ : Սիմա ու իմալարընը տրթըդ կէօրէմէյէճէյիմիլ զէվաթըն ֆա- զիլէթ վէ մէզիյէթլէրի մէղարըն կէօլկէսի իչին- տէ պիլզէ տահա մուսաղլամ վէ մուգատտէս կէօրիւ- նիւր : Իմսի էկէր տօսթլարմըղը , մալլարը , միւլք- լէրի իչիւն տէյիլ , անճադ լիյաղաթ վէ խթիհղաղ- լարը իչիւն ինթիխտս էտէր , վէ պու դատար պէօ- յիւք պիր նիմէթէ նաիլ օլմաղա միւսթահադ պու- լունուը իսէք , օ հալտէ անլէր տաիմա պիլզիմէ պէրապէր օլաճաղլար , վէ հէնկեսամը զայսպուպէթ- լէրինտէ վէ հաթթա վէֆաթլարընտան սօնրա պիլէ մուգատտէս նամլարը պօղուլմաղ եաղըլար իլէլէվ- հա ի դալպիմիլ իւղէրինտէ մահքիւք վէ մահֆուղ զալաճադ տըր :

ԺԳ.

ՄԻԻՆԱՍԷՊԱՅ ՎԷ ՎԷԶԱԻՖԻ ՊԷՇԷՐԻՅԷ

Վէզայիժ ի իսթիսայիէ սեմա-
վարսաֆի ելսրգլար միսիլլիս փար-
լարս. շէվզ ու մուհապպէթ է-
սերլէրի իսէ ինսանլարն եօլու իւ-
զէրինէ սաչըլմը օլան չիչէրէրէ
պէնգէրլէր :

ՌԵՐՏՍՈՒՐԹՈՂ

Իշպուս պատտա սիզին ճէմիյէթ ի պէշէրլիյէ իլէ
օլան միւնասէպաթընդտան պահս էտէճէյիմ, Պիր չօդ
քէսան ինսանլիյէթէ օլան վէզափլէրլնտէն սէնէ-
լէրճէ պիխապէր հալտէ դալըրլար, վէ տիւնեա-
նըն տօլապը ումուրընըն քէնտիլլիյինտէն տէճն-
մէքտէ իտիյի զաննը վահիսինտէ պուլունուրլար :
Շիրքէթի պէշէրլիյէնին պունճա սէնէլէր էմէյինտէն
հասըլ օլան մէնաֆիինէ պիր հիսսի իֆիթիսար իլէ
հիսսէմէնտ օլուրլար իսէտէ, սըրա քէնտիլէրին միլ-
լէթճէ եախստ տէվլէթճէ վերկիլէրինի վերմէյէ կէլ-
տիքտէ, միլքէտտէր վէ միւթէշէքքի օլարագ վէ-
րիլլէր : Էթրաֆլարընտա պիրթագըմ թէշքիլաթ վէ
թէսիսաթը խայրլիյէ վէ մէտէնիյէ կէօրիւրլէր : Խաս-
թախանէ էյթամլսանէ, քիլիսէլէր, վէ սաիր մուհիմմ

հէյէթ , թէշքիլաթ , վէ թէսիսաթ՝ քէմալը մոռւաթ-
ֆաղըյէթլէ իտարէ օլունմագտա իսէլէր տէ , անլէ-
րին ումուրը իտարէսինտէ պու ատէմլէրին պիր կէօ-
նէ հիսսէ եա նասիպլէրի եօզ տըր , վէ օլմասընը
տախի իսթէմէղլէր : Պիւթիւն սէնէ զարֆընտա քի-
լիսէ եա ճէմաաթ ուղըրնա պիր կիւնլիւք վաղթ հասր
ու վաղֆ յէթմէյի խաթր ու խայալլարընտան պլլէ կէ-
չիրմէղլէր , ինսանիյէթին ուլուվիյէթինէ մէտար օլան
պու կիպի թէշքիլաթ վէ թէսիսաթ ուղուրընա պիր շէյ
վէրմէք խոսոսոսընտա հիչ տիւշիւնիւս թաշընմագ-
լար : Անլէրին զաննընճա ճէմաաթ քէնտիլէրի արա-
յըպ տարամագ , պէսլէյիպ պէօյիւթմէք վաղիֆէսի
իլէ միւքէլլէֆ տիր . քիլիսէտէ քէնտիլէր իյիւն գա-
նափէլէր թէտարիք օլունմալը , մէքթէպտէ քիւ-
չիւք պիրատէր վէ հէմշէրիլէրինէ ալա թալիմ ու
թէրպիյէ վէրիլմէլի , թէրպիյէ ի ֆիքրիյէլէրինէ վէ
զէվզ ու էյլէնճէլէրինէ մէտար վէ մուճիպի տուհու-
լէթ օլմագ իւզրէ ումումի քիւթիւսլխանէլէր , վէ
զրաաթխանէլէր թէսիս ու քիւշատ էտիլմէլի , վէ իշ-
պու թէշէպալլուսաթը մէտէնիյէնին ճիւմլէսի քէնտի-
լէրին ազլի վէնագտի մուալէնէթլէրի օլմագսըզըն , վէ
անճագ թէնպիտ ու մուալսէղլէրինէ վէ պահա ու
մէգալլէրինէ սերմայէ օլմագ իւզրէ իճրա վէ իքմալ
օլունմալը տըր : Տօղրուսը պու հալ խօտիլէրէսթլի-
յին ինսանը հայվանլըգ տէրէճէսինէ էնտիրէն նէվի
տիր : Սիզտէն պագըլարընըզ պու կիպի գուսուրա-
րընըզ պուլունտըզընն ֆարգընտա օլմատըզընըզ ճի-

հէթլէ , փէք օ դատար թանկալ լէ թաղալհէ չայան
տէյիլսինիդ :

Պիր . քիմսէնին էվլէլ պէ էվլէլ իճրասընա պօրճ-
լու օլտըղը խուսուսլարտան պիրի պուլունաուղը տա-
իրէտէ քէնաի հիսսէսինէ տիւշէն մատտի վէ մանէվի
վաղիֆէնին իճրա վէ իֆասընա սայ ու զայրէթ էթմէք
տիր : Իչպու վաղիֆէնին իֆասընանէ դատար էրքէն
պաշլարտա , քէնաիի իչլան օ դատար էյի օլուր : Ին-
սանլարըն տիւշար օլտըղլարը պէլա վէ մուսիպէթլէ-
բին զըսմը աղամը չօղ քիմսէլէրին քէնաիլէրին խնա-
նիյէթէ պօրճլու օլտըղլարը վաղիֆէլէրին հիւսնի ի-
ֆա էթմէմէլէրի երւղիւնաէն նէշէթ էթմէքաէ տիր :
Պինապլրին հէր պիր կէնճէ տէրիմ քի մէնսուպ ոլու-
լունուղընը տէվլէթէ աստաղաթտա պուլունարաղ
միւթէալլիդ օլտըղընը միլլէթ վէ ճէմաաթա մանէն
վէ մատտէթէն պօրճլու օլտըղընը վաղիֆէլէրի հիւս-
նի իֆա էաինիդ էկէր ֆէղաիլ ի աղլիյէ վէ քէմալաթը
ախլաղիյէ էսհապընաան իսէնիդ , սիղին մալիւմաթ վէ
քէմալաթընըղը մէնսուպ օլտըղընը ճէմաաթըն թէհ-
ղիպ ի աղ ու ախլաղը վէ թէղեիաի զէվը ու սիւրու-
րը իչլան գուլանընը : Մէզքիւր ֆէղաիլ վէ քէմա-
լաթտան պիպէհրէ պիլէ օլսանըղ , էն մահճուպ վէ
միւթէվաղը պիր ասէմ սըֆաթըլա միւքէլլէֆ օլ-
տըղընը վաղիֆէլէրինիդին հիւսնի իֆասընա սայ
ու զայրէթ էաինիդ : Հիսսէնիյէ տիւշէն իչի իճ-
րա էաիպ , ասէմլէրէ սիղին խնասնիյէթվիլէրվէր վէ
ալիճէնապ ասէմ օլտըղընըղը կէօթէրինիդ : Քիլի-

սէ լէ ճէմաաթճա ումուրը խայրիյէ ուղլուհա իւղէր-
լէրինիզէ ալմըչ օլտըղընըղ մէսուլիյէթլէրինիզի էյի
իճրա էթմէյէ ճիտտ ու ճէհտ էսինիզ : Էկէր իչպու-
վազիֆէ վէ մէսուլիյէթլէրինիզին իֆա վէ իճրասըն-
տան զաչընըրսանըղ , համէրա սինիզ , վէ ինսանլարըն
սիղի իսթէտիքլէրի գատար թահգիր էթմէյէ հագգլա-
րը վար սըր : Սիզին օլ մէսլէյինիզլէ ինսանլիյէթտէն
պիպէհէ իսիյինիզի կէօսթէրէրէք չէրէֆ ու իթի-
պարա հաիլիյէթ հագգընը զայս էտէրսինիզ :

Կէնճլէր քէնսիլէրտէն պիր թագըմընըն հիւսնի
ախլազլարը սօյէսինտէ տօսթ վէ ահպասս փէյտա ի-
տիպ ճէմիյէթլէրէ զայէթ սուհուլէթլէ կիրէպիլ-
տիքլէրի հալտէ , տիկէր պիր թագըմընըն տա խօտ-
պիլլիքլէրի սէպէպիլլէ ինսանլարըն ճէմիյէթլէրին-
տէն խարիճտէ պրազըլըպ անլէրին իւլֆէթ ու
իւնսիյէթլէրինտէն մահրում գալտըզլարընը կէօր-
միւչ օլմալը տըլլար : Պու սօնրաքի սընըֆա մէն-
սուպ օլան կէնճլէր « Տօսթ վէ ագրանըմըղ պիզիմ
գատր ու գըյմէթիմիզի պիլմէյօր » տէյէրէք իչ-
թիքիւս էտէրլէր : Սիզ տօսթ վէ ագրանընըղա հէ
եափմըչսընըղ , եախօտ Բասթէօր , Ֆրանզլին , եա
Նեւտոն կիպի իւմ եա ինսանլիյէթլէ պիր խըտմէթինիզ
օլմըչ մըտըր : Սիզ ճէմիյէթլէ պէչէրիյէնին էյիլիքլէ-
րինի , մէնաֆիլինի պիլա մուգապէլէ թէսարրուֆ էթ-
մէք իսթէրսինիզ : Ալէլ ումում ճէմիյէթլէ պէչէրիյէ
քէնսիլինին սիզէ գարչը օլան պօրճլարընը իֆա էթ-
մէյէ , սիզին քէնսիլինի գարչը օլան պօրճլարընըղ

իֆա էթմէյէ հազըր օլտըղընըզտան տահա զիյատէ
 հազըր տըր : Է՛յ վահտէթփէրէսթ վէ ճէմիյէթ ի
 ինսանիյէյէ տախիլ օլամատըղընըզտան նաշի մահ-
 զուն վէ միւլքէտտէր օլան կէնճէր , ումում ին-
 սանլարըն հիւրմէթ վէ թիայէթինէ մազհար օլմագ
 իչիւն պիր խայր էթմիշ օլտըղընըզ խաթրընըզա
 կէլի՛յօր մը : Նախ օլաճաղընըզ հիւրմէթ վէ թիա-
 յէթլէրէ , կէճնակէճն նիմէթ վէ իմթիյաղլարա պէ-
 տէլ վէրէճէք պիր շէյինիզ վա՛ր մը : Պիր շէյ պի-
 լի՛րմիսինիզ : Իթիպարլը պիր մէվզըէ կիրաթիյինիզ
 զէման իւզէրինիզէ ալաճաղընըզ պօրճլարըն թէ-
 տիյէսի իչիւն նէ՞ չէշիա ազչէ վէրէճէքսինիզ : Թա-
 պիր ի ախէրլէ , ճէմաաթըն սիզէ էթմէսինի արզու-
 լէտիյինիզ խըտմէթ վէ մուլալէնէթէ մուգապլլ , սիզ
 նէ՞ հափապլլիւրսինիզ : Պու սուալ սիզլին իչիւն զայէթ-
 լէ մուհիմմ պիր սիւալ տըր : ճէմիյէթ ի պէշէրիյէ իչիւն
 նէ զատար մուհիմմ պիր սիւալ իսէ , սիզին իչիւն տա-
 խի օ տէրէճէ վէ հաթթա տահա մուհիմմ պիր սիւալ
 տըր : Ասըլ էհէմմմէսէլէ սիզին համինիզ պուլունան
 զէվաթ վէ խայրխահանտան կէօրտիւյիւնիւզ թիայէթ
 վէ մուլալէնէթէ իսթիհագընըզ օլարա՞գ մը , եօգաս
 պի զայրի հագըն մը նախ օլույօրսընըզ : Թապիր թ
 ախէրլէ ազասը պուլունտըղընըզ ճէմաաթա պա՛ր մը ,
 եօգաս մէտա՛ր մը սընըզ : Էկէր ինսանլարըն սատա-
 զալարը իլէ կէչինիպ տէ նախ օլտըղընըզ լութֆ ա-
 իհասնլարա պէտէլ թէսիսաթ ր խայրիյէյէ վէ միւ-
 ֆիտէյէ պիր շէյ վէրմէյէճէք զատար նամուսա ա

հայտնութեան պիպէհրէ իսէնիզ , ինսանլար արաւ-
սընտա արդուլատըղընը մուվաֆֆագիյէթէ աա-
լա հաիլ օլամաղսընըզ , իմտի եա սաիրլէրին էլլիք-
լէրինաէն հիսսէմէնտ օլմագտան կէրի չէքիլմէլիսի-
նիլ , եատա ատալէթ վէ ինսանիյէթին իճապ էթ-
տիյի վէճիլէ սիլ աէ սաիրլէրինէ ազլէն վէ հագտէն
մուալէնէթտէ պուլունմալը սընըզ , վէզաիֆի միւ-
թէգոպլէ իֆասընտան կէրի տուրմագ պէօյիք
հագգսըղըզ տէյիլ մի տիր Պու պապտէ Մէթասթալ-
եօնըն «Ալէմտէ մահգա հէֆսի իչիւն եաշայան քիմ-
սէ , եաշամաղա տէյիլ , տօղմաղա պիլէ լայրզ աէյիլ
տիր ,» եօլլու սէօյլէմիշ օլտըղը սէօզ փէք աօզրու
տըր :

Պէլքի «Ճէմիյէթի ինսանիյէ իչինէ կիրէլիմ աէ
նէ՞ էտէլիմ , իքի էլ պիր պաշ իչիւն տէյիլ մի .
ինսանլար պիլլիմ հէմիլէ միւհթաճ տըրլար» տէյիւ
սօրարսընըզ : ինսանլար արասընտա հաիլի գըյմէթ
վէ էհէմմիյէթ օլան հէր կէօնէ սայ ու զայրէթինիլէ
միւհթաճ տըրլար : Ճէմիյէթի ինսանիյէ պու խու-
սուստա մըղմըղ տէյիլ տիր : Մուամմա վէ լաթիւ-
ֆէլէր սէօյլէյէպիլիլրմիսինիլ , ինչ հիքեայէլէր սէօյ-
լէյէրէք սաիրլէրի էյլէնտիրէ պիլիլրմիսինիլ , իճ-
րաի սէյեհահաթ էթմիլ շմիսինիլ , վէ սէրիւղէշթի-
նիլլի էյլէնճէլի թարղտա հիքեայէ էթմէյէ խուսուպի
պիր իսթիտատ վէ գապիլիյէթինիլ վա՞ր մը տըր :
Ալլիմ մի սինիլ , վէ միւֆիտ ֆիքրլէր պէյան վէ ու-
մումըն միւսթէֆիտ օլաճաղը յալիւմաթլար իթաէ-

տէպլիլըրմի սինիզ, Միւսասնէպէթ մէճլիսլէրնիտէ
չէվը ու չէթարէթլէ գօնուչա պլիլըրմիսինիզ, Թէ-
րէննիւմ վէ թէզաննի էտէպլիլըրմիսինիզ, Վիսթ,
Եախօտ իսպանպիլ, Եախօտ պու նէվտէն սաիր պիր
օյուն օյնամասընը պլիլըրմի սինիզ, վէ պիր զիյա-
ֆէթտէ միւսասնէպէթտէն օսանան քիմսէլէր իլէ
մէզքիւր օյունլարը օյնայըպ էյլէնմէյէ բազլի օլոօլ
մըսընըզ, Էյի կիյինիպ պէզէնմէք իչիւն զէվը ի սէ-
լիմէ մալլիքմի սինիզ, Միւսիէրէսթլէրէ Խազը-
շըփը էլպիտէ կիյմէնին նէտէն իպարէթ օլտըղընը
կէօսթէրէպլիլըրմի սինիզ, Աիլէլէր արասընտա օյ-
նանըլան գօմէտիա վէ թէաթրօ օյունլարընը օյնայըպ
սաիրլէրնի էյլէնտիրէ պլիլըրմի սինիզ, Էկէր սիզ
մալլիւմաթլը քիմսէլէր օլմայըպ տա մանատար սէօզ-
լէր սէօյլէյէմէզ իսէնիզ, պարի հիւսն ի էտէպ վէ թէր-
պիյէյէ մուվաթիզ չազալարտա տա մը պուլունամազ-
սընըզ, Հիւսն ու ճէմալ վէ ֆազլ ու քէմալ սահիպլի
միսինիզ, վէ հէր հալ ու քիարտա գատընլարա էլի-
նիզտէն կէլէն խըտմէթ վէ մուսվէնէթլէրի իֆա է-
տէրէք ֆաիտէլի օլապլիլըրմի սինիզ, Կիւզէլ վէ ինճու-
կիպի տիշլէրնիզ վաօ մը տըր քի տախիլ պուլուն-
տըղընըզ մէճլիս ի միւսասնէպէթտէ իճրա էսիլէն պլիլ
զէրաֆէթ էմասընտա կիւլիւպ չազըմաղա պաշլա-
յընճա անլէրի մաէլ իֆթիլսար կէօսթէրէպլիլէսինիզ,
Էմին, սասըզ, էօզիւ սէօզիւ տօզրու վէ մէրտ րէ-
ֆիզլէր ատտ օլունապլիլըրմի սինիզ քի սաիրլէր ի-
լէ իթիլթաթտա պուլունտըղընըզ հալտէ հիւսն ի ա-

տապ ու անպարտաւոր սայէսինտէ անկէրէ ֆախտէ
պախշ օլապիլէսինիզ , վէլհասըլ ինսանլար ինտինտէ
գըյմէթ ու էնէմօլյէթի տէրքեար օլան պիր կէօնէ
ֆաղիլէթ վէ մէղիյեթի հաթիզմի սինիզ , էկէր հաթ
օլուպ տա անը սաիրլէրին իսթիֆատէսի իչիւն գուլ-
լանմաղա հաղըր իսէնիզ , ինսանլարը ճէլպ էտէպիլլիր
սինիզ , վէ լաքին հիչ պիր ֆաղիլէթ վէ մէղիյէթինիզ
հօգ իսէ , ինսանլար սիղէ պիր շէյ էթմէք վազիֆէ-
սիլլէ միւքէլլէֆ տէյլ տիրլէր . անկէրտէն պիր շէյ
ուսմաղա հաղըրը հօգ տըր : Խրիսթիյան ինսանի-
յէթիֆէրլէրլէր սիղէ իլթիճակեաւ վէ փէնակեաւլարը
օլմատըղլիտան հաշի վարթաի հէլաքէ տիւշմէք
թէշլիքէսինտէ պուլուսան պիքէս վէ պիշարէ կէնճ-
լէր հազարըլլէ պաղըպ , տէսթի մուալլէնէթ փէյ-
վէսթլէրինի սիղէ թէմաիտ , վէ պաղուի իմտաու-
քեարանէլէրի իլէ սիլի հիմայէ վէ սիյանէթ էտէ-
պիլլիլլէր իսէ տէ , պիր կէնճին օլ տէրէքէյէ էնմէ-
սի շայէթ էսէֆէնիկիզ վէ մուճիպի զիլլէթ վէ հա-
շարէթ պիր հալ տըր : Պիր թաղըմ կէնճլէր խայր-
խահանէ մազսէտլէրլէ , էզ ճիւմլէ ֆուզարա վէ
խապթէկեանը կէօղէտիպ գայըրմազ , եթիմլէրի հի-
մայէ վէ սիյանէթ էթմէք , եախօտ պիքէս թալէպէ-
լէրին ինթիյաճլարընը տէֆ ու թէսլլիյէ , եախօտ
միւլֆիտ էսէրլէր հէշր էթմէք , եախօտ սաիր խայր-
խահանէ մազսէտլէր իճրասընտա պուլուսմազ իւզ-
րէ պաղը թէշէպպիւսաթա միւպաշէրլէր էթմիլլէր , վէ
րէֆիլլէրինէ հիւսն ի իպրէթ օլարադ անկէրի այնի

խայր ամէլէներէ թէչվիդ էթմէյէր տիր : Էկէր սըրասը տիւչէր տէ սիդէ օ կիպի ինսանիյէթէ միւֆիտ պիթ թէչէպպիւսաթա հիստէտար օլմագ թէքլիֆ օլու-
նուր իսէ , բէտտ էթմէյիպ օլ եօլ իլէ ճէմիյէթ ի խայ-
րիյէ վէ ինսանիյէյէ տախիլ օլմաղա չալըչընըդ : Է-
կէր օ եօլտա մուամէլէ էթմէքլէ պիթ իշէ եարատը-
ղընըղը կէօրիւր իսէնիզ , զաթէն քէնտինիզ իչիւն
պիթ մէվզի դազանմըչընըդ տէմէք տիր : Էսհասը
խայրաթտան պուլունմաղա զայրէթ էտինիզ : Վէր-
մէք ալմապտան էյի տիր : Հէր հալ ու քեարտէ , սա-
իրլէրէ միւհթաճ օլմաղտան , վէ սաիրլէրէ պար օլա-
րադ եաշամապտան սաղընընըդ . զիրա պու հալ տիւն-
եատա մուվաֆիթաղիյէթ պուլմանըղա մանի օլուր :
Նիչէ կէնճլէր պիր իշէ թէչէպպիւս էթմէյէ զաթիյէն
գարար վէրմէմիշ օլտըպլարընտան , եախօտ օլ իշի իճրա
էթմէք իչիւն քէնտի նէֆսլէրինէ կիւվէնէմէտիքլէ-
րինտէն , օյալանըպ տուրուրլար , վէ պինսէն ալէյհ
մուվաֆիթաղիյէթէ նաիլ օլտմաղլար : Պու մագուլէ
կէնճլէր մուվաֆիթաղիյէթ պուլաճաղլարընտ էմնի-
յէթ իսթէրլէր , հալ պու քի էմնիյէթ մուվաֆիթա-
ղիյէթ պուլմաղտան հասըլ օլուր : Սըրֆ պաշգատընա
կիւվէնէրէք իշէ միւպաշէրէթ էտէն քիմսէ իսէ ,
նաիլ ի մէրամ օլտա պիլէ , մէմուռն օլամաղ . չիւն քի
պուլտըղը մուվաֆիթաղիյէթ քէնտի սայ ու զայրէթի
սէմէրէսի օլմատըղընտան , սաիր իշլէրինտէ տախի
պաշգատընըն մուամլէնէթի օլմագսըղըն պէր միւրատ
օլաճաղընա էմնիյէթի օլամաղ , վէ քէնտի դապիլի-

յէթ ու խոթիտաւարընա կիւլէնէմէզ պիր հալէ կէ-
լէրէք ստիրլէրին մաիյէթինէ կիրմէյէ մէճալուր օլուր ։
Քէնտի սայ ու զայրէթինէ կիւլէնմէյէ ալըշմըշ կէնճ-
լէր իսէ , իլէրտէ իշ էրպապը օլարագ մուվաֆֆա-
զիյէթ պուլուրլար ։ Պինաէն ալէյ՜ , տիգզաթ էտի-
նիզ քի , սիզ քէնտիլիյինիզտէն , քէնտի լիյագաթ
վէ մէզիյէթինիզ սայէսինտէ , քէնտի սայ ու զայ-
րէթինիզլէ ինսանլար արասընտա նամ ու իթիպար
քէսպ էտէսինիզ ։

Կէնճլէրտէն պազըսը պիր նէվ ֆիքր խասթա-
լըզընա միւպթէլա տըրլար քի , պու հալ անլէրի սա-
լըլէրի իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէն , իխթիլաթ վէ
մուաշէրէթտէն մէն էտէր ։ Ումուր ու մէսալինի
թիւճճարիյէյէ օլ գատար տէրին տալարլար քի , ին-
սանլար իլէ հէր կէճնէ իխթիլաթ վէ մուաշէրէթտէն
զահմէթ չէքիպ ճանլարը սըզըլըր ։ Տօթ վէ աշի-
նալարընըն խանէլէրինէ ատէթա զընտանա կիրէր-
ճէսինէ կիրէրլէր , վէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթ ճէմի-
յէթլէրինտէն , տար աղաճընտան զաշընըրճասընա գա-
շընըրլար ։ Պու հալ իլլէթ նէվլինտէն պիր խուշ տըր ։
Հէր տաւլէթ օլունտըզընըզ եէրէ տալիմա կիթմէք-
լէ վէ իսթէքսիզլիյինիզի թէրք ու ֆէտա էթմէքլէ
պու խուշունըզը եէնմէյէ չալըշմալըսընըզ , Նալընըզ
ախլագսըզ քիմսէլէր իլէ իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէն
սագընընըզ ։ Պէօյլէ էյլէտիլինիզ հալտէ , զահիրտէ
պուզզ ու ատաւլէթինիզէ միւսթահագ կիպի կէօ-
րիւնէն քիմսէլէրին էքսէրիյա սիզին իշիւն էն ալա

Թոսթլար , լէ էն սէվլիւլիւ րէֆիզլէր իտիքլէրի թէ-
 պէյնիւն էտէր : Պիր ատէմ , սիզին կիպի հէսսաւս վէ-
 տէլի մէյրէպ քիմսէլէրէ նախօջ կէօրիւնտիւյիւ սէ-
 պէսպտէն անտէն դաշընմաղա հագգընըզ Եօգ սըր :
 Պիզ ատէմլէրի թանըտըզնա տահա զիյատէ համի-
 յէթլի վէ ինսանիյէթփիէրլէր օլուրըզ : Մուգատտէմա
 նէֆրէթ էթտիլիմիզ քիմսէլէրի , անլէրլէ իւլֆէթ ու
 իւնսիյէթ էթմէքլէ սէվմէյէ պըշըրըզ : Մէսէլա , Եա-
 զը կէշիրմէք իշիւն պիր դարիյէյէ կիտէրէք մուգատ-
 տէմա հիշ պիլիշ թանըշ օլմատըգլարը վէ պիլիշ թա-
 նըշ օլմագ դայտընտա տախի օլմատըգլարը վէ հագգ-
 լարընտա Խանըշ զիւլիւմ ու էֆքեարտա պուլուճնտըգ-
 լարը պիր էրքէք Եախօտ գատընա թէսատիւֆ էտիպ
 տէ իւշ կիւն իլթիլաթ վէ մուաշէրէթ տէն սօնրա օլ էր-
 քէք վէ գատըն իլէ իլա ախըր իւլ էօմր ճան Թոսթու
 օլմուշ պուլուճնա թիմսէլէր հիշ թանըմա՞ղմընըզ :
 Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր էկէր անլէր պիթթէսատիւֆ
 օլ էրքէք Եախօտ գատըն իլէ կէօրիւշմիւշ օլմասալար
 իտի , անլէրլէ Թոսթ օլմագ քէնտիլէրէ իլա ախըր իւլ
 էօմր մուշալ դապիլիւնտէն պիր շէյ կէօրիւնէճէք իտի :
 Ըէնապը Հագգ ինսանլարըն ախաղ ու թապի-
 աթլարընը զայէթ միւլթէնէվլի սուրէթտէ խաղ էթ-
 միշ օլուպ կէրէք էֆքեար ու իթիգատ , կէրէք սի-
 մա ու էնտամճա սիզէ պիր կէօնէ միւշահէպէթի օլ-
 մամաընտան նաշի ֆիլան պիր քիմսէյի ապա սէ-
 վէմէյէճէլինիզի , Եախօտ անընլէ ապա Թոսթ օլմա-
 աճաղընըզ պէյան էթմէքլէ սէֆիհանէ պիր սէօզ

սէօյլէմիշ օլտըզտան պաշգա , օլ քիմսէյէ պիր հադգ-
սըզլըդ տախի էթմիշ օլուրսընըզ , Շուրասընը քէօ-
շէի խաթըրտան չըգարմամալըսընըզ քի , օ քիմսէ-
սիզտէն նէ տէրէճէ վէ նէ թարզտա ֆարզլըիսէ , սիզ
տէ անտէն այնի տէրէճէ ֆարզլըսընըզ , վէ սիզին
նօզթաի նազարընըզտան պազարագ օ սիզէ նէ գա-
տար մէնֆուր վէ մէքրուհ կէօրիւնիւր իսէ , անըն
նօզթաի նազարընտան տախի սիզ անա այնի տէրէ-
ճէ պէտ վէ մէնֆուր կէօրիւնիւրսիւնիւզ , Պինաէն
ալէյհ , պու միւշապէնէթ վէ իթթիֆագը էֆքեսար սէօ-
զիւնիւ սէֆիհէ գըզլարա վէ վանիմէսի դալիպ խա-
յալփէրէսթլէրէ թէրք էտինիզ , իշինիզի պիւտիյի-
նիզ կիպի իճրա էտինիզ , ամմա հէր քէսէ տէ սիզին
քէնտինիզ իշիւն թալէպ էթտիյինիզ հուրրիյէթ ի
հարէքէթի վէրինիզ , նէ գատար չօգ ատէմլէր իլէ
իւլֆէթ ու իւնսիյէթտէ , իսթիլաթ վէ մուաշէրէթ-
տէ պուլուսուր իսէնիզ , գուսուր ու գապահաթլա-
րընտան նաշի անլէրլէ դավլա նիզա էթմէյէ օ գա-
տար ազ մէյեսալ վէ այնի տէրէճէտէ միւնէվլէր ֆիքր-
լի , ալիճէնապ վէ գօնուշըզլը օլուրսընըզ , Պիր ա-
տէմին ախլագ ու թապիաթը սիզէ անլաշըմազ կէօ-
րիւնմէսինտէն նաշի՝ գուսուր ու գապահաթըն անտէ
օլտըզը նէթիճէսի չըգարըլամագ . գուսուր ու գա-
պահաթըն սիզտէ օլմասը տախի այնի տէրէճէ միւհ-
թէմիլ տիր , Բէզալիք քէնտիսիյէ մուարէֆէ փէյտա
էթմիշ օլտուղընըզ պիր քիմսէյի սէվէմէյօր իսէնիզ ,
փէք ինթիմալ քի պու հալ ճէհալէթինիզտէն վէ ա-

տէմի միւսամէհանըդտան հէշէթ էթմէքաէ տիրւ Հէր
քէսլէ սլտոգ ու իսթիգամէթլէ մուամէլէ էթմէյէ , վէ
անլէրին ախսպ ու էվսաֆընա վսղըֆ օլմազաչալըշ-
տըղընըղ հալտէ , անլէրին սիլի թալիմ ու թէրպիյէ ,
ֆիքր ու գալսլինիլի թէվսի վէ թէնղիպ վէ սիզէ էյլիք
էթմէյէ մախսուս օլան դուվվէթլէրինին թամմ սիզ-
տէն ֆէրզլի օլսըլլարը հօգթալարտա պուլուռնտըղընը
անլարսընըղ : Գալսլինիլի հէրքէս իշին աչըղ հալտէ
սաղլալընըղ , վէ միւքիսթաթանաիլ օլաճաղընըղա հիշ
չիւսլէ էթմէյինիլ : Էն խըշին վէ գասլա սէօհպէթ-
լէր ալթընտա պլիւ ճէվհէր , վէ էն աաի աթվտրեա-
խօտ էն դարիսլ մուամէլաթ , եախօտ էն չիրքլին սի-
մալար ալթընտա պլիւ հասիր իւլ էմսալ ֆաղլիլէթ-
լէր վէ ինսանը հայրէթտէ պրագան մէվլիյէթլէր մէվ-
ճուտ օլտըղընը կէօրիւրսիւնիւղ :

Քէզալիք սիզ իւլֆէթլի իւնսիյէթլի պիր ստէմ
օլմատըղճա , եանի հէրքէսլէ կէօրիւշիւպ դօնուշ-
մատըղճա հուլթուղ սահիպի օլամաղսընըղ : Պիր պուղ
աստաը հէպաթաթտան մահրուս օլտըղը կիպի , վահ-
տէթփէրէսթ վէ խօտփէսէնտ քիւմէ տախի հուլթուղ ու
թէսիրտէն պիպէհրէ գալըր : Պէրրադ պիր սապահտա
Սէրայ-պուրնու իւղէրինէ պիր աթֆը հաղար էտէ-
ճէք օլուր իսէնիլ , ճէսիմ պիր վափօրըն աղամէթլի
պիր սուրէթտէ իսթանպօլ լիմանընա կիրտիյինի ,
վէ կիրէր իքէն իքի թարաֆընտա կիւմիւշ կիպի
պէյաղ տալղալար հասըլ վէ եարըպ կէշտիյի եէրլէ-
րի միւիօնլարճա զիյափաշ փըրլանթըլար իլէ թէզ-

եին էթտիյնի , վէ տահա ուֆագ սէֆինէլէրին տրա-
 տընտան պիր թավրը պիգայտանէ իլէ կէչէրէք լի-
 մանտա պուլոււնան եէլքէն կէմիլէրի իլէ սանտալլարը
 առէթա պիր պէչիք կիպի սալլատըղընը կէօրիւր-
 սիւնիւղ , Անըն արգասընտան ուֆագ պիր վափօրըն
 կէլտիյնի կէօրիւրսիւնիւղ քի եիւղլէրճէ էյի զէր ու
 թիմար էտիլմիշ թարլալարըն մահսուլաթլյա աղըղ-
 լարընա գստար տօլտըրըլմըլ եէլքէն կէմիլէրի իլէ
 սանտալլարը արգասը սըրա չէքիպ կէօթիւրմէքտէ
 տիր , իշպու ուֆագ վափօր մէղքիւր կէմի վէ սան-
 տալլարա սիզին կէօղիւնիւղէ կէօրիւնմէյէն իւի վէ
 խալաթլար իլէ րապթ օլոււնմըլ տըր , Անլէր գաղա
 վէ չիւքիւնճէ կէօրիւնիւրլէր իսէ տէ , պէօյիւք պիր
 փայլթախթըն վէ մէմլէքէթին պէօյիւք պիր գըռմը-
 նըն էրզաղընը շամիլ տիրլէր , Պու կիպի կէմի վէ
 սանտալլարա պաղլանարաղ մէղքիւր վափօրըն տէ-
 րէճէ ի սիւրաթը աղալապիլիր իսէտէ , ինթիմալ քի
 ումուրը թիւճճարիյէնին թէրագգըսընա , էօյլէ զահ-
 մէթլի իշլէրէ կիրիշմէյիպտէ քէնտիսինին աղամէթ
 վէ սիւրաթլէ հարէքէթ էթմէսինտէն պաշգա պիր
 շէյի վաղիֆէ էտինմէյէն օլ ճէսիմ վափօրտան ճն
 դաթ զիյատէ խատիմ օլուր , Անճագ ինսանլար իլէ
 իսթիլաթտա պուլոււնուպ անլէրէ տօսթլըգ րասը-
 թալէրի իլէ պաղլանմագլէ վէ անլէր արասընտա նու-
 ֆուղ ու իթիպար գաղանմագլէ , անլէրէ պիր խայր
 ինքասընտա պուլոււնա պիլիրսինիլ :

Ճէմիյէթ ի պէչէրիյէնին , այրը պաշընա եա-

չայան քիմսէտէն ալտըղը ինթիգամ հէմ հէյպէթլի
հէմտէ զարուրի տիր : Վահտէթփէրէսթ վէ ճէմիյէթ ի
պէշէրիյէյէ տիլկիր օլտըղը , եախօտ քէնտիսինին
հէր էմէլ ու արղուսունու եէրինէ կէթիրմէտիյի իթի-
րաղըյլէ ճէմիյէթ ի պէշէրիյէյէ պիր խայր ամէլտէ
պուլունմայան վահտէթփէրէսթ վէ խօտփէսէնտ
քիմսէ էօլիւս կիտինճէյէ գատար եալընըզ պաշընա
օթուրմաղա մէճպուր օլաճադ տոր : Տիւնեա , եալը-
նըզ էօմիւր կէշիրմէքտէն խօշլանան քիմսէյի խօշ
կէօրմէզ , քէնտիսինէ եանաշմայան քիմսէյի քէնտի
լութփ ունիմէթլէրինէ մազհար էթմէզ : Ինսանլարա
եաղըն կիտէրէք եիւրէյինիզին մուհապպէթինի կէօս-
թէրմէտիքճէ , տիւնեա սիզէ մուհապպէթ , ըաղպէթ
վէ իթիպար էթմէզ , չիւնքի տիւնեա սիզինլէ թօգա-
լաշմատըզճա , վէ հէ մէսլէքէ՛սալիք օլտըղընըզա վէ
քիմլէրէ վէ հէ կիպի շէյլէրէ մէյլ ու մուհապպէթի-
նիզ պուլունտըղընա քեամիլէն վաղըփ օլմատըզճա ,
սիզին հիչ պիր շէյինիզէ իհալէ ի սէմի իթիպար էթմէզ-
ինսանլարա գատր ու հայսիյէթինիզի թանըթմադ իս-
թէրսէնիզ , անլէրէ եաղըն կիտինիզ , անլէրէ էյլիքտէ
պուլունընըզ վէ ինսանլար արատընա կիրիպ համիյէթ
վէ տիրայէթինիզի կէօսթէրինիզ : Մալիք օլտըղընըզ
մալիւմաթընըզն մէնպաը եախօտ իտարէ ի ումուր
տաքի իզթիտարընըզն տէրէճէսի փէք օ գատար
էհէմիյէթլի տէյիլ տիր : Քէմալաթ վէ միւքթէսէ-
պաթ ը իլմիյէնիզի եէքտիկէրի իւզէրինէ եըղա-
րագ անլէրի տաղլսոր գատար եիւքսէլտէ պլիլիր-

սինիզ , ֆառաթ էկէր հէրքէսլէ կէօրիւչիւպ գօ-
նուչմազ իսէնիզ , նասիպինիզի ճէմիյէթ ի պէ-
շէրիյէ արասընտա արատըզընըզը պիլ ֆիլի իսպաթ
էթմէզ իսէնիզ , ինսանլար ինտինտէ պիր չօճուգ
գաստար պիլէ իթիպար վէ հայսիյէթինիզ օլմազ :
Ֆիլնագիդա պիր չօճուգ թաթլը պիր իլահի օզու-
մագլէ , եախօս պիր պուսէ վէրմէքլէ , եախօս իքի
նագիք էլլէրինի հէրքէսին տիզլէրի իւզէրինէ գօյ-
մագլէ , սիզին կիպի խօտպին վէ վահտէթիէրէսթ
քիմսէլէրին քէնտիլէրին հէփ մալիւմաթ վէ իսթի-
տատլարըյլէ միւզթէտիր օլտըզլարընտան զիյատէ
գալսլէր ճէլպ , վէ տահա զիյատէ քիմսէլէրին անվալը
հայաթլարընըն ճէրէյանընը ինսանիյէթին մաթլուպ
էթտիյի եօլա սէվզ էտէպիլիլէր :

ԺԳ.

ՏԻՆԻՆ ՍԱԳՈՒԼԻՅԵԹ ՎԷ ԼԻՒՋՈՒՄԸ

Պէօյիւֆիւֆ վէ էյիլիֆ վէաիթ
սէյիլ , աննազ դայէ սիրէր . պէօ-
յիւֆ վէ էյիլ ասէմ իազիմէլէրէ վէ
souperuս մալիֆ սէյիլ՝ մի սիր . —
իւչիազիմէյէ , մուհապպէթ , նուր
ը իմանա , վէ սէժա ի գալպէ . քէ-
զալիֆ իւչ soupa , եանի քէնսի նէժ-
սիմէ , իալիզիմէ վէ Ագրաիլէ մալիֆ
սիր .

ԳՕԼԲԻՃ

Կէնճ տօսթլարըմ , իզհարը տիյանէթ իչիւն ըրի-
յաքեարանէ էլֆազ ու թապիրաթ գուլլանմագտան

նէփրէթ էթտիյիմ ճիճէթլէ , պու պէնստէ էֆ-
քեարըմը նէ վէճճլէ իզահ էտէճէյիմի թէմամէն պի-
լէմէյօրըմ : Պապաթ սիզէ տինտէն ազլա մուվա-
ֆրդ սուրէթտէ պահա էթմէք նիյէթինտէյիմ , Բէճա
էտէրլմ քի , տին իսմինի իշխտէրէք պու պէնտի-
մի օզումադտան փարիզ կէլմէյիպ անը պաշտան
պաշա օզումադտանը , Իշպու պէնտ սիզէ խիթապէն
եազարըմ էն մուհիմմ պէնտ տիր : Զաննումնա տի-
լադ ու թապիաթընըդ փէք ալա պիլիրիմ : Հալաթ
սիզէ օլ գատար խօշ տըր , վէ սիզ անտէն օլ գատար
պէօյլէք պէօյլէք խալր ու մէնֆաաթլար կէօրմէք
էմէլինտէ սինիզ քի , տին սիզէ կէօլկէ միսիլու
ապէս վէ վահի պիր շէյ կիպի կէօրլենիւր : Սիզ
տին սէօյլլենիւ մահդուն եիւզլէր , տուա ճէմի-
յէթլէրի , մէզմուր օզումադ , թաթարը վազլար ,
չէքիլմէզ թէնպի՛ն վէ թէվպիլսլէր մանասընտա տըր
տէյիւ անլարսընը , Սրգատաշլարընըդն զէվզ ու
սէֆա սիւրտիւքլէրինի կէօրէրէք անլէրէ հէմալ
օլմադա տէրունիլիդտէ պիր արզու հիսս էտէրսի
նիզ : Պէլքի տինի իսթինզա պիլէ էտէրսինիզ , Վէ
լաքին տինի հագգանիյէթլէ հիւքմ էթմէտիյի-
նիզի տէրունիլիդտէ հիսս էտէրսինիզ : Տինլն սի-
զէ խալրը օլտըղընը վէ անտէն մահրում օլմադ
հալընըդա էլվէրմէյէճէթինի պիլիրսինիզ , Քէզալիք
տինէ խաստէթէն միւլթաճ օլաճաղընը պիր վազ-
թըն կէլէճէլինի տալսի հիսս էտէրսինիզտէ , հեր
չէյտէն էվալէ «Փօմբուն սէֆասընը պիւրմէք իւրմէ»

անը իհմալ էտէրսինիզ : Տին հաղգընտաքի իշպու
ֆիքր ու զէհապընըզ , տին ու տիյանէթէ տաիր ալոր-
զընըզ տէրսլէրին վէ իշիթտիյինիզ վաղլարըն նէ-
թիճէսի տիր : Կէօյա էօմրի ինսսնի եալանճը վէ
վահի պիր շէյ օլուպ սիզէ օլ գատար զէվզ ու լէզ-
զէթ վէրէն նէսնէլէրին պիւթլան վէ կիւհահասն ի-
պարէթ իտիքլէրինի , վէ տիւհեատա էտէճէյինիզ էն
պէօյիւք իշ , ճանլարընըզըն խէլասը իշիւն չալընպ
չապալամադ օլուպ , էն զիյատէ սէվտիյինիզ նէս-
նէլէրի թահգիր էթմէյէ վէ ալէլ ումում թահգիր
էթտիյինիզ շէյլէրի սէվմէյէ ալըշմատըզճա խէլաս
պուլմայաճաղընըզը սիզէ թալլոմ էյլէմիշլէր տիր :
Պու միսիլլիւ պիր թալիմին զայրի թապիլի վէ զայ-
րի մապուլ օլտըղընը հիսս էտէյօրլմ : Լաքին միւսաա-
տէնիզէ մաղրուրէն պէնիմտին ու տիյանէթ հաղգըն-
տաքի ֆիքր ու զէհապըմը պիր միսալ իլէ իզահ է-
տէյիմ :

Էն եագըն աէմիր եօլու մէվգիֆինէ կիտիպ ,
օգ կիպի տօստօղլու վաղ օլունմըշ օլան շու իքի
միւվազի խաթթը սէյր ու թէմաշա էաէլիմ : Իշպու
խաթթլար կիւհէշտէ փարըլ փարըլ փարլարլար , վէ
իլէրի վարտըզճա կէօյա եէքտիկէրի իլէ պիրլէշէ-
րէք զայէթ ինճէ պիր խաթթ միսիլլիւ պուլութլա-
րըն իշինտէ զաիպ վէ նապէտիտ օլուրլար : Նիշիւն
օլ աէմիր չըպուգլար օ եօլտա վաղ օլունմըշլարտըն
Պու պիր եօլ աքը , աէյիլ մի : Արապանըզը օլ եօ-

միզի հալլ էտէր : Օլ տէմիր խաթթլար տէմիր Կօլու արապլարը վէ լօգօմօթիֆի իչիւն վէ լօգօմօթիֆ տախի տէմիր Կօլու խաթթլարը իչիւն Կափըլմըշլար տըր : Եալընըզ պաշլարընա պիր շէյն Կարամաղլար : Հաթթա լօգօմօթիֆ պաշգա Եէրտէ էմին Գալամազ Էկէր տէմիր խաթթլարըն իւզէրինէ գօնուլտըգտան սօնրա պիր տազիզա անտէն տըշարը չըգսա , գայալար իւզէրինէ Կախօտ ըրմաղլար իչինէ տիւշէրէք փարչա փարչա օլուր , Կախօտ գում Կախօտ չազըլ Թաշլարը իչինէ Կէօմիւլիւպ զաիպ օլուր :

Էյ Կէնճէր , սիզ տախի պիր նէվ լօգօմօթիֆ սինիզ , Սիզ տախի տէրուհինիզէ գօնուլմուշ պիր գուվլէթին սէվզիյլէ հարէքէթ էթմէքտէ սինիզ : Սիզ իլէրիյէ կիթմէք իչիւն խալզ օլուհմուշ սընըզ : Տօշրուսը պիր մաքինա մազամընտա , լօգօմօթիֆէ Ղայէթ իւլ Ղայէ Փաիզ սինիզ : Լօգօմօթիֆին մուճիտ վէ պանիսի ինսան տըր , Փազաթ սիզին մուճիտ վէ խալիզինիզ ինսանըն Խալիզի տիր : Լօգօմօթիֆ ատի արապլարտան նէ գատար Փարզըլ իսէ , սիզ տէ աթտան , էօքիւզտէն , տէվէտէն օ գատար Փարզըլ սընըզ : Սիզի Կարատան , օլ գատար աճաիպ պիր մաքինա Կափըպ , անըն իչինէ գուվլէ ի մուհարրիքէ վազ էթմիշ օլան Խալլազը ճիհան , իւզէրինտէ անըն հարէքէթ էտէճէյի պիր Եօլ տախի Թաեին վէ Թահտիտ էթմէմիշմի տիր : Տինէ տախի ինսան լօգօմօթիֆինէ մախսուս պիր տէմիր Կօլու նազարըյլէ պազարըմ քի ազլ ու իզան Կօլուտան սափաթաթ ,

լըն իւզերինէ չէքինիզ պագալըմ իլէրի կիտէր մի :
Լաքին արապանըզըն թէքերլէքլէրինին թաղըմըշ
օլտըզը տինկիլլէր քեաֆի տէրէճէտէ ուզուէն օլմա-
տըզլարընտան մէզքիւր թէքերլէքլէր օլ խաթթլարըն
իւզերինտէ հարէքէթ էտէմէզլէր վէ արապա թէքէր
մէքէր իլէրի կիտէր : Խաթթըն իւզերինտէ պիր թէ-
քերլէքլի պիր արապա տախի հիւրիւթմէյէ չալը-
չալըմ , ֆաղաթ օ տա տէմիր չըպուզ իւզերինտէ
տուրմազ , Վէ Լաքին օլ ճէսիւմ վէ միւքէլլէֆ տէմիր
հօլ էլպէթթէ պիր մաղսէտէ մէսնի , պիր շէյ իշիւն
հափըմըշ տըր : Շիմտի շու ֆապրիգայա կիտէլիւմ
տէ , շու զայէթ աղըր արապայը սէյր էտէլիւմ : Նէ°
տիր օ : — Գարա վափօրը (Լօզօմօթիֆ) : Լաքին
պուլտար իլէ իլլէյէն օլ արապա նէյէ հարար : Ղա-
յէթ աղըր օլտըզընտան ասի հօլտա թէքերլէքլէրինին
թօփրաղա կէօմիւլէճէյի չիւպհէտէն միւսթաղնիտիր
Պէլքի գարա վափօրը իլէ ասի հօլ իւզերինտէ պիր
նէրէ կիթմէք միւմքինսիզ տիր , վէ պինապերին ա-
նըն իշիւն մէպալիլ ի քիւլլիյէ վէ խայը վազըթ
սարֆ էթմիշ օլան քիմսէ հանագ տըր , տէյի տիււ
չիւնիւրսիւնիւզ : Լաքին տուրուուող : Աճէպա իշպու
պուլտար իլէ իլլէյէն արապանըն թէքերլէքլէրի կէօր-
տիւլիւմիւզ տէմիր խաթթլարա ուշլուէն վէ միւնասիպ
կէլիլլէր մի : Գարա վափօրընըն միհլէրինի էօլչ-
տիւքսէն սօնրա տէմիր հօլու խաթթլարընա ալ-
տէթլէ իքի խաթթը միւվաղի արասընտաքի մէսա-
ֆէյի տախի էօլլէրիլ : Իշպու մուամէլէ միւշքիլի-

սալթ գուզիլէ ի հայվանիյէյէ ուշդուն կէլէն պիր Եօլ-
տա իլէրլէտիլի հալտէ , Եօլտան տըշարը չըգան տէ-
միր Եօլու դաթարը միսիլլիւ, եա գայալարա չարիը-
լըպ փարչա փարչա օլուր, եա տա չամուր վէ գումի-
չինտէ կէօմիլլիւր : Էկէր պու տէտիյիմէ ինանմադ-
սանըզ , թէճրիպէ էտինիլ : Իշթէ էօնիւնիւզտէ
դըրդ Եօլ վար տըր : Հայտէ անլէրտէն պիրինի սէ-
չինիզ տէ , պաղալըմ ուճու նէրէյէ վարըր : Իշթէ
մէյիւանէլէրին Եօլու : Անը սընայըպ կէօրիւնիւզ քի
գուզիլէ ի ազիլյէ վէ վիւճուտիյէնիզ նէ՝ գատար չա-
փուզ մահվ ու դաիլ օլուրլար : Իշթէ հուզուզաթը
չէշվանիյէ թարիգի . սիզ անա կիրէր կիրմէշ , օլ
պաթաղըզլար իչինտէն հարէքէթ էթմէք իչիւն
փէք աղըր օլան թէքէրլէքլէրինիզ Եօլու շաշըրըպ
դաիլ օլաճաղլար տըր : Իշթէ քիպլի ու ղուրուրըն
տօլամպաճըլը վէ նամալիւմ թարիգի : Պու Եօլուն
տախի իքի թարաֆընտա պաթաղըզ մահալլէր պու-
լունուպ պիր եա տիկէր թարաֆըն չամուրլարը ի-
չինէ գայըպ տիւշէճէքսինիզ : Իշթէ ֆէլսէֆէ ի քես-
զիպէ թարիգի : Իշպու թարիգ տախի նուրը Սէմա-
վլինին կիրէմէտիլյի պիր մէմլէքէթտէն կէշմէքտէ
տիր , Հաթթա պու Եօլտա պիրազ իլէրի վարմայա
մուզթէտիր օլսանըզ պիլէ , Եօլու շաշըրմամազ ի-
չիւն քէօր կիպի էլլէրինիզ իլէ տէօրթ թարաֆը
լէմա էթմէյէ մէճպուր օլաճաղսընըզ , վէ սէմապի
մէվգիֆէ եէթիշմէք իչիւն ասլա թէմինաթա նաիլ
օլմայաճաղսընըզ , Իշթէ Լաէտրիյուն մէզնէպլի . —

իշպու թարիգ տախի թօղ վէ տիւմանլէրլէ գափլոսնմը, վէ սաիր պիր չօգ եօլարա թազսիմ օլունմը օլտըղընտան անլէրին լափիւրինթօսը իչլնտէ չափուք հօլունըղը չաչըրըր սընըղ : Սիզին մաքինանըղ մէղքիւր հօլարտան հիչ պիրի իւղէրինտէն հարէքէթ էթմէք իւղրէ հափրլմամը օլտըղընը կէօրմէյօրմը սընըղ : Ազլ ու իզան մաքինանըղըն կէօք ալթընտա քէմալը էմնիյէթլէ իչլէյէպլլէճէյի եէք թարիզին տին թարիզի օլտըղընը հիսս էթմէյօրմըսընըղ : Մաքինանըղըն թէքէրլէքլէրինի իշպու խաթթ իւղէրինտէ իպգա էթախինիւ միւտտէթճէ սափմասը եախօտ տէվրիլմէսի միւմքինսիւ օլտըղընը պլլմէյօրմըսընըղ : Հազիգաթը հալին պու մէրքէյտէ օլտըղընա հիչ շիւպհէմ օլմատըղը ճիհէթլէ տէրիմ քի բուհլարընըղ ձէնասղը Հազղըն խասսէթէն սիզին ճանլարընըղ իչլն հափմը օլտըղը հօլուն իւղէրինտէ քէնտիլէրին հէփ թէքէրլէքլէրինի թէտվիր վէ թահրիք էտէճէքլէր, վէ պիւա մանի իլէրի վարարագ էմին պիր գարարկեհահա եէթիչէճէքլէրի կէնիչ պիր մէյտան պուլաճազլար տըր : Իշպու հօլ տօղրու վէ տար պիր հօլ իսէ տէ, մուայեէն վէ էմին վէ սէմալի չէրէ կիտէն եէկեանէ թարիգ տիր : Իմտի, մատամ քի Ալլահ բուհլարընըղը հարաթմըղ վէ տինի տախի բուհլարընըղըն թարիզի մագամընտա կէօսթէրիլ տիր, էկէթօ հօլտան իլէրի վարմայը տէր իւհտէ էթմէղ իսէնիզ, ահմագ սընըղ : Պաչգա եէրտէ մուվաֆֆագիյէթ պուլաճամագսընըղ, վէ մաքինանըղ ֆարըղը պիր հօլ իւղէ-

րինտէ իշխէյեմէզ : Պէլքի միւսնաւտէլէճի պիր քիմսէ մագամը թարիւտէ շիմտիյէ գատար եալընըզ ախազ-տան վէ գաւտնիյն ի ախաղիյէյէ թապի վէ միւթիւ օլմագ լիւղումընտան պահսէ թտիյիմի պէյան էտէճէք տիր : Վէ լաքին շիմտիյէ գատար իշպու մէսէլէտէն անճալ ումումի պիր սուրէթտէ պահսէ տիպ , տինին նէ տէրէճէ ազլէ մուվաֆըզ օլտըղընը վէ անընէ օ-լան միւսնաւտէթիմիլին նէ գատար թապի պուլըն-տըղընը կէօսթէրմէյէ չալըշտըմ : Տիւսթուրը ամէ-լիմիլին նէֆտիէրէսթլիք իտիյինի , վէ կիւնահքեար , ֆասիտ վէ մուսնիտ պիր թապիաթ իլէ միւթէ-խալլիգ պուլունտըղըմըզ վէ մէնաֆի ի չախսիյէ վէ աղրազը նէֆսանիյէմիլին իլգաաթընա թէվֆիգէն հարէքէթ էթտիյիմիզլի պիլիրիմ : Պիլիրիմ քի մէնաուպ օլտըղընըզ ինսան ճինսի զէլալէթէ տիւշմիւշ վէ տիւն-եայա կէլէն հէր առէմի թէնվիր էթմէք մագսէտի իլէ տիւնեայա կէլմիշ օլան նուրը իլահիտէն օլ գատար ու-զագլաշմըշ տըր քի , ճէնապը Հապգ աղիմ ինայէ-թինտէն նաշի գաւանիյն ի թապիյիէյէ իլաւէթէն ճան խէլասընը չամիլ օլան պիր ուսուլ իճատ ու իհտաս էթմիշ տիր : իշպու ուսուլ խրիսթիյանլըզ օլուպ մագ-սէտի պիլի ինսան ճինսինին իլք էվվէլ եօլա չըգտը-ղը նօգթայա իատէ վէ իսալ էթմէք տիր : խրիսթի-յանլըզ իշպու մագսէտին հուսուլինէ մէտար օլան պիր թէրթիպի իլահի տիր :

Յիսուս Գրիստոս պիւթիւն նէվի պէշէրին մա-քինասընըն եօլտան չըգմըշ օլտըղընը , վէ Բէնտիսի-

մուխաթարանքն էօնիւնիւ ալմայաճագ օլուր իսէ ,
անքն հէր հալտէ խարապ օլաճաղքնը կէօրտիւ : Տիւն-
հայա կէլիպ, թէվպէ վէ իման վէ անվալիմիզի իսլահ,
վէ հէֆսիմիզի քէսր էթմէք վասըթասըյլէ Ալլահա
հասըլ թէսլիմ օլաճաղքմըզը վէ Ահա ճանսիփարանէ
խըտմէթ վէ իպատէթ վէ ինսանլէրլէ հիւանի մուամէլէ
էթմէքլէ օլ հօզթայանէ վէճհլէ ալտէթ էտէճէյիմիզի
պիզէ էօյրէթտի : Պիզլաթ Գրիստոս մէզքիւր հօլա
կիրիպ անտէ հիւրիւմէքլէ հալքնըզ օ հօլահնէ վէճհ-
լէ կիրէճէյիմիզի տէյիլ , անճագ պիր տէֆա անա
կիրաթտէն սօնրա անտէ հնէ վէճհլէ հիւրիւյէճէյի-
միզի տախի պիզէ կէօսթէրտի : Թապիր ի ախէրլէ օ
պիզէ հազիզի պիր էօմրի ինսանի կէօսթէրտի : Օ
Զաթ հօլ իւզէրինտէ պուլունան հէփ մանիլէրի գալ-
տըրտըզտան վէ մէզքիւր հօլա հնէ վէճհլէ ալտէթ
էտէպիլէճէյիմիզի , վէ անա ալտէթ էթտիքտէն
սօնրա անտէ հասըլ հիւրիւյէպիլէճէյիմիզի վէ էանա ի
րահտէ գազա վէ մուխաթարալարտան հնէ հօլտա մա-
սուն գալապիլէճէյիմիզի կէօսթէրտիքտէն , վէ պու-
պապտէ լիւզուճ կէօրտիւյիւ թէտապիրին իթթիսագ
վէ իճրասը իչիւն մէմուրլար հասպ ու իրսալ էթ-
տիքտէն սօնրա սէմայէ ուրուճ էթմիշ օլուպ իչին
հնէ վէճհլէ իլէրիլէտիյինի կէօրմէք իւզրէ չիմտի սէ-
մատէն հազար էթմէքտէ տիր :

է՛յ կէհճլէր , պէն պունա ինանըրմ : Պիլիբիմ
քի պու կէրչէք օլուպ Ալլահ իչպու ուսուլը պիզի
գուրթարմագ , վէ պիզի հայաթըն էն ալի հէտէֆի

մագսէտլէրինէ սէւզ ու իսալ էտէպիլէն հաղիւի պիր էօմրի ինսանի կէչիրէպիլմէմիւլի միւսմքին գըլմագ իչիւն իճատ ու ինսաւ էթմիշ տիր , վէ անճագ սու ուսուլ սայէսնտէ գուրթուլապիլիսո հաղիւի ատէմ օլապիլիւրիւ , էյի պիլիւրիւ քի իշպու տինի ճան ու կէօնիւլտէն վէ պիլ ֆիիլ գապուլ էթմէտիքճէ ասլա մէսուտ օլամագսընդ , Պիլիւրիւ քի ալսագ ու աթ վարընդը սօղարագ , գալպլէրինիւլի գաթըլաշտըրարագ , հէր կէօնէ բէզալէթ վէ ֆըսդ ու ֆիւճուրա միւսթէղրագ օլարագ , Ալլահա մուհապլէթ վէ ինսանլարա խայրիսհլըգ էսէրլէրի կէօթէրմէյէրէք սէնիյնի հայաթընդը գայսըլ վէ միւլահաղասըգճա կէչիրմէքլէ Յիսուս Բրիստոսա հագարէթ , վէ գուրթարմագ իւզրէ տիւնեայա կէլիւ ուզընա ֆէտաի ճան էթմիշ օլտըրը ճանլարընդա պէօյիւք հագգսըլըգ էթմէքտէ սինիւ , Ասըլ հագիգաթ չու տըր քի , կիւնահ տիւնեատա ինսանա հիշ եագըշմայան պիր շէյ տիր : Սիւ կիւնահ վէ խօտպինլիք իչիւն տէյիլ , անճագ մուհապլէթ վէ իթաաթ իչիւն եարատըմըշ սընդ , էկէր տինի վէ տինին սիղի իճրասը իլէ միւքէլլէֆ գըլտըրը օլ մուգսատտէս վաղիֆէլէրի բէտտ էթմէյի շանը ինսանիյէթէ եագըշըր պիր շէյ զանն էտէյօր իսէնիւ , սիւլին օ զանընդ անճագ շէյթանըն սիւլի նէ տէրէճէ գալի սուրէթտէ եէտը զապթընա կէչիրմիշ օլտըրընը , նէ գատար ալչալմըշ օլտըրընը վէ թապիաթը հայվանիյէնիւլին տէրուինիւլտէ պուլուհան ըուհուհըլ իւզէրինէ նէ տէրէճէլէր-

տէ հիւրմ սիւրմէք տէ իտիյնի իսպաթ ու իրաէ էտէր ։
 Է՛յ կէնճ տօսթլարըմ , հիսսիյաթը մուզատտէ-
 սէ ի սինիյէնիզ նէ գատար գալի վէ սէլապէթլի օ-
 լուր իսէ , գըյմէթ վէ էնէմօլիյէթ ի շախսիյէնիզ տէ օ
 նիսպէթտէ արթար ։ Նէսնէլէրին զէվզինի չրգարմայա ,
 սէֆասընը սիւրմէյէ մախսուս օլան գուտրէթինիզ
 նէ գատար արթարուս , շախսընըզըն գըյմէթ ու էնէմօլի-
 յէթի նազարընըզտա օլ տէրէճէ թէզայիւտ էտէր ։
 Ինսանլարըն սատտէթինի նէ տէրէճէ թէրվիճ էտէ-
 պիլիրաէնիզ , ճէմիյէթ ի պէշէրիյէ նազարընտաքի
 գըյմէթ ու էնէմօլիյէթինիզ օ նիսպէթտէ արթար ։
 Տինտէն պիպէհրէ օլտըզընըզ թագտիրտէ սիզլն քէն-
 տի նազարընըզտա փէք ազ գըյմէթ վէ տէյէրինիզ
 օլուր ։ Ալչագ մէրամ ու մագսէտլէրիլէ իշ կէօրէն ,
 պիր իշէ պիւսպիւթիւն խօտպինանէ էսպասլը միւ-
 ճիպէտէն նաշի թէշէպպիւս էտէն , գալպինտէ Ալ-
 լահը ազիմիւշշանա գարշը պիր կէօնէ հիսսիյաթը ու-
 պուտիյէթ քեսարանէսի պուլունմայան , վէ Քրիստոս
 հագզընտա հիշ մէյլ ու մուհապէթի օլմայան , ի-
 րատէթինի քէմալը միննէթտարի վէ շիւքրկիւզարի
 իլէ իրատէթ ի Իլահիյէյէ թապի գըլմայան , ռուհը-
 նըն իլէլ էպէտ սատտէթ ի էպէտիյէյէ նաիլ օլաճա-
 ղընա նէ իման վէ նէ տէ իւմիտի օլան քիմսէ , քէն-
 տի նազարընտա փէք օ գատար հաիզ ի գըյմէթ օլա-
 մազ ։ Պու միսիլվիւ պիր քիմսէ ճէմիյէթ ի պէշէրի-
 յէ ինտինտէ տախի գըյմէթ ի ազիմէյի հաիզ օլամազ ,
 զիրա , ճէմիյէթ ի պէշէրիյէնին րէֆահիյէթ վէ սաա-

տէթի իշխւն էն ղիյատէ լիւզոււմը օլան շէյլէրտէն քէնտիտի մահրում տըր : Տէմիր եօլու խաթթընտան տըշարը չըգմըշ պիր լօղօմօթիֆին խաթթըն խարի- ճինտէ պուլունտըղը միւտտէթճէ նէ սահպի իշխւն նէ տէ ամմէ իշխւն պիր ֆախտէսի եօղ տըր : Էն ղի- յատէ գըյմէթլի վէ միւֆիտ օլմասընը իճապ էտէն շարթլար իճրա օլունմամըշլար տըր : Օ՝ կէրէք սահի- պինէ կէրէք ամմէյէ ֆախտէլի վէ միւճիպի մէմու- նիյէթ պիր սուրէթտէ գուլանըլամաղ , ղիրա անը եափան ուսթատըն անըն իշլէմէսինի միւրատ էթմիշ օլտըղը մահալտէ պուլունմամագտա տըր :

Տինտէն ասըլ միւրատ նէ օլտըղընը պիր տէֆա նաղարը իթիպարէ ալտըղընըղ հալտէ , անըն նէ տէ- րէճէ ազլէ մուվաֆըգ օլտըղընը կէօրիւրսիւնիւղ : Տինտէն մագտէտ բուհընըղը Ալլահըն միւրատ վէ գա- վանիյնինէ ուլտուրմագ տըր : Ճէնապը Հագգ քեամիլ վէ միւթէալ պիր Րուհ օլուպ բուհլարընըղ օլ Րուհ- տան նէշէթ էթմիշ տիր : Սիզին բուհլարընըղ Անըն բուհընըն միւշապէհէթինտէ եարատըլմըշ օլուպ պիր թաղըմ լաեթթէղայեհր (տէյիշլիմէզ) գանուշարա թապի տիրլէր : Իշպու գանուշլարը թէճալուղ էթ- մէքլէ բուհլարընըղը իզրար վէ իզլալ , նէշվ ունէ- մալարընա միւմանաաթ վէ անլէրի թահգիր էտէր- սինիզ : Շանը ինսանիյէթէ լայըգ սուրէթտէ իմրա- րը էօմր վէ ֆէզալիլ ի ինսանիյէյի քէսպ էտէպիլմէ- նիզ իշխւն սիզի թէվլիտ էտէն Րուհ իլէ միւնասէ- պաթ վէ միւշապէհէթի հագիգիյէնիզի մուհաֆաղա

վէ մէվճուտիյէթինիզին դավանիյն ի էսասիյէսինէ
 սըտզը տէրուն իլէ իթաաթ էթմէնիզին հէր հալտէ
 լաղըմէտէն օլտըղընը անլա՞մայօրմը սընըղ : Ճիսմանի
 մէսուտիյէթ վէ մահլուզիյէթինիզ իչիւն Ալլահ սիզէ
 կէօնէ կէօն իշթիհալար պախշ ու իհսան պուշուրմը
 օլտըղընտան , գուլլանմազէ անլէրին զէվզինի չը-
 դարմաղա հագղընըղ վար իսէ տէ , անլէրին սէֆա-
 սընը էօյլէ պիր սուրէթտէ սիւրմէլիսինիզ քի անլէր
 սիզին բուհանիճէ նէշվ ու նէմա պուլուպ քէմալէ
 էրմէնիզէ մանի օլմասընլար : Քէզալիք ճէնապը
 Հազգ սիզէ հըրս ու հէվէսլէր տախի իհսան էթմիշ
 տիր , քի անլէր վիւճուտընըղն սաիր հէր հանկի
 դըսմը դատար մուգատտէս իսէլէր տէ , ազլ ու ի-
 զանընըղըն քեսամլէն դապթ ու խտարէսի թահթըն-
 տա օլմալը տըրլար : Զէմինի նիմէթ ու պէրէքէթ-
 լէրին զէվզինի չըգարասընըղ տէյիւ սիզէ արզուլար
 տախի վէրիւմիշ տիր : Տէրունիսիզէ մէտհ ու սէնա
 վէ շան ու շէրէֆէ պիր մէյլ ու մուհապլէթ վէ
 զէվզ ու սէֆալարտան մահլուզ օլմաղա մախսուս
 պիր խասսիյէթ վէ գուտրէթ ի սամէտանիյէսինին
 էսէրլէրինի զէվզ ու էյլէնճէնիզ իչիւն գուլլանմա-
 յա պիր իզթիտար գօմուշ տըր : Սէֆասընը սիւր-
 մէնիզ իչիւն սիզէ քէնտի ասարը եէտ ի գուտ-
 րէթինի պախշ ու իհսան պուշուրմը իսէ տէ , անլէ-
 րի՝ Վահհապը աղիմիւշշանըն , ալի իսթիտատ վէ գա-
 պլիւիյէթինիզին թէրազզըսը իչիւն սիզէ պախշ ու իհ-
 սան պուշուրմը օլտըղը նիմէթ վէ պէրէքէթլէր մագա-

մընտա թէլագղը էյլէտիյինիզ թաղտիրտէ , թէմէթ-
թիւ էտէպիլիւր սինիզ : Ալլահա իսպատէթ վէ չէրիա-
թընա թէվֆիլի չարէքէթ էթմիշ օլապիլէսինիզ տէ-
յիւ Դէն Նահմա վալէլէճէյինէլ հէլ Դէր հագիլէ շէվֆ
ու սիւրուր էսէ Դըր : Շէրիաթա իթաաթ էթմէք-
սիզին ըուհլարընըդըն սըհէթ ու աֆիյէթի պէր քէ-
մալ օլամաղ , վէ անճագ սաղլամ պիր ըուհ ինէսնէ-
լէրին թապիի լէղզէթ վէ զօգուսընը ալըսլ զէվ
զինի չըգարապիլիւր : Աճէպա էնֆիյէ չէքմէքտէն
պօղուլմուշ օլան պիր պուրուհ կիւլիւն լաթիֆ վէ
խօշ զօգուսընը ալապիլի՞րմի : Պիայնի՛նի զէվզ ու
սէֆալարա էօմրիւն կէկեանէ վէ ասի մագսէտի
նազարըյլէ պագան պիր քիւսէ հաթթա հուզուզա-
թը նէֆսանիյէտէն պիլէ պիր թաթ ալապիլի՞րմի :
Իմտի ինսանըն տինսիզ օլտըղը հալտէ , կէրչէքտէն
էօմրիւն սէֆասընը սիւրէպիլէճէյինի զանն էթմէք
ապէս պիր չէյ տիր :

Սիզի սէվտիյիմտէն , վէ ումուրը տինիյէյէ էհէմ-
միյէթ վէրիլմէտիյի հալտէ էվվէլքի ինթար ու նա-
սիհաթլարըմտան սիզճէ սայքի պիր ֆաիտէ հասըլ օլա-
մայաճաղընա փէք ալա վաղըֆ օլտըղըմտան , իշպու-
խուսուսա խասսէթէն էհէմմիյէթ վէրտիմ : Զաթէն
մէսէլէյի սիզինլէ պէրապէր արիզ ու ամիզ թէֆ-
թիշ էտիսլ սիզէ խասսէթէն ըէճա վէ նիյաղ էտէ-
րիմ քի հէմ պիր վաճիպէի զիմմէթ , հէմտէ պիր
էմրի պասիրէթ մագամընտա նազարը տիզգաթընը-
ղը ումուրը տինիյէյէ չէվիրէսինիզ : Վաճիպէի զիմ-

մէթ նէ օլտըղընա զաթէն վազըփ իտլյինիզտէն օլ
սլապտէ թաթվիլի քէլամէ հաճէթ եօգ տըր : Շիմ-
տիտէն հազարը տիգզաթընըղը ումուըը տինիյէ-
յէ չէվիրմէնիզին պիր էմրի պասիրէթ օլտըղը պահ-
սընըն իզահընա կէլինճէ շու գատարընը զիքր էթ-
մէք քեաֆի տիր քի , պիր դաչ սէնէտէն թի-
ճարէթ իշլէրինին իշինէ տիւշմիւշ օլաճագսընըղ :
Պաղըլարընըղ սու կիպի իշլէրին իշինէ զաթէն կիրմիշ
սինիզ , Պու հալտէ եաշընըղը ալտըգճա , հիսսիյաթը-
նըղ սէրթլէշիր : Օլ իշլէրտէ մաիշէթ վէ միււհաղա
խուսուսընտա էօյլէ ուսուլ վէ ատէթլէր էտինիրսի-
նիզ քի անլէր սիզին թապիաթը սանիյէնիզ օլուր :
Սիզէ իճրա ի թէսիր վէ սիզի դապթ էտէճէք տօսթ ,
խըսըմ ու ազրապա վէ հալ ու քէյֆիյէթլէրլէ մուհաթ
պուլունաճաղընըղտան , տինսիզ եաշատըղընըղ միւտ-
տէթճէ լուհանիճէ հալինիզ պօղուլուպ , տիյանէթ-
քեարանէ պիր էօմր գապուլ վէ իմրար էթմէնիզ դայ-
րի միւմքին պիր շէյ հիւքմիւնէ կիրէր : Էկէր շանը
ինսանիյէթէ եազըլըր սուրէթտէ եաշայարադ ատէմ
օլմայը արգուլայօր իսէնիզ , չիմտիտէն պաշլամա-
նըղ իճապ էտէր : Էօյլէ պիր էօմր կէշիրմէյէ չիմ-
տիտէն պաշլամագ հիսպէթէն սիզին իշիւն տահա
նէ՝ գատար գօլայ տըր :

Պուրատա խասսէթէն սիզէ խիթապէն օլան իխ-
թար ու հասսիհաթլարըմա արթըգ խիթամ վէրիրիմ :
Պուրայա գատար սիզէ հէր նէ սէօյլէտիմ իսէ սըտգը
տէրուն իլէ վէ ճան ու կէօնիւլտէն սէօյլէտիմ : Պիր

վազըթ սօնրա երնէ կէօրիւշիւրիւզ : Պու տիւնեա-
տա պիղատէն հիչ պիւրիմիզ չօգ եաշամայաճադ իսէք
տէ , հէփիմիզ վազիֆէի միւքէլլէֆէմիզի մէրտանէ
իճքա էտիպ տէ , Ալլահա վէ քէնտի նէֆսիմիզէ
սատըգ գալըր իսէք , պիր մէլէքիւթի աղիմէտէ
ճէմ օլաճաղըզ վէ անըն թախթընտա տինիմիզին
Միւէսսիսինին ճալիս օլմուշ իտիյինի կէօրէճէյիզ :
Օլ պէրրագ կիւնիւն պիր ալթուէն սաաթընտա սէ-
մալի պիր պայըրըն իւզէրինտէ օթուրտըղըմըզ եա-
խօտ կէզտիյիմիզ սըրատա , խէլաա պոււմուշ հատտ-
սըզ հիսապըզ քիմսէլէրտէն միւրէքքէպ գալապալը-
ղը , եախօտ ուշմագտա օլան պիր մէլէյին կէօլկէսինի
պիլլուր կիպի պէրրագ հայաթ բրմաղընտա սէյր էտէր
իքէն , հէր հալտէ սիզինլէ իշպու մուհարբէրաթըմա
տաիր կէօրիւշիւպ գօնուշաճաղըմ : Իշպու մուհար-
բէրաթըմը օգումանըզտան տօլայը մէմնուէն վէ միւ-
թէշէքքիր օլուպ օլմատըղընըզը անլամագ իւզրէ ,
քէմալը սիզգաթլէ սիմալարընըզա պագաճալըմ , վէ
անլէրին սիզին իսլահը անվալընըզա վէ տահա ալի
պիր թէրագըզա թէշվիզ օլուէմանըզա , վէ ինսա-
նիյէթքիարանէ վէ տինտարանէ պիր էօմր կէչիրմէ-
նիզէ մէտար օլմուշ իտիյինի անլայաճադ օլուր ի-
սէմ , էլլէրինիզի սըզըպ ֆէվգէլատէ մէսէրրէթիմ-
տէն նաշի էշքրիզի թէէսսիւր օլաճաղըմ :

ՃԷՆԱՊԸ ՀԱԳԳԸՆ ՎԱՐԼԸՂԸ

Օլանլար մէյզէսպ ը ինքիպան ասար ը
գուսրէքսէն,
ալըրլար հիսսէ ի իպրէք քէմսուս ի քա-
պիսսան •
ՄԱՀՄԱԾԻՏ ԷՊԵՒՄ

Է՛յ բունը մէտհունչ, տալմըզ օլտըղըն խապը
կիրանը դաֆլէթտէն արթըզ պիտար օլ . սէնի իհա-
թա էտէն շու թէմաշակեանը փուրչիւքիունէ արթը
նազարը տիգգաթ էյլէ . քէնտինի վէ սաիր մախու-
գաթը մէշմուլը նիկեանը իպթիսար էթ . ասըլլէրինի
սուրէթ ի թէքէվլիւնլէրինի, շէքլլէրինի, ֆէվախտի-
նի պաշգա պաշգա նազարը թէհայեիւրէ ալ . ասարը
րահմէթի իլահիյէյէ նազըր օլան հէր գալպի մէշհու-
նը հայրէթ ու իճազ էտէն շու րէվապըթը մալա-
նիհայէ ի քեախնաթա պագ : Պազէն կէօք եիւղիւ-
նէ նազար էտէրիւ . անըն օ էլվանը միւշաշաա վէ միւ-
թէնէվլիէսինի, ալէմէ նէշը էտէն օ քէվքէպլէրի,
փէրթէվի մուհաթ օլտըղըմ էշեայը պանա այան է-
տէն օ շէմսի թապանը թէմաշա էթտիքճէ, մէֆ-
թուն վէ միւթէհայեիր օլարագ պու շէյլէր քիմի՞ն
էսէրի օլտըղընը քէնտի քէնտիմէ շու սուրէթլէ
սիւալէ պաշարըմ :

Պու գուպպէի ֆասիհէի սէմավաթը քիմ ինչա էյլէտի . . . : Հատտ ու ինսանէ կէլմէյէն օ դանատիլի օրայա քիմ թալիզ էթտի . . . : Շաշալարընը օ տէրէնէ ուզազ մէսաֆէլէրտէն պիղէ գատար իսալ էտէն օ քէվքէպլէր հաճկի սանիին էսէրի տիր . . . : Սնլէրէ օ դատար ինթիզամ թահթընտա սէյր ու հարէքէթի քիմ թալիմ էթտի . . . : Կիւնէչի թէնվիրի ալէմէ , իֆաղէի արզա մէմուր էտէն քիմ տիր . . . : Է՛յ սիւնէ տաղլար , սիղի պէօյլէ թարհը էսասը իւսթիւլար էտէն , սէրինիլի պուլուլարա դատար իլա էյլէյէն քիմ տիր . . . : Սիղի օ սէպլ ու խուրրէմ օրմանլարլէ օ մէյվէտար ալաճլարլէ , օ պին տիւրլիւ հաթի հէպաթաթլէ , օլ բէնկին էզհարը միւթէնէվլէ իլէ թէղսին էտէն քիմ տիր . . . : Շէվահըզընըզը գարլէ , պուզլէ սէթր էտէն , արղը իրվա վէ ինսա էտիճի օլ մէնպալէրի , հէր թարաֆա ֆէյզ ու պէրէքէթ վէ հայաթ պախշ էտիճի օ հէհրլէրի սինէնիզտէ հէպան վէ ճէրէյան էթտիրէն քիմ տիր . . . : Է՛յ կիւզէլ չիչէքլէր , պու զիյնէթի , պու արայիչի սիղէ քիմ պախշ էյլէտի . . . : Սիղին պու լէթաֆէթ ի տիլֆէրիպինիղի հուսուլէ կէթիւրէն պիր ալուճ թօիրազ պիր դաշ տամլասուտան իպարէթմի տիր . . . : Թէֆրիհի մէշամ էտէն օ բէվլայիհի թալիպէյի հէրէտէն պուլտընըզ . . . : Թէղսինի էնզար էտէն օ էլվանը կէօնա կէօնի սիղէ քիմ ինսան էյլէտի . . . : Է՛յ թօիրազլարը , սուլարը չէնլէնտիրէն մախլուգաթ , խըլգաթընըզա , հայաթը-

ներգա , թապիրյաթընըզա , սուրէթ ի թէայեիւշիւնիզէ
մուվաֆըզ օլան վէ գուվլէ ի իտրաքը պէշէրի տիւ-
շարը հայրէթ ու իսթիզրապ էտէն օ պին տիւրլիւ
խաւվաս վէ հաւվասը ածիպէնիզ քի մին աթիյէսի
տիր . . . : Ազլ ու իտրաքը քէմքէշթէ էտէն պու զա-
րաիպի տիւշիւնտիւքտէն սօնրա պիր տրալըզ քէն-
տիմի թէխաթթուրլէ սէրֆիրազը մախուգաթ օլան
նէվ ի պէշէրին խըլգաթ վէ մահիյեթինի թէէմմիւլէ
պաշլարըմ : Պու սըրատա տախի մուհայեր ի ուգուլ
պիր նիճէ խաւարըզ ֆէվճ ֆէվճ փիշի նազարը իսլը-
թիմէ կէլիր վէ կէօնլիւմիւ միւթէէսսիր էյլէր : Սիւպ-
հան Ալլահ . . . : Պիր ալուճ թօփրազ օ տէրէճէ մուհ-
թաղամ պիր վիւճուտա նա^սսըլ միւնզալիպ օլտու . . .
նա^սսըլ օլույօր քի օ վիւճուտա նա^սս պիր ուզվ քէնտի-
պինի մուհիթ օլան էշեայը կէօրիւյօր . . . պիր տի-
կէրի էթրաֆընտա հուսուլէ կէլէն էսվաթը իշիտի-
յօր , պիր իւշիւնճիսի հավայը թաթիր էտէն ը-
վայիհի թայեիպէտէն միւսթէֆիտ օլույօր , էֆքեա-
ըմըզը հէմնէվլիմիզ արասընտա թէմամը իյէ անլա-
յըպ անլաթմազ գասիլիյէթ ի կիրանըյմէթինի պի-
ղէ քիմ իհսան էթտի . . . : Հէլէ էն պէօյիւք պիր
նիմէթ օլան ֆիքր վէ նազարը քի քեաֆֆէյի էշեա-
յը միզանը տիգգաթա վուրմայա , արալարընտաքի
ըէվապըթ վէ միւնասէպաթը թէհարրիյէ վէ պու սու-
րէթլէ եէնիտէն եէնիյէ պիր չօգ մալիւմաթ վէ ֆէ-
վաիտ իսթիհասալինէ վէլհասըլ պէշէրիյէթիմիզի իս-
պաթէ մէտար տըր , նէրէտէն պուլտըզ : էյ Րապպ

իւլ էրպապ օլան Զաթը իւահի : Հագայիգի նագապի-
լի խորաք օլան պոռնճա մէասիրի խարիդայը թէէմ-
միւլ էտիպ տէ պոռնլար պիւթիւն սէնին էսէրը սոռն
ու գուտրէթին օլտըղընը նա՞սըլ ֆէհմ էթմէյիմ . . . :
Օլ էշեա իշինտէ սէնին հիքմէթինի , ատալէթինի
քի մախուդաթըն վէ խուսուսիյէ նէվի պէշէ-
րին մէսուտիյէթինէ սէպէպ վէ ալէթ տիր , նա՞-
սըլ միւշահտէ էթմէյիմ . . . : Էվլէթ , Ալլահըմ , պու-
քեաինաթ վէ անտէ օլան ասարը հայաթ վէ հայրա-
քեաթ վէ սէքէնաթ էզէլտէն ըահմէթրիլի սիւտուր
օլան ֆէրմանը գուտրէթպէյանը « Բիւն ֆէեէքիւռն »
ընլէ ճիլվէնիւմայը վիւճուտ ու չիւհուտ օլտու . . . :

Էյ վարլըր վար էսէն վար . Եօզ Եօզ , սա-
նա Եօզ սէմէ Գէ՛՛ սիււար .
Տէր հէր շէյին իօանը հէր կեան . Ալլահ ,
Ալլահ , Ալլահ , Ալլահ :

ԺԵ

ՊԱԳԱԻ ՐՈՒՂ, ԵԱԽՕՏ ԱԽՐԷՑ

Պագաւի բունս ինանըմասրդը
հալօէ, հիշ շիւսնէ եօզ քի շին
պիր ալազ իւզէրինճէ տուրան պիր
պինս քէմէրի, եախօս պիր ուշ-
բունսս նինայէքիէզիր օլան պիր
քէօիրիւ կիպի քիր :

ՄԱԳՍ ՄԻՒԼԼԷՐ

Պու հայաթ ը պի սէպաթ իշինստէ տախմա օղ-
բայըպ կէշիրմէքտէ օլտըղըմըզ էլէմ վէ պէլիյէլէր
վէ միննէթ ու հէվէսլէր, տիւնհատա հայվանը զայ-
րի նաթըզ տէրէճէսինստէ պիլէ պաիթիյար օլամա-
յան նէվ ի պէնի պէշէր իշիւն պիր հայաթ ը տիկէր
օլտըղընը իսպաթ էտէր : Էկէր մահիյնէթ ի ինսա-
նիյէտէ մէվճուտ օլան հէր պիր խասսա ազրպէթ
ճէսէտլէրիմիզ իլէ պէրապէր մահվ վէ պի նիշան օ-
լուպ տա ինսան իշիւն պու հայաթտան սօնրա ալ-
թըզ հիշ պիր շէյ իւմիտ ու ինթիզարընտա պու-
լունմազ իճապ էթմէյէճէք, վէ վաթան ը աուլիմիզ
պու տիւնեայա վէ նիհայէթ մազհարիյէթիմիզի նէֆ-
սիմիզէ վատ ու թէմին էտէպիլէճէյիմիզ էն պէօ-
միւք սաատէթին նէյլ ու միւշահէտէսի տախի եինէ

պուրայա միւսնհասըր պուլուսնաճագ իսէ , եա նէ-
տէ՞ն անա պիր տիւրլիւ նաիլ օլամայօրըզ : Էկէր
տիւսեայա կէլմէմիզ խայալի վէ զիհնի պիր թագըմ
թէլէզզիւղէր իչիւն իսէ , եա նէտէ՞ն օլ թէ-
լէզզիւղէր կէօնլիւմիւզէ զընապախշ օլմատըզ-
տան պաշգա , գալպլէրիմիզի տաիմա քէլալ ու մէ-
լալ իլէ մալամալ էտէյօր : Էկէր նէվ ի պէշէր հայ-
վանիյէթին մաֆէվզլինտէ պիր մէզիյէթէ մալիք տէ-
յիլ իսէ , եա նի՞չիւն հալվսուս վէ ապատանի լէզզէթ
ու իսթիրահաթընա մուզարէնէթ հալինտէ պիլէ
հայվանաթ ք սաիրէ կիպի էլէմ ու քէտէրսիզ , վէ
քէլալ ու մէլալսըզ իմրարը էյամ էտէմէյօրըզ : Է-
կէր ինսանըն նաիլիյէթ վէ վիւսուլընը իւմիտ էլլէ-
յէճէյի ոսատէթ՝ մուվտոզգաթ պիր լէզզէթ ու յա-
հաթտան իպարէթ օլաճագ իսէ , եա նի՞չիւն անա
տախի տիւսեանըն հիշ պիր թարաֆընտա նաիլ օ-
լամայօրուզ : Նէտէ՞ն իզթիզա էտէյօր քի սէրվէթ
ու զընա ինսանլարը պիր զաթ տահա կիրիֆթարը
րէնճ ու անա էտէյօր : Նէտէ՞ն իճապ էտէյօր քի
գայտ ք ար ու հիճապ անլէրի կիրիֆթարը թէապ ի
պիսապ էտէյօր : Նէտէ՞ն միւսպախա օլույօր քի
թահսիլ ի իւլուս ու ֆիւսուս անլէրին չիւպհէլէրինի
տէֆ վէ միւշքիլլէրինի հալլ էթմէք շէօյլէ տուր-
սըն , պիւթիւն պիւթիւն թէշվիշ ու թախսիշի եզ-
հանլարընա պախա օլույօր : Հա՞նկի շէյ իսթիլզամ
էտէյօր քի շան ու շէօհրէթ սէվտասը պիշարէլէրի
ազապ ու էլէմլէրէ տիւշար էտէյօր : Հասըլը , նէ՞

հիքմէթին էսէրի օլույօր քի պիւթիւն պու շէյլէր
էնհաի պիինթիհաի պէշէրի աօտուրմաղա քեւա-
ֆի օլամամաղլէ ինսան նէվպէնէվ պիր թագըմ ար-
զուլէրլէ պիզար վէ շուրիտէ էֆքեար օլմագտան
պաշ ալամայօր : Մախլուգաթը սաիրէ իմալիգին
քէնաիլէրէ թախսիս ու թանին էթաիյի աշվալ ու
մահալտէն իօշնուտ տըրլար տէյիւ կէօրիւնիւյօր :
Ախթէրանը սաիւման պիր մէրքէզի գատիւմ վէ հա
պիր մահրէքի միւսթաղիմտէ սաքին վէ եա մուհ-
թաղամէն տաիր օլուպ թէնվիրտաղը զէմինի տիկէր
օլմագ իշիւն սալաթէպաիլի մէքեան էթմէզ : Արզը
րէքին իւլ էրքեան տաիր հարաքէտաթը մախսուսէ-
փինի գանուհը գատիւմտէն այըրմամագտա քէվա-
քիպի ասիւմանիլէ սիյեան օլուպ պիր հայզը վալաի
ախէր թուրթմաղ իշիւն եէրինտէն զըմըլտամաղ :
Պիլ ճիւմիլէ հայվանաթը մէնուսէ վէ զայրի մէնու-
սէ տաղ վէ սահրալարտա կէզիպ տօլաշմագտա օլուպ
շէհր վէ գասապալարտա վէ պիր թագըմ ալի վէ
միւքէլլէֆ պինալար իշինտէ կէօնէկէօն նիմէթլէ-
րին լէզզէթլէրինէ մագհար օլան նէվի պէշէրին հալ
ու մէվզըլնէ աալա զըպթէշ օլմաղ : Գուշլար
էվճի հավատա մէսէրրէթլէ ուշարապ սահէի զէմինտէ
քէնաիլէրինտէն տահա պախթիյար պիր մախլուգ օլ-
տըղընը թէսալվուր պիլէ էթմէզլէր, եանի ճիւմիլէսի
շու տիւնեատա զէվգեապը լէզզէթքեամ վէ մու-
գարինի ահսէն մագամ տըր : Անճագ ինսան տըր քի
հէր հալտէ մէհճուրը րահաթ ու հուզուր օլուր . ին-

սան տըր քի տէրեա ի եէս ու էմէլին միյանէ ի կիրտապը ի զթիրապընտա պուլունուր , մահդուն օլուր , միւքէտտէր օլուր , վէլհասըլ շու ճիհանը ֆանիտէ սէպաթ վէ տէվամ իւզրէ յապթը դալպէտէճէք հիչ պիր շէյ պուլամազ : (Պօսիւէ) :

Բուհըմըղըն հպէտիյէթինի մուսատտըզ պիր իւքինճի պիւրհան վար իսէ , օ տա վիճտան տըր , ինսան էվվէլ էմրտէ մահքէմէ ի գալպիյէսի հուզուրընտա քէնտի քէնտինի մուհաքէմէ էթտիքտէն սօնրա , վէրէճէյի գարար իլամընը Հաքիմ ի Մութլազ հազրէթլէրինին թաստիպ ի ալիսինէ ալզ էտէր : էկէր այպ ու խաթա թէրքիպ ի ինսանինին նէթիճէ ի թապիիյէսի իսէ , միւճրիմանէ վասըթա իլէ միւսթանէլ էյսամը սաատէթի թէշվիշ էտէն պու ազիմ տէհչէթ նէտէն կէլիյօր : Նէտամէթ նի՛շիւն օլ գատար մէխուֆ տըր քի , ինսանը ֆազր ու դարուրէթէ , վէ ֆազլիլէթին ահքեամը շէտիտէսինէ պօյուն էյմէքիյի , դայր ի մէշու սուրէթտէ էմլալ ու էշեա ճէմինէ թէրճիհ էթտիրիյօր : Գափլան շիքեաբընը փէնչէ ի գահր ու շիտտէթինտէ փարէ փարէ էթտիքտէն սօնրա , լահաթ ուշգուշա վարըր , ինսան իսէ պիր ֆիլ ի դաթլը իրթիքեապ էթտիլի վապթ ուշանըզ գալըր , խալի եէրլէր արար , վահտէթ ու ինզիվա տա քէնտիսինի գօրպուտըր . մէզարիսթանա իլթիճա էտէր իսէ տէ , մէզարլար տա քէնտիսինէ տէհչէթ վէրիւր : Պաղըշը տալիմ միւսթէհարրիք վէ միւզթարիպ տիր : էթրաֆընա աթֆը

նիկեա՜ն էթմէյէ գօրգար , տիվարլարա ինալէ ի նա-
զար էթմէքսէն ինթիրազ էտէր , չիւնքի նազարը-
նա երիշէն հէր նօգթատա ճինայէթինի խաթթը
ճէլլի իլէ թարիֆ վէ թահրիւր էթմիշլէր զանն էաէր ,
Հայաթը քէնտիսինէ իշքէնճէ վէրմէքիչիւն քէսպի
սաֆվէթ էտէր , կէճէլէյին պիր թագըմ գօրգունճ
շէօլէլէր կէօրիւր , հէր կէզտիյի եէրտէ մուգաթէլէ
գօգուսը ալըր , քէնտի էլի իլէ հազըրլատըլը թա-
ամլարտան տիմազընա զէնր շէշնիտի կէլիւր , գու-
լաղը զայէթլէ հազլիքլէշէրէք հէր քէսին սիւքիւթ-
տէն պաշգա պիր շէյ իշիտէմէտիյի եէրլէրտէ կիւ-
րիւլթիւլէր իշիտիւր , վէ տօսթուսը գուճաշլաթ'քէն ,
էլպիսէսինին ալթընտա պիր խանշէր սազլանմըշ
օլտըլընը զանն էտէր :

Էյ վիճտան , աճէպա զօլը պէ հապանի մի
սին : Քէնտի քէնտիմէ շուսիւայը իրատէտէյօրըմ.
Էվրօփատա պուլուստըլըն հալտէ , հիշ քիմէսին
խապէրի օլմայաճաղընը պիլէրէք , Չինտէ պիր ա-
տէմ էօլտիւրմէյի , վէ օլ ատէմին ագար ու էմպ-
քընըն քէնտինէ ինթիզալ էթմէսինի արզու էլլէսէն ,
պէօյլէ պիր արզույը ֆիլիլի իճրայէ տէյիլ , զինէն
թասմիմէ պիլէ բիզա կէօթէրթիբիսին : Ֆագր ու
զարուրէթիմին տէրճէ ինիհայէտէ օլտըլընը թէսալ-
շուրլէ պէրապէր պու արզումըն իւղէրինէ Չինլի-
նին ֆիւճճէթէն վէ պիլա զանմէթ վէֆաթ էտէճէ-
յինի , վէ քէնտիսինին հիշ պիր վարիսի օլմառշը
կիպի , էմլաքընըն տախի Չին հիւքիւմէթինէ ֆաի-

աէմէնտ օլմայաճաղընը ֆարզ էթսէմ , վէ քէնտի-
սինին իլէլ ու էմրաղ եիւքիւ ալթընտա էզիլմէք-
տէ օլտըզը ճիհէթլէ էօլիւմիւն քէնտիսի իչիւն այնի-
հիմէթ խաիյինի թէսաւվուր վէ թէխայեիւլ էթսէմ ,
պու պօշ թէվիլաթումա գարչր հակէհանի պիր սէ-
տանըն պէօյլէ պիր ֆարզիյաթըն ֆիքր ու թէսաւ-
վուրը ալէյհինտէ պիլէ օ դատար շիտտէթլի շիտ-
տէթլի պաղլըտըզընը իշխաիյօրըմ քի , վիճտանըն
հազիլի օլտըզընա շիւպհէ էթմէքլիք իհթիմալը գալ-
մայօր : (Շաթօպրիյան) :

Էկէր բուհըն պաղասը իչիւն շէրիրին զալէպէ-
սինտէն վէ սալիհին մազլումիյէթ վէ մազտուրիյէ-
թինտէն պաշգա պիր տէլիլ վէ պիւրհան օլմասա ի-
տի , եալընըզ պու տէլիլ պիլէ բուհըն պաղասընա
տաիր օլան հէվ շէքք ու շիւպհէլէրիմի տէֆ ու ի-
զալէյէ քեաֆի օլուր իտի , զիրա քեաիւնաթըն ու-
մումի ահէնկ ու ինթիզամը իչինտէ պէօյլէ պիր
ինթիզամսըզըզ կէօրէրէք անը հալլ ու ֆասլ էթ-
մէյէ չալըլըր , վէ աէր իտիմ քի . «Եէթէր քի ատիլը
պիր Ալլահ վար տըր վէ մազլում վէ մազտուրլաբ
իչիւն հէր շէյ մէզարտա խիթամ պուլմայըպ անլէ-
րին հագզը իհգազ օլունաճազ տըր » (Ժան Ժազ Բու-
սօ) : Մէզարըն պիլտէ հասըլ էթտիյի օլ գուվլէթ-
լի թէսլր աճէպ հէտէն հէշէթ էտէյօր : Պիր դաշ
հապպէ թօզ թօիրաղըն պիղիմ հիւրմէթ վէ բիայէ-
թիմիղէ չայան օլմասընտան մը : Հիչ ասլա . պիղ
ապա ու էճտատըմըզըն քիւլիւնէ եալընըզ շու սէ-

պէսպէ մէսնի , եանի խաֆի պիր սէտանն դուլագ-
լարըմըղա անլէրտէ պուլընտն հէր շէյին մահլ ու
ու զաիլ օլմամըշ իտիյինի ֆըսըլտամանա մէսնի
հիւրմէթ ու ըիայէթ էտէրիզ ։ Քիւրէի արզըն ճէ-
մի ի ազվամը արասընտա ճէնաղէ ալայը ըէսմ ու
այինլէրինին մուղատտէս աստ ու իթիպար օլուն-
մալարը իշթէ պուլնտան հէշէթ էթմէքտէ տիր Մէ-
զար ուշգուսընըն էպէտի ուշգու , վէ մէվթին պիր
թէպտիյի սուրէթտէն պաշգա պիր շէյ օլմատըղընա
հէր քէս վիք ալա վազըֆ տըր ։ (Շաթօպրիյան) ։
Գաֆէստէքի դուշուն հէ սէպէպտէն չըրիլընդպ
սուրտուղընը պանա սէօլէր իսէն , պէնտէ սանա
ճանըն զէմինի հէսնէլէրտէն հէ սէպէպէ մէսնի պը-
զըպ օսանաղընը պէյան էտէրիմ ։ Գուշ դանատլա-
րա մալիք տիր , գանատլար սաիի հաւալանըպ հա-
վատա քէմալը հուրրիյէթլէ ուշմագ իչիւն եափըլ-
մըշլար տըր ։ Ճան էօլիւմսիւղ տիր , խարնուպ եէյէ-
րէք եաշայամազ ։ — Պիր թագըմ իշլէրի իճրա վէ իք-
մալ էթմէք իւզրէ խալգ օլընմըշ իտիյիմի հիսս է-
տէյօրմ ։ Նալընըպ պիր թագըմ իշլէրին իճրասընա
պաշլայըպ տա անլէրի եարը պուշուպ պրագմագ ,
էօմրիւ պիւսպիւթիւն պօշունա կէչիրմէք տէմէք
տիր ։ Խալիգ թաալա հազրէթլէրի պանա քէմալի-
յէթի միրաս վէրմիշ տիր , վէ մատամ քի իշպուհ հա-
յաթ ը միւսթէտարտա իհրազ ը քէմալ էթմէյէ ֆուր-
սաթըմ օլմայօր , անա հաիլ օլմագ իչիւն էպէտի
հայաթա մալիք օլմագլըղըմ իգթիզա էտէր ։ (Պի-

չըրի Գիտութեամբ) : Այլա՛ն հիշ պիտի շէյի պիլա մագսէտ
խալիկ էթմէմիշ տիր : Ճէնապը Հագգ ինսանա հէր
նէ գուզվէթ ու իզթիտար պախշ էթմիշ իսէ ,
պիր մագսէտէ մէսնի վէրմիշ տիր : Իմաի մատամ
քի Այլա՛ն ինսանա իլէլ էպէտ թէրագգը էտէպիլէ-
ճէք իսթիտատ վէ գապիլիյէթլէր ինսան պուլուր-
մուշ տրր , ու իսթիտատ ու գապիլիյէթլէրին իլէլ
էպէտ թէրագգը էթմէլէրինի միւրատ պուլուրմըշ
տրր : Ատէմ գուզվէ ի սամիյէ մալիք տիր , խա-
րիճտէ անըն իշիւն սէտա վար տրր : Գուզվէ ի պա-
սարա մալիք տիր անըն իշիւն խարիճտէ նուր վէ
վէ գիյա վար տրր . ինսանտա սուսուզլըգ հիսսի
վար , խարիճտէ տըն իգնա էտէճէք սու վար տրր .
ինսան հիւսն ու ճէմալտան մահգուզ վէ միւթէլէղ-
գիւզ օլմագ գուզվէթինէ մալիք տիր . խարիճտէ օ
գուզվէթի իգնա էտէճէք կիւղէլ նէսնէլէր վար
տրր : Բու՛ն ը ինսանի էպէտի հայաթա նախ օլմաղա
իշթիյագ էթմէքտէ տիր , տէմէք քի անըն ու ար-
գու վէ իշթիյագընը իգնա էտէճէք պիր էպէտի հա-
յաթ վար տրր : Նասրլ քի պիր աղաճ տալը հափ-
րագ վէ չիչէքլէրինին լէնքլէնիպ նէշվ ու նէմա
պուլմասը իշիւն , թապիաթը նէպաթիյէսի իզթի-
գասընճա , գիյա ի շէմաէ տօղլու ուղանըր , վէ նա-
սըլ քի փուսուլա իպրէսի քիւրէ ի արզըն գուզ-
վէ ի մըզնաթըսիյէսի սէվի իլէ տալմա գուլպա
միւթէվէճճին օլուր , էօյլէ տալի կէօրիւնմէղ օլան
Զաթը ճէլիլն սէվգ ու թէսիրինտէն նաչի բու՛ն ը

ինսանի ալէմ ի զայս իշխան օլան արզու վէ իշթի-
յազլէ սուզան օլուր : — Բուհլարըմըզն զայնթ
սատէ վէ էսասի պիր չէքլ ի Եէկեանէսի վար սըր ,
վէ օլ չէքլ տախի ֆիքր տիր , զիրա սաիր հիչ պիր
վէճնլէ բուհ ը ինսանի ֆէրգ ու թէմնիզ էթմէ-
միզ միւմքին տէյիլ տիր : Ֆիքր իլէ մատտէ արա-
սընտա պէօյիւք ֆէրգ վար տըր : Ֆիքր հայաթըմը-
զն տահա ալի զըսմընա ախտ օլուպ , պէյին Եա-
խօտ ազալէ տէյիլ տիր : Ֆիքր ու միւլահազատա
մատտէնին խասսիյէթլէրի պուլուհմատըզնտան
թուլ վէ արզ վէ սըզլէթ վէ բէնքտէն արի օլուպ
շայրի գապիլի ինզըսամ սըր : Պէտէնիմիզի թէչքիլ
էտէն մատտէ պուհտան քիւլլիյէն ֆարզը սըր :
Մուհապպէթ դալպտէն սիւտուր էտէր տէմէքտէն
միւրատըմը՝ մուհապպէթին պիր վէճնլէ թահրիք
օլուհմըչ գան տամլասը Եախօտ տիթրէմէքտէ օլան
պիր ազալէ թէլի օլտըզնը իմա էթմէք օլմայըպ ,
անճագ անըն ճանտան աքս էտէն պիր չէօլէ ի զիյա
Իսիյինի անլաթմագ սըր : Պու խուսուս ֆիքր ու
միւլահազա հագընտա տախի սահլահ տիր : Պէրաքս
ճէսէսիմիզին վէ սաիր պիր չօգ ճիսմէրին միւթէ-
նէվլի չէքլլէրի օլուպ , իչպու չէքլլէրտէն հէր պի-
րի միւրէքքէպ , գապիլի ինզըսամ , մայիլի գէվալ
վէ ֆանի տիր : — Պիզղաթ ալէմի թապիաթ բուհումը-
զն պագասընա տաիր պիզէ թէմինաթ վէրիր : Պու
սուլլուհնըն պիզէ հէրէտէն կէլաիյինի պիլմէզ իսէմ
տէ , կէօրիւյօրըմ քի հայաթ ը ու խրէվիյէ հիսսիին-

սանըն ըրունուտա մէրքիուղ արըր : Քեաֆֆէ ի մի-
լէլ վէ ագվամըն իթթիֆայըր արա ու էֆքեարը իլէ,
պիղ ըրունուղըն պաղասընա ինանըրըզ : Պաղա ի
ըունա տաիր օլան իչպու էֆքեար ու իթիգատ
տիննետա տաիմա մէվճուտ վէ հիւքմֆէրմա օլա-
կէլմիչ օլուպ , ճամի ի ուլում ու քէմալաթ օլան
զաթլարտա տանա զիյասէ ըէվնադ վէ շաշտա իլէ
զիյասիաշ օլուր :

ԺԳ

Յ Է Ս Ի Ր

Կէօֆ գուպպէսի պիք քաւ սուսս
պիլէ սիսիէզիք օլուր :

ՆԱԹԱՆԱՅԷԼ ԶՕԹՕՐՆ

Քեաինաթա պիր աթֆ ը հաղար էթտիյիմիզտէ
կէօրիւրիւղ քի , պէօճէքտէն պաշ մէլէլէ , գում
հապպէսինաէն տաղ վէ քիւրէ ի արզա , շէպնէմ
գաթրէսինաէն պահր ը մուհիթէ , եաղմուր գաթրէ-
սինաէն գալս ը գուզահա , ըրմագ եա տէնիդ եալը-
սընտաքի շաղըլ թաշընտան լէվ ի սէմատա լէման
էտէն աֆիթապ ը ճիհանթապա , սահրա չիչէքլէրի
արասընտա լաթիֆ լաթիֆ էսէն պատ ը սէպատան

օգիանօսորն՝ թապիաթըն ահէնկի ումումիսինէ զաթը-
լան հէյպէթի կիւմպիւրտէյիչէրինէ վարընճայա գա-
տար քեաինաթտա պուլունան էչեանըն քեաֆֆէսի
եէքաիկէրինէ մէրպութ տըր : Ճիհանտամէ վճուտ էչ-
եանըն ճիւմլէսինին եէքաիկէրինէ մէրպութ օլտըգ-
լարը շէօյլէ տուրսըն , հատիսէ վէ վազըալէր տախի
պիրի պիրլէրի իլէ իրթիպաթտա պուլունտըղլարըն-
տան , հիչ պիր հատիսէ եա վազըա սաիրլէրինի
միւթէէսսիր գըլմագսըզըն կէլիպ կէչէմէզ : Հէր
վազըա , էվվէլճէ գուհուրա կէլմիշ օլան պիր հա-
տիսէտէն նէչէթ էթմիշ իտիյի կիպի , հաիզ պու-
լունտըզը էվսաֆ ու խավվաստան պազըսընը միւ-
թէազըպէն գուհուր էտէճէք հատիսէլէրէ իլհագ
էթմիշ գուվվէթինէ մալիք օլմաղլէ , քէնտիսինտէ
եախօտ սէլէֆլէրինտէ պուլունան մէնֆաաթ եա մա-
զարրաթը օլ վազըալէրէ տախի կէչիրիր : Իշթէ պու-
վէճհլէ թէք պիր վազըանըն թէսիրի ասըլարճա
միւտտէթ տէվամ էտէր , վէ եէնի եէնի շէքլ ու
սուրէթլէրէ կիրէրէք եինէ զահիր օլուր : Ինսանըն
պու տիւնեատա իճրա էթտիյի հէր պիր ամէլ՝ ու-
ճու էպէտիյէթէ զատար ուղայաճազ օլան պիրզէն-
ճիրին պաշլանկըճը տըր :

Պիզ պու տիւնեատա մուխթէլիֆ վէ միւ-
թէատտիտ թարզ ու թարիզլէր իլէ , եանի այ-
նի աիլէնին , այնի ճէմաաթըն , այնի միլլէ-
թին վէ այնի քիլիսէնին աղասը սըֆէթիլլէ եէք-
աիկէրիմիզէ մէրպութ օլտըզըմըզտան , հէր պիր

մուսամէլէմիդ սահրլէրինէ հէր հալտէ թէսիր էտէր :
ինսան սէօյլէտիյի հէր սէօղլւն , իճրա էթտիյի հէր
ամէլին արգասընտան պիր նէթիճէլէր սիսիլէսի չէ-
քիպ կէթիրմէքտէ օլտըղը տիւչիւնճէսիյլէ տիւչարը
տէհչէթ օլսա , տօղլուսը եւրի վար տըր : Հիչ պիր
ֆիլի ու ամէլիմիդ հօգ տըր քի , ախլագ ու աթվա-
րըմըղը պաղը տէրէճէ չէքլ ու սուրէթէ գօմասըն ,
վէ թէսիրինի էթրաֆըմըղտա պուլուան քիմսէլէր
իւղէրինտէ կէօսթէրմէսին : Էյի պիր ֆիքր եա ամէ-
լիմիյին միւսմիր օլտըղլարընը կէօրիւնճէյէ գատար
հաշայամասագ պիլէ , անլէրին հէր հալտէ սէմէրէտար
օլաճագլարընա հիչ շիւպհէմիդ օլմասըն : Վիւճուտըմըղ
հախօտ մէմուրիյէթ եա մէշղուլիյէթիմիդ հէ գատար
էհէմմիյէթսիւղ տէ օլսա , հիւսն հախօտ սու ի իպրէ-
թիմիլին թէսիրի հէր հալտէ կէօրիւլէճէք տիր :

Յիւհագիդա , ինսան պու տիւնհատա պիլէ պիր
նէվ հայաթը էպէտիյէյէ հաիլ օլույօր : Ճիհանտա հիչ
պիր ֆէրտ հալընըղ պաշընա տուրմայըպ հէյէթ ի
իճթիմայիյէ ի պէշէրիյէնին էճղա ի միւլթէմմիմէսին-
տէն պիրի տիր , վէ քէնտինին կէօնէ կէօն թաւր ու
հարէքէթլէրիլէ , ինսանլտըն խալը հախօտ շէրրի-
նի մուվագդաթէն , հախօտ միւէպպէտէն եա ար-
թըրմագտա , եա տա էքսիլթմէքտէ տիր : Հալը հա-
ղըրըն քէօքիւ մաղիտէ օլտըղը , վէ ապա ու էճտա-
տըմըղըն սիրէթ վէ իպրէթլէրինին թէսիրաթը հալա
իւղէրիմիլտէ այան վէ հիւմայան օլտըղը միսիլլիւ ,
պիղ տախի ումուր վէ մէսալիհի եէվմիյէմիլլէ էվ-

լատ ու. Էնսալըմըղըն ահվալը հայաթ վէ թարզը և մախէթլէրինի թահին վէ թէրթիպ էթմէքտէյիզ, Խոսան ճէմի ի ասարը սալիֆէնին սայ ու զայրէթի, թէրպիյէ վէ թիմարըյէ և էթիչմիչ պիր մէյվէ տիր, Նէսլ ի հազըր ամալ ու էֆքեսար ճէրէյանը մըքնաթըսիյէսի վասըթասըյէ էն գատիմ գէմանը մազիյի էն պաիտ զէմանը միւսթազպէլէ րապթ էթմէքտէ տիր, Պիր ատէմին գազլ ու ամէլլէրի հիչ պիր վէճնլէ պիւս պիւթիւն մահվ ու զաիլ օլմազ, Անըն վիւճուտը հովտայա վէ թողա թօիրազա միւնգաւիպ վէ հէպա օլա պիլիր իսէ տէ, էյի ևաիօտ քէօթիւ գազլ ու ամէլի ալէտ տէվամ սէմէրէ հասըլ էթաիյի ճիհէթլէ, անըն հիւսն ևաիօտսու ի թէսիրի ճէմի ի Էնսալը ավիյէ իւղէրինտէ զահիր վէ այան օլուր, Մր. Պապպէյճ տէյօր քի, «Իւզէրինտէ էյի ևաիօտ ֆէհա էսէրլէր պուլունան հէր զէրէ իւլէմա վէ հիւքէմանըն քէնտիսինէ վէրմիչ օլտըղը հարէքէթլէ միւթէհարրիք տիր, Հաթթա հավա պիլէ զայէթ պէօյիւք պիր քիթապա պէնգէր անըն սահիֆէլէրինտէ պէն ի պէչէրին աղընտան չըգան սէօղլէրին քեսաֆիէսի, ևանի իֆա օլունմամըչ հէղրլէր, իճրա օլունմամըչ վատ ու ահուար, լակէթէզայիէր վէ ճէլլի հարֆլարլէ ևաղըմըչլար տըր, Էկէր թէնէֆֆիւս էթաիյիմիզ հավա՝ սէօյէտիյիմիզ սէօղլէր իլէ պէյան էթաիյիմիզ ֆիքրլէրին չահիտ ի ատիլի վէ միւլլէրրիս ի պինաղլիրի իսէ, արզ, հավա վէ տէրեսա տախի էֆալ ու ամալըմըղըն

էպէտի շահիտէրի տիրութիւնը : Էսպասուելով թապիրայէտէն նաչի , ետխօտ ինտանլար մարիֆէթի իլէ հուսուելէ կէլէն հըզ ու հարէքէթ էպէտէն մահլ ու զալի օլմազ : Գատիրի Մութլագ հազրէթլէրի զաթիլի էլվէլին , ետնի Կայէնին ալնընա անըն ճիւրմ ու ճինայէթինի կէօսթէրէն պօզուլմազ պիր ալամէթ վազ էյլէտիյի կիպի , հէր պիր միւճրիմ վէ ճանինին տալի իրթիքեապ էթմիշ օլտըզը ճինայէթի իպրար ու իթիրաֆա մէճպուր օլմասը իշիւն անըն սիմա ու իմասընա պիր թազըմ ալամէթլէր վազ էյլէմիշ տիր , պիրա անըն ֆանի ճէսէտինին հէր պիր զէրրէսի , մահալմա վէ նէվճէ նէ կիպի թէպէտաիւլաթա . օլրար իսէ օլրասըն , ճինայէթի իրթիքեապ էթմիշ իտիյի զէմանտաքի հարաքէթինի մուհաֆազա էթմէքտէ տիր : » Ծօն Գըմմինկ տախի պու պապտէ շէօյլէ տէյօր . « Հէփ ամէլլէրիմիզ պիւթիւն ճիհանըն սէյրճի օլտըզը պիր թէմաշակեհաշ ինթիզալ էտէրլէր , վէ սէօզլէրիմիզ իլէլ էպէտ տէվամ էտէճէք աքսը սէտալարա միւնդալիպ օլուրլար : Հալ ու հարէքէթիմիզլէ սաիր տտէմլէրէ ալէտ տէվամ իճրաի թէսիր էթմէքտէյիզ : Պիթարաֆ զալմամըզ ետխօտ տուրմամըզ միւմքին տէյիլ տիր , եաշատըզըմըզ միւտտէթճէ ամիլ վէ միւլէսսիր օլուրըզ , վէ հաթթա էօլտիւլքտէն սօնրա պիլէ եինէ սէօյլէրիզ : Պիւթիւն ճիհան իլէլ էպէտ սէյր էտէն , իլէլ էպէտ տիւլէյէն պիր ճիւմհուրը ազիւմ , վէ պիւթիւն քեալինաթ պէնի պէշէրին ազվալ ու էֆալընը , ամալ

ու էֆքեարընը իլէլ էպէտ գայտ էտէն պիր ֆօնօկ-
արը : » Իշթէ պու վէճնէ իճրա էթտիյիմիզ հէր պիր
ամէլ , սէօյլէտիյիմիզ հէր սէօզ , էլլէթ , հաթթա
կէօրտիւլիւմիւզ հէր պիր ամէլ , իշիթտիյիմիզ հէր
սէօզ պիլէ էօյլէ թէսիրաթ հասըլ էտէրլէր քի , եա-
լընըզ պիլիւմ հայաթը միւսթապպէլէմիզ իւղէրինէ
տէյիլ , հաթթա պիւթիւն պէնի պէշէր իւղէրինէ իճրաի
թէսիր էտէր : Պու սէպէպլէրէ պինաէն , սէօզ վէ ամէլ-
լէրիմիզտէն տօլայը զայէթ պէօյիւք մէսուլիյէթ թահ-
թընտա պուլընըյօրըզ : Հիշ պիր քիմսէ « Պէն գարըն-
տաշըմըն մուհաֆըզը մըյըմ , վէ իսթէտիյիմ կիպի հա-
րէքէթ էթմէյէ հուրր տէյիլմիյիմ , » աէյէմէզ . զիրա
գօլէրա եա տաիր պուլաշըզ պիր իլլէթտէն թութուլ-
մըշ պիր քիմսէնին եանընա վարան հէքիմ , եա սաիր
պիր զաթ փաքլէնիպ թէմիւլէնիմէտէն պաշգալարըն
եանընա վարըրտա , միւճազաթա սէզաւար օլտըզը
կիպի , հէր քէս տաթի քէնտինին ախլադ ոււատաթը
մուզիրրէսինաէն տօլայը այնի տէրէճէտէ չայանը
ճէզա տըր : Էյ տօսթոււմ , էկէր մէզմոււմ ախլադ
սահիպի իսէն , սէն քէնտի իւղէրինտէ գօլէրայա
թութուլմըշ պիր ասէմին թաշըտըղընտան տահա
միւհիլք օլան իլլէթ թօխոււլարը թաշըմապտասըն :
Պինաէն ալէյ , սէն քէնտին էյի օլմազա վէ սաիր-
լէրէ հիւսնի թէսիր էթմէյէ չալըշ :

Ինսանլար եէքտիկէրլէրինէ իքի եօլ իլէ , եա-
նի եա տօղրուտան , եա տա տօլայըտան , եա խա-
պէրլէրի օլարապ , եա տա օլմայարապ իճրաի թէ-

սիր էթմէքտէ տիրւէր , Պիզ պագըչըմըզլէ , կիւլիւմ-
սէմէմիզլէ , սաիրւէրէ վէճն ի միւշարէքէթ կէօս-
թէրմէմիզլէ , շէն վէ միւ Ֆէրրիհ , եախօտ մահպուն-
վէ մազմուս թապ ու միզաճըմըզլէ պէն ի պէշէրէ
իճրա ի թէսիր էյլէ տիյիմիզ միսիլլիւ , իրատ էթտի-
քիմիզ նութզլար , իճրա էթտիյիմիզ միւպահասէ վէ
միւճատէլէլէր վէ գալէմէ ալտըղըմըզ բիսալէ վէ քի-
թապլար իլէ տախի անլէրէ իճրա ի թէսիր էթմէք-
տէյիզ , իճրա ի նուֆուզ ու թէսիրէ մախսուս օլան
իչպու ալէթ վէ վառթալար իչինտէ պէնճէ էն միւ-
էստիրի քիթապլար տըր : Պիր ատէմ քէնտինին-
թավր ու հարէքէթի , գալլ ու Ֆիլիլի վասրթասը
իլէ ծն տտէմէ իճրա ի թէսիր էտէր իսէ , եաղտըղը
եա թէրճէմէ էթտիյի քիթապ իլէ պինլէրճէ , ծն
պինլէրճէ , վէ հաթթա միլիօնլարճա քիմսէլէրէ իճ-
րա ի նուֆուզ էտէր : Միւտտէամըզը իսպաթ իչին-
ժան ժազ Բուսօնըն Եւիլդու համ էտէրի իլէ Հէնրի
Ուօրա Պիչըրըն հէմչիրէսի Հարրիյէթ Սթօլըն Ադ-
քաւ Թոլմուսի Տնակը համ էտէրինի դիքր էթ-
մէք քեաֆի տիր : Պունլարտան պլիւնին Ֆրան-
սատա , տիկէրինին իսէ Միւճ. Ամէրիգատա նէ դա-
տար պէօյիւք թէսիր հասըլ էյլէմիշ օլտըղը զան-
նրմճա զարիյուն ը քիրամըմըզն էքսէրիսինէ բտնա
մալլիւմ աիր : « Եախչի քիչի եարէնինտէն պէլլի
օլուր » տէրլէր : Պունտան անլաշըլըր քի , պիր ա-
տէմ տիկէր պիր ատէմին Ֆէդաիլ եա նէգաթիսինտէն
միւթէէսսիր օլմագսըզըն ուզուն միւտտէթ անընլա-

կէօրիւշիւպ դօնուշամաղ , Գիթապլար տախի պիր
նէվ տօսթ օլտըզլարընտան , պիր քիմէ անլէրտէն
թէսիրաթ ը մուխթէլիֆէ ալմագսըզըն ուզուն միւտ-
տէթ անլէրի մէշգ ու միւթալաս էտէմէզ , «Թօմ-
սընըն ասարընը օգուտըղըմտա , » տէյօր Կօտուլին ,
«պէն տէ Թօմսըն օլուրըմ , Միլտոնըն ասարընը օ-
գուտըղըմտա . պէն տէ Միլտոն օլուրըմ , Պէն ատէ-
թա պուգալէմուն (պիր նէվ քէրթէնքէլէ) միսիլիւ
իւզէրինտէ տուրսըղըմ մատալէրին ընկէրինէ
կիրէրիմ : » Պագը ատէմէր խանլէրինտէ էօյլէ քի-
թապլար պուլունտըրըրլար վէ օգուլլար , քի էկէր
քիւթիւպ իւ մէվքիւրէ պիրտէն պիրէ թէճէսսիւմ վէ
թէճէսսիւտ էտիպտէ ինսան հէյէթինէ կիրսէլէր ,
հիշ չիւպհէ եօգ քի անլէրին քէնսի խանլէրինտէ
զալմալարընա ասլա միւսասատէ էթմէյիպ պիր ան
էվվէլ անլէրի թարտ ու թէպիտէ չալըշըրլար :

Էլ եէվմ էվրօփատա Փանչիյաթ վէ ճինայա-
թըն չօղալմասընըն էսպապը մուճիպէսինտէն պիրի .
վէ պէլքի պիրինճիսի շէրէֆ ու հայսիյէթի մանվ ,
վէ ախլագ ու ատապ ը իխլալ էտիճի նէշրիյաթ ը
պի էտէպանէ վէ ըէզիլանէ օլտըղը հէր թարաֆտա
թապտիգ վէ թէսլիմ օլունուպ , պագը մէմալիքտէ
անլէրին մէնի զըմնընտա թէտապիր ի զէճրիյէ իթ-
թիխաղ օլունմըշ իսէ տէ , Ֆէնալըղըն էօնիւ ալը-
նամամըշ , վէ միւրուր ը զէմանլէ պու կիպի նէշ-
րիյաթըն մուճիպ օլտըղը թէսիրաթ ը մուզիրրէ
թէվսի ի տաիրէ ի սիրայէթ էթմէքտէ պուլունմըշ

տըր , Պուստիկիւ նէշրիյաթտա էն զիյատէ աշգ
ու մուհապպէթտէն պահս օլունուր , էն զիյատէ պի
էտէպանէ վէ բէվիւնէ թաւր ու հարէքէթլէր ուս-
թալըգ վէ մէհարէթ աստ ու իթիպար օլունուր ,
Դապիւն վէ մուղիրր ատէթլէր քիւպարըգ վէ նէգա-
քէթ նայըլըր , Սէֆահաթ , Փահշիյաթ վէ Փըսգ ու
Ֆիւհուր օ գատար աշըգ սուրէթտէ թարիֆ ու թէվ-
սիֆ , օ գատար ճալիպ լէնքլէրլէ թէրսիւմ վէ թաս-
վիր օլունուրլար քի , կէնճլէր չէօյլէ տուրսըն ,
սինն ի քէմսլէ էրմիշ օլանլարըն պիլէ գալպլէրի
ալթ իւսթ օլուպ , հիսսիյաթ ը չէվանիյէլէրի թահ-
րիք օլունուր , Լաքին պաղըլարըն իտտիադընճա , էօյ-
լէսի էսէրլէր նէշր էտէն միւհլիֆլէր քէնտի էսէր-
լէրինի էսհապ ը լէգալիլին տիւշարը միւճաղաթ , է-
տէպ վէ Փաղլիլէթ էրպապընըն իսէ նալի ի միւքես-
ֆաթ օլտըղլարընը կէօսթէրմէք մազսէտիյլէ գալէ-
մէ ալմըշլար տըր , Փէք էյի ամմա օգույանլարըն
գըսմը ազամը , աճէպա մէգքիւր միւճաղաթ վէ
միւքեսաֆաթլարը նազարը իթիպարէ ալըրլա՞ր մը ,
Անյէրին ֆիքրլէրի տահա զիյատէ տիկէր չէյ-
լէրէ ճէլպ օլունմաղլա՞ր մը , Միւհլիֆլին հըպպը
թէհարէթ վէ Փաղլիլէթէ թէշվիգ էթմէք իսթէտիյի
գալպլէր , քէնտիլէրինի Փահշիյաթ վէ Փըսգ ու
Ֆիւհուրա սէվգ էտէն օլ էֆքեսարը սագիմէ ագըն-
թըսընա մուգալէմէթ վէ զալէպէ էտէպիլէճէթլէր
մի տիր , Դարիյուն ը քիրամըմըզա մալիւմ տիր քի ,
պիր հէքիւմ գօլէրայա թութուլմուշ պիր քիմանին

եանընա վարտըղը զէման նէ՝ դատար թէտպիրլի տավրանըր : իյասթանըն եանընա պիր քիմսէնին կէմէտինէ միւսաատէ էթմէզ , վէ էթտիյի զէման տա տախի իլլէթին անա պուլաշարազ թէվսի ի տաիրէ ի սիրայէթ էթմէմէսի իչիւն զայէթ միւէս սիր թէտապիր ի իշթիյաթիյէ իթթիլսազ էտէր : Ախլազի հէքիմ , հանի միւէլլիֆի վէ մուհարրիւր տախի ճէմիյէթ ի պէշէրիյէնին ախլազի էմրազ ու իլէլ ի միւհլիքէսինէ եազլաշտըղը վէ անլէրտէն պահս էթտիյի զէման պէօյլէ մուամէլէ էթմէլլի տէյիլ մի տիր զիրա չիրքէթ ի պէշէրիյէնին իյասթալըզլարը , սու ի հալլէրի , ալէլ խուսուս ախլազսըզլըզլարը տախի գօլէրա իլլէթի գատար , վէ հաթթա անտէն զիյատէ սարի վէ պուլաշգան տըրլար : Պիզ էքսէրիյա ախլազսըզ վէ քէօթիւ պիր ատէմին սաիրլէրէ իճրա էյլէտիյի թէսիրաթը մուպիրրէտէն տօլայը պի հագգըն էպէֆ էտէրիզ , չիւն քի անըն միզաճ ու մէշրէպի , ուսուլ վէ մէպտէլէրի ատէթա գօլէրա թօխուճլարը կիպի սաիրլէրէ սիրայէթ էտէր . ֆազաթ մուզլիր պիր քիթապտան տօլայը պին գաթ զիյատէ միւթէէսսիֆ օլսազ եերի վար տըր , զիրա անըն սէպէպիյլէ պինլէրճէ կէնճլէրին ախլազ ու ատապլարը պօզուլմագտա , ուսուլ վէ մէպտէլէրինին , ամալ ու էֆքեարլարընըն պինասը թա էսասընտան սարսըմագտա տըր : Ֆասըգ պիր ատէմին էօրնէյինին մազարրաթը իշթիմալ քի էթրաֆընտաքի ատէմլէր իւզէրինտէ կէօրիւլէն սու ի թէսիրաթը իլէ

Թանին վէ թահտիտ օլունապիլիւր իսէ տէ , պիւր մէմ-
լէքէթին հէր թարաֆընա հէշը օլունաճագ , վէ
հէսլտէն հէսլէ պաղի դալաճագ ֆէհա պիւր քիթապ-
տան հէշէթ էտէճէք մաղարրաթըն սէրէճէսինի քիմ
հիսապ վէ թանին էտէպիլիւր , Լաքին էյի քիթապ-
լարտան իսթիհապ օլունաճագ ֆէվաիտ վէ մուհա-
սէհաթ տաթի աթի տէրէճէտէ աղիմ տիւր , Ֆաղիլ
պիւր զաթըն թէրճէմէ ի հալինի շամիլ օլան պիւր քի-
թապ էն զիյզըյմէթ թօխումլար իլէ տօլու տըր ,
Միլտոն պու կիպի պիւր քիթապ հագպընտա «Աղիլ
վէ Ֆաղիլ պիւր քիմօէնին գանընըն էն զըյմէթտար
վէ էն փաք զըսմը տըր քի մումիալանմըլ օլարագ
հայաթ ը սանիյէյէ հալի օլմագ իւզրէ մահֆուզ տըր» ,
տէյօր , Պինաէն ալէյհ , կիւզիտէ քիթապլար օգու-
մաղա վէ անլէրտէ զիքը օլունան տիւսթ ուրլարա-
կէօրէ հարէքէթ էթմէյէ չալըչմալըյըլ :

Կ Է Ն Ճ Լ Ի Ք Ա Լ Է Մ Ի

Ինսանլար սաղահլայըն աշըլան վէ ախչամա-
յըն տէօքիւլիւպ այագլար ալթընտա էզիլէն չիլէք-
լէր կիպի ֆէհա պուլուրլար : Հայաթը ինսանի չա-
փուք ագան պիւր ըրմաղըն տաղալարը կիպի ագըպ
կիտէր : Զէմանըն սէյր ի մուսրիպանէսինէ հիշ պիւր
գուվլէ ի միւճպիրէ մանի օլամագ : Զէման ուչար ,

ուսպիթ կէօրիւնէն շէյլէրին հէփիսինի տախի ասէ-
թա պիր օյունճագ թօփու կիպի տիւշարը ինգըլապ
էտէր :

Էվլատարըմ , սէվկիւլիւ էվլատարըմ : Իւմիտ
վէ արգու վէ կէօնէկէօն հէվէսլէր իլէ միւթէլէղլիլ
օլմադտա պուլունտըղընը կէնճլիք ալանընա պիր
իմանը նազար էթտիյինիզ հալտէ , կէօրիւսինիզ քի
հէման աչըլմասընը միւթէագգըպ գուրուջան պիր
չիչէք գասար տա իմթիտատը եօգ տըր : Թապիա-
թընըղըն հիսս պիլէ էտէմէքսիզին ազ պիր զէման
իչինտէ պիւթիւն պիւթիւն աշլիշտիյինի կէօրէճէք-
սինիզ : Կէնճլիյինիզտէ սիզէ եար վէ դաֆատար օ-
լան սըհէթ ու աֆիյէթ , գուտրէթ , գուվլէթ , մէ-
սէրրէթ վէ մէմուռնիյէթ գալպէ սէֆա պախշ էտէն
պիր բուշա կիպի գալպլէրինիզտէ անճագ պիր խա-
թըրէ ի թէէսսիւր պրադարագ մահվ ու գաիլ օլուպ
կիտէճէք տիր : Նէվ ի պէնի պէշէրի հարէքէթ ու
իգթիտարտան մահրոււմ պրագան փիր իսթիյարըդ
եիւզլէրինիզի պուրուշտըրաճագ , պէլլէրինիզի պիւ-
քէճէք , ազանըղըն գուվլէթ ու միքնէթինի իզալէ
էտէճէք , գալպլէրինիզտէ մէնպա ը մէսէրրէթի պի-
լէ գուրուտաճագ տըր : Հալ ը հազըրտան հէֆրէթ
էթտիրէճէք , իսթիգպալտէն տախի մէյուս վէ իխա-
ֆէ էտէճէք տիր : Հիսսիյաթ ը գալպիյէնիզ գաիլ օ-
լաճագ վէ անճագ ալամ ու էքտար ը քէմիյէ պա-
գի գալաճագ տըր : Իշպու փիրլիք ալէմի սիզէ ու-
զագ կէօրիւնիւյօր : Էյվան , եաղըդ : Սիզ ալտա-

նըյօրսընըղ. օ թէգարրիւս էտէյօր. իշթէ սիղէ եազ-
լաշմագ իշիւն աճէլէ էտէյօր :

Մուհագղագ պիլինիզ քի պու գատար աճէլէ իլէ
կէլէն օ իսթիյարլըղ վէ զաիֆլիք զէման ը սիղտէն
ուղագ տէյիլ տիր : Ահ . . . հալ ը հաղըր սիղտէն
տաիմի սուրէթտէ ուղագլաշմագտա , սլու միւպա-
հասէյէ հասր էտիլէն զէման տախի , — հայըֆ պա-
տէմա կէրի տէօնմէմէք իւղրէ մահվ օլտու , ուչ-
սու : Էօյլէ իսէ հալ ը հաղըրա կիւվէնմէյինիզ, ան-
ճագ իսթիզպալ ը հաղտըր իթինայա ալարագ ֆաղի-
լէթ մէրքէզինտէն հիչ սիր վագթտա զըլ փայը
սափմայընըղ : Պալպինիզտէ ախագ ը համիտէ մու-
հապսէթ , առալէթ ճայկիր օլտուն , քի ալէմի պա-
գատա պիր մէվլը ի միւհթէրէմ թութասընըղ :

ՅԷՆԷԼՈՅ

Ֆ Ի Ն Ր Ի Ս Թ

Պիւ իւել տօղրու սուրէքսէ պաւլամանըն էիւմ. միյէքի	1
Գասընլար իլէ իւլէք ու խնսիյէք — գէվնէ ին. քիսապը	14
Ախլազ վէ էսվապ	29
Ֆէնա խույլար	39
Ֆագիրլիյին մօւսսաւնար վէ ճէվաիսի. — Սէ. նասըն խըսմէք վէ քէսիւի	49
Մալ վէ նագսըն հիւսն հախօս սու ի խարմալի	58
Իսարէ ի գէման	79
Սքիիէք ու աճիյէք	95
Նէմէֆ վէ քիյազէք ի պէտէնիյէ	104
Թահսիլի իլմ	114
Գիրթապլար վէ ինքիսապը ք քիւրիւպ	129
Ինքիլապը ք ախլապ	148
Միւնասաւաք վէ վէգաիճի պէտէրիյէ	158
Տիւնին մագուլիյէք վէ լիւզումը	173
Ճէնապը Հագզըն վարլըր	189
Պազա ի րուհ , հախօս ախրէք	193
Թէսիւր	202
Կէննիլմ ալէմի	212

— 222 —

معارف صومیه نظارت جلیله سنک ۷۱ رجب ۳۱۶ و ۲۴ تشرین ثانی
۳۱۴ تاریخ: نلی و ۵۶۵ نوسرولی رخصتنامه سیله طبع اولمشدر